

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

رشته آموزش، هنر

(ویژه دانشگاه فرهنگیان)

دوره کارشناسی پیوسته

گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم

نسخه بازنگری شده براساس مصوبه جلسه ۸۶۹ تاریخ ۱۳۹۴/۰۹/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی
درخصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان

عنوان گرایش:

نام رشته: آموزش هنر

دوره تحصیلی: کارشناسی پیوسته

گروه: هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم

نوع مصوبه: بازنگری

کارگروه تخصصی:

تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۰۹/۲۸

پیشنهادی دانشگاه: فرهنگیان

به استناد مصوبه جلسه شماره ۸۶۹ تاریخ ۱۳۹۴/۰۹/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی درخصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان، برنامه بازنگری شده رشته آموزش هنر در مقطع کارشناسی پیوسته پیشنهادی دانشگاه فرهنگیان به شرح زیر مورد تصویب قرار گرفت:

ماده یک- این برنامه درسی خاص دانشگاه فرهنگیان بوده و از تاریخ مهر ماه سال تحصیلی ۹۸-۹۹ قابل اجرا است.

ماده دو- برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش هنر از نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹، جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ارتباط تصویری مصوب جلسه شماره ۸۶۹ تاریخ ۱۳۹۴/۰۹/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی که در تاریخ ۱۳۹۵/۰۳/۰۸ ابلاغ شده است، می شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه فرهنگیان در صورت دار بودن مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می شود. ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۸ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنگیان
دبیر کمیسیون برنامه ریزی آموزشی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

رشته آموزش، هنر

(ویژه دانشگاه فرهنگیان)

دوره کارشناسی پیوسته

گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم

تولید و بازنگری بر اساس مصوبه جلسه ۸۶۹ مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی در
خصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان
و مصوب جلسه ۲۳۹ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۲ گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم

برنامه درسی رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

مصوب جلسه ۲۳۹ گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم مورخ

۱۳۹۷/۱۱/۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست	۴
فصل اول: معرفی برنامه	۷
فصل دوم: جداول دروس	۱۲
فصل سوم: سرفصل دروس	۲۱
سرفصل درس «سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست»	۲۱
سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»	۳۰
سرفصل درس «فلسفه تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران»	۳۴
سرفصل درس «اخلاق معلّی از دیدگاه اسلام»	۳۷
سرفصل درس «چالش های تربیت اسلامی در دنیای معاصر»	۴۱
سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»	۴۶
سرفصل درس «آشنایی با ارزشهای تربیتی دفاع مقدس»	۵۰
سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»	۵۴
سرفصل درس «جامعه شناسی آموزش و پرورش»	۵۹
سرفصل درس «اصول و روشهای تدریس»	۶۳
سرفصل درس «اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره»	۶۷
سرفصل درس «اصول برنامه ریزی درسی»	۷۳
سرفصل درس «مدیریت آموزشی»	۷۸
سرفصل درس «آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی»	۸۳
سرفصل درس «طراحی ۱» (هندسه مناظر و مرایا، طراحی خطی)	۸۷
سرفصل درس «تاریخ هنر ایران»	۹۳
سرفصل درس «مبانی هنرهای بصری»	۹۸
سرفصل درس «پرورش خلاقیت»	۱۰۴
سرفصل درس «طراحی ۲»	۱۱۰
سرفصل درس «حجم سازی» (احجام هندسی، سفالگری)	۱۱۸
سرفصل درس «خوشنویسی ۱»	۱۲۴
سرفصل درس «هنر و تمدن اسلامی»	۱۲۸
سرفصل درس «رنگ شناسی»	۱۳۴
سرفصل درس «عکاسی ۱»	۱۳۹
سرفصل درس «نقاشی ۱» (ابزار و تکنیک)	۱۴۵
سرفصل درس «خوشنویسی ۲»	۱۵۰

سرفصل درس «دست سازه ها».....	۱۵۳
سرفصل درس «عکاسی ۲».....	۱۵۸
سرفصل درس «نمایش ۱» (قصه گویی، نمایش خلاق).....	۱۶۳
سرفصل درس «مبانی هنرهای اسلامی ایران».....	۱۶۹
سرفصل درس «چاپ های دستی و سنتی».....	۱۷۶
سرفصل درس «خوشنویسی ۳».....	۱۸۱
سرفصل درس «نقاشی ۲» (سبک شناسی کاربردی).....	۱۸۵
سرفصل درس «تاریخ هنر جهان».....	۱۸۹
سرفصل درس «گرافیک».....	۱۹۴
سرفصل درس «صنایع دستی ایران ۱».....	۲۰۰
سرفصل درس «اصول و مبانی هنر سینما».....	۲۰۵
سرفصل درس «نمایش ۲» (تئاتر صحنهای و نمایش عروسکی).....	۲۱۰
سرفصل درس «صنایع دستی ایران ۲».....	۲۱۵
سرفصل درس «آشنایی با هنرهای شنیداری».....	۲۲۰
سرفصل درس «تصویرسازی».....	۲۲۶
سرفصل درس «آشنایی و بازدید از موزه ها و مراکز هنری».....	۲۳۱
سرفصل درس «آموزش کاربردی ادبیات کودک و نوجوان».....	۲۳۴
سرفصل درس «گرافیک محیطی مدارس».....	۲۳۹
سرفصل درس «نگارگری ایرانی».....	۲۴۴
سرفصل درس «زبان انگلیسی تخصصی».....	۲۴۸
سرفصل درس «زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی».....	۲۵۱
سرفصل درس «سرود و نواهای انقلابی».....	۲۵۷
سرفصل درس «بررسی کتب هنر دوره متوسطه».....	۲۶۱
سرفصل درس «تجزیه و تحلیل هنر کودک و نوجوان».....	۲۶۵
سرفصل درس «بررسی کتب راهنمای معلم هنر دوره ابتدایی».....	۲۷۰
سرفصل درس «راهبردهای آموزشی در آموزش هنر».....	۲۷۴
سرفصل درس «کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش هنر».....	۲۷۹
سرفصل درس «طراحی آموزشی در آموزش هنر».....	۲۸۳
سرفصل درس «نظریه های یادگیری و رویکردهای آموزش هنر».....	۲۸۹
سرفصل درس «کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۱».....	۲۹۴
سرفصل درس «کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۲».....	۲۹۸
سرفصل درس «فیلمسازی آموزشی».....	۳۰۱

۳۰۶	سرفصل درس «پژوهش و توسعه حرفه ای»
۳۱۰	سرفصل درس «کارورزی ۱»
۳۱۷	سرفصل درس «کارورزی ۲»
۳۲۳	سرفصل درس «کارورزی ۳»
۳۲۹	سرفصل درس «کارورزی ۴»
۳۳۷	سرفصل درس «پروژه»
۳۴۰	چهارم: توزیع کلان دروس در هشت نیمسال تحصیلی رشته آموزش هنر (پیشنهادی)
۳۴۳	پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

فصل اول: معرفی برنامه

معرفی بنیادین رشته آموزش هنر

همواره در طول تاریخ بشریت، هنر به منزله حوزه ای کارآمد برای انتقال و تبیین معنا، توسعه معارف مختلف، برقراری ارتباط در جامعه و پرورش و تربیت انسان به کار گرفته شده است. اگرچه نظرات متفاوتی پیرامون علل پیدایش و خاستگاه هنر وجود دارد ولی مورد اتفاق است که هنر از قدیمی ترین پدیده های بشری بوده و در حیات اجتماعی، فرهنگی و اعتقادات مذهبی و آیینی نقشی بی بدیل را ایفا کرده است.

از سوی دیگر بررسی ویژگی های ذهنی، عاطفی و نیازهای جسمی و روانی کودکان و نوجوانان علل استقبال مشتاقانه آنان از برنامه های هنری را مشخص ساخته است. تاثیرات عمیق هنر بر رشد همه جانبه این گروه سنی، حاکی از نقش بی مانندی است که هنر می تواند در بهبود زندگی فردی و اجتماعی ایشان ایفا نماید. لذا شایسته است از آموزش هنر برای دستیابی به اهداف والای تربیتی مورد نظر سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش و رشد همه جانبه کودکان و نوجوانان در حیطه های شناختی، عاطفی و روانی-حرکتی بهره جست. در راستای تحقق این اهداف، تربیت معلمان متخصص در حوزه آموزش هنر، ضرورتی اجتناب ناپذیر می نماید.

اولین مربیان هنر بین سال های ۱۳۱۳ تا ۱۳۵۷ در انستیتو مربیان هنری و مرکز تأمین مربیان هنر و موسیقی مدارس مشغول به تحصیل گردیدند ولی اغلب این موسسات در دوره های زمانی کوتاه و به صورت پراکنده فعالیت داشتند و پس از مدت کمی فعالیت منحل شدند.^۱

از سال ۱۳۶۰ تا سال ۱۳۸۶ مراکز تربیت معلم، به جذب و تربیت دانشجومعلم در ۱۲ رشته دوره کاردانی ناپيوسته و از جمله رشته "آموزش هنرهای تجسمی" اشتغال داشتند (۸۰ واحد درسی شامل ۴۲ واحد دروس عمومی و دروس تربیتی و ۳۸ واحد دروس تخصصی). در سال ۱۳۸۶ با حذف دوره های کاردانی، پذیرش دانشجومعلم در این رشته نیز متوقف گردید و تربیت معلمان هنر به دوره کارشناسی ناپيوسته رشته "آموزش هنرهای تجسمی" انحصار یافت (۷۵ واحد درسی شامل ۱۶ واحد دروس عمومی، ۹ واحد دروس تربیتی، ۴۸ واحد دروس اصلی و تخصصی و ۲ واحد دروس انتخابی). در سال ۱۳۹۱ با آغاز به کار "دانشگاه فرهنگیان" به دلیل محدودیت عناوین رشته های موجود وزارت علوم و عدم تناسب آنها با رشته های مورد نیاز در این دانشگاه، تنها یک رشته از گروه هنر تحت عنوان "ارتباط تصویری" ایجاد گردید و پس از بازنگری در سال ۱۳۹۵ به "آموزش ارتباط تصویری" تغییر نام یافت که جوابگوی تمامی نیازهای معلم هنر در دوره های ابتدایی و متوسطه نمی باشد.

در سال های اخیر با تدوین کتب "راهنمای معلم هنر" دوره ابتدایی و "فرهنگ و هنر" دوره متوسطه^۲، گام های بلندی در جهت حفظ و اعتلای هنر در نظام آموزش و پرورش برداشته شده است؛ لذا انتظار می رود که با تأمین معلمان هنر شایسته و مناسب این دوره ها، حرکت آغاز شده به سرمنزل مقصود برسد چنانکه ژان پیازه می گوید: "زیباترین اصلاح و بازسازی آموزش و پرورش در

۱ قابل دسترسی در <https://maaref.cfu.ac.ir/fa/۲۳۷۳۰>

۲ منظور از دوره متوسطه در کل برنامه درسی کارشناسی پیوسته آموزش هنر، دوره اول متوسطه (هفتم، هشتم و نهم) و دوره دوم متوسطه نظری است. برای دوره اول متوسطه سه کتاب درسی هنر برای پایه های هفتم، هشتم و نهم و برای دوره دوم متوسطه یک کتاب درسی هنر تالیف شده است.

صورتی که معلم کافی و با کیفیت در اختیار نباشد با شکست روبرو خواهد شد.^۱ شایان ذکر است این اولین بار در ایران است که رشته ای از گروه هنر با نگاه جامع به سه حوزه هنرهای تجسمی، نمایشی و شنیداری برای تربیت معلم هنر راه اندازی می شود.

منطق برنامه درسی رشته آموزش هنر

امروزه تربیت هنری به یکی از دغدغه های دست اندرکاران کلان عرصه اصلاحات نظام آموزشی، بدل شده است و می تواند ضامن استفاده شایسته از ظرفیت بی کران هنر باشد به گونه ای که برخی صاحب نظران معتقدند در پارادایم جدید تعلیم و تربیت، حفظ استانداردهای بالای آموزشی، در گرو قرار دادن هنر و زیبایی شناسی در مرکز و به عنوان هسته اصلی برنامه درسی یا اصلاح نظام آموزشی است. آیزنر یکی از مهم ترین گام ها برای اصلاح واقعی نظام های آموزشی را تدارک یک جایگاه معقول و مناسب برای هنر در برنامه درسی دانش آموزان می داند.^۲ تجربه ی مکرر نشان داده است که وقتی هنرها، از طریق برنامه ای جامع آموزش داده می شوند، به بهبود آن دسته از مهارت های شناختی دانش آموزان می انجامد که در سایر حوزه های معرفتی (موضوعات درسی) نیز با آن ها سروکار دارند. این مهارت ها، قابلیت های مشاهده ی دقیق، تجزیه و تحلیل، تعمق و تأمل، قضاوت (پرورش رویه ی نقادانه) و پیوند اطلاعات از منابع متعدد و متنوع تا تولید ایده های جدید را شامل می شوند. به عبارت دیگر، برخوردار شدن از تفکر جامع نگر یا کل گرایانه.^۳

برنامه درسی کارشناسی پیوسته آموزش هنر با تکیه بر اسناد بالادستی، کسب دانش، نگرش و مهارت نسبت به حوزه های مختلف هنر برای معلمان را مدنظر قرار داده و تربیت معلمی آگاه، توانا، تسهیل گر و هدایت کننده را هدف گرفته است. از منظر تربیت هنری، تولید و خلق اثر، تنها بخشی از این نوع تربیت محسوب می شود و لذا در این برنامه درسی بر مباحث نظری و شناختی، نقد و تحلیل آثار هنری و نیز مباحث زیبایی شناختی، تاکید بسیار شده است. هم چنین نکاتی کلیدی چون تقویت قدرت مشاهده، کسب علاقه و نگرش مثبت نسبت به حوزه هنر، توجه به طبیعت و کوشش در جهت درک و حفظ آن، یادگیری مشارکتی، شناخت هنرهای ایرانی، اسلامی و بومی، پرورش خلاقیت و تخیل و... در این برنامه مورد توجه خاص قرار گرفته است.

الزامات برنامه درسی رشته آموزش هنر بر اساس اسناد فرادستی (نقشه جامع علمی کشور، سند اسلامی شدن دانشگاه ها، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سند برنامه درسی ملی و ...)

برنامه ریزان کلان نظام آموزش و پرورش ایران در اسناد فرادستی، نگاه والایی به مقوله تربیت هنری داشته اند. در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، یک ساحت از شش ساحت تربیت به "تربیت هنری و زیباشناختی" اختصاص یافته^۴ و در بخش اهداف عملیاتی

۱ پیازه، ژان (۱۳۷۱). روان شناسی و دانش آموزش و پرورش. ترجمه علی محمد کاردان. تهران: دانشگاه تهران، چاپ سوم، ص ۴

۲ مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۳). چیستی، چرایی و چگونگی آموزش عمومی هنر. تهران: مدرسه، ص ۱۸، به نقل از آدل آیف سن (۱۹۹۶)

۳ مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۳). چیستی، چرایی و چگونگی آموزش عمومی هنر. تهران: مدرسه، ص ۸، به نقل از آیزنر، الیوت (۱۹۹۸)

۴ آیزنر، الیوت (۱۳۸۵). آموزش هنر برای تغییر دنیا. ترجمه فاطمه سادات میرعارفین. رشد آموزش هنر، شماره ۶: ص ۸

۵ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، بیانیه ارزش ها، شماره ۱: ص ۱۵ قابل دسترسی در:

<http://www.medu.ir/fa/regulations/category/1?ocode=100010876>

و راهکارها، پیامد این گونه تربیت تبیین شده است.^۱ در برنامه درسی ملی نیز "آشنایی با روش های رمزگشایی پدیده ها و رمز گردانی آن ها و ابراز آن به زبان زیباشناسی و هنر"، "باور به زیبایی های جهان آفرینش به عنوان مظاهر فعل و جمال خداوند"، "تدبر در نظام خلقت و شگفتی های آن"، "شناخت خود، ظرفیت ها و هویت خویش"، "حفظ و تعالی میراث فرهنگی"، "علم نسبت به گذشته و حال جوامع بشری به ویژه فرهنگ و تمدن اسلام و ایران"، "بهره گیری آگاهانه از یافته های علمی، هنری" و.... به عنوان بخشی از شایستگی های پایه برای دانش آموزان عنوان شده است.^۲

مولفان کتب راهنمای هنر دوره ابتدایی و فرهنگ و هنر دوره متوسطه، بر اساس رویکرد برنامه درسی ملی در بخش فرهنگ و هنر، رویکرد حاکم در تدوین این کتب را "تربیت هنری"^۳ عنوان کرده اند. بر مبنای این نگاه و نیز بررسی هنر در نظام های آموزشی جهان مشخص گردید که در اغلب این نظام ها، فعالیت در حوزه های مختلف هنری (هنرهای تجسمی، نمایشی و شنیداری) برای دانش آموزان دوران ابتدایی و متوسطه پیش بینی شده است. لذا به نظر می رسد تربیت معلمانی که خود به زبان هنر آشنا بوده، تربیت هنری را در دوران تحصیل درک و تجربه کرده و در آموزش آن نیز متخصص باشند، ضرورتی مسلم است.

هدف کلی برنامه رشته آموزش هنر

هدف کلی تدوین این برنامه درسی، ایجاد رشته ای جدید مطابق با رویکردهای حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم (شایستگی محوری، تربیت محوری، تلفیقی بودن، انعطاف پذیری، عملی گرایی)^۴ برای تربیت معلمان هنر است؛ معلمانی که با آگاهی از مراحل رشد، نیازها و تفاوت های متربیان در دوران ابتدایی و اول و دوم متوسطه نظری، اهداف برنامه درسی ملی در حوزه تربیت و یادگیری فرهنگ و هنر^۵ را در مدارس به منصف ظهور رسانند. در این راستا همچنین کسب شایستگی های دیده شده در سند تحول بنیادین برای دانشجومعلمان مورد انتظار است؛ شایستگی هایی چون: "اخلاق حرفه ای و ایفای نقش الگویی، تعالی جویی و بهسازی حرفه ای، ایجاد جو عاطفی، اخلاقی، مهرورزانه و تعاملی در موقعیت های تربیتی، توجه به ویژگی های مشترک و متفاوت متربیان، مشارکت و تصمیم سازی در فرایند برنامه ریزی درسی، خلق و سازماندهی فرصت های تربیتی و غنی سازی تجارب یادگیری متربیان، ارزشیابی مبتنی بر هدف و یادگیری محور و همکاری با مدرسه، خانواده و جامعه محلی"^۶

۱ «پرورش تربیت یافتگانی که: {...} با قدر شناسی و درک زیباشناسانه آفرینش الهی و مصنوعات هنرمندانه بشری، درک مفاهیم فرهنگی و میان فرهنگی و بهره گیری از قدرت تخیل، توانمندی های لازم در خلق آثار فرهنگی و هنری را به دست می آورند و برای حفظ و تعالی میراث فرهنگی، تمدنی و هنری در سطح ملی و جهانی بر اساس نظام معیار اسلامی می کوشند.» (اهداف کلان ۱-۲-۳-۴-۵ و ۸) (سند تحول بنیادین- هدف های کلان، عملیاتی و راهکارها: ص ۲۷)

۲ سند برنامه درسی ملی، شایستگی های پایه، قابل دسترسی در: <http://www.medu.ir/fa/regulations/category/1?ocode=100010876>

۳ "جهت گیری کلی این حوزه {فرهنگ و هنر} در سازماندهی محتوا و آموزش، «تربیت هنری» با تأکید بر دست یابی به بصیرت فرهنگی است." (برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران- حوزه تربیت و یادگیری فرهنگ و هنر)

۴ طراحی کلان (معماری) برنامه درسی تربیت معلم: ص ۱۴

۵ "مهمترین کارکرد این حوزه را می توان دستیابی به سواد فرهنگی و هویت بخشی، ایجاد شوق و نشاط، درک و بیان احساسات و معانی و ابراز وجود به زبان هنر، پرورش حواس، ذوق زیباشناسی، قدرت تخیل، خلاقیت، قدرشناسی از زیبایی ها و میراث فرهنگی و در نهایت دستیابی به بصیرت فرهنگی عنوان کرد." (برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران- حوزه تربیت و یادگیری فرهنگ و هنر)

۶ رضایی، منیره (۱۳۹۶). شناسایی و تعیین شایستگی های حرفه ای معلمان، متناسب با اسناد تحول آموزش و پرورش و اعتباربخشی شایستگی ها. کرسی ترویجی عرضه و نقد ایده علمی، بهمن ماه، سازمان مرکزی دانشگاه فرهنگیان

اهداف/ شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی

انتظار می رود دانش آموخته رشته آموزش هنر بتواند:

- ۱) با آگاهی از اصول و مبانی تربیت اسلامی، موقعیت های آموزشی و تربیتی مناسبی را برای تاثیر گذاری بر نگرش و عملکرد دانش آموزان تدارک ببیند.
- ۲) با تحلیل حوزه "تربیت و یادگیری فرهنگ و هنر" در سند برنامه درسی ملی، فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی را برای اجرای صحیح آن ایجاد نماید.
- ۳) با کسب مهارت و شایستگی های خاص در حوزه های مختلف هنر و با بهره گیری از نواندیشی، نوآوری و خلاقیت، انواع آثار هنری را با توجه به هویت و فرهنگ و هنر ایرانی- اسلامی، طراحی و خلق نماید.
- ۴) فرصت های یادگیری را برای تقویت تفکر خلاق و نقاد، ایجاد مهارت کارآفرینی و کشف استعداد های هنری دانش آموزان، تدارک ببیند.
- ۵) با شناخت و نگرش مثبت نسبت به فرهنگ و هنر ایرانی- اسلامی، حس استقلال طلبی، خودکفایی، بصیرت فرهنگی، عزت نفس و مقابله با از خودبیگانگی را در خود و دانش آموزان اعتلا بخشد و در جهت بومی سازی آموزش و احیای هنرهای ملی و بومی، اهتمام ورزد.
- ۶) با درک اهداف رویکرد تربیت هنری، فرصت های یادگیری خلاقانه فردی و مشارکتی را برای دانش آموزان در حوزه های آشنایی با طبیعت، اعتلای حس زیبایی شناختی، خلق آثار هنری، نقادی هنری، شناخت تاریخ هنر و میراث فرهنگی، ایجاد کند.
- ۷) از ظرفیت راهبردها و رویکردهای متنوع آموزش هنر، برای پاسخ به نیازهای دانش آموزان، شناسایی و حل مسائل آموزشی و تربیتی بهره جوید.
- ۸) از فناوری اطلاعات و ارتباطات نوین روز برای خلق یا غنی سازی فرصت های آموزشی/ تربیتی و توسعه توانایی های حرفه ای خود و دانش آموزان استفاده نماید.
- ۹) با آگاهی از فلسفه آموزش هنر، زبان هنر را برای ایجاد انگیزه، حل پیچیدگی ها در موقعیت های آموزشی و تربیتی و خلق فرصت های یادگیری مناسب، به کار برد.

تعریف دوره

دوره کارشناسی پیوسته آموزش هنر، یکی از دوره های آموزش عالی است که هدف آن تربیت معلمانی است که واجد شایستگی های لازم برای آموزش هنر در دوره ابتدایی و دوره اول و دوم متوسطه نظری می باشند.

شرایط و ضوابط کلی پذیرش

- دارا بودن مدرک تحصیلی دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی/ دیپلم دوره دوم متوسطه
- قبولی در آزمون ورودی (کتبی و مصاحبه)

طول دوره

طول دوره کارشناسی پیوسته آموزش هنر، چهار سال است که با نظام آموزشی واحدی در هشت نیمسال تحصیلی قابل اجرا خواهد بود. هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزشی است. برای هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، برای هر واحد درسی عملی ۳۲ ساعت و برای هر واحد درسی کارگاهی ۴۸ ساعت و برای هر واحد کارورزی ۶۴ ساعت منظور شده است. همچنین ساعت درس (پروژه) به تشخیص استاد راهنما خواهد بود.

واحد های درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش هنر ۱۵۰ واحد است. از این تعداد ۲۶ واحد دروس عمومی، ۱۳ واحد دروس تربیت اسلامی، ۱۴ واحد دروس تربیتی، ۹۷ واحد دروس تخصصی می باشد.

جدول ۱- تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش هنر

تعداد واحد		نوع درس	
۸ واحد	۲۶	مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	عمومی (GK) ^۱
۱۶ واحد		معارف اسلامی	
۲ واحد		ویژه دانشگاه فرهنگیان	
۱۳ واحد		تربیت اسلامی	تربیتی (PK) ^۲
۱۴ واحد		تربیت علمی	
۶۶ واحد	۹۷	موضوعی ^۳ (CK)	تخصصی (CK,PCK)
۳۱ واحد		تربیتی - موضوعی ^۴ (PCK)	
مازاد بر سقف واحد		اختیاری	
۱۵۰ واحد		جمع	

^۱ General knowledge (GK)

^۲ Pedagogical Knowledge (PK)

^۳ Content Knowledge (CK)

^۴ Pedagogical Content Knowledge (PCK)

فصل دوم: جداول دروس

جداول دروس دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش هنر مشتمل بر جدول دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان، دروس تعلیم و تربیت اسلامی، دروس تربیتی و دروس تخصصی در طول دوره تحصیلی چهارساله می باشد.

جدول ۲- دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	ساعت	نظری	عملی	
عمومی	زبان فارسی	۳	۳	-	۴۸	۴۸	-	
	زبان انگلیسی	۳	۳	-	۴۸	۴۸	-	
	تربیت بدنی	۱	۰/۵	۰/۵	۲۴	۸	۱۶	
	ورزش ۱	۱	-	۱	۳۲	-	۳۲	
	جمع	۸	۶/۵	۱/۵	۱۵۲	۱۰۴	۴۸	

جدول ۳- دروس معارف اسلامی عمومی رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	گرایش	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			توضیحات
			واحد	نظری	عملی	ساعت	نظری	عملی	
عمومی	مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	انتخاب دو درس به ارزش ۴ واحد
		اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
		انسان در اسلام	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
		حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
		آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
		عرفان عملی اسلامی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	

^۱ به استناد ابلاغیه شماره ۲/۲۱/۱۸۴۵۴ مورخ ۱۳۹۶/۰۶/۰۴ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تربیت بدنی و ورزش ۱ جایگزین دروس تربیت بدنی ۱ و ۲ می گردد.

				۲	۲	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	
تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-
	تاریخ امامت	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-
آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-
تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران ^۱	الزامی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-
	دانش خانواده و جمعیت ^۲	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-
جمع		۱۶	۱۶		۲۵۶	۲۵۶	

جدول ۴- دروس عمومی ویژه دانشجویان رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	ساعت	نظری	عملی	
عمومی	سلامت/ بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
جمع		۲	۲		۳۲	۳۲		

- ^۱ - به استناد ابلاغیه شماره ۲/۷۰۷۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۰۳ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس جزو دروس اجباری گروه معارف اسلامی قرار دارد.
- ^۲ - به استناد ابلاغیه شماره ۲/۹۳۷۲۷ مورخ ۱۳۹۲/۰۶/۲۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسئول تنظیم برنامه‌ها و اجرای این درس در سطح دانشگاه‌ها گروه معارف اسلامی است.

جدول ۵- دروس تعلیم و تربیت اسلامی^۱ رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	ساعت	نظری	عملی	
تعلیم و تربیت اسلامی	فلسفه تربیتی اسلام*	۳	۳	-	۴۸	۴۸	-	
	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا.*	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	فلسفه تربیتی اسلام
	سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)	این درس در رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، با نام «زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی» به ارزش ۲ واحد در مجموعه دروس موضوعی تعریف شده است						
	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام*	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران	این درس در رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، با نام «هنر و تمدن اسلامی» به ارزش ۲ واحد در مجموعه دروس موضوعی تعریف شده است						
	چالش های تربیت اسلامی در دنیای معاصر*	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	فلسفه تربیتی اسلام
	تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام*	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر	این درس در رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، با نام «مبانی هنرهای اسلامی ایران» به ارزش ۲ واحد در مجموعه دروس موضوعی تعریف شده است						
	آشنایی با ارزش های تربیتی دفاع مقدس*	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	جمع	۱۳	۱۳	-	۲۰۸	۲۰۸	-	

۱- به استناد ابلاغیه شماره ۹۳/۱۲۹۹۵ مورخ ۱۳۹۳/۰۹/۲۶ ریاست محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی مبنی بر اختصاص ۱۹ واحد به دروس تعلیم و تربیت اسلامی (موضوع تبصره ۲ ماده ۲۳ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان)، دروس این جدول مخصوص دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان است و طی دوره تحصیلی (چهارساله) ارائه می شود. لازم به ذکر است در رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، ۶ واحد از جدول فوق در مجموعه دروس موضوعی تعریف شده است

جدول ۶- دروس تربیتی رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	ساعت	نظری	عملی	
دانش تربیتی (PK)	روانشناسی تربیتی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	نظریه های یادگیری و آموزش							این درس در رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، با نام «نظریه های یادگیری و رویکردهای آموزش هنر» به ارزش ۲ واحد در مجموعه دروس موضوعی تربیتی تعریف شده است
	جامعه شناسی آموزش و پرورش	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	اصول و روش های تدریس	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	
	اصول و روش های راهنمایی و مشاوره	۲	۱	۱	۴۸	۱۶	۳۲	
	اصول برنامه ریزی درسی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	مدیریت آموزشگاهی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی	۲	۲	-	۳۲	۳۲	-	
	جمع	۱۴	۱۲	۲	۲۵۶	۱۹۲	۶۴	

جدول ۷- دروس تخصصی رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	نام درس	تعداد واحد					تعداد ساعت					پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	ساعت	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	
دانش موضوعی CK	طراحی ۱ (هندسه مناظر و مرایا، طراحی خطی)	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		-
	تاریخ هنر ایران	۲	۲	-	-		۳۲	۳۲	-	-		-
	مبانی هنرهای بصری	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		-
	پرورش خلاقیت	۲	۲	-	-		۳۲	۳۲	-	-		-
	طراحی ۲	۲	-	۲	-		۶۴	-	۶۴	-		طراحی ۱
	حجم سازی (احجام هندسی، سفالگری)	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		مبانی هنرهای بصری

نوع شایستگی	نام درس	تعداد واحد					تعداد ساعت					پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	ساعت	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	
	خوشنویسی ۱	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		-
	هنر و تمدن اسلامی	۲	۲	-	-		۳۲	۳۲	-	-		-
	رنگ شناسی	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		مبانی هنرهای بصری
	عکاسی ۱	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		مبانی هنرهای بصری
	نقاشی ۱ (ابزار و تکنیک)	۲	-	۲	-		۶۴	-	۶۴	-		رنگ شناسی
	خوشنویسی ۲	۱	-	-	-		۴۸	-	-	۴۸		خوشنویسی ۱
	دست سازه ها	۲	-	۲	-		۶۴	-	۶۴	-		-
	عکاسی ۲	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		عکاسی ۱
	نمایش ۱ (قصه گویی - نمایش خلاق)	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		-
	مبانی هنرهای اسلامی ایران	۲	۱	۱	-		۴۸	۱۶	۳۲	-		رنگ شناسی
	چاپ های دستی و سنتی	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		رنگ شناسی
	خوشنویسی ۳	۱	-	-	-		۴۸	-	-	۴۸		خوشنویسی ۲
	نقاشی ۲ (سبک شناسی کاربردی)	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		نقاشی ۱
	تاریخ هنر جهان	۲	۲	-	-		۳۲	۳۲	-	-		-
	گرافیک	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		عکاسی ۲، کاربرد نرم افزارهای هنری ۲
	صنایع دستی ایران ۱	۲	۱	-	۱		۶۴	۱۶	-	۴۸		مبانی هنرهای اسلامی ایران

نوع شایستگی	نام درس	تعداد واحد					تعداد ساعت					پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	ساعت	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	
	اصول و مبانی هنر سینما	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	تاریخ هنر ایران، تاریخ هنر جهان
	نمایش ۲ (تئاتر صحنه‌ای و نمایش عروسکی)	۲	۱	-	۱	-	۶۴	۱۶	-	۴۸	-	نمایش ۱
	صنایع دستی ایران ۲	۲	۱	-	۱	-	۶۴	۱۶	-	۴۸	-	صنایع دستی ایران ۱
	آشنایی با هنرهای شنیداری	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	-
	تصویرسازی	۲	۱	-	۱	-	۶۴	۱۶	-	۴۸	-	نقاشی ۱
	آشنایی و بازدید از موزه ها و مراکز هنری	۲	-	۲	-	-	۶۴	-	۶۴	-	-	تاریخ هنر ایران، تاریخ هنر جهان، هنر و تمدن اسلامی
	آموزش کاربردی ادبیات کودک و نوجوان	۲	۱	۱	-	-	۴۸	۱۶	۳۲	-	-	زبان و ادبیات فارسی
	گرافیک محیطی مدارس	۲	۱	-	۱	-	۶۴	۱۶	-	۴۸	-	گرافیک
	نگارگری ایرانی	۲	۱	-	۱	-	۶۴	۱۶	-	۴۸	-	نقاشی ۱
	زبان تخصصی هنر	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	زبان انگلیسی
	زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	تاریخ هنر ایران، تاریخ هنر جهان، هنر و تمدن اسلامی
	سرود و نواهای انقلابی	۲	-	۲	-	-	۶۴	-	۶۴	-	-	آشنایی با هنرهای شنیداری
جمع		۶۶	۳۵	۱۲	۱۹	-	۱۸۵۶	۵۶۰	۳۸۴	۹۱۲	-	

نوع شایستگی	نام درس	تعداد واحد					تعداد ساعت					پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	ساعت	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	
دانش تربیتی موضوعی PCK	بررسی کتب هنر دوره متوسطه	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	برنامه ریزی درسی
	تجزیه و تحلیل هنر کودک و نوجوان	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	روانشناسی تربیتی
	بررسی کتب راهنمای معلم هنر دوره ابتدایی	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	برنامه ریزی درسی
	راهبردهای آموزشی در آموزش هنر	۲	۱	۱	-	-	۴۸	۱۶	۳۲	-	-	اصول و روش های تدریس، پرورش خلاقیت
	کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش هنر	۱	-	۱	-	-	۳۲	-	۳۲	-	-	-
	طراحی آموزشی در آموزش هنر	۲	۱	۱	-	-	۴۸	۱۶	۳۲	-	-	اصول و روش های تدریس، پرورش خلاقیت
	نظریه های یادگیری و رویکردهای آموزش هنر	۲	۲	-	-	-	۳۲	۳۲	-	-	-	-
	کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۱	۲	-	۲	-	-	۶۴	-	۶۴	-	-	کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش هنر
	کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۲	۲	-	۲	-	-	۶۴	-	۶۴	-	-	کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۱
	فیلم سازی آموزشی	۲	-	۲	-	-	۶۴	-	۶۴	-	-	اصول و مبانی هنر سینما، آموزش کاربردی ادبیات کودک و نوجوان، کاربرد نرم

نوع شایستگی	نام درس	تعداد واحد					تعداد ساعت					پیش نیاز
		واحد	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	ساعت	نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	
												افزارهای هنری در آموزش هنر ۲
	پژوهش و توسعه حرفه‌ای	۲	۱	۱			۴۸	۱۶	۳۲			-
	کارورزی ۱	۲	-	-		۲	۱۲۸	-	-		۱۲۸	پژوهش و توسعه حرفه‌ای
	کارورزی ۲	۲	-	-		۲	۱۲۸	-	-		۱۲۸	کارورزی ۱
	کارورزی ۳	۲	-	-		۲	۱۲۸	-	-		۱۲۸	کارورزی ۲
	کارورزی ۴	۲	-	-		۲	۱۲۸	-	-		۱۲۸	کارورزی ۳
	پروژه	۲										پژوهش و توسعه حرفه‌ای
	جمع	۳۱	۱۱	۱۰	-	۱۰	۱۰۰۸	۱۷۶	۳۲۰	-	۵۱۲	
	جمع کل	۹۷	۴۶	۲۲	۱۹	۱۰	۲۸۶۴	۷۳۶	۷۰۴	۹۱۲	۵۱۲	

جدول ۸- دروس اختیاری دوره کارشناسی پیوسته

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	نوع شایستگی
	عملی	نظری	ساعت	عملی	نظری	واحد		
		۳۲	۳۲		۲	۲	مهارت‌های زندگی دانشجویی	مهارت‌های زندگی
		۳۲	۳۲		۲	۲	کارآفرینی	
		۳۲	۳۲		۲	۲	شناخت محیط زیست	
		۳۲	۳۲		۲	۲	مدیریت بحران	
		۳۲	۳۲		۲	۲	استانداردسازی	
		۳۲	۳۲		۲	۲	کلیات حقوق شهروندی	
	۳۲	-	۳۲	۱	-	۱	ورزش ۲	
مازاد بر سقف واحد							جمع	

۱- به استناد ابلاغیه شماره ۲/۲۰۸۹۵۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۲۲ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در دانشگاه‌های دولتی ارائه دروس اختیاری تا حداکثر دو درس رایگان و در سایر موسسات، منوط به پرداخت هزینه توسط دانشجو خواهد بود. همچنین به استناد ابلاغیه شماره ۲/۲۸۵۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ دروس مذکور در چارچوب سنوات مجاز و مازاد بر سقف واحدهای دوره ارائه و با ثبت نمره دروس و تاثیر در معدل در کارنامه تحصیلی دانشجو درج می‌شود.

سرفصل درس «سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست»

۱- معرفی درس و منطق آن

برخورداری از سلامتی صرف نظر از این که یکی از حقوق اساسی هر انسانی است، شرط لازم برای یادگیری و رشد انسانی است؛ زیرا انسان سالم، محور توسعه پایدار است. ورود به فرایند یادگیری، ماندن در آن، تمرکز بر آن و پیامدهای آن پیوند محکمی با سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی یادگیرنده دارد. هدف غایی نظام آموزش و پرورش نیز «تحقق حیات طیبه» است که بی گمان برخورداری از سلامتی برای دستیابی به آن ضرورت دارد. افزون بر آن معلمانی که از سلامت جسمانی و روانی بهتری برخوردار باشند بهره‌وری بالاتری خواهند داشت و موجبات کاهش بار اقتصادی ناشی از هزینه‌های درمانی و ساعات غیبت کاری را فراهم سازند. لازمه‌ی دستیابی به چنین هدفی آن است که معلمان آینده، یعنی کسانی که در نزدیک‌ترین سطح برنامه‌ی درسی با دانش آموز ارتباط برقرار خواهند کرد، با مقوله‌ی سلامت در آمیخته شوند. به سخنی دیگر، اگر دوره‌ی تربیت معلم بخواهد معلمانی روانه‌ی مدرسه‌ها کند که سالم و تندرست باشند و در آینده بتوانند در راستای ارتقای سلامت دانش آموزان گام بردارند، منطقی است که دربرگیرنده‌ی برنامه‌هایی باشد که منجر به افزایش سواد سلامت دانشجومعلمان می‌شوند. سواد سلامت معرف توانمندی فرد در دستیابی به مباحث بهداشتی، درک، انتقال و کاربرست آن و همچنین تصمیم‌گیری درست در برخورد با آن مباحث به منظور ارتقای سلامت خود و دیگران است.

به این ترتیب، در این درس، با توجه به عوامل تهدید کننده‌ی سلامت جامعه که عبارتند: بیماری قلبی عروقی، سرطان، و ایمنی و حوادث، بر ارتقای سلامت از طریق تغذیه سالم، فعالیت بدنی، پرهیز از مصرف الکل و دخانیات و همچنین ارتقای سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی تاکید می‌شود و بر این اساس فعالیت‌ها و فرصت‌های یادگیری گوناگونی در اختیار دانشجومعلمان قرار داده می‌شود. این فرصت‌ها به ارائه و انتقال صرف اطلاعات بهداشتی محدود نمی‌شوند، بلکه با تکیه بر تعریف ارائه شده برای سواد سلامت، زمینه‌ای فراهم می‌سازند تا دانشجومعلم بتواند آنچه آموخته است را به گونه‌ای معنادار با بافت واقعی زندگی خود پیوند بزند. همچنین با انجام چنین فعالیت‌هایی مهارت‌های فردی، بین فردی، تفکر انتقادی و خلاق در او پرورش می‌یابد. علاوه بر این، چون در یک دیدگاه وسیع‌تر از سلامت بایستی حفظ محیط زیست سالم نیز مورد توجه قرار گیرد، بخشی از این واحد درسی نیز به صیانت از محیط زیست اختصاص یافته است.

<p>نام درس به فارسی: سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست</p> <p>نام درس به انگلیسی: Health, Safety and environment protection</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری+عملی</p> <p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۴۸</p> <p>شایستگی کلیدی: عمومی</p> <p>استاد متخصص برای تدریس:</p> <p>پزشک، رشته بهداشت و رشته های پیراپزشکی، زیست شناسی</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>منابع اطلاعات بهداشتی معتبر را به دیگران به ویژه دانش آموزان ارائه دهد.</p> <p>یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت خود طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر روی سلامت خود ارزیابی کند.</p> <p>یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت دانش آموز (دانش آموزان) طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر سلامت او (آنها) ارزیابی کند.</p> <p>با شناخت اکوسیستم و انواع منابع محل زندگی خود، اثرات آلودگی های موجود را ارزیابی و راهکارهای اصلاحی معرفی نمایند.</p>	

۲- فرصت یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش نخست: مبانی سلامت

▪ معارفه و آشنایی با مفاهیم پایه:

آشنایی با مدرس، دانشجو معلم و سرفصل درس؛ معرفی مفهوم های مختلف مرتبط با سلامت؛ آشنایی با تاریخ تحول علم سلامت همگانی و رویکردهای سلامت همگانی.

تکالیف عملکردی:

از دانشجو معلم بخواهید روی برگه ای پنج الویت که برای آنها ارزش محسوب می شود را یادداشت کنند و سپس همراه آنان بررسی کنید آیا سلامتی در میان این الویت ها جایی دارد؟

از دانشجویان بخواهید تعریف خود را از سلامت ارائه دهند و با تکیه بر دانش پیشین آنان، مفاهیم مرتبط با سلامت را ارائه دهید. در بخشی از این جلسه، از دانشجویان بخواهید با استفاده از گزارش خود شرح حال نویسی و ترسیم چشم انداز، تجربه های پیشین، نیازها، امیدها، انتظارات خود را از این درس دو واحدی بیان نمایند و پیش از پایان نشست به شما (مدرس) تحویل دهند.

تکلیف عملی: در پایان این جلسه، از دانشجویان بخواهید مصادیق اقدامات سلامت همگانی در پیرامون خود را شناسایی کنند و گزارشی از آن ارائه دهند.

▪ معرفی پایگاه های نمایه اطلاعات سلامت:

انواع پایگاه های اطلاعات سلامت و چگونگی استفاده از آنها

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید یکی از موضوعات سلامت که به تازگی ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را انتخاب کنند و سپس در میان پایگاه مختلفی که به آن‌ها معرفی شده است پیرامون آن گردش کنند. آنچه آموخته‌اند را در قالب گزارش به کلاس ارائه دهند.

بخش دوم: عوامل تهدید کننده سلامت

▪ بیماری‌های غیرواگیر:

تعریف و ویژگی‌ها بیماری‌های غیرواگیر، میزان مرگ و میر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر در ایران، انواع عوامل خطر (قابل اصلاح و غیر قابل اصلاح)، شایع‌ترین بیماری‌های غیرواگیر

بیماری‌های قلبی و عروقی: مروری بر سیستم گردش خون، تعریف و علل پدیدآیی تصلب شرایین، آنژین صدری، سکته قلبی و سکته مغزی و علائم شایع آن‌ها و چگونگی برخورد با آن‌ها؛ چگونگی کاهش خطر بروز سکته‌های قلبی و مغزی؛ نقش چربی‌ها در بروز بیماری‌های قلبی عروقی؛ فشار خون بالا (تعریف، علائم و تشخیص، پیشگیری)

سرطان: تعریف سرطان، عوامل سرطان‌زا، علائم هشدار دهنده، گام‌های پیشگیری کننده، اهمیت تشخیص زود هنگام، سرطان‌های شایع در ایران.

▪ بیماری‌های واگیردار:

عفونت‌های انگلی: کرمک یا اکسیور (ویژگی‌های اکسیور، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ آسکاریوز (ویژگی‌های آسکاریس، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ ژiardیوز (ویژگی‌های ژiardیا، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ سالک (تعریف بیماری سالک، وضعیت سالک در ایران و جهان، عوامل موثر در گسترش آن، انواع سالک و علائم بیماری در هر نوع، راه انتقال، راه پیشگیری، چگونگی برخورد با دانش آموز مبتلا به سالک). پدیکلوزیس (شپش): ویژگی‌های شپش، راه‌های آلوده شدن، چگونگی تشخیص آلودگی، راه‌های پیشگیری، چگونگی برخورد.

اچ آی وی / ایدز (چگونگی حمله ویروس اچ آی وی به بدن، تفاوت اچ آی وی و ایدز، راه‌های انتقال، عقاید غلط، راه‌های پیشگیری، راه‌های تشخیص)

▪ کمک‌های اولیه:

تعریف مفاهیم خطر، آسیب، تصادف، ایمنی؛ شناسایی خطرات فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی؛ نحوه پیشگیری از آن‌ها؛ کمک‌های اولیه پایه در حوادث.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک، سبک زندگی خود یا پدر و مادر خود را از نظر خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی عروقی و سرطان بررسی کنند. عوامل خطر را شناسایی کنند و برای کاهش این خطرات برنامه‌ریزی کنند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید با توجه به آنچه آموخته‌اند در گروه‌های کوچک خطرات مربوط به هر یک از محیط‌های زیر را شناسایی و راهکارهای پیشگیری از وقوع این خطرات را بیان نمایند.

در محیط کلاس:

در راهروها:

در حیاط مدرسه:

در سرویس‌های بهداشتی:

در دیگر مکان‌ها:

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید از یک مدرسه بازدید کنند و بر اساس آنچه که در مدرسه مشاهده کرده‌اند دو پیام آموزشی در زمینه‌ی ایمنی و پیشگیری از آسیب برای یکی از گروه‌های مخاطب (دانش آموزان، پدران و مادران، معلمان و غیره) طراحی کنند. تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید پمفلتی طراحی کنند و از طریق آن دانش آموزان، پدر و مادرها، کارکنان مدرسه، و غیره را با بیماری‌های انگلی کرمک، آسکاریوز، ژiardیوز، یا سالک آشنا سازند.

بخش سوم: ارتقای سلامت

■ تغذیه سالم:

اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی؛ شاخص‌های رشد در سنین پنج تا نوزده سالگی: شاخص قد به وزن، شاخص نمایه توده بدنی (چگونگی محاسبه نمایه توده بدنی، چگونگی تنظیم برنامه غذایی مناسب برای خود). دستورالعمل کشوری پایگاه تغذیه سالم (بوفه سابق)؛ تغذیه در دوران بلوغ (نیازهای تغذیه‌ای نوجوانان)؛ نحوه تغییر الگوهای تغذیه‌ای نامناسب دانش آموزان؛ کمبود ریزمغذی‌ها و اثرات آن بر دانش آموز و فرایند یادگیری (کمبود ید، آهن، کلسیم، روی، ویتامین D)؛ نحوه خواندن و تحلیل برچسب مواد غذایی

■ فعالیت بدنی:

تعریف فعالیت بدنی و گروه‌بندی آن؛ نقش بی‌حرکی در ایجاد بیماری‌های مختلف، وضعیت میزان فعالیت‌های بدنی در میان زنان و مردان ایرانی، اثرات سودمند فعالیت بدنی بر بدن، میزان فعالیت بدنی توصیه شده برای گروه‌های سنی گوناگون، هرم فعالیت بدنی

■ اعتیاد:

عوامل موثر بر اعتیاد و عواقب آن

■ آموزش سلامت و سواد سلامت

تکلیف عملکردی:

یک هفته پیش از ارائه این موضوع، دانشجویان موظف هستند در جدول موجود در پیوست، برنامه غذایی یک هفته‌ی خود را ثبت و مقدار تقریبی آن را یادداشت کنند و به کلاس بیاورند. پس از آنکه «اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی» بیان شد دانشجویان بر اساس واحد غذایی مورد نیاز^{۲۳} و گروه‌های غذایی به تحلیل جدول برنامه غذایی خود بپردازند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید بر اساس هرم فعالیت بدنی، یک برنامه فعالیت بدنی برای یک هفته خود تنظیم کنند و به کلاس آورند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید نمایه توده بدنی خود را محاسبه کنند. رقم به دست آمده را بر روی نمودار نمایه توده بدنی پیدا کنند و با توجه به طبقه‌ای که در آن قرار می‌گیرند یک برنامه غذایی مناسب برای خود بنویسند.

^{۲۳}. Serving size

فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید به پایگاه تغذیه سالم در یک مدرسه مراجعه کنند و فهرست مواد غذایی موجود در آن را تهیه کنند و مواد غذایی معجز و غیرمعجز را از هم تفکیک کنند. سپس راهکارهایی برای توجیه مسئولان مدرسه، مسئول پایگاه و دانش آموزان در خصوص تغییر موارد غیرمعجز به معجز پیشنهاد دهند.

فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید با یک دانش آموز که در مرحله بلوغ است مصاحبه کنند و برنامه غذایی یک روز او را بررسی کنند و داده‌های حاصل را با نیازهای تغذیه‌ای گروه سنی او مقایسه نمایند. یافته‌های خود را به صورت گزارش به کلاس ارائه دهند.

بخش چهارم: سلامت جسمانی (بهداشت فردی)

■ سلامت جسمانی (بهداشت فردی و بیماری‌ها):

بهداشت دست و پاها (اهمیت بهداشت دست و پاها، آموزش شستشوی دست)؛ مراقبت از پوست و مو (ساختمان و عملکرد پوست و مو، آشنایی و چگونگی برخورد با مشکلات شایع پوست و مو، اکنه، شوره سر، اگزما)، مراقبت از چشم‌ها (ساختمان کره چشم، مشکلات متداول بینایی، چگونگی سنجش بینایی با چارت اسنلن)؛ مراقبت از گوش‌ها (ساختمان گوش، مشکلات متداول شنوایی، چگونگی سنجش شنوایی با آزمایش نجوا)؛ بهداشت خواب (اهمیت خواب و تاثیر آن بدن، گام‌هایی برای بهتر خوابیدن). بهداشت دهان و دندان (بخش‌های مختلف دندان، آشنایی با زمان رویش دندان‌های مختلف، عوامل موثر بر ایجاد پوسیدگی دندان، محل‌های شایع بروز پوسیدگی دندان، افراد در معرض خطر پوسیدگی دندان، راه‌های پیشگیری از پوسیدگی دندان: مسواک زدن (آموزش مسواک زدن به کودکان ۶ تا ۱۲ ساله)، استفاده از نخ دندان (آموزش استفاده از نخ دندان به کودکان)، فلورایدترایی، فیشور سیلانت، رژیم غذایی؛ چگونگی برخورد با آسیب‌دیدگی و شکستگی دندان‌ها؛ تفاوت لثه سالم و ملتهب؛ علل بوی بد دهان). بهداشت باروری (بلوغ و دگرگونی‌های آن در هر یک از دو جنس، بهداشت بلوغ، خودارضایی و زیان‌های آن. {ویژه دانشجو معلمان دختر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی زنان، قاعدگی و نشانه‌ها و حالات طبیعی و غیرطبیعی آن، سندروم پیش از قاعدگی}، {ویژه دانشجو معلمان پسر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی مردان}.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید یکی از مسائل مرتبط با بهداشت فردی در محیط پردیس (یا خوابگاه) که ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را شناسایی کنند و در قالب یک گزارش راه حل‌های نوین خود برای برطرف نمودن آن مساله را ارائه دهند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید کتاب خودآموز بهداشت بلوغ و نوجوانی را بخوانند و چکیده‌ای انتقادی از آن تهیه کنند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید یک پمفلت، یا بروشور طراحی کنند و از طریق آن دانش آموزان را به رعایت یکی از موضوعات مرتبط با بهداشت فردی تشویق کنند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک قرار بگیرند و تصور کنند دانش‌آموزی در کلاس آن‌ها به شپش مبتلا شده است و آن‌ها باید از طریق نامه‌ای به خانواده او اطلاع دهند. نامه‌ای خطاب به آن خانواده نوشته و ضمن آشنایی آن‌ها با شپش این موضوع را به آنان اطلاع دهند.

فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید مراحل آموزش شستشوی دست به دانش‌آموز را در کلاس به صورت عملی نمایش دهند.

فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید بازی مار و پله که سازمان یونسف برای آموزش شستن دست‌ها برای دانش‌آموزان طراحی کرده است را با بافت خود متناسب کنند و بازی جدید را به کلاس عرضه کنند.

فعالیت پیشنهادی ۳: از دانشجویان بخواهید که تصور کنند در مدرسه‌ی آنها مکانی برای شستن دست وجود ندارد. از آنها بخواهید راهکارهایی بیان‌دیشند که بر این محدودیت فائق آیند. راهکارهای خود را به صورت نقاشی، عکاسی، گزارش کتبی و غیره به کلاس ارائه دهند.

فعالیت پیشنهادی ۴: برای دانشجویان خوابگاهی: از دانشجویان بخواهید بررسی کنند دانشجویان خوابگاهی باید چه نکاتی را پیرامون بهداشت خواب بیاموزند؟

فعالیت پیشنهادی ۵: برای دانشجویان غیرخوابگاهی: موانعی که بر سر راه حفظ بهداشت خواب شما وجود دارد را شناسایی کنید و سپس راهکارهایی برای از میان برداشتن آن‌ها ارائه دهید.

بخش پنجم: سلامت روان

■ سلامت روان و مدرسه:

تعریف سلامت روان و شناسایی عوامل موثر بر آن؛ عوامل تهدید کننده و محافظت کننده؛ راهبردهای کاهش آسیب و ارتقای سلامت روان؛ حمایت‌های روانی در حوادث و بلایا؛ افسردگی؛ اضطراب؛ خودکشی؛ اختلالات یادگیری؛ اختلال بیش‌فعالی و کمبود توجه؛ اختلال مقابله‌جویی و لجبازی؛ صرع

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید با مراجعه به آرشیو روزنامه‌ها و سایت‌های معتبر، حادثه یا رویدادی را بیابند که در محیط مدرسه (ترجیحا در ایران) رخ داده است و یکی از اختلالات مرتبط با سلامت روان که در این نشست آموزشی مورد بحث قرار گرفته است در پدیدآیی آن رویداد نقش عمده داشته است. آنچه که روی داده است و راهکارهایی که می‌توانست از وقوع این رویداد پیشگیری کند را در قالب گزارشی به کلاس ارائه دهند.

بخش ششم: صیانت از محیط زیست

■ شناخت محیط زیست:

تعریف محیط زیست و انواع آن

منابع مختلف محیط زیست (فیزیکی، زیستی، اجتماعی و اقتصادی)

تعریف اکوسیستم (بوم سازگان) و انواع آن

محیط زیست ایران

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که با یک گزارش تصویری، نمایی از محیط زیست محل زندگی خود شامل نوع اکوسیستم و انواع منابع موجود ارائه دهند (بهتر است که این گزارش بدون استفاده از کاغذ باشد).

▪ شناخت انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی:

تعریف آلودگی و اثر

انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی

مدیریت پسماند و پساب و بازیافت

تکلیف عملکردی:

گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی در مدارس ایران و برحسب پایه

فعالیت خاص: تدارک سفری آموزشی برای بازدید از یک کارخانه، تصفیه خانه، مرکز بازیافت، تهیه کمپوست یا غیره

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که در تدارک سفر همکاری کنند و در هنگام بازدید بدرستی انواع آلودگی ها و اثرات را ارزیابی و به راهکارهای اصلاحی اشاره نمایند.

▪ شناخت حفاظت و حمایت از محیط زیست

تعریف حفاظت و حمایت از محیط زیست

معرفی انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف

معرفی برخی از قوانین، ضوابط و کنوانسیون های محیط زیستی

تکلیف عملکردی:

گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش و بکارگیری انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف برحسب پایه

فعالیت خاص: نمایش فیلم یا اسلایدی در زمینه انواع شیوه های حفاظتی

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که به جامعه کوچکی برحسب انتخاب خود، یک یا چند روش حفاظت و شیوه صحیح مصرف را آموزش دهند و بازخورد آموزش های خود و میزان همکاری جامعه مخاطب را گزارش دهند.

▪ ارائه مبانی آموزش محیط زیست و شناخت روش ها

تعریف آموزش محیط زیست

معرفی انواع روش های آموزش محیط زیست با توجه به پایه مورد آموزش

معرفی انواع رسانه ها و وسایل کمک آموزشی

تکلیف عملکردی:

گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش محیط زیست و انواع روش ها، رسانه ها و وسایل کمک آموزشی مناسب برحسب پایه

فعالیت خاص: نمایش اسلاید یا وسایل مختلف انواع روش های آموزش محیط زیست

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که به یک مدرسه برحسب انتخاب خود مراجعه کنند و پس از هماهنگی های لازم با مدرسه، برای دو یا سه ساعت بصورت فوق برنامه برحسب پایه، موضوعی از محیط زیست را با وسایل و روش های مناسب آموزش دهند. اینکار می تواند در روزهای تقویم محیط زیستی^{۲۴} ایران انجام شود. ارائه گزارش تصویری بصورت فیلم یا عکس الزامی است.

۱- راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، فرایند یادگیری با مشارکت همه جانبه مدرس و دانشجومعلمان صورت می پذیرد. باید تلاش گردد تا ساختار جلسه ها به گونه ای باشد که تمامی افراد در فرایند یادگیری مشارکت داشته باشند. باور بر این است که گفت و شنودی که در نشست آموزشی به منظور وقوع یادگیری صورت می گیرد، تنها میان مدرس و دانشجویان نیست، بلکه میان خود دانشجویان با هم نیز هست. از این رو در این درس با طراحی فعالیت های یادگیری زمینه ای فراهم شده است تا دانشجویان بتوانند در گروه های کوچک (دو تا شش نفره) با هم کار کنند که با توجه به موقعیت های مختلف، ترکیب این گروه ها می تواند توسط مدرس یا خود دانشجویان تعیین گردد. همچنین پیشنهاد می شود کارهایی که در خارج از کلاس توسط دانشجو (دانشجویان) انجام می گردد و به صورت گزارش به کلاس ارائه می شود پیش از آن که به مدرس تحویل داده شود توسط دانشجو (دانشجویان) دیگر نیز خوانده شود و پس خوراند آن دانشجو بر روی آن کار آورده شود. لازم به ذکر است که در برخی از مباحث فعالیت های یادگیری به صورت پیشنهادی نیز مطرح شده اند و با توجه به موقعیتی که دانشجویان و مدرس در آن قرار دارند می توانند تغییر یابند. برای تسهیل در وقوع یادگیری، در آغاز هر نشست تلاش شود به شیوه های گوناگونی نخست نیازها و منابع یادگیری مرتبط با محتوایی که قرار است ارائه شود سنجش شود تا تجربه ها و دانش پیشین دانشجویان نسبت به آن محتوا آشکار گردد. پس از آن محتوای تازه ارائه گردد و سپس زمینه ای فراهم گردد تا دانشجو بتواند با محتوای ارائه شده کاری انجام دهد و آن را به بافت زندگی خود مرتبط سازد. در هر نشست تلاش شود به تمام پرسش هایی که برای دانشجومعلمان پدید آمده است پاسخ داده شود. در هر نشست تلاش شود به تمام پرسش هایی که برای دانشجومعلمان پدید آمده است پاسخ داده شود.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی:

- منتظری مقدم، علی و احمدی، فاطمه زهرا (۱۳۹۹). کلیات سلامت همگانی. تهران: انتشارات دانشگاه فرهنگیان.
- حاتمی، حسین و همکاران (۱۳۹۸). کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: ارجمند.

منبع فرعی:

- رجائی، سیدمهدی؛ سرشوق، محمدحامد و نبی پور، فاطمه سادات (۱۳۹۷). سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست: درس مشترک کلیه رشته ها در دانشگاه فرهنگیان. ایلام: صبح آراد.

^{۲۴} - تقویم محیط زیستی در دفتر آموزش و مشارکت عمومی سازمان حفاظت محیط زیست موجود است.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- **ارزشیابی تکوینی:** این ارزشیابی به صورت خود ارزشیابی دانشجو انجام می‌گیرد و یافته‌های به دست آمده از آن در ارزشیابی پایانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- **ارزشیابی پایانی:** سهم آزمون پایانی پنجاه درصد است.
- **ارزشیابی پوشه کار:** تمام فعالیت‌های یادگیری انجام شده توسط دانشجو و برنامه‌ها و پیامهای طراحی شده توسط او در پوشه‌ای گرد آمده و در اختیار مدرس قرار می‌گیرد. ارزشیابی این پوشه نخست از طریق پاسخگویی به فرم خود ارزشیابی توسط خود دانشجو و سپس توسط مدرس صورت می‌گیرد. پر آشکار است که کیفیت خود ارزشیابی دانشجو نیز در تصمیم‌گیری مدرس در هنگام ارزشیابی نقش دارد. سهم این ارزشیابی نیز پنجاه درصد است (فرایند تدوین پوشه کار: سی درصد و خود پوشه کار به عنوان یک فراورده: بیست درصد)

سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس که به بررسی چیستی، چرایی و چگونگی تربیت اسلامی می‌پردازد، حداقل از سه جهت در نظام تربیت معلم جمهوری اسلامی ایران ضرورت می‌یابد:

۱- با توجه به مبتنی بودن تربیت و عمل تربیتی بر فهم صحیح عامل آن نسبت به جهان، انسان و ابعاد وجودی او و چگونگی حیات، رشد و تکامل و سعادت وی، زمینه‌سازی برای دست یافتن معلمان کشور به نوعی درک و فهم شخصی نسبتاً عمیق و فلسفی از این حقایق با تکیه بر مبانی و معارف اسلامی اهمیت خواهد یافت.

۲- از منظری اجتماعی، هر جامعه‌ای به یک نظام اندیشه‌ای-ارزشی متناسب با آرمان‌های خود متعهد بوده و صورت پذیرفتن تربیت در آن جامعه در چارچوب این نظام، زمینه‌ساز انسجام و رشد اجتماعی مطلوب آن خواهد بود. به همین خاطر، آشنا شدن معلمان و عاملان تربیت در یک جامعه اسلامی با بنیان‌های نظام تربیتی اسلامی -به عنوان فلسفه تربیتی مبتنی بر آرمان اجتماعی جامعه، متناسب با فرهنگ آن و مورد پذیرش عمومی- از ضرورت‌های نظام تربیت معلم است.

۳- در حال حاضر، تحول بنیادین آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مربوط به این نهاد است و این تحول، بدون مشارکت فعال و آگاهانه همه کارگزاران این نهاد -خصوصاً معلمان- تحقق‌پذیر نخواهد بود. ایده‌ها و برنامه‌های مربوط به این تحول نیز -همانند هر برنامه دیگری- بر پایه برخی اندیشه‌ها و ارزش‌های بنیادین نهاده شده که در این درس به آنها پرداخته خواهد شد.

نام درس به فارسی: فلسفه تربیتی اسلام	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Philosophy of Islamic Education	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۳ واحد
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۴۸ ساعت
۱- مهم‌ترین بنیادهای نظری و مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی را به خوبی درک نماید.	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۲- فلسفه تربیتی شخصی خود را -به عنوان چارچوب فکری و ارزشی عمل در موقعیت‌های تربیتی- شکل دهد.	دروس پیش‌نیاز: -
۳- به ارزیابی واقعیت‌های تربیتی موجود در کشور بر پایه مبانی و اصول تربیت اسلامی بپردازد.	استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت اسلامی، پیشینه و اهمیت آن (۴ جلسه)

- معنای «فلسفه»، «تربیت» و «فلسفه تربیت»

- پیشینه و قلمرو فلسفه تربیت

- معانی و مراتب متنوع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی، سازمانی، اجتماعی)

- «فلسفه تربیت اسلامی»، «نظام تربیت اسلامی» و نسبت آن دو
- تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران و مبانی فلسفی آن (به عنوان فلسفه تربیتی اجتماع)
- اهمیت و ضرورت فلسفه تربیت برای معلمان و عاملان تربیت با تمرکز بر:
- شکل دادن به فلسفه تربیتی شخصی
- آگاهی نسبت به فلسفه تربیتی اجتماع

بخش دوم: مهم‌ترین مبانی تربیت اسلامی و دلالت‌های آن در تربیت (۱۲ جلسه)

- مبانی هستی‌شناختی
- مبانی انسان‌شناختی^{۲۵}
- مبانی معرفت‌شناختی
- مبانی ارزش‌شناختی
- مبانی دین‌شناختی
- با هم نگری مبانی

بخش سوم: تبیین چیستی تربیت اسلامی و ویژگی‌های آن (۳ جلسه)

- اهمیت تعریف تربیت و دیدگاه‌های مختلف درباره آن
- تعریف تربیت بر پایه مبانی فلسفی تربیت اسلامی
- مهم‌ترین مفاهیم و مؤلفه‌های معنایی تعریف
- مهم‌ترین ویژگی‌های تربیت

بخش چهارم: اهداف تربیت اسلامی (۴ جلسه)

- چیستی اهداف تربیتی و اهمیت آنها
- انواع و سطوح مختلف اهداف (غایی و میانی، طولی و عرضی، عام و خاص، بر حسب ساحت‌ها، ...)
- غایت / هدف نهایی در تربیت اسلامی
- اهداف میانی در تربیت اسلامی و انواع طبقه‌بندی آنها

بخش پنجم: اصول تربیت اسلامی (۵ جلسه)

- چیستی اصول تربیتی و نسبت آنها با مبانی (و دیگر مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی)
- انواع و سطوح مختلف اصول تربیتی (عام و خاص، ناظر به فرآیند کلان تربیت یا رابطه بین فردی (بر حسب مخاطب)، بر حسب ساحت، بر حسب مراحل، ...)
- مهم‌ترین اصول عام تربیت اسلامی

۲۵- در ضمن مبانی انسان‌شناختی، به مراحل تربیت از دیدگاه اسلامی نیز به اختصار پرداخته می‌شود.

- مهم ترین اصول تربیت اسلامی

بخش ششم: عوامل و موانع تربیت اسلامی (۴ جلسه)

- مقصود از عوامل و موانع تربیت و نسبت آنها با دیگر مؤلفه های نظام تربیت اسلامی
- طبقه بندی های مختلف عوامل و موانع (سهیم و مؤثر، درونی و بیرونی، در اختیار و خارج از اختیار، مختار و غیر مختار،...)

- مهم ترین عوامل و موانع تربیت اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- در بحث از مبانی، توجه بیشتر نسبت به مبانی اثرگذار در تعریف تربیت و همچنین، توجه به ملموس کردن دلالت های عملی و عینی مبانی در فرآیند تربیت
- استفاده از روش های بحث گروهی درباره مباحث اساسی برای کمک به دانشجو معلمان برای شکل گرفتن فلسفه شخصی
- استفاده از فعالیت های تحلیلی، مقایسه ای و ارزیابی وضعیت های واقعی و فرضی تربیتی از جهت میزان انطباق آنها با مبانی و اصول تربیت اسلامی به منظور کمک به درونی شدن مباحث و خارج شدن درس از حالت انتزاعی

۴. منابع آموزشی

- ۱- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰)، مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران، بخش نخست: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- صادق زاده قمصری، علیرضا و حسنی، محمد (۱۳۹۶)، تبیینی از فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی آموزش و پرورش، تهران.
- ۳- گروه نویسندگان، زیر نظر آیت الله مصباح یزدی (۱۳۹۰)، فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، انتشارات مدرسه، تهران.
- ۴- جمعی از نویسندگان (۱۳۹۷)، درآمدی بر نظام نامه تربیتی المصطفی (صلی الله علیه و آله)، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی، قم.
- ۵- بهشتی، محمد (۱۳۸۸)، مبانی تربیت در قرآن، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران.
- ۶- باقری، خسرو (۱۳۹۰)، درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران، جلد اول، انتشارات علمی و فرهنگی، تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن:

فعالیت تربیتی در صورتی اصیل و ارزشمند است که به گونه‌ای اندیشه‌ورزانه، مبتنی بر درک بنیادها و شناخت مناسب اقتضائات و ملاحظات موقعیت عمل تربیتی باشد. به بیان دیگر، از لوازم اصلی تحقق یک عمل اصیل تربیتی، داشتن توانایی تحلیل درست از بستر فعالیت و ملاحظات و شرایط آن و مواجهه آگاهانه و انتقادی با آن و تلاش برای اصلاح و بهبود موقعیت است. در حال حاضر، بستر کلان فعالیت معلم و موقعیت عمل تربیتی وی نهادی است که عهده‌دار تربیت رسمی و عمومی (قانون‌مند، سازماندهی شده و همگانی) در جامعه است. از سوی دیگر، برنامه‌های تحولی در آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر فهمی ویژه از نهاد تربیت رسمی و عمومی و ابعاد و مسائل آن شکل گرفته که آگاهی از آنها برای معلمان (به عنوان یکی از مهم‌ترین پیشرانهای تحول در آموزش و پرورش) ضروری است.

با توجه به دو نکته فوق، معلم نیازمند آن است که با شناخت ابعاد و مؤلفه‌های گوناگون تربیت رسمی و عمومی و اقتضائات، ملاحظات و مسائل مربوط به نهاد آن، بتواند به تحلیل و ارزیابی و اصلاح عملی فردی خویش و همچنین، برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با این نهاد بپردازد.

<p>نام درس به فارسی: فلسفه تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران</p> <p>نام درس به انگلیسی: Philosophy of Formal-Public Education in Islamic Republic of Iran</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲ واحد</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲ ساعت</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی</p> <p>دروس پیش‌نیاز: فلسفه تربیتی اسلام</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>۱- موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمانهای تربیتی) را از منظر چیستی، چرایی و چگونگی تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران، تبیین و مقایسه می‌کند.</p> <p>۲- موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمانهای تربیتی) را از منظر چیستی، چرایی و چگونگی تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران، ارزیابی و نقد می‌کند.</p>	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با تربیت رسمی عمومی

- معنا و چیستی تربیت رسمی عمومی
- تاریخچه تربیت رسمی عمومی
- ضرورت و اهمیت تربیت رسمی عمومی

بخش دوم: مبانی تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- مبانی سیاسی
- مبانی حقوقی
- مبانی جامعه‌شناختی
- مبانی روانشناختی

بخش سوم: چستی تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- مروری بر الگوهای رایج تربیت رسمی عمومی و بررسی انتقادی آنها
- تبیین تربیت رسمی عمومی متناسب با جمهوری اسلامی ایران
- ویژگی‌های تربیت رسمی عمومی متناسب با جمهوری اسلامی ایران

بخش چهارم: چرایی تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- هدف کلی تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران
- اهداف تفصیلی تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

بخش پنجم: چگونگی تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- اصول کلی حاکم بر جریان تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران
- ویژگی‌های مدرسه مطلوب
- الگوی نظری ساحت‌های تربیت
- ارکان تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران
- چرخش‌های اساسی در تربیت رسمی عمومی

بخش ششم: مشخصات و ویژگی‌های نظام تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- قلمرو
- رهیافت
- رویکردهای اساسی
- روابط با ارکان و نهادهای دیگر
- ساختار درونی و مؤلفه‌ها
- زیرنظام‌های اصلی و الگوهای نظری آنها:
 - زیرنظام راهبری و مدیریت تربیتی
 - زیرنظام برنامه درسی
 - زیرنظام تربیت معلم و تأمین منابع انسانی
 - زیرنظام تأمین و تخصیص منابع مالی
 - زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فن‌آوری
 - زیرنظام پژوهش و ارزشیابی

- روابط میان مؤلفه‌های اصلی و زیرنظام‌ها

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

- طراحی فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث و انجام آن توسط دانشجویان به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج آن و ارائه به استاد به صورت مکتوب

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰)، مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران، بخش‌های دوم و سوم با عنوان‌های: «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران» و «رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران»، شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی، تهران.

منبع فرعی:

- علم‌الهدی، جمیله (۱۳۹۱)، نظریه اسلامی تعلیم و تربیت (مبانی آموزش رسمی)، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده توسط استاد و مشارکت در فعالیت‌ها
- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری
- ارزیابی پوشه کار: انجام تکالیف عملکردی پیش‌بینی شده توسط استاد

سرفصل درس «اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در معارف اسلامی، علاوه بر تأکید نسبت به اهمیت اخلاق پسندیده و رفتار اخلاقی صحیح نسبت به همگان، تخلق به اخلاق نیکو برای اهل علم (اعم از دانشمندان، فرادهندگان و فراگیران دانش) بسیار پراهمیت و ضروری شمرده شده است؛ به گونه‌ای که می‌توان ادعا کرد در میراث علمی مسلمانان، علم و اخلاق همیشه با یکدیگر توأم بوده و از منظری الهی به آنها نگریسته شده است. در نگاه اسلامی، علم و علم‌آموزی بدون اخلاق، نه تنها کمال‌آور نیست، بلکه زمینه‌ساز انحطاط استاد و شاگرد خواهد بود. معلّم نه تنها برای کمال خویش به اخلاق نیازمند است، بلکه از آن جهت که (خصوصاً از جانب شاگردان) به عنوان الگو شناخته می‌شود، می‌بایست شخصیتی اخلاقی داشته و به گونه‌ای اخلاقی عمل نماید. همچنین از سوی دیگر، فعالیت در موقعیت معلّمی و در نهادها و محیط‌های تربیتی نیازمند آن است که از میان انبوه اوصاف و رفتارهای اخلاقی، برخی از آنها که در این موقعیت‌ها و محیط‌ها زمینه کاربرد / ابتلای بیشتری دارند، به صورت ویژه‌ای مورد توجه قرار گیرند تا معلم بتواند به خوبی با مسائل، چالش‌ها و موارد تزامم‌آمیز اخلاقی مرتبط با فعالیت خود و چگونگی مواجهه مناسب با آنها آشنا گردد.

نام درس به فارسی: اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Morals of Teaching in Islam	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلّم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲ واحد
۱- مهم‌ترین ملکات اخلاقی و آداب باطنی و ظاهری مطلوب برای معلم از دیدگاه اسلام را بشناسد و در جهت آراسته شدن به آنها اقدام نماید.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
۲- مهم‌ترین مسائل و چالش‌های اخلاقی در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی (خصوصاً مدرسه) را درک و تحلیل نموده و توانایی مواجهه صحیح با آنها را کسب نماید.	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۳- با شناخت اصول و قواعد حل تزامم‌های اخلاقی و شناسایی مناسب موقعیت‌های تزامم‌آمیز اخلاقی، بتواند با تکیه بر اصول و قواعد تصمیم مناسب اتخاذ نماید.	دروس پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: چیستی و اهمیت «اخلاق معلّمی» در اسلام (۲ جلسه)

- چیستی «علم اخلاق» و نسبت میان خلقیات (ملکات)، آداب و اعمال
- «علم اخلاق اسلامی»، «اخلاق تعلیم و تربیت» و «اخلاق معلّمی» و نسبت میان آنها
- اهمیت و ضرورت اخلاق و آداب معلّمی در معارف اسلامی و در میان اندیشمندان مسلمان
- نسبت میان «اخلاق معلّمی» از دیدگاه اسلام و قلمروهای «اخلاق حرفه‌ای» (Professional Ethics) و «اخلاق کاربردی» (Applied Ethics) در ادبیات مدرن
- اخلاق فردی و اخلاق سازمانی و نسبت میان آن دو

بخش دوم: مهم‌ترین خلیات و آداب باطنی و ظاهری معلمی از دیدگاه اسلام (در ضمن محوره‌ای: تبیین مفهومی و مصداقی، زمینه‌های ایجاد و تقویت، پیامدها و نتایج، خلیات، حالات و رفتارهای مخالف / ناسازگار / تضعیف‌کننده) (۱۰ جلسه)

* در ارتباط با خداوند:

- اخلاص و انگیزه الهی

- توکل و استعانت از خداوند در انجام وظیفه الهی

* در ارتباط با خود:

- متانت و وقار

- مناعت طبع و عزت نفس

- خودسازی و هماهنگی عمل با علم (عمل کردن به دانسته‌ها)

- نظم و انضباط

- تعهد و احساس مسئولیت (پرهیز از پذیرش مسئولیت بدون کسب صلاحیت‌های شخصیتی، علمی و مهارتی

مورد نیاز)

- حفظ حرمت علم و مقام معلمی

- پاکیزگی و آراستگی ظاهری متناسب

* در ارتباط با دیگران:

** با شاگردان:

- حلم و بردباری در مواجهه با شاگردان

- عفو و گذشت نسبت به شاگردان

- خیرخواهی و دلسوزی نسبت به شاگردان

- محبت، خوش‌رویی و نرم‌خویی نسبت به شاگردان

- تواضع و فروتنی در برابر شاگردان

- حفظ حرمت شاگردان

- رعایت عدالت میان شاگردان

- امانتداری نسبت به اسرار شاگردان

- کوشش در بذل دانش و دریغ نکردن از انتقال آن به شاگردان

- اذعان به ندانستن در جایی که پاسخ پرسشی را نمی‌داند

- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در سخن،

پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب، ...)

** با همکاران:

- رعایت حرمت همکاران

- تواضع و فروتنی در برابر همکاران

- حفظ اسرار همکاران
- همکاری و همیاری با همکاران
- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در سخن، پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب، ...)
- ** با والدین شاگردان:
- رعایت حرمت والدین
- تواضع و فروتنی نسبت به والدین
- حفظ اسرار مربوط به والدین
- راهنمایی والدین در مسائل مربوط به شاگردان و خیرخواهی نسبت به آنان
- رعایت ادب نسبت به والدین

بخش سوم: مهم ترین مسائل و چالش های اخلاقی در موقعیت ها و سازمان های تربیتی (۲ جلسه)

موقعیت های آسیب زاء، مسائل و چالش های اخلاقی در:

- تدریس
- اداره کلاس
- ارزشیابی
- روابط میان دانش آموزان
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- مدرسه و مدیریت آن
- مهم ترین آفت ها و آسیب های حرفه معلمی از منظر اخلاقی

بخش چهارم: تزاخم / تعارض اخلاقی (در موقعیت ها و سازمان های تربیتی) و چگونگی حل آنها (۲ جلسه)

- چستی تزاخم / تعارض اخلاقی و خاستگاه نظری و عملی آن
- مهم ترین دیدگاه ها و رویکردهای مواجهه با تزاخم / تعارض اخلاقی
- اصول و قواعد تصمیم گیری در موارد تزاخم / تعارض اخلاقی بر اساس مبانی و معارف اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارجاع دانشجو معلمان به منابع برای پیش مطالعه و اختصاص فرصت کلاس به حل ابهامات نظری و مفهومی و خصوصاً تأکید بر مصداق یابی مباحث در موقعیت های واقعی و انضمامی تربیتی
- استفاده از روش های مشارکت جویانه و بحث گروهی برای درگیر شدن فعال دانشجو معلمان با مباحث

- بهره‌گیری (استاد، دانشجو معلم) از معلمان و فرهنگیان با تجربه و پیشکسوت برای شناسایی و بررسی مسائل و چالشهای اخلاقی در موقعیت‌ها و محیط‌های تربیتی
- در تدریس اخلاق و آداب در ارتباط با دیگران، می‌توان اخلاق و آدابی که در مواجهه با هر سه گروه شاگردان، همکاران و والدین مشترک هستند را در ابتدا به عنوان «اخلاق و آداب مشترک در ارتباط با دیگران» تدریس نمود و پس از آن، به اخلاق و آداب اختصاصی هر گروه پرداخت.

۴. منابع آموزشی

* بخش اول:

- دیلمی، احمد و آذربایجانی، مسعود (۱۳۹۳)، اخلاق اسلامی (فصل اول از بخش اول: کلیات)، نشر معارف. (سرفصل مربوط به نسبت خلقیات، آداب و رفتار اخلاقی)
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۹۷)، ویراست سوم، اخلاق حرفه‌ای، نشر مجنون، تهران.
- شریفی، احمد حسین (۱۳۹۰)، چیستی اخلاق کاربردی، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۳، ص ۸۳-۹۶.
- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

* بخش دوم:

- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.
- قرائتی، محسن (۱۳۹۶)، مهارت معلمی، مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن، تهران.
- امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آئینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

* بخش سوم:

- فرامرز قراملکی، احد؛ برخورداری، زینب و موحدی، فائزه (۱۳۹۵)، اخلاق حرفه‌ای در مدرسه، مؤسسه خیریه شهید مهدوی، تهران. (بخش سوم)

* بخش چهارم:

- بوسلیکی، حسن (۱۳۹۱)، تعارض اخلاقی و دانش اصول فقه، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، قم.
- رضوانی، علی (۱۳۹۲)، شاخص‌های تقدیم اهم بر مهم در تراجم‌های اخلاقی، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۱۳، ص ۵-۱۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «چالش های تربیت اسلامی در دنیای معاصر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

«تربیت اسلامی» به معنای پرورش انسان مسلمان بر اساس آموزه های اسلام در زمینه و زمانه حاضر با چالشها، تهدیدها و آسیب هایی همراه است. این چالش خیزی را می توان تا بحث «نسبت سنت و مدرنیته» و به تبع «نسبت دین و مدرنیته» رد گیری نمود؛ چراکه حضور افکار، ایده ها، فرایندها، ابزارها و تکنیک ها مدرن را در عصر حاضر نمی توان انکار نمود.

درباره نسبت سنت و مدرنیته دست کم چند دیدگاه مطرح است: سنت گرایی، تجدیدگرایی، تعامل و تعادل.

در باب امکان تربیت دینی/اسلامی در قرن بیست و یکم برخی بر این باورند که در عصر مدرن و پست مدرن به واسطه افول دین و دینداری و سیطره لیبرالیسم و سکولاریسم، تربیت دینی (و به تبع تربیت اسلامی) ناممکن، غیرمعقول و یا بی ثمر است؛ اما در مقابل شماری دیگر با تکیه بر عقلانیت و معنویت اسلامی از ظرفیت اسلام و تربیت اسلامی برای بقاء و بالندگی و مقاومت در این فضا سخن می گویند. در این دیدگاه، دانشوران تربیت اسلامی باید برای مقابله و برون رفت از چالش زایی فرهنگ مدرن و پست مدرن نسبت به نظریه و عمل تربیت اسلامی اندیشه ای منضبط و نظام مند تدارک ببینند.

از آنجا که آشنایی و اقناع فکری و انگیزشی دانشجو معلمان به عنوان متری فعلی و مربی آینده برای ایفای نقش در جریان تربیت اسلامی بسیار مهم است، طراحی این درس برای تبیین مهمترین چالش ها، تهدیدها و آسیب های تربیت اسلامی در عصر حاضر ضرورت می یابد.

<p>نام درس به فارسی: چالش های تربیت اسلامی در دنیای معاصر</p> <p>نام درس به انگلیسی:</p> <p>The Challenges of Islamic Education in the Contemporary World</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲ واحد</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲ ساعت</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی</p> <p>دروس پیش نیاز: فلسفه تربیتی اسلام</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>۱. مهمترین چالش های تربیت اسلامی در دنیای معاصر را تبیین و تشریح نماید</p> <p>۲- بتواند چالش ها و آسیب های تربیت اسلامی در دنیای معاصر را تحلیل و مبادی و مبانی آن را ریشه یابی نماید</p> <p>۳- بتواند نقدها و اشکالات متوجه تربیت اسلامی را ارزیابی و آسیب ها و انحرافات جریان تربیت اسلامی را به خوبی آشکار نماید</p>	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش ۱: کلیات (۲ ج)

- مفهوم شناسی چالش (چالش به معنای ناسازگاری، تقابل، تهدید و آسیب)
- تربیت اسلامی؛ معنا، قلمرو و مختصات
- مهمترین بنیادهای جهان بینی مدرن (انسان گرایی (اومانیزم) و جدایی دین از امور دنیوی (سکولاریسم))
- رویکردها درباره «نسبت سنت و مدرنیته» (سنت گرایی، تجدیدگرایی، تعامل و تعادل)
- دسته بندی چالش های تربیت اسلامی در عصر حاضر (تقسیم به نظری و عملی؛ زیربنایی و روبنایی؛ بیرونی و درونی)

بخش ۲: آزادی و اجبار در تربیت اسلامی (۲ ج)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۳: تلقین و تربیت اسلامی (۲ ج)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۴: تجاری‌سازی دانش و تربیت اسلامی (۲ ج)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۵: رسانه، فضای مجازی و تربیت اسلامی (۲ ج)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۶: معنویت‌های نوظهور و تربیت اسلامی (۲ ج)

- معنا، تاریخچه و بسترهای شکل‌گیری
- تبیین محورهای چالش‌برانگیزی نسبت به تربیت اسلامی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

بخش ۷: هویت، جهانی‌سازی و تربیت اسلامی (۲ ج)

- مؤلفه‌های ایرانی، اسلامی و انقلابی در هویت ایرانی معاصر و نسبت آنها
- هویت ایرانی معاصر و جهانی‌سازی
- نقد و بررسی از منظر تربیت اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
- انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع برای بخش ۱: کلیات

- افتراح (مصاحبه مصطفی ملکیان در مورد سنت و تجدد)، مجله نقد و نظر، سال پنجم، شماره ۴۰۳.
- بررسی امکان همزیستی دین و مدرنیته، علیرضا شجاعی زند، نامه علوم اجتماعی، بهار ۱۳۸۶، شماره ۳۰.
- نگرش آسیب شناسانه به چالش ها و موانع تربیت دینی، کامیار قهرمانی فر و علیرضا قلعه‌ای، بصیرت و تربیت اسلامی، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، شماره ۲۰.
- چالش تربیت اسلامی (در باب تقابل جدید اما وثیق اسلام و مدرنیته) محمدحسین کیانی، پژوهشنامه تربیت تبلیغی، بهار ۱۳۹۲، شماره ۱.
- تبیین ماهیت انسان از دیدگاه اسلام و غرب و عوامل تربیت دینی، مهدی سبحانی نژاد و دیگران، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، پاییز ۱۳۹۲، شماره ۲۰.
- امکان معنا و سازواری در اخلاق و تربیت اسلامی، خسرو باقری، تربیت اسلامی، سال ۱۳۹۷، شماره ۱ (و نیز چاپ شده در بخش اول از کتاب: نگاهی دوباره به تربیت اسلامی ج ۲، خسرو باقری).
- تربیت سکولار از دیدگاه صاحب نظران، سیدنقی موسوی، تهران: کانون اندیشه جوان، چاپ اول، ۱۳۹۷.

منابع برای بخش ۲: آزادی و اجبار در تربیت اسلامی

- حل پارادوکس آزادی در اندیشه شهید مطهری، حسین سوزنجی، قسبات، زمستان ۱۳۸۲ و بهار ۱۳۸۳ شماره ۳۰ و ۳۱.
- آزادی در چهارچوب عقلانیت اسلامی، احمد واعظی، پژوهشهای اخلاقی، تابستان ۱۳۹۲، شماره ۱۲.
- معنا و حدود استقلال به مثابه هدف در تربیت دینی بررسی تطبیقی، سعید بهشتی، محمدجواد زارعان و هادی رزاقی، اسلام و پژوهشهای تربیتی، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، شماره ۱۶.
- تربیت انقلابی چیستی چرایی و چگونگی، سیدنقی موسوی، قم: زمزم هدایت، ۱۳۹۷ (بحث تربیت اجباری: صص ۱۳۴-۱۴۸).
- تاملی در مشروعیت اجبار در تربیت دینی، محمد سروش محلاتی، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۸۸، شماره ۹.

منابع برای بخش ۳: تلقین در تربیت اسلامی

- تحلیل مفهوم تلقین در تربیت دینی، سیدنقی موسوی، فصلنامه نوآوری‌های آموزشی، پاییز ۱۳۹۲، شماره ۴۷.
- تربیت انقلابی چیستی چرایی و چگونگی، سیدنقی موسوی، قم: زمزم هدایت، ۱۳۹۷ (بحث تربیت تلقینی: صص ۱۱۳-۱۳۴ و نیز بحث تربیت اقراری: صص ۱۴۸-۱۵۸).
- جواز تلقین در تربیت دینی، موسوی، فصلنامه مطالعات فقه تربیتی، ۱۳۹۴، شماره ۳.
- بررسی فقهی ممنوع بودن تلقین در تربیت دینی؛ سیدنقی موسوی، فصلنامه پژوهشی در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی؛ پاییز ۱۳۹۲، شماره ۲۰.
- سازواری‌ها و ناسازواری‌های تلقین در تربیت دینی، علی قاسم پور و سیدابراهیم جعفری، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۸۸، شماره ۸.
- تلقین چالشی فراوری تربیت دینی، محمدحسین حیدری و حسنعلی بختیار در: جمعی از نویسندگان، مجموعه مقالات همایش تربیت دینی در جامعه معاصر، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۸.

منابع برای بخش ۴: تجاری سازی دانش و تربیت اسلامی

- نئولبرالیسم و تجاری سازی تربیت: چالشی فراوری تربیت اخلاقی، حمدالله حبیبی و فاطمه زیباکلام، پژوهشنامه مبانی تعلیم و تربیت، سال چهارم، ۱۳۹۳، شماره ۲.
- تاملی بر روابط بازار و دانشگاه، خسرو باقری، مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز، پاییز و زمستان ۱۳۹۱، شماره ۲.

منابع برای بخش ۵: رسانه و فضای مجازی و تربیت اسلامی

- شناسایی راهکارهای تعمیق تربیت دینی در فضای مجازی، علینقی فقیهی و حسن نجفی، پژوهشنامه تربیت تبلیغی، ۱۳۹۴، شماره ۸ و ۷.
- راهکارهای تربیت دینی در فضای مجازی با تاکید بر آموزه های قرآن و سیره رضوی، مجتبی نوروزی و دیگران، فرهنگ رضوی، ۱۳۹۶، شماره ۱۹.
- فضای مجازی فرصتها و چالشهای هویت دینی در بین جوانان ایرانی، مرضیه قاسمی، مهدی احمدی، ره آورد نور، پاییز ۱۳۹۵، شماره ۵۶.
- کارکردهای تربیتی مدرسه با توجه به ویژگی های فضای مجازی، جلال غریبی، پژوهشنامه تربیت تبلیغی، ۱۳۹۴، شماره ۸ و ۷.
- تربیت دینی و عصر ارتباطات؛ فرصت یا تهدید، رمضان مهدوی آزادبنی در: جمعی از نویسندگان، مجموعه مقالات همایش تربیت دینی در جامعه معاصر، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۸.

منابع برای بخش ۶: معنویت های نوظهور و تربیت اسلامی

- کاوشی در معنویت های نوظهور: بررسی ده جریان فعال در ایران، حمزه شریفی دوست، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۲.
- آفتاب و سایه ها: نگرشی بر جریانهای نوظهور معنویت گرا، محمدتقی فعالی، موسسه دین و معنویت آل یاسین، ۱۳۹۰.
- نقد مفهوم معنویت در تربیت دینی معاصر، معنویت دینی و نوپدید؛ حسین باغگلی و دیگران، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، پاییز ۱۳۹۱، شماره ۱۶.
- تحلیل و نقد رویکردهای تربیت معنوی نوپدید، حسین باغگلی و دیگران، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۴، شماره ۲۰.

منابع برای بخش ۷: هویت، جهانی سازی و تربیت اسلامی

- جوان و بحران هویت، محمدرضا شرفی، تهران: سروش، ۱۳۹۲.
- بحران هویت فرهنگی در ایران و پیامدهای آن، محمدرضا شرفی، مجله روان شناسی و علوم تربیتی، ۱۳۸۵، شماره ۴ و ۳.
- جهانی شدن و بحران هویت، احمد گل محمدی، فصلنامه مطالعات ملی، ۱۳۸۰، شماره ۱۰.
- چالشها و فرصت های پیش روی تربیت دینی در عصر جهانی شدن، مهرداد احمدی فر و علیرضا صادق زاده، ماهنامه مهندسی فرهنگی، سال پنجم، مهر و آبان ۱۳۸۹، شماره ۴۵ و ۴۶.
- جهانی شدن و تربیت دینی از منظر مدرنیسم و پست مدرنیسم و عرفان اسلامی، بابک شمشیری، دانشور رفتار، ۱۳۸۷، شماره ۳۰.
- بررسی نسبت جهانی شدن با تربیت دینی، رضا رضایی و اکبر رهنما، ماهنامه مهندسی فرهنگی، بهمن و اسفند ۱۳۸۸، شماره ۳۷ و ۳۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روانشناسی رشد دینی از عرصه‌های جدیدی در روانشناسی دین است که مانند جامعه‌شناسی دین درصدد مطالعه دین و دینداری در عصر حاضر است. رشد ایمان، عقیده، فرایندهای تحولی رفتارهای دینی مانند دعا، توکل و غیره از موضوعات مورد پژوهش در این عرصه به شمار می‌رود و به تبع آموزش دین و دینداری (تربیت دینی) نیز از قلمروهای مهم پژوهشی است که ذهن تربیت‌پژوهان را به خود مشغول کرده است.

از آنجا که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تربیت اسلامی تنها برعهده معلم درس قرآن و دینی نهاده نشده است؛ آشنایی همه دانشجومعلم‌ان دانشگاه فرهنگیان با فرایندهای تحولی و رشد دانش آموزان در سنین کودکی و نوجوانی اهمیت دو چندان می‌یابد. در این درس دانشجومعلم‌ان با رشد و تربیت دینی در کودکی و نوجوانی آشنا خواهند شد.

<p>نام درس به فارسی: تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام</p> <p>نام درس به انگلیسی:</p> <p>Religious education of children and teenagers in Islam</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲ واحد</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲ ساعت</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی</p> <p>دروس پیش‌نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:</p> <p>ویژگی‌های رشد و تربیت دینی در دوران طفولیت و کودکی اول را بشناسد و راهکارهای تربیتی لازم برای تربیت دینی را بداند</p> <p>انگیزه و توانش لازم برای تشخیص و گزینش روشهای موثر در تربیت دینی را کسب نماید</p> <p>بتواند بر اساس معیارهای اسلامی آسیب‌ها و انحرافات در فرایندهای تربیت دینی در کودکی و نوجوانی را تشخیص و ارزیابی و نقد نماید.</p>	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل ۱: کلیات

تعاریف دین، دینداری، تربیت، رشد، رشد دینی، تعریف و قلمرو تربیت دینی، تعریف مقاطع سنی و مراحل تربیت

فصل ۲: رشد و تربیت دینی در طفولیت

- رشد دینی
- شکل‌گیری و تحول شناخت دینی
- شکل‌گیری و تحول تجربه و احساس دینی

- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی (اخلاق، عقاید عبادات و مناسک)
- روشهای تربیت دینی
- مهارتهای تربیت دینی

فصل ۳: رشد و تربیت دینی در کودکی

- رشد دینی
- شکل گیری و تحول شناخت دینی
- شکل گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی
- روشهای تربیت دینی
- مهارتهای تربیت دینی

فصل ۴: رشد و تربیت دینی در نوجوانی

- رشد دینی
- شکل گیری و تحول شناخت دینی
- شکل گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل گیری و تحول جامعه پذیری دینی
- باهم نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی
- روشهای تربیت دینی
- مهارتهای تربیت دینی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوا به روش توضیحی به همراه بهره‌گیری از روش پرسش و پاسخ و روش بحث گروهی در مواقع لازم
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاس و ارائه گزارش از مطالعات خود
- انجام فعالیتهای یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس و یا خارج از کلاس و ارائه مکتوب به استاد توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی

- روان شناسی تحول دینداری، محمود نوذری، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تهران: سمت، چاپ اول، ۱۳۹۷.
- آموزش مفاهیم دینی همگام با روان شناسی رشد، ناصر باهنر، تهران: شرکت چاپ و نشر بین الملل.
- بررسی تحول ایمان به خدا در دوره کودکی نوجوانی: رویکرد روان شناختی دینی، محمود نوذری، رساله دکتری، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۹.

منابع فرعی

- تربیت دینی کودکان پیش دبستانی (ارائه الگویی برای برنامه درسی تربیت دینی کودکان) برنامه فعالیت والدین و مربیان، مرضیه نوذری و بابک شمشیری، انتشارات آوای نور، ۱۳۹۶.
- اصول تربیت توحیدی از کودکی تا بلوغ، کیومرث قیصری گودرزی، انتشارات سخنوران، ۱۳۹۷. (و نیز مقاله اصول تربیت توحیدی بر اساس آموزه‌های قرآن و ائمه اطهار، کیومرث قیصری، منصور خوشخویی، احمد سلحشوری، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۶، شماره ۲۵)
- مقاله رشد دینداری در اوائل کودکی: رویکردی روانشناختی اسلامی، محمود نوذری، فصلنامه روانشناسی و دینف تابستان ۱۳۹۵، شماره ۳۴.
- مقاله آموزش دین در دوره کودکی: ارزیابی انتقادی رویکرد روان شناختی، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۰، شماره ۱۳.
- خدا به تصور کودکان: شکل گیری فهم دینی در کودکان، حسین اسکندری، تهران: منادی تربیت، ۱۳۸۶.
- سند تعلیم و تزکیه (نظام سازی توحیدی در شهر و جامعه) احمد رضا اخوت و مریم قاسمی، ناشر: قرآن و اهل بیت نبوت، ۱۳۹۶
- معنویت و شیوه‌های ارتقاء آن در جوانان، باقر غباری بناب، تهران: پیشرفت، ۱۳۹۶.
- ۷۰ پرسش و پاسخ در مورد خدا، غلامرضا ابهری حیدری، ناشر: قدیانی، ۱۳۹۲.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس»

۱. معرفی درس و منطق آن:

انقلاب اسلامی، از اساس، انقلابی فرهنگ‌بنیاد بوده و به تعبیر امام (ره) فتح الفتوح آن، تربیت نسلی با ایمان راسخ و شهادت‌طلب بوده^{۲۶} و دفاع مقدس هشت‌ساله، الگویی از رفتار اجتماعی و سیاسی در قالب دفاع از وطن به نمایش گذاشت که بی‌بدیل بوده است

«فرهنگ دفاع مقدس» به مثابه «ذخیره استراتژیک فرهنگی» در «جنگ فرهنگ‌ها» برای ایران اسلامی تلقی می‌شود که در هر برهه تاریخ و هر عرصه از عرصه‌های اقتصاد، صنعت، کشاورزی، علم، فرهنگ و سیاست مبتنی بر آن کنش‌های سیاسی و اجتماعی مردم و مسئولان شکل گرفته، ارزش‌هایی چون خودباوری، جهاد، ایثار و عدالت برجسته شده است.

دانشگاه فرهنگیان به عنوان تنها دانشگاه برای تربیت معلم تراز جمهوری اسلامی ایران، نمی‌تواند در برنامه درسی خود از «فرهنگ دفاع مقدس» و بنیادهای نظری و شاخص‌ها و ارزش‌های آن غافل باشد.

این درس درصدد است تا ضمن گذری تاریخی به مهم‌ترین وقایع جنگ تحمیلی و ارائه بینشی روشن از واقعیت‌های آن، از منظری فرازین به «مطالعه درباره دفاع مقدس» همت بگمارد و ارزش‌های خودسازانه و دگرسازانه تجلی‌یافته میان فرماندهان، رزمندگان و کنگران جنگ هشت‌ساله تحمیلی را فرهنگ‌پژوهی نماید و دانشجو معلمان را با مهم‌ترین مبانی، اهداف و اصول تربیت مبتنی بر فرهنگ دفاع مقدس (تربیت جهادی) آشنا سازد.

نام درس به فارسی: آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی:	نوع درس: نظری
<i>Introduction of holy defense's educational values</i>	تعداد واحد: ۲ واحد
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۳۲
۱. ضمن آشنایی با مهمترین وقایع دفاع مقدس و ارزشهای تربیتی و مدیریتی آن و شناخت سیره مجاهدان و شهدا، با آنان انس بگیرد.	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
۲. مبتنی بر تجارب رزمندگان و شهدا در جهاد نظامی، علمی، آموزشی، پرورشی و ... انگیزه لازم جهت به کارگیری خلاقیت، نوآوری در عرصه تربیت اسلامی در مدارس را کسب نماید.	دروس پیش‌نیاز:-
۳. برای اخذ تصمیمات درست مبتنی بر تجربه‌زیسته تربیتی مجاهدان و شهدا و نیز مبتنی بر فرهنگ دفاع مقدس بتواند توان لازم برای خودسازی و دگرسازی را کسب نماید.	استاد متخصص برای تدریس:
	استاد دارای مجوز

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با تاریخچه دفاع مقدس

فصل ۱: مبانی نظری جنگ و دفاع

^{۲۶} صحیفه امام، ج ۱۵ ص ۳۹۵

- کلیات درس، اهمیت و ضرورت این درس،
- تعاریف جنگ و دفاع از منظرهای مختلف
- تفاوت مدیریت و فرماندهی در جنگ و راهبردهای امام و مردم برای مقاومت

فصل ۲: اوضاع و شرایط ایران و عراق پیش از شروع جنگ

فصل ۳: زمینه ها، علل، عوامل، دلائل و اهداف تهاجم عراق علیه ایران

فصل ۴: مقاطع مختلف جنگ تحمیلی

- مقطع ۱: تهاجم سراسری و مقاومت های مردمی و نیروهای مسلح
- مقطع ۲: بیرون راندن متجاوز
- مقطع ۳: عمق بخشی دفاعی یا تنبیه متجاوز
- مقطع ۴: پایان جنگ

فصل ۵: نقش کشورهای منطقه و فرمانطقه ای و سازمان های بین المللی در هشت سال دفاع مقدس

فصل ۶: علل و عوامل پیروزی جمهوری اسلامی در جنگ

فصل ۷: نتایج و دستاوردهای هشت سال دفاع مقدس در عرصه های داخلی و خارجی

فصل ۸: جنایتهای جنگی رژیم بعثی عراق (حمله شیمیایی به شهرها (حلقه و ...)، حمله به مناطق مسکونی و نفت کشتها، رفتار با اسرا)

بخش دوم: آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس

فصل ۹: نقش آموزش و پرورش و دانشگاهها در دفاع مقدس

- بازخوانی میزان حضور و انواع مشارکت اقشار فرهنگی (دانش آموز، دانشجو، فرهنگی و دانشگاهی) در دفاع مقدس
- آمار شهدا، جانبازان و اسرای اقشار فرهنگی در دفاع مقدس
- «مجمع های آموزشی رزمندگان» در پشت جبهه
-

فصل ۱۰: ارزش های اخلاقی، معنوی، آموزشی و پرورشی در سیره شهدا^{۲۷}

- شهید ابراهیم هادی
- شهید دکتر چمران
- شهید صیاد شیرازی
- شهید کاوه
- شهید باقری
- یکی از شهدا و ایثارگران خانم

^{۲۷}. تذکر: در این درسها با مرور شخصیت و سیره چند شهید شاخص، تلاش می شود تا دانشجویان با این الگوها انس بگیرند. معیارهای انتخاب شهدای شاخص به قرار زیر است و مدرسان می توانند بر اساس این معیارها شهدای دیگری را مطرح نمایند: ۱. جامعیت شخصیت شهید، ۲. جوان بودن شهید، ۳. بومی بودن شهید ۴. از قشر فرهنگی بودن شهید (معلم، دانشگاهی، دانش آموز، دانشجو و دانشمند)، ۵. منابع مکتوب در دسترس در مورد سیره شهید وجود داشته باشد، ۶. ترجیح این است که یکی از شهدا خانم باشد و حتی در پردیس های خواران دانشگاه فرهنگیان تعداد بیشتری از شهدا از شهدای خانم و یا مادران و همسران شهدای شاخص که دارای معیارهای فوق باشند انتخاب شوند.

فصل ۱۱: فرهنگ دفاع مقدس به مثابه ارمغانی برای زندگانی امروز

- دفاع مقدس به مثابه فرهنگی برای حیات
- فرهنگ دفاع مقدس به مثابه راهبردی برای دهه چهارم انقلاب اسلامی
- درس‌های فرهنگ دفاع مقدس برای زندگی فردی و اجتماعی
- ...

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- با معرفی استاد، دانشجو گزارشی از زندگی و سیره اخلاقی / تربیتی شهدای فرهنگی تهیه نماید
- مشارکت در بحث و گفتگو در مورد مصادیق فرهنگ جهاد و مقاومت در زمان حاضر
- بازدید از موزه جنگ و یا حضور در نمایشگاه‌ها و برنامه‌های مربوط به دفاع مقدس
- گفتگو و یا مصاحبه با خانواده و هم‌زمان شهدای جنگ تحمیلی و یا شهدای مدافع حرم و صورت‌بندی ارزشهای تربیتی تجلی‌یافته در گفتار و کردار این شهدا
- مطالعه و تهیه گزارشی از مراکز علمی که با فرهنگ جهادی گام‌های بزرگی را برداشتند در عرصه سلول‌های بنیادی یا صنایع هوا و فضا و یا تسلیحاتی (مانند پژوهشکده رویان و ...)
- مرکز آموزشی و مدرس مربوطه موظف است حداقل ۴ ساعت بازدید از موزه دفاع مقدس استان و یا مناطق دفاع مقدس و یا اماکن مشابه را در برنامه دانشجویان قرار دهد.

۴. منابع آموزشی

برای بخش تاریخچه دفاع مقدس:

- آشنایی با دفاع مقدس، پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، انتشارات خادم الرضا (ع)، چاپ اول ۱۳۸۷. (قابل دانلود در اینترنت)
- آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس، هادی پیری و مجتبی شربتی، تهران: سمت، چاپ سوم، ۱۳۹۱. (قابل دانلود در اینترنت)
- آغاز تا پایان: بررسی وقایع سیاسی نظامی جنگ، محمد درودیان، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات سپاه پاسداران، ۱۳۹۱. (قابل دانلود در اینترنت)
- جنگ ایران و عراق: پرسشها و پاسخها، جلد ۱ تا ۳، فرهاد درویشی، مرکز اسناد و تحقیقات سپاه پاسداران، ۱۳۹۱. (قابل دانلود در اینترنت)

برای بخش آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس

- مقاله تاریخ شفاهی نقش وزارت آموزش و پرورش در دفاع مقدس، رحیم نوربخش، فریده حشمتی. (قابل دانلود در اینترنت)
- مجموعه کتب سیره شهدای شاخص

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس فعالیت هدفمندی است که نیل به آن در گرو آگاهی معلمان از اصول تدریس اثر بخش است. چرا که در شرایط فعلی معلمای همواره خود را با این پرسش های جدیدی روبرو می بینند و نیازمند آن هستند تا با مسئله ها و موقعیت های پیش بینی شده ای که دانش آموزان با خود به کلاس درس می آورند/ روبرو هستند به شیوه خلاقانه ای برخورد نمایند. آن ها به طور مداوم باید به پرسش هایی از این دست در فرآیند عمل حرفه ای خود پاسخ دهند: چه اهدافی برای یادگیری دارای بیشترین ارزش است؟ دانش آموزان از چه توانمندی ها و ظرفیت هایی برخوردارند؟ نقش آنان در خلق موقعیت های یادگیری اثر بخش چیست؟ چگونه می توانند از موفقیت ها و خطاهای خود برای اتخاذ تصمیمات در آینده بهره بگیرند؟ مطالعه روانشناسی تربیتی به دانشجو معلمان کمک خواهد کرد تا از یافته های علمی پژوهشی برای پاسخ به مسئله ها یا پرسش هایی که با آن روبرو می شوند استفاده نموده و بتواند با تعمق در آن به توسعه ظرفیت ها و نیز متراکم شدن تجربیات خود در آینده کمک کنند.

نام درس به فارسی: روانشناسی تربیتی نام درس به انگلیسی: Educational Psychology	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: تربیتی پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دارای تخصص روانشناسی و علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با شناخت نقش یافته های علمی در زمینه تدریس اثر بخش تصمیمات آموزشی / و تربیتی اتخاذ شده در سطح کلاس درس / مدرسه را تحلیل و گزارش نماید.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف روانشناسی
- موضوعات و گرایشهای روانشناسی
- کاربرد روانشناسی در آموزش

تکلیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص نقش روانشناسی در آموزش و تحولات آن را مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: روانشناسی تربیتی

- تعریف روانشناسی تربیتی
- روانشناسی تربیتی و تدریس اثر بخش
- معلمان کارآمد

- روشهای پژوهش در روانشناسی تربیتی

تکالیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص تدریس اثر بخش و ویژگی های آن/ روش های پژوهش در روانشناسی تربیتی را مطالعه و یافته های خود را در گزارشی مبنی بر چگونگی استفاده از یافته ها یا راهکار ها ارائه نماید.

فصل سوم: رشد

- رشد انسان
- رشد چیست؟
- رشد شناختی
- رشد اجتماعی و عاطفی
- رشد اخلاقی

تکالیف یادگیری:

دیدگاه های مختلف در زمینه ابعاد رشد را مطالعه و در قالب یک جدول مقایسه ای شباهت ها و تفاوت های دیدگاه ها را گزارش نماید.

فصل چهارم: تفاوت های فردی

- عوامل مؤثر بر رفتار
- احساس و ادراک
- هوش
- هوش و مسئله طبیعت و تربیت
- هوش و رشد شناختی
- دیدگاه های مختلف درباره هوش
- شیوه های یادگیری و سبک تفکر
- شخصیت و خلق و خو
- انگیزش، آموزش و یادگیری
- تفاوت های فرهنگی و جنسیتی

تکالیف یادگیری:

پژوهش های انجام شده در زمینه تفاوت های فردی را در حوزه های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت های این یافته ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل پنجم: استعداد

بیان تعریف های «هوش» و «استعداد» و بیان رابطه میان آنها
فاصله گذاری میان دو مفهوم «هوش» و «استعداد»

بیان تعریف دیگر مفاهیم مرتبط با طرح (خلاقیت، تیزهوشی یا سرآمدی، هوش عاطفی و هیجانی و...) و رابطه میان آنها

تأکید بر تکیه طرح شهاب بر مفهوم «استعداد» و بیان تعریف مصوب شهاب از استعداد

معرفی انواع استعداد (استعداد کلی، استعداد های خاص)

بیان هشت حوزه استعدادی طرح شهاب {با رعایت اختصار، در حد معرفی اجمالی}

بیان عوامل مؤثر بر وجود تفاوت در استعدادها و بروز آنها

اشاره به عامل ژنتیک

اشاره به عامل محیط (خانواده، جامعه، ...)

تعامل دو عامل ژنتیک و محیط در تفاوت استعدادها

تأکید بر ایجاد بستر «محیط تربیتی مناسب» برای بروز استعدادها

بیان مشکلات شایع دانش آموزان مستعد و علل عدم موفقیت آنها در مدارس

تکالیف یادگیری:

پژوهش های انجام شده در زمینه تفاوت های فردی را در حوزه های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت های این یافته

ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند .

تکلیف عملکردی :

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل ششم: فرآیند های شناختی

- سطوح پایین فرآیند های شناختی

- فرآیند های شناختی پیچیده

- درک مفهوم

- تفکر

- حل مسئله

- خلاقیت

تکلیف یادگیری:

روش های بکارگیری فرآیند های شناختی را در کتاب های درسی بررسی و نمونه ای از این مهارت ها را شناسایی و چگونگی

آموزش آن را مورد نقد و بررسی قرار دهد.

روش های پرورش خلاقیت در آموزش موضوعات درسی مختلف را مطالعه و یافته های خود را به کلاس گزارش نماید.

فصل هفتم: مدیریت کلاس درس

فصل هفتم: مدیریت کلاس درس

- اصول کلی مدیریت کلاس

- شیوه های مدیریت کلاس

- فضای مطلوب برای یادگیری

- پیشگیری از مشکلات رفتاری

- مداخله های خاص برای هدایت رفتار نامناسب

- قرار داد گروهی
- قرارداد فردی
- بازی رفتار خوب
- دوری موقت

- **ملاحظات هدایت کلاسی**

- پذیرش و حرمت گذاری دانش آموزان با تفاوت های استعدادی
- ایجاد فضای امن در کلاس برای ابراز وجود و بروز استعداد
- توجه به شخصی بودن امر یادگیری و نقش فعال و محوری یادگیرندگان
- تلقی معلم به عنوان تسهیل گر فرایند یادگیری و زمینه ساز بروز استعداد
- تأکید بر هم زمانی و تلازم امر «شناسایی» و «هدایت» استعدادها در طراحی آموزشی و تدوین فعالیت های کلاسی («شناسایی» و «هدایت» استعدادها در کلاس، دو روی یک سکه هستند)

تکلیف عملکردی:

یک کلاس درس / موقعیت تربیتی در سطح مدرسه را مشاهده، و گزارشی از روش های مدیریت بکار گرفته شده تهیه و نتایج را به همراه نقد و بررسی و مبتنی بر یافته های علمی گزارش نماید.

فصل هشتم: کودکان با نیاز های ویژه

- دانش آموزان مبتلا به ناتوانی
- اختلالات حسی
- اختلالات جسمی
- کم توان ذهنی
- اختلالات زبانی و گفتاری
- ناتوانی های یادگیری
- اختلالات رفتاری و عاطفی
- کودکان تیزهوش
- کودکان سرآمد

تکلیف یادگیری:

از یک مدرسه دانش آموزان با نیاز های ویژه بازدید نموده و نحوه آموزش و نوع خدمات ارائه شده به این گروه از دانش آموزان را بررسی و گزارش نماید.

با مراجعه به منابع علمی روش های ارائه خدمات به دانش آموزان با نیاز های ویژه را در سایر کشور ها مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه تدریس و کاربرد آن در موقعیت های آموزش/ تربیتی، بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه ویژگی های رشدی/ تفاوت های فردی در موقعیت های آموزشی/ تربیتی (کلاس درس و مدرسه)، تحلیل و ارائه پیشنهاداتی برای ارتقاء سطح اثر بخشی تصمیمات معلم/ مربی در کلاس درس/ مدرسه.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بنتهام، سوزان (۱۳۹۷). **روانشناسی کاربردی برای معلمان**، مترجم رابعه موحد. انتشارات ارجمند.
سانتراک، جان دبلیو (۱۳۹۱). **روان شناسی تربیتی**. ترجمه سعیدی شاهده و همکاران. نشر موسسه خدمات فرهنگی رسا.
مجدفر، مرتضی؛ اصلانی، ابراهیم و سلیقه دار، لیلیا (۱۳۹۴). **دست نامه شهاب** (راهنمای آموزگاران و مدیران). تهران: مرکز ملی پرورش استعداد های درخشان و دانش پژوهان جوان.

منابع فرعی:

سیف، علی اکبر (۱۳۸۵). **روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش)**. تهران: انتشارات آگاه.
فونتانا، دیوید (۱۳۸۹). **روانشناسی کاربردی برای معلمان**، ترجمه مهشید فروغان. تهران: انتشارات ارجمند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره
ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره

سرفصل درس «جامعه‌شناسی آموزش و پرورش»

۱. معرفی درس و منطق آن

تعلیم و تربیت امری اجتماعی است. تعلیم و تربیت با متن و زمینه جامعه در هم تنیده است و نمی‌توان جدا از مقوله اجتماعی بودن، به مطالعه در مسائل تعلیم و تربیت پرداخت. به بیان دیگر، شناخت واقعی مسائل تعلیم و تربیت مستلزم تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی و فرهنگی محیط اجتماعی است. بنابراین درک دانشجویان نسبت به جامعه‌شناسی تربیت، این امکان را پدید می‌آورد تا با چشم انداز جامعه‌شناختی، نگاهی واقع‌بینانه به تعلیم و تربیت داشته باشد و درس جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، زمینه‌ای مناسب برای انتخاب آگاهانه راه‌های تربیتی با توجه به مسائل عام جامعه و یا خاص منطقه خدمت دانشجویان فراهم می‌کند.

نام درس به فارسی: جامعه‌شناسی آموزش و پرورش	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Educational Sociology	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
با مطالعه رویکردهای کلان و نظری جامعه‌شناختی تربیت (آموزش و پرورش) تحولات این رشته را بررسی کرده و ارتباط این رویکردها را با مسائل کنونی تعلیم و تربیت گزارش دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
- با رویکرد تعاملی و نگاهی خردنگر و با استفاده از روشهای تحقیق در جامعه‌شناختی تربیت، سازمان مدرسه، کلاس درس و روابط در مدرسه را شناسایی کند و شیوه مناسبی برای مطالعه و بررسی این روابط پیشنهاد دهد.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای
	تدریس: دارای
	تخصص علوم تربیتی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت

جامعه‌شناسی تربیتی و جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت

خاستگاه و تکامل جامعه‌شناختی تربیت

قلمرو جامعه‌شناختی تربیت

تکالیف یادگیری: مطالعه و مرور یکی از کتابهای جامعه‌شناسی تربیت یا جامعه‌شناسی آموزش و پرورش و ارائه نقشه مفهومی

در رابطه با قلمرو جامعه‌شناسی تربیت

تکالیف یادگیری: ارائه یک تعریف جامع از جامعه‌شناسی تربیت توسط دانشجو معلم

فصل دوم: رویکردهای نظری در جامعه‌شناختی تربیت

نظریه کارکردگرایی (امیل دورکیم)

نابرابری اجتماعی (کریستوفر جنکر)

پارادایم انتقادی (نظریه آموزش و پرورش و کنش فرهنگی، فریره، ایوان ایلچ)

نظریه تفسیری (مایکل یانگ)

تکالیف یادگیری: طبقه بندی نظریه های جامعه شناختی تربیت و بیان ویژگیهای اصلی این نظریات در یک جدول

تکالیف یادگیری: انتخاب حداقل یکی از نظریه ها و مطالعه منابع بیشتر برای مطالعه

فصل سوم: روشهای تحقیق در جامعه شناسی تربیت

روشهای تحقیق کمی

روشهای تحقیق کیفی (قوم نگاری، مردم نگاری، روان شناسی اجتماعی، کنش متقابل نمادین، تحقیق در گروههای کوچک)

تکالیف یادگیری: مطالعه کتاب کندوکاوها و پنداشته ها، فرامرز رفیع پور

تکالیف یادگیری: مطالعه یک مقاله مربوط به جامعه شناختی تربیت و ارائه گزارش آن به کلاس با تاکید بر روش شناسی تحقیق

تکالیف عملکردی: تحلیل و ارزیابی یک مقاله با توجه به نظریه پشتیبان آن

فصل چهارم: مدرسه و جامعه

مدرسه به مثابه جامعه

نگاهی تاریخی به سازمان اجتماعی مدرسه

شناخت سازمان مدرسه و روابط انسانی در آن

مدرسه و نابرابریهای اجتماعی

خانواده و مدرسه

تکالیف یادگیری: تهیه یک چک لیست از مسائل عمده مدرسه از نظر معلمان و دانش آموزان

تکالیف عملکردی: تحلیل مسائل مدرسه با توجه به یکی از نظریه های جامعه شناختی تربیت

فصل پنجم: فرایندهای مربوط به مدرسه

فرهنگ دانش آموزان و عملکرد تحصیلی

جو مدرسه

انتظار از مدرسه

انگیزه پیشرفت (نظریه اتکینسون، نظریه مک کلند)

انتظارات معلم از دانش آموز

فرهنگ و روابط معلمان

تکالیف یادگیری: مشاهده روابط موجود در یک مدرسه ارائه گزارش درباره آن و تعیین جو مدرسه با استناد به شواهد کافی

فصل ششم: جامعه شناسی کلاس درس

گروههای دانش آموزی

پویایی گروه

دانش آموزان و تغییرات اجتماعی

دانش آموزان و آسیبهای اجتماعی

تکالیف یادگیری: مشاهده گروههای دانش آموزی در کلاس درس، زنگ تفریح و زنگ ورزش. یادداشت گفتگوهای غیر رسمی

در بین دانش آموزان و ارائه گزارش آن به کلاس (تکنیک مشاهده بیلز پیشنهاد می شود)

تکالیف عملکردی: مطالعه گزارشهای فوق در گروههای دانشجویی و تحلیل پویایی و آسیب های اجتماعی

فصل هفتم: جامعه شناسی برنامه درسی

جامعه شناسی کتابهای درسی

جامعه شناسی فضا

برنامه درسی پنهان

تکلیف یادگیری: مشاهده و ارائه گزارش در رابطه با فضا و کتابهای درسی

تکلیف عملکردی: بررسی و تحلیل همه گزارشهای قبل و کاوش و جستجو در برنامه درسی پنهان در مدرسه مورد نظر

فصل هشتم: جامعه شناختی تربیت و مسائل تربیتی

چگونگی اولویت بندی مسائل تربیتی مدرسه

تکالیف عملکردی: طراحی یک برنامه موثر برای حل یک مسئله تربیتی با توجه به یک نظریه پشتیبان

تکالیف عملکردی: ارزیابی طرح برنامه فوق توسط هم کلاسی ها

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش با توجه به پیوند نظریه با عمل انجام می شود. کاربرد عملی دانش نظری و تحلیل مشاهدات از زاویه نظریه های جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو مورد تأکید قرار می گیرد. بنابراین، علاوه بر مطالعه منظم دانشجویان، توجه به جنبه های کاربردی این درس مورد توجه است. بهتر است زمینه پرسش و پاسخ و تحلیل گزارشهای دانشجویان و بهره گیری از روشهای مشارکتی در آموزش فراهم شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

موریش، ایور. درآمدی به جامعه شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد (۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران.

علاقه بند، علی (۱۳۸۷). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران انتشارات روان.

شارع پور، محمود (۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

منادی، مرتضی (۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات آوای نور

رفیع پور، فرامرز (۱۳۹۰). تکنیکهای خاص تحقیق در علوم اجتماعی (جلد دوم کندوکاوها و پنداشته ها). تهران انتشارات شرکت سهامی انتشار.

سلی، پ. جامعه شناسی مدرن، ترجمه حسن پویان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی تکوینی: تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث انجام شده در کلاس، ۱۲ نمره

سایر نکات

از آنجا که یک فصل به روشهای تحقیق جامعه شناسی تربیت پرداخته شده است و ممکن است با درس روشهای تحقیق رشته های مختلف درسی هم پوشانی داشته باشد، تاکید می شود بر روشهای تحقیق کمی اشاره ای اجمالی شود و بیشتر بر روشهای تحقیق قوم نگاری، کیفی کنش متقابل نمادین و گروههای کوچک تاکید شود.

سرفصل درس «اصول و روش‌های تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی‌شود. آنچه دانشجومعلم را برای بکارگیری روش‌های تدریس آماده می‌کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت‌های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه‌های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده‌ای از دانش و هنر که می‌تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش‌های تدریس در پی آن است که زمینه‌های لازم و عمومی را برای دانشجومعلم در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش‌های تدریس شوند. در این درس، دانشجومعلم با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می‌شوند و قادر می‌شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت‌های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس به فارسی: اصول و روش‌های تدریس	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Principles and methods of teaching	نوع درس: نظری- عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱+۱
به ارائه تصویری از تدریس مدرسه‌ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و برخی روش‌های تدریس را با قابلیت‌های بکارگیری آنها در موقعیت‌های متفاوت می‌شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه است و امکان شناسایی منابع مناسب‌تر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.	تعداد ساعت: ۴۸
	شایستگی کلیدی: تربیتی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: دارای تخصص علوم تربیتی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس

- شناسایی انتظارات دانشجویان
- سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط
- معرفی برنامه و سرفصل درس

- تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان
- معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

فعالیت های یادگیری:

هر دانشجو یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.

فصل دوم: چستی تدریس

- ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها
- تشریح چستی تدریس
- تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای

فعالیت های یادگیری:

چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟

فصل سوم: برنامه‌ریزی تدریس

- مراحل تدریس مدرسه‌ای
- برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه
- برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه
- مدیریت کلاس درس

فعالیت های یادگیری:

هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و به مدرس درس ارائه کند.
هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس روزانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و به مدرس درس ارائه کند.

فصل چهارم: روش‌های تدریس

- روش‌های تدریس معلم‌محور
- روش‌های تدریس شاگرد‌محور
- توضیح دادن در کلاس درس
- پرسش کردن معلم در کلاس
- مواجهه معلم با پرسش‌های کلاسی شاگردان

فعالیت های یادگیری:

دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.

فصل پنجم: سنجش یادگیری شاگردان

- روش های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس
- انواع آزمون ها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس
- اهداف سنجش در کلاس درس
- روش های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش های تدریس

فعالیت های یادگیری:

گفتگوی دانشجویان درباره روش های موثر سنجش یادگیری در موقعیت های تجربی یا فرضی

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با مشارکت همه جانبه آموزگار - دانشجو انجام می شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز پردازند و در مباحث شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش پردازند و برای ارائه دیدگاه ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر پردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می گیرد. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزگار یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش ها می تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شعبانی، حسن. (۱۳۹۸). مهارت های آموزشی: روش ها و فنون تدریس. چاپ سی و سوم، تهران: سمت
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶). بازانديشي فرايند ياددهي - يادگيري و تربيت معلم. تهران: مدرسه.
- مارزانو، رابرت. (۲۰۰۷). هنر و علم تدریس (چارچوبی جامع برای آموزش اثربخش). مترجمان: نازلیا کریمی و عبدالرحیم نوه ابراهیم (۱۳۹۴). تهران: موسسه فرهنگی منادی تربیت.

منابع فرعی:

- صنعت پور امیری، حسین (۱۳۹۵). نیم قرن تدریس و تبلیغ حجت الاسلام و المسلمین قرائتی. تهران: مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکار گرفته می‌شود. ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی.
۲. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
۴. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
۵. مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
۶. ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره»

۱. معرفی درس و منطق آن:

راهنمایی مجموعه فعالیت‌های منظم و سازمان‌یافته‌ای است که به منظور حداکثر استفاده از توانایی‌های بالقوه در طول زندگی درباره فرد اعمال می‌شود. مشاوره رابطه‌ی رویاروی بین مراجع و مشاور است که بدان وسیله به مراجع کمک می‌شود تا پس از شناخت خویش تصمیمات مناسبی اتخاذ نماید، از طریق مشاوره مراجع می‌آموزد که چگونه یک زندگی سالم و سازنده را طرح‌ریزی کند و بدان ادامه دهد.

راهنمایی و مشاوره همواره به عنوان تسهیل‌کننده فرایند تعلیم و تربیت دانش‌آموزان برای معلمان مطرح بوده است. از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره می‌توان به توانایی‌ها و محدودیت‌های دانش‌آموزان پی‌برد، یکی از وظایف اساسی معلمان راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان می‌باشد به طور مسلم ارایه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش‌آموزان بدون آگاهی معلمان از مبانی، اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره میسر نمی‌باشد، بنابراین لازم است دانشجویان معلمان در دوران تحصیل خود با مبانی، اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره آشنا شده تا بتوانند در آینده به عنوان معلم مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره‌ای خود را به خوبی ایفا نمایند. همچنین این درس به عنوان یکی از دروس پایه برای دانشجویان رشته راهنمایی و مشاوره محسوب می‌شود که آمادگی‌های لازم در آنها برای کسب مهارت‌های پایه حرفه‌ای فراهم نموده و زمینه ساز ورود به دروس تخصصی مشاوره می‌باشد.

نام درس به فارسی: اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره نام درس به انگلیسی: Principles and methods counseling	مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: (۱+۱)
با مطالعه درس مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، با مفاهیم اساسی راهنمایی و مشاوره آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی و اصول مشاوره بهره کافی ببرد، به جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش پی‌برد و با نقش مشاوره‌ای معلمان در فرایند تدریس و کلاس درس آشنا شود. همچنین از فنون و روش‌های شناخت دانش‌آموزان و رویکردهای اساسی مشاوره و روان‌درمانی اطلاعات کافی کسب نموده و بتواند در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد.	تعداد ساعت: ۴۸
دانشجو پس از گذراندن این درس قادر خواهد بود از اصول مشاوره در موقعیت‌های واقعی مدرسه بهره‌برده و با شناختی که از تفاوت‌های فردی، ویژگی‌ها و مسایل و مشکلات دانش‌آموزان پیدا می‌کند بتواند در زمینه‌های تحصیلی- شغلی و سازشی به آنها کمک نماید.	شایستگی کلیدی: تربیتی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دارای تخصص مشاوره و روانشناسی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مباحث اساسی

- اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره
- فلسفه و اهمیت راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش
- تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران

- راهنمایی و مشاوره در اسلام
 - مفهوم و تعریف راهنمایی
 - اصول و اهداف راهنمایی
 - خدمات راهنمایی
 - مفهوم و تعریف مشاوره
 - اصول و اهداف مشاوره
 - خدمات مشاوره
 - مفهوم و تعریف مشورت
 - تعریف روان درمانی
 - تفاوت بین مشورت، راهنمایی، مشاوره و روان درمانی
- فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده
 - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
 - ۳- مقایسه مفاهیم راهنمایی، مشاوره و روان درمانی و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:

- تحلیل و مقایسه اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

فصل دوم: رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی

- مشاور و انتخاب نوع رویکرد درمانی
 - رویکردهای درمانی متمرکز بر زمینه
 - رویکردهای درمانی متمرکز بر هیجانات
 - رویکردهای درمانی متمرکز بر تفکر و باور
 - رویکردهای درمانی متمرکز بر عمل و رفتار
 - رویکردهای درمانی یکپارچه نگر و التقاطی
- فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
 - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
 - ۳- مقایسه رویکردهای درمانی مختلف و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و ارایه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تحلیل کاربرد رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی در محیط واقعی مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

فصل سوم: انواع راهنمایی و مشاوره و الگوهای آن

- انواع راهنمایی از نظر موضوع

- انواع راهنمایی از نظر شیوه اجرا

- انواع مشاوره از نظر موضوع

- انواع مشاوره از نظر شیوه اجرا

- الگوهای رایج راهنمایی

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع و شیوه اجرا و بیان تفاوت های آنها

۴- مقایسه الگوهای راهنمایی و بیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه الگوهای راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس

۲- تهیه جدول مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره و بیان کاربرد هریک از آنها در محیط واقعی مدرسه

فصل چهارم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره

- تعریف روش و فن

- روش های راهنمایی و مشاوره

- فنون راهنمایی (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، شرح حال نویسی، واقعه نویسی، مقیاس درجه بندی رفتار، گروه سنجی، مطالعه

موردی، مطالعه پرونده تحصیلی، سیاهه رفتار، آزمون های روانی)

- فنون مشاوره (گوش دادن، تشویق کردن، برخورد با مقاومت، برخورد با سکوت، سازمان دادن، انعکاس احساس و محتوا، قرارداد

بستن، تعیین تکلیف، پایان دادن به جلسه، همدلی، مواجهه سازی، تفسیر و بینش، رهبری، ایفای نقش، تسکین یا آرام بخشی،

ارجاع)

- مهارت های مشاوره

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره با یکدیگر و بیان تفاوت های آنها

۴- مشاهده اجرای فنون مشاوره توسط متخصصان (مستقیم / فیلم) و تحلیل مشاهدات به صورت مکتوب

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- طراحی و اجرای یک نمونه از هر کدام از فنون راهنمایی نظیر مشاهده، مصاحبه و...، و ارائه گزارشی از آنها به مدرس ۳- بیان کاربرد هریک از فنون راهنمایی و مشاوره در محیط واقعی مدرسه در قالب گزارش کتبی
- ۴- اجرای فنون مشاوره توسط دانشجویان رشته مشاوره با توجه به مشاهدات خود (مستقیم/ فیلم) در مورد یک نفر از دانش آموزان و ارائه گزارش صوتی- تصویری و کتبی آن به مدرس

فصل پنجم: نقش و وظایف کارکنان مدرسه در برنامه راهنمایی و مشاوره دانش آموزان

- نقش و وظایف مدیرمدرسه
 - نقش و وظایف معلم مدرسه
 - نقش و وظایف مشاورمدرسه
 - نقش و وظایف مربی پرورشی مدرسه
 - نقش سایر متخصصان در فرایند راهنمایی و مشاوره
 - نقش خانواده در فرایند راهنمایی و مشاوره
 - نقش دانش آموز در فرایند راهنمایی و مشاوره
- فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
 - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
 - ۳- مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه نقش و وظایف معلم،مدیر،مشاور،مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و ارائه گزارش آن در کلاس درس

فصل ششم: جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

- برنامه های راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
 - نقش و عمل مشاور در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
 - ساختار و تشکیلات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران
 - خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانش آموزی و خانواده در مناطق آموزش و پرورش
 - خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاهها
 - مشاوره در موسسات و مراکز بهداشت روانی
 - تفاوت های فردی در بین دانش آموزان مدرسه
 - در نظر گرفتن تفاوت های فردی در راهنمایی و مشاوره با دانش آموزان
- فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها

۴- مقایسه دانش آموزان از نظر تفاوت های فردی در ابعاد مختلف

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مراکز مشاوره دانش آموزی، خانواده و دانشجویی و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳- مقایسه تفاوت های فردی دوفرد از دانش آموزان یک مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلمان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- نبوی، سیدصادق و قدمی، سیدامیر (۱۳۹۸). مبانی، اصول و فنون راهنمایی و مشاوره. تهران: نشر علوم تربیتی و روان شناسی.
- گلادینگ، ساموئل. تی (۱۳۹۰). اصول و مبانی مشاوره. ترجمه مهدی گنجی، تهران، نشر ساوالان.
- شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰). مقدمات راهنمایی و مشاوره. تهران، انتشارات رشد.

منابع فرعی:

- اصغری پور، حمید (۱۳۹۱). کلیات راهنمایی و مشاوره، مشهد، نشر تمرین
- گیسون، رابرت و میشل، ماریان (۱۳۸۶). زمینه مشاوره و راهنمایی، ترجمه باقر ثنایی و همکاران، انتشارات رشد
- صافی، احمد (۱۳۷۹). راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی، تهران، انتشارات رشد
- تمدنی، مجتبی و بهمنی، بهمن (۱۳۹۱). فنون مشاوره و روان درمانی، تهران، نشر دانه
- حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۷۱). اصول و روش های راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف (فعالیت) عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود.

مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اصول برنامه ریزی درسی»

معرفی درس و منطق آن

برنامه ریزی درسی به عنوان یک «فرایند»، یکی از فعالیت های اساسی در آموزش و پرورش نوین است. آموزش نظام مند و گسترده، نیازمند آن است که با اتخاذ تدابیر قبلی همراه شود. چنین تدابیری می تواند فعالیت های عاملان فرایند تربیتی را هدایت کند. اتخاذ تدابیر هدایت گر فعالیت های معلم و متعلم در موقعیت تربیتی، برنامه ریزی درسی نامیده می شود. برنامه ریزی درسی با این معنا، یکی از فعالیت های ضروری معلم است. معلم حتی در نظام های متمرکز برنامه ریزی درسی هم «برنامه ریز درسی بهره گیر» یا «برنامه ریز درسی اجرایی» است. چنین تکلیف و البته چنین اختیاری سبب می شود یادگیری استفاده از این پدیده مهم حیات آموزشی برای معلمان ضروری گردد. دانستن زبان برنامه ریزی درسی یا آشنائی با دانش آکادمیک برنامه ریزی درسی برای معلمان حتی در یک سیستم متمرکز که تصور می شود معلم نقش عمده ای در تولید ندارد و مصرف کننده صرف است، ضرورت دارد؛ زیرا برنامه درسی در «سطوح مختلف» تعریف می شود و در بسیاری از این سطوح در نظام های آموزشی متمرکز هم معلم (به شکل فردی یا جمعی) نقش دارد. پس معلم به جای آنکه به حلقه سست زنجیره تعلیم و تربیت بدل شود، باید اتفاقاً در نقش مقوم برنامه و تقویت کننده آن ظاهر شود. برنامه درسی در دستان معلم می تواند به یک پدیده «پوچ» (برنامه درسی پوچ) تبدیل شود. یعنی معلم می تواند آنچه در مرحله تولید به درستی تدوین شده است، را از دستور کار خارج کند یا به صورت غیر موثر آموزش دهد. پرهیز از این دام، یکی از لوازم عمل حرفه ای معلم است. به بار نشستن تلاش های دیگران نیاز به همت و دقت معلم دارد تا محرومیت ناشی از حذف آنچه باید آموزش داده شود، بر شاگردان تحمیل نشود. معلمان آینده به دلیل چنین شرایطی نیاز دارند با مبانی، اصول و مراحل برنامه ریزی درسی آشنا شوند و بتوانند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. کسب این مهارت به همراه فهم برنامه درسی، لازمه عمل حرفه ای معلم در موقعیت مدرسه است. برای تحقق چنین دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی و برخی از اعمال و فعالیت های برنامه ریزی درسی آشنا شوند. چنین شرایطی می تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس به فارسی: اصول برنامه ریزی درسی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: <i>principles of Curriculum Development</i>	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
- به تشریح اصول و مراحل برنامه ریزی درسی اقدام کند و با تحلیل برنامه های درسی مصوب، به برنامه ریزی درسی اجرایی دروس اقدام کند.	تعداد ساعت: ۳۲
- ضمن تبیین انواع برنامه های درسی در مدرسه، برنامه درسی خود برای یک درس را تولید و ارائه کند و به استناد دانش معتبر از برنامه خود دفاع نماید.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص برنامه ریزی درسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مفهوم برنامه درسی و قلمروهای برنامه درسی

- انواع تعریف از برنامه درسی
- برنامه درسی و آموزش
- گستره موضوعی حوزه برنامه‌ریزی درسی به عنوان یک علم

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا به مقایسه تعاریف برنامه درسی از دیدگاه چند صاحب‌نظر برنامه درسی اقدام کند.

فصل دوم: سطوح و انواع برنامه درسی

- برنامه درسی رسمی (مصوب و تجویز شده)
- برنامه درسی اجرایی (تدریس شده)
- برنامه درسی پنهان
- برنامه درسی پوچ
- برنامه درسی آزمون شده
- برنامه درسی فوق برنامه

فعالیت یادگیری:

در معرفی هر یک از انواع برنامه درسی به تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه درسی پردازد.

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا یکی از تجربیات مواجهه خود با برنامه درسی مدرسه‌ای را یادآوری و آن را روایت و تحلیل کند و بر اساس آن تحلیل به معرفی انواع برنامه درسی در تجربه خود اقدام نماید.

فصل سوم: نظریه‌های برنامه درسی

- متاتئوری آیزنر
- متاتئوری دکر واکر
- متاتئوری هونکی
- متاتئوری ژيرو، پنا و پایتار
- متاتئوری همی بر

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا در جدولی به مقایسه و تحلیل نظریه‌های برنامه درسی پردازد.

فصل چهارم: الگوهای برنامه‌ریزی درسی

- الگوهای فنی
- الگوهای غیرفنی
- الگوهای میانه

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا الگوی برنامه ریزی درسی در نظام های آموزشی برتر را شناسایی کند و به ارائه شفاهی بپردازد.

فصل پنجم: عناصر برنامه ریزی درسی

- اهداف

- محتوا

- راهبردهای یاددهی-یادگیری

- منابع آموزشی

- فعالیت های یادگیری

- زمان

- مکان آموزشی

- گروه بندی فراگیران

- روش های ارزشیابی از یادگیری

فعالیت یادگیری:

تکلیف عملکردی:

فصل ششم: مراحل برنامه ریزی درسی

- نیازسنجی و تدوین اهداف

تشریح چگونگی تعیین اهداف در هنگام تولید برنامه درسی، معرفی انواع الگوهای انتخاب اهداف، معرفی انواع هدف ها و نقش آنها در فرایند برنامه ریزی درسی، شرح اصول انتخاب اهداف و معرفی برخی از اهداف برنامه های درسی به تناسب رشته تحصیلی دانشجو یان.

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا به تحلیل یک نمونه از اهداف و تبدیل آنها به هدف های یک درس بر اساس اصول تدوین اهداف بپردازد.

- انتخاب محتوا و فرصت های یادگیری

روش ها و اصول انتخاب محتوا و فرصت های یادگیری؛ انواع سازمان دهی محتوا، اصول سازمان دهی محتوا (وحدت، مداومت، توالی و تعادل).

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا بر اساس اصول سازمان دهی محتوا به تحلیل محتوای یک درس بپردازد.

- انتخاب فعالیت های یادگیری

اصول انتخاب فعالیت های یادگیری براساس موقعیت مشتمل بر شناخت مخاطب و سبک های یادگیری آن، شناخت جامعه و ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی آن، شناخت علم و محتوای آموزشی

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا براساس اصول انتخاب فعالیت‌های یادگیری، چند فعالیت یادگیری برای یک درس ارائه نماید.

- انتخاب روش تدریس

معرفی انواع روش‌های تدریس در فضای واقعی و فضای مجازی، اصول انتخاب روش‌های تدریس براساس موقعیت

- انتخاب روش ارزشیابی از یادگیری

معرفی انواع روش‌های ارزشیابی از یادگیری، اصول انتخاب روش‌های تدریس براساس موقعیت

فصل هفتم: اجرای برنامه درسی

- نظام اجرایی وفادارانه

- نظام اجرایی نیمه سازگارانه

- نظام اجرایی سازگارانه

- عوامل موثر بر اجرای برنامه درسی شامل عوامل داخلی و عوامل خارجی

- اقدامات اساسی در اجرای برنامه درسی شامل شناخت وضعیت، آماده سازی، تدارک نیروی انسانی، هدایت و نظارت

- مقاومت در برابر تغییر برنامه درسی

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا علل مقاومت معلم در برابر تغییرات برنامه درسی را شناسایی نماید و به ارائه راهکار بپردازد.

فصل هشتم: ارزشیابی برنامه درسی

- مفهوم ارزشیابی برنامه درسی و ضرورت آن

- سطوح ارزشیابی برنامه درسی

- الگوهای ارزشیابی شامل الگوی ارزشیابی هدف محور، الگوی ارزشیابی هدف آزاد، الگوی ارزشیابی سیپ، الگوی ارزشیابی

کرک پاتریک، خبرگی و انتقاد آموزشی

- بازنگری برنامه درسی

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- فتحی واجارگاه، کوروش (آخرین چاپ). اصول و مفاهیم اساسی برنامه‌ریزی درسی. تهران: انتشارات بال.

منبع فرعی:

-ملکی، حسن (۱۳۸۷). مقدمات برنامه‌ریزی درسی. تهران: سمت.

-موسی‌پور، نعمت‌الله (۱۳۹۳). مبانی برنامه‌ریزی آموزش متوسطه. مشهد: به نشر.

- مهرمحمدی، محمود (آخرین چاپ). برنامه درسی: نظرگاهها، رویکردها و چشم اندازها. تهران: انتشارات آستان قدس رضوی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی تکوینی: ۱۰ نمره شامل ارزشیابی ضمن نیمسال و ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره شامل آزمون مکتوب پایانی

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
- ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «مدیریت آموزشی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدیریت آموزشی اجرای یادگیری از طریق ارتباط درونی شاگرد با استعدادهای خود و استفاده از ظرفیت ذاتی و خلاقانه برای تولید و بازتولید دانش با حضور دائم، فعال و مشارکت جویانه او در تمام مراحل و جریان یادگیری است که در کلاس درس امکان پذیر می شود. عادت ورزی به یادگیری از طریق تولید دانش و بهره‌مندی از دانش یادگرفته در حل مسایل زندگی مستلزم پشتیبانی معلمان و مدیران حرفه ای در فراهم آوردن ساختار منسجم و مرکب از عناصر مرتبط و محیط مناسب است.

مدیریت آموزشی پشتیبان تحقق اهداف آموزش و پرورش به منظور پرورش انسان کامل به لحاظ مهارت‌های شناختی در پردازش اطلاعات، به لحاظ مهارت‌های اجتماعی در پیوند انسان‌ها برای تقویت مهارت‌های تولید دانش و توسعه شناخت، به لحاظ مهارت‌های رفتاری برای عادت ورزی به رفتارهای منبعث از ارزش‌ها و موضع‌های منطقی و جایافته در ساختار شناختی فرد و بالاخره خویشتن شناسی فرد در کمک به توسعه دانش بشری است. بدیهی است که یکی از اهداف آموزش و پرورش ایجاد تغییرات به هنگام و مفید جهت توسعه پایدار و رویارویی با سیاست‌های جهانی است و بی تردید، تغییرات بنیادین معنی دار در سیستم آموزشی می تواند منشاء اثر در توسعه سایر عرصه ها باشد و از این منظر نقش مدیریت آموزشی کلیدی و انکار ناپذیر است.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: مدیریت آموزشی
نوع درس: نظری	نام درس به انگلیسی: <i>educational administration</i>
تعداد واحد: ۲	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد ساعت: ۳۲	۱- مدرسه را به عنوان یک سیستم اجتماعی، فنی، فرهنگی و سیاسی مورد تحلیل قرار دهد.
شایستگی کلیدی:	۲- با تحلیل سیستم مدرسه از منظر روابط درونی و بیرونی و تحلیل مفاهیم، اصول، نظریه‌ها و یافته‌های علمی در به‌سازی محیط سازمانی مدرسه کنشگری فعال داشته باشد.
پیش‌نیاز: -	۳- با کاربست نظریه‌ها، مفاهیم و اصول مرتبط با مدیریت مدرسه راه حل‌های علمی در زمینه کاهش تعارضات درون سازمانی ارائه دهد.
استاد متخصص	
برای تدریس:	
دارای تخصص	
مدیریت آموزشی	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مدرسه بعنوان یک سیستم اجتماعی

- سیستم‌های باز
- مدل سیستمی-اجتماعی مدرسه
- عناصر اصلی سیستم اجتماعی مدرسه (افراد، ساختار، فرهنگ، سیاست، هسته فنی، محیط، نتایج، بازخورد)
- مدرسه به عنوان سازمان یادگیرنده

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدرسه و سیستم اجتماعی
تشریح وظایف مدرسه با توجه به عناصر اصلی سیستم اجتماعی آن

فعالیت عملکردی:

درباره یک موضوع مبتلا به در مدرسه، تحقیق و آن را بر اساس مدل سیستمی-اجتماعی تحلیل و نتایج آن را به کلاس ارائه نماید.

فصل دوم: آشنایی با نظریات مدیریت

۱. نظریات سازمانی در مدیریت

▪ مدیریت کلاسیک

▪ تیلور

▪ فایول

- بوروکراسی وبر

۲. نظریات انسانی در مدیریت

▪ مدیریت نفو کلاسیک

▪ مک گریگور

▪ هرزبرگ

۳. نظریه های جدید در مدیریت

▪ اقتضایی

▪ سازمان های یادگیرنده

۴. مدیریت از دیدگاه اسلام و سیره معصومین (ع)

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه نظریه های مدیریت

معرفی انواع الگوها و نظریات مدیریت آموزشی و اصول حاکم بر هر یک از آنها

فعالیت عملکردی:

ارائه یک موقعیت از رفتارهای حاکم بر مدرسه و تحلیل آن بر اساس نظریه های مدیریت

فصل سوم: افراد در مدارس

- نیازها و نظریه های مرتبط با آن

▪ سلسله مراتب نیازهای مازلو

▪ نیاز به موفقیت

▪ نیاز به استقلال

- باورها و نظریه های مرتبط با آن

▪ باور درباره علیت (اسناد)

▪ باور در باره انصاف (نظریه برابری و عدالت سازمانی)

▪ انتظار از عملکرد فرد (نظریه انتظار)

- خود کارآمدی معلمان

- انگیزش درونی و بیرونی

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه افراد در مدارس

فعالیت عملکردی:

درباره نظریه های ارائه شده، مواردی از اقدام پژوهی یا تحقیقات کاربردی جستجو و نتایج آن را در کلاس درس ارائه نماید.

فصل سوم: مدارس پیشرو

- مدرسه کارآمد

- مدارس مبتنی بر فرهنگ اعتماد

- جو شهروندی در مدارس

- مدارس متفکر

- مدارس اثربخش

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدارس پیشرو

ضمن تحلیل و تفسیر ماهیت و تعریف اثربخشی سازمان، مشخصات مدارس اثربخش را تشریح و تبیین کند.

فعالیت عملکردی:

درباره مدارس پیشرو گزارش تهیه و به کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم: ارتباط در مدارس

- تعریف و مدل کلی ارتباط

- انواع ارتباط

▪ یکسویه

▪ دوسویه

-ارتقای توانایی های ارتباطی

▪ صحبت کردن در جمع

▪ رسانه های ارتباطی

▪ منابع در فرایند ارتباطی

-شبکه های ارتباطی در مدارس

▪ شبکه های رسمی

▪ شبکه های غیر رسمی

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
مطالعه منابع معرفی شده در زمینه ارتباطات در مدارس

فعالیت عملکردی:

نمونه هایی از ارتباطات رسمی و غیر رسمی را با الهام از مدل کلی ارتباط، تحلیل و نتایج را به کلاس ارائه نماید.

فصل پنجم: مدیریت تعارض در مدرسه

- تعاریف تعارض

- منابع ایجاد تعارض

- منابع قدرت

- بازی های سیاسی

- مدیریت تعارض

▪ رقابتی

▪ تشریک مساعی

▪ مصالحه

▪ اجتناب

▪ ایثار

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت تعارض

فعالیت عملکردی:

در زمینه بازی های قدرت و سیاست، تحقیق و نمونه هایی از آن را در قالب کلاسی ارائه نماید.

✓ فصل ششم: هدایت جامع

ملاحظات هدایت جامع

- توجه به همه حوزه های استعدادی در هدایت

- فراگیری برنامه های هدایتی برای همه دانش آموزان

- استفاده از منابع و فرصت های متنوع هدایت موجود در مدرسه و جامعه محلی

روش ها، منابع و فرصت های هدایت جامع در مدرسه

- استفاده از ظرفیت مدیریت آموزشی (ارکان و شوراهای مدرسه، کارگروه اجرایی شهاب مدرسه) جهت

مناسب سازی فضای مدرسه برای هدایت و پرورش استعدادهای دانش آموزان

- اجرای فعالیت های فوق برنامه در مدرسه

- استفاده از محیط های متنوع یادگیری درون مدرسه (کتابخانه، آزمایشگاه، کارگاه و...)

- برگزاری و شرکت در مسابقات و جشنواره های درون و بیرون مدرسه

- برگزاری اردوها، بازدیدها و گردش‌های علمی و آموزشی
- ارجاع به مراکز علمی، فرهنگی، هنری و... (از قبیل پژوهش‌سرا، کانون فرهنگی و تربیتی و...)

آگاهی بخشی به خانواده‌ها در خصوص شناسایی و هدایت استعدادها

- توجیه خانواده برای ایفای نقش بی‌بدیل خود در فرایند شناسایی و هدایت
- ضرورت تبادل اطلاعات و هماهنگی میان مدرسه، آموزگار و خانواده
- توجه به عدم قطعیت و مرحله‌ای بودن فرایند شناسایی و هدایت (خودداری از رفتارهای هیجانی و احساسی)
- عدم تمرکز بر یک حوزه استعدادی و توجه هم‌زمان به دو یا سه حوزه استعدادی برتر

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

هوی، و. ک؛ میسکل، س. ج. (۱۳۹۵). مدیریت آموزشی: نظریه، تحقیق و عمل، ترجمه نادر سلیمانی و همکاران. تهران: سمت.
میرکمالی، سیدمحمد (۱۳۹۳). رفتار و روابط در سازمان و مدیریت. تهران: یسپرون.
مجدفر، مرتضی؛ اصلانی، ابراهیم و سلیقه دار، لیلا (۱۳۹۴). دست‌نامه شهاب (راهنمای آموزگاران و مدیران). تهران: مرکز ملی پرورش استعدادها درخشان و دانش‌پژوهان جوان.

منابع فرعی:

شیرازی، علی (۱۳۹۲): مدیریت آموزشی (تئوری، تحقیق و کاربرد). تهران: موسسه کتاب مهربان نشر.
بهرنگی، محمدرضا (۱۳۹۱): مدیریت آموزشی و آموزشگاهی. تهران: نشر کمال تربیت.
علاقه بند، علی (۱۳۹۱). مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. تهران: نشر روان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره به ارزشیابی کتبی پایان ترم اختصاص خواهد داشت
ارزشیابی فرآیند: ۲ نمره به فعالیت‌های دانشجو در جریان آموزش‌ها در طول ترم داده می‌شود
ارزیابی پوشه کار: ۳ نمره به ارائه گزارش از تمرین یا فعالیتی که استاد تعیین کرده است تعلق می‌گیرد.
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامد‌های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مطالعه آموزش و پرورش در ابعاد جهانی و شناخت ویژگی های نظام های آموزش و پرورش کشورهای جهان و مقایسه آنها و بهره گیری از تجارب، پیشرفت ها و نوآوری ها به منظور اتخاذ تدابیر مناسب و هماهنگ با فرهنگ ملی و اسلامی برای رفع نیازهای امروز و آینده کشور یکی از اهداف درس آموزش و پرورش تطبیقی در تربیت معلم است. بر اهمیت و ضرورت مطالعات تطبیقی در راهکار عملیاتی ۹-۱۱ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مبنی بر "رصد کردن تحولات نظام آموزش و پرورش در تربیت معلم و تحولات علمی در حوزه علوم تربیتی در سطح منطقه، جهان اسلام و بین الملل و بومی سازی تجربیات و یافته های آنها و بهره مندی آگاهانه از آنها در چارچوب نظام معیار اسلامی" و راهکار ۱۱-۱۱ مبنی بر "مشارکت فعال در تعاملات بین المللی با اولویت جهان اسلام و انعکاس نظریات و تجربیات موفق داخلی در محافل و مراکز علمی جهانی" تاکید شده است. بدین منظور اجرایی شدن راهکارهای مذکور، مستلزم آشنایی دانشجو معلمان با ماهیت پژوهش های تطبیقی در آموزش و پرورش، روش های آن و تحلیل نظام های آموزشی با تاکید بر دوره های تحصیلی می باشد.

<p>نام درس به فارسی: آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی</p> <p>نام درس به انگلیسی: Comparative Education</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>ضمن درک ماهیت پژوهش تطبیقی در آموزش و پرورش و شکل گیری و توسعه آن، با روش های آموزش و پرورش تطبیقی آشنا شده و به کمک آنها دوره های مختلف تحصیلی در نظام های آموزشی را تحلیل و گزارش آن را ارائه کند.</p>	<p>تعداد ساعت: ۳۲</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیتی</p> <p>پیش نیاز:</p> <p>استاد متخصص برای تدریس:</p> <p>دارای تخصص علوم تربیتی</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: آشنایی با زمینه های تاریخی پیدایش مقایسه و تطبیق در آموزش و پرورش

ماهیت پژوهش تطبیقی در آموزش و پرورش

ضرورت، کاربردها و اهداف آموزش و پرورش تطبیقی

آشنایی با آنچه تطبیق گرایان انجام می دهند.

تکالیف یادگیری: مطالعه یک مقاله در زمینه مطالعات تطبیقی در آموزش و پرورش و تهیه خلاصه ای کوتاه از آن

فصل دوم: شکل گیری و توسعه آموزش و پرورش تطبیقی

تاریخچه کوتاه

نهاد ها و انتشارات

تکالیف یادگیری: دانشجویان در گروه‌های کوچک با مراجعه به تارنمای پایگاه‌های مختلف داده‌ها از سوی نهادهای بین‌المللی متخصص در مطالعه نظام‌های آموزشی مانند سازمان فرهنگی، علمی، آموزشی ملل متحد (یونسکو)^{۲۸}، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه^{۲۹} و شبکه اطلاعات اتحادیه اروپا^{۳۰} لیستی از ابعاد مورد بررسی توسط آنها را تهیه کنند.

فصل سوم: قلمرو عمل و حوزه پژوهشی آموزش و پرورش بین‌المللی

قلمرو عمل در آموزش و پرورش بین‌المللی: تدریس و یادگیری
حوزه‌های مورد بررسی در آموزش و پرورش بین‌المللی: پژوهش
تکالیف یادگیری: با مطالعه یکی از پژوهش‌های انجام شده در ارتباط با آموزش ابتدایی / متوسطه در سطح بین‌المللی به بررسی مؤلفه‌های مورد مقایسه در آن بپردازد.

فصل چهارم: آموزش و توسعه ملی

تعریف توسعه
توسعه اقتصادی
توسعه اجتماعی
رویکردهای جامع آموزش و پرورش تطبیقی
نظریه‌های مبتنی بر تاثیر آموزش بر توسعه
یاری توسعه به آموزش و پرورش
تکالیف یادگیری: در مورد نهضت جهانی "آموزش برای همه"^{۳۱} و جهانی شدن اهداف آموزش در جهان به صورت گروهی گزارشی تهیه و به کلاس ارائه نمایند.

فصل پنجم: آموزش و پرورش تطبیقی (روش)

طبقه‌بندی انواع پژوهش‌های تطبیقی از دیدگاه تیسن و آدامز^{۳۲}
ضرورت‌های کاربست رویکرد علمی در پژوهش‌های تطبیقی
مراحل مختلف جنبه‌های خاص یک اصلاح آموزشی
جایگاه توصیف و پیش‌بینی در پژوهش‌های آموزش و پرورش تطبیقی
مراحل مدل پژوهش تطبیقی بر دی^{۳۳}

۲۸. *United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO)*

۲۹. *Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)*

۳۰. *Eurydice*

۳۱. *Education For All (EFA)*

۳۲. *Theisen & Adams*

۳۳. *Bereday*

کارکردهای مدل وام گیری خط مشی در آموزش و پرورش
تکالیف یادگیری: با مراجعه به منابع اطلاعاتی، لیستی از اصلاحات آموزشی انجام شده در آموزش ابتدایی و متوسطه در کشورهای منتخب را به کلاس ارائه کنند.

فصل ششم: پژوهش در آموزش و توسعه: دیدگاه ها، عملکردها و اصول اخلاقی

نظریه ها و دیدگاههای مطرح در حوزه آموزش و پرورش در توسعه
سه رکن مطرح در رویکرد اخلاقی مربوط به تحقیقات خارجی
جنبه های عملی و اخلاقی در بخش های کمتر توسعه یافته جهان
تکالیف یادگیری: دانشجویان در یک فعالیت گروهی در مورد تاثیر فرهنگ، جنسیت و تبعیض نژادی، زبانی یا مذهبی بر نظام های آموزشی بحث و گفتگو کنند.

فصل هفتم: پژوهش های گسترده در زمینه پیشرفت تحصیلی فراگیران

خصوصیات پژوهش های انجام شده پیرامون پیشرفت تحصیلی در مناطق کمتر توسعه یافته در دوره های مختلف تحصیلی
تکالیف یادگیری: با مراجعه به تارنمای برنامه ارزیابی بین المللی دانش آموزان^{۳۴} و بررسی روندهای بین المللی علوم و ریاضی^{۳۵} به مقایسه نتایج آنها در چند کشور منتخب بپردازند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به این که درک عمیق دانش نظری مستلزم کاربرد آن در موقعیت های مختلف می باشد. پیشنهاد می شود ضمن ارائه مباحث نظری به شیوه مشارکتی بر انجام فعالیت های عملی و به کارگیری دانش نظری در بررسی نظام های آموزشی کشورهای مختلف در دوره های مختلف تحصیلی تاکید شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

فیلیس، دیوید، شوايسفورث، میشل (۱۳۹۶). آموزش و پرورش تطبیقی و بین المللی. ترجمه محمد جواد لیاقت دار، اصغر سلطانی، افسانه کلباسی، سمیه محمدزاده. اصفهان: انتشارات دانشگاه اصفهان.
موسی پور، نعمت الله (۱۳۹۳). مبانی برنامه ریزی آموزش متوسطه. مشهد: به نشر.
آقا زاده، احمد (۱۳۸۹). آموزش و پرورش تطبیقی. تهران: سمت، چاپ دهم.

منبع فرعی:

عصاره، علیرضا (۱۳۸۹). مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش دوره اول متوسطه در کشورهای منتخب. تهران: انتشارات یادواره کتاب.

^{۳۴} Program for International Student Assessment (PISA)

^{۳۵} Trends In International Mathematics and Science Study (TIMSS)

-Eurydice. (۲۰۱۶). *Structural Indicators for Monitoring Education and Training Systems in Europe ۲۰۱۶*. European commission, Brussels.

-<https://timssandpirls.bc.edu/timss۲۰۱۵/international-database>

-www.Oecd.org

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها (۴ نمره)

عملکرد دانشجو در فعالیت های پژوهشی دانشجویان و ارائه گزارش (۴ نمره)

ارزشیابی پایانی درس آموزش و پرورش تطبیقی به صورت آزمون مکتوب در پایان ترم (۱۲ نمره)

سرفصل درس «طراحی ۱» (هندسه مناظر و مرایا، طراحی خطی)

۱. معرفی درس و منطق آن:

طراحی مهم ترین، اساسی ترین و شاخص ترین نمود هنر از آغاز تمدن بشری تاکنون است. زبانی است که هنرمند ادراک و اندیشه خود را به وسیله آن بیان می کند. خط، علامت و لکه ها در زبان طراحی همان نقشی را دارند که کلمات در دست یک نویسنده؛ بنابراین کسب مهارت در طراحی، از اصول اساسی برای ورود به عالم هنر است. چنانچه بتوان ذهن و دستی طراح پرورش داد می توان انتظار داشت که تجسم و خلاقیت های ذهنی جایی برای ظهور خواهند یافت. کسب توانایی در طراحی می تواند مستقیماً بر ارتقاء توانمندی در دیگر حوزه های هنر مانند نقاشی، گرافیک، تصویرسازی، صنایع دستی، تئاتر، حجم سازی و ... موثر باشد و فرد را برای تجسمی خلاق آماده سازد. ارتقاء سطح طراحی دانشجویان، رابطه مستقیمی با کیفیت آموزش ایشان به دانش آموزان خواهد داشت.

نام درس به فارسی: طراحی ۱ (هندسه مناظر و مرایا، طراحی خطی) به انگلیسی: Drawing ۱	مشخصات درس نوع درس: نظری - کارگاهی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲ (۱+۱) تعداد ساعت: ۶۴ شیستگی کلیدی: CK پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر
<ul style="list-style-type: none"> درباره طراحی و کاربرد آن، تاریخچه، شیوه ها، روش های مشاهده، اصول کادربندی و ترکیب بندی، هندسه مناظر و مرایا (پرسپکتیو) و سایه -روشن گزارش ارائه کند. آثار طراحان ایران و جهان را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. به شیوه های عینی و ذهنی به طراحی خطی و حجم پردازانه از طبیعت و طبیعت بی جان پردازد. با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد طراحی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف، به کار گیرد و با علاقه به توسعه طراحی پردازد. در آموزش طراحی به دانش آموزان موفق عمل کند. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- تعریف طراحی
- طراحی و دیزاین
- تاریخچه طراحی
- روش های خوب دیدن و مشاهده
- انواع روش های طراحی
- بررسی طراحی عینی و ذهنی
- خط و ارزش خطی در طراحی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره انواع طراحی بر اساس شیوه و ابزار
- ارائه گزارش درباره تعریف طراحی و دیزاین و تفاوت آنها، تاریخچه، طراحان برتر ایران و جهان و ...
- ارائه آرشیو تصویری آثار طراحان برتر ایران و جهان
- ارائه گزارش درباره روش های تقویت مشاهده
- نقد و تحلیل آثار طراحی و ارائه گزارش
- ارائه گزارش درباره طراحی عینی و ذهنی
- انجام تمرینات عملی خط و ارزش خطی با توجه ویژه به طبیعت

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره انواع طراحی بر اساس شیوه و ابزار
- تهیه گزارش درباره تعریف طراحی و دیزاین و تفاوت آنها، تاریخچه، طراحان برتر ایران و جهان و ...
- تهیه آرشیو تصویری آثار طراحان برتر ایران و جهان
- نقد و تحلیل آثار طراحی و ارائه گزارش
- تهیه گزارش درباره طراحی عینی و ذهنی
- تهیه گزارش درباره روش های تقویت مشاهده
- انجام تمرینات عملی خط و ارزش خطی با توجه ویژه به طبیعت

فصل دوم: هندسه مناظر و مریایا (پرسپکتیو)

- طراحی از مکعب ها
- پرسپکتیو یک نقطه ای
- پرسپکتیو دو نقطه ای
- پرسپکتیو سه نقطه ای
- طراحی از اشیاء مکعبی (رادیو، تلویزیون، میز و صندلی و ...)
- طراحی از فضاهای داخلی با استفاده از اصول پرسپکتیو
- طراحی از فضاهای بیرونی با استفاده از اصول پرسپکتیو

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره اصول پرسپکتیو
- انجام طراحی از مکعب های مختلف
- طراحی از چیدمان های مختلف مکعب ها
- انجام طراحی از اشیاء مکعبی (رادیو، رایانه و ...)
- انجام طراحی های مختلف از فضاهای داخلی و بیرونی با توجه به اصول پرسپکتیو

- ارائه گزارش تحلیلی درباره شیوه های ژرفانمایی در آثار طراحان برتر ایران و جهان

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره اصول پرسپکتیو
- انجام طراحی از مکعب های مختلف
- طراحی از چیدمان های مختلف مکعب ها
- انجام طراحی از اشیاء مکعبی (رادیو، رایانه و ...)
- انجام طراحی های مختلف از فضاهاى داخلی و بیرونی با توجه به اصول پرسپکتیو
- تهیه گزارش تحلیلی درباره شیوه های ژرفانمایی در آثار طراحان برتر ایران و جهان

فصل سوم: طراحی خطی با توجه به اصول کادربندی و ترکیب بندی

- طراحی خطی و انواع روش های آن
- اصول و انواع کادربندی
- اصول و انواع ترکیب بندی (ترکیب بندی افقی، عمودی، مورب، مثلث، منتشر و ...)
- بررسی کادربندی و ترکیب بندی در آثار طراحان برتر ایران و جهان
- بررسی روش های طراحی خطی از طبیعت بی جان
- بررسی روش های طراحی خطی از طبیعت
- چگونگی طراحی و خلق ترکیب بندی های خلاقانه

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره طراحی خطی و انواع روش های آن
- ارائه گزارش درباره اصول کادربندی و ترکیب بندی
- ارائه گزارش تحلیلی درباره چگونگی به کارگیری خط، کادربندی و ترکیب بندی در آثار طراحان برتر
- انجام طراحی های خطی از تک شیء (با توجه به ارزش خطی، کادربندی و ترکیب بندی)
- انجام طراحی های خطی از دو تا چندین شیء با ابزارهای مختلف (با توجه به ارزش خطی، کادربندی و ترکیب بندی)
- انجام طراحی های خطی از طبیعت با ابزارهای مختلف (با توجه به ارزش خطی، کادربندی و ترکیب بندی)
- انجام طراحی های خطی ذهنی از طبیعت و طبیعت بی جان با ابزارهای مختلف
- انجام طراحی و خلق ترکیب بندی های خلاقانه عینی و ذهنی

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره طراحی خطی و انواع روش های آن
- تهیه گزارش درباره اصول کادربندی و ترکیب بندی
- تهیه گزارش تحلیلی درباره چگونگی به کارگیری خط و کادربندی و ترکیب بندی در آثار طراحان برتر
- انجام طراحی های خطی از تک شیء (با توجه به ارزش خطی، کادربندی و ترکیب بندی)

- انجام طراحی های خطی از دو تا چندین شیء با ابزارهای مختلف (با توجه به ارزش خطی، کادربندی و ترکیب بندی)
- انجام طراحی های خطی از طبیعت با ابزارهای مختلف (با توجه به ارزش خطی، کادربندی و ترکیب بندی)
- انجام طراحی های خطی ذهنی از طبیعت بی جان و طبیعت با ابزارهای مختلف
- انجام طراحی و خلق ترکیب بندی های خلاقانه عینی و ذهنی

فصل چهارم: سایه-روشن و حجم پردازی

- تعاریف
- منبع، شدت و رنگ نور و تاثیرات آن ها بر فرم و معنا در طراحی
- والر و سایه-روشن
- شیوه های حجم پردازی
- نمایش جنسیت و بافت در طراحی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره نور و تاثیرات آن بر فرم و معنا، والر، سایه روشن و شیوه های ایجاد آن
- ارائه گزارش درباره شیوه های حجم پردازی و نمایش جنسیت در طراحی
- ارائه گزارش درباره زیبایی شناسی آثار طراحان ایران و جهان
- انجام تمرینات عملی برای ایجاد سایه روشن در طراحی با شیوه های مختلف
- انجام تمرینات عملی برای نمایش بافت و جنسیت در طراحی
- تمرین طراحی از فضاهای داخلی و بیرونی با استفاده از اصول سایه روشن و ایجاد بافت

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره نور و تاثیرات آن بر فرم و معنا، والر، سایه روشن و شیوه های ایجاد آن
- تهیه گزارش درباره شیوه های حجم پردازی و نمایش جنسیت در طراحی
- تهیه گزارش درباره زیبایی شناسی آثار طراحان ایران و جهان
- انجام تمرینات عملی برای ایجاد سایه روشن در طراحی با شیوه های مختلف
- انجام تمرینات عملی برای نمایش بافت و جنسیت در طراحی
- تمرین طراحی از فضاهای داخلی و بیرونی با استفاده از اصول سایه روشن و ایجاد بافت

فصل پنجم: آموزش طراحی به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- روش هایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر طراحی در دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث طراحی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر طراحی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر طراحی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر طراحی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر طراحی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر طراحی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- دادسون، برت (۱۳۷۵). کلیدهای طراحی. ترجمه عربعلی شروه. تهران: نشر یساولی
- مایر، مانفرد (۱۳۸۳). مبانی و پایه هنرهای تجسمی در مدرسه بازل سوییس. ترجمه عربعلی شروه. تهران: انتشارات شباهنگ

- ادواردز، بتی (۱۳۹۶). طراحی با سمت راست مغز. ترجمه عربعلی شروه. تهران: مارلیک، چاپ پنجم
- پلنگی، ناصر (۱۳۹۰). شیوه طراحی ذهنی. تهران: انتشارات سروش
- سیواردی، جیوانی (۱۳۹۷). راهنمای کامل طراحی. ترجمه مریم سعیدی. تهران: خانه هنرمندان، چاپ هفدهم
- فرانکز، جین (۱۳۸۶). طراحی از بناها و ساختمان ها. ترجمه بهارک جباری. تهران: بهار برای مرکز نشر کتاب های طراحی و نقاشی در ایران.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۶ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۶ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- تقویت مهارت مشاهده و ارائه روش هایی برای بهبود آن از جایگاه ویژه ای در این درس برخوردار است.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- طراحی از مدل های زنده به جای طراحی از آثار چاپ شده در اولویت قرار دارد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار طراحان گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای طراحی روز و بازدید از مراکز هنری و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «تاریخ هنر ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن:

بررسی و شناخت هنر و مظاهر تمدن در گذشته های دور و نزدیک بسیار مفید و ضروری است. توجه به تلاش و همت انسان ها در به وجود آوردن آثار هنری و تشریح تغییرات و تکامل هنر در دوران مختلف ما را با رابطه بین زندگی و هنر و تحولاتی که در اثر تغییرات زندگی انسان ها در هنر به وجود می آید، آشنا می سازد.

فلات ایران از دیرباز مهد تمدن های کهن بوده است. سابقه زندگی در فلات ایران حدودا به اواخر هزاره نهم و اوایل هزاره هشتم قبل از میلاد می رسد. با بررسی آثار هنری مصنوع دست انسان می توان به اطلاعات زیادی دست یافت. در این بررسی زمینه های مختلفی که در هنرهای تجسمی مطرح هستند، مثل: پیکره سازی و برجسته کاری و سفالگری، نقاشی، فلز کاری، خوشنویسی و تذهیب و تجلید و قالی بافی، نساجی و ... مورد توجه قرار می گیرند. این دانستنی ها یعنی آشنایی با میراث فرهنگی، هنری و هویت سرزمین مادری که برای یک معلم، خصوصا معلم هنر همچون مصالحی است تا بنای آینده فرهنگ و هنر این دیار را به پشتوانه همین تاریخ برای نسل در پیش رو بسازد و آن را قوام و استحکام بخشد.

نام درس به فارسی: تاریخ هنر ایران به انگلیسی: Art history of IRAN	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
• ریشه ها و مبانی تمدنی در شکل گیری هنر ایران را شناسایی و معرفی کند.	تعداد واحد: ۲
• میزان نفوذ هنر و تمدن های همجوار و مهاجم را در طول تاریخ بررسی و تحلیل کند.	تعداد ساعت: ۳۲
• تأثیر هنر ایران باستان را در هنر ایران پس از اسلام معرفی و نقد و تحلیل کند.	شایستگی کلیدی: CK
• نقش حکومت ها و دولت ها را در سیر هنر ایران نقد و ارزیابی کند.	پیش نیاز: -
• با علاقه و نگرش مثبت و به صورت کاربردی، مولفه های هنر ایران را به دانش آموزان تدریس و منتقل کند.	استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: فرهنگ و هنر ایران پیش از اسلام

- اولین ساکنان فلات ایران و هنر آنها
- مادها و پارت ها
- عیلامیان
 - پیکر سازی
 - نقش برجسته
 - سفالگری و ...
- هنر هخامنشی

- پیکر سازی
- نقش برجسته
- سفال گری
- کاشی کاری و ...
- هنر سلوکی و اشکانی
 - پیکر سازی
 - نقش برجسته
 - سفال گری
 - کاشی کاری و ...
- هنر ساسانی
 - پیکر سازی،
 - نقش برجسته
 - سفال گری
 - کاشی کاری
 - موزائیک سازی و ...

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و بحث و تبادل نظر در مورد موضوعات فوق
- بیان کردن مولفه های هنری هر دوره

فعالیت عملکردی:

- تهیه جدول تاریخی تطبیقی از ویژگی های هنری دوره های مختلف ایران باستان
- بررسی منابع مکتوب و نرم افزاری و ارائه گزارش مکتوب
- ارائه گزارش تصویری یا کنفرانس پیرامون هنر ایران، و...

فصل دوم: فرهنگ و هنر ایران پس از اسلام^{۳۶}

- هنر ایران از آغاز تا دوره سلجوقی
 - نقاشی و کتاب آرایی (مکاتب نگارگری)
 - خوشنویسی و تذهیب، تجلید، سفال گری، کاشی کاری
- هنر ایران در عهد مغول
 - نقاشی و کتاب آرایی (مکاتب نگارگری)
 - خوشنویسی و تذهیب
- هنر ایران در عهد تیموری

۳۶ با توجه به اینکه در درس نگارگری به مکاتب نگارگری ایرانی پرداخته می شود، در این درس می توان به اجمال بدین مباحث پرداخت.

○ نقاشی و کتاب آرایی (مکاتب نگارگری)

○ خوشنویسی و تذهیب

○ تجلید

○ سفال‌گری

○ کاشی‌کاری

○ فلز‌کاری

○ قالی‌بافی

● هنر ایران در عهد صفویه

○ نقاشی و کتاب آرایی (مکاتب نگارگری)

○ خوشنویسی و تذهیب

○ تجلید

○ سفال‌گری

○ کاشی‌کاری

○ فلز‌کاری

○ قالی‌بافی

○ نساجی

● هنر ایران در عهد زندیه و قاجاریه

○ نقاشی و کتاب آرایی (مکاتب نگارگری)

○ خوشنویسی و تذهیب

○ تجلید

○ سفال‌گری

○ کاشی‌کاری

○ فلز‌کاری

○ قالی‌بافی

○ نساجی

فصل سوم: فرهنگ و هنر ایران در دوران معاصر

● کمال‌الملک و شاگردان او

● هنرمندان نوگرا و هنرمندان تحصیلکرده

● هنر پس از انقلاب اسلامی

فعالیت یادگیری:

● پرسش و پاسخ و بحث و تبادل نظر در مورد موضوعات فوق

فعالیت عملکردی:

- ارائه گزارشی تحلیلی از سیر نضج و افول رواج هنرهای کاربردی و زیبا
- ارائه جدولی تطبیقی با توجه به دوره ها و مکاتب مختلف
- ارائه خلاصه مطالعات منابع مکتوب و تصویری در موضوعات فوق
- بررسی ویژگی های هر دوره و مکان
- بررسی و مطالعه در کتب مرجع و یافتن منابع تصویری در اینترنت و پایگاه های هنری
- تهیه آلبوم تصویری
- مطالعه و ارائه چکیده مقالات علمی و ترویجی در مورد مباحث مربوطه قبل از هر جلسه
- انتخاب یک سبک یا دوره هنری برای پژوهش و مطالعه تخصصی و ارائه کنفرانس

فصل چهارم: آموزش تاریخ هنر ایران به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث تاریخ هنر ایران متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به تاریخ هنر ایران در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر ایران در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر ایران
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به تاریخ هنر ایران در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر ایران
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده انیمیشن های آموزشی) در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، ارائه کنفرانس می باشد.

بهره‌گیری از فرصت‌های یادگیری غیرمستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه‌های مطالعه فردی از طریق کتاب، مجلات علمی، سی‌دی‌های آموزشی و چندمنظوره، سایت‌های اینترنتی و پژوهشی و بازدید از مراکز هنری و موزه‌ها و ترسیم نقشه مفهومی است.

۴. منابع اصلی:

- آیت‌اللهی، حبیب‌الله (۱۳۸۹). کتاب ایران: تاریخ هنر. تهران: الهدی، چاپ دوم
- گشایشی، فرهاد (۱۳۹۵). تاریخ هنر ایران و جهان. تهران: مارلیک، چاپ چهاردهم
- بهرام‌پور، نسرین (۱۳۸۸). تاریخ هنر ایران. تهران: رودسری
- ایوب‌زاده، سحر (۱۳۹۷). تاریخ هنر ایران بعد از اسلام. تهران: آسو

منابع فرعی:

- اوپهام پوپ، آرتور. ۱۳۸۷. سیری در هنر ایران. مترجم پرویز ناتل خانلری. و تهران: علمی و فرهنگی
- گیرشمن، رومن. هنر ایران در دوران ماد و هخامنشی. مترجم عیسی بهنام. تهران: علمی و فرهنگی
- گیرشمن، رومن. ایران از آغاز تا اسلام. مترجم محمد معین. تهران: علمی و فرهنگی
- گیرشمن، رومن. ۱۳۷۱. هنر ایران. پارت و ساسانی، مترجم بهرام فره‌وشی. تهران: علمی و فرهنگی
- شکوه گذشته‌ها - لوح فشرده - مؤسسه ویستا آرا

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی آغازین: با پرسش‌های شفاهی یا مکتوب می‌توان به اطلاعاتی در باره میزان آگاهی دانشجویان پیرامون تاریخ هنر ایران دست یافت

ارزشیابی تکوینی: با پرسش‌های مکتوب و ارائه کنفرانس در طول ترم ۴ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون نظری پایان ترم ۱۲ نمره

کارپوشه (Port Folio): ارائه فعالیت‌های مرتبط با درس ۴ نمره

نکات مهم:

- پیشنهاد می‌شود نمره آزمون نظری پایانی این درس صرفاً بین ۸ تا ۱۲ نمره باشد و بقیه نمره به فعالیت‌های یادگیری و عملکردی دانشجو اختصاص یابد.
- تهیه آلبوم‌های تصویری طبقه‌بندی شده از دوران‌های تاریخی مختلف حائز اهمیت است.
- مباحث زیبایی‌شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و معاصر و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- استفاده از روش‌های فعال تدریس و روش‌های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت‌های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «مبانی هنرهای بصری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

هنرهای بصری (تجسمی یا دیداری) به عنوان زبان تصویری دارای عناصر، ویژگی ها و ابعاد مشخص و تعریف شده ای است که بدون آشنایی و شناخت دقیق آنها، ورود به عالم هنر ممکن نخواهد بود. شناخت عناصر، اصول و مفاهیم بصری بنیادی ترین مبحث در حوزه هنر است و برای هرگونه مشارکت در این حوزه اعم از درک مفاهیم مختلف و خلق اثر موفق، باید بر اصول و چگونگی کاربرد عناصر بصری آگاهی یافت.

دانشجو معلمان رشته آموزش هنر با شناخت کامل این درس قادر خواهند بود علاوه بر درک، نقد و استفاده صحیح از عناصر و اصول بصری در آثار هنری، در هدایت و آموزش دانش آموزان در این حوزه توفیق یابند.

نام درس به فارسی: مبانی هنرهای بصری نام درس به انگلیسی: Fundamentals of Visual Arts	مشخصات درس نوع درس: نظری - کارگاهی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: CK پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر
<ul style="list-style-type: none"> با شناخت نسبت به عناصر، اصول و مفاهیم بصری، آنها را به روش های خلاق و متنوع در انواع آثار هنری به کار برد. معانی و شیوه به کارگیری عناصر، اصول و مفاهیم بصری را در آثار هنرمندان گذشته و معاصر، نقد و ارزیابی نماید. با درک اصول زیبایی شناسی طبیعت، به تفکر نقادانه درباره مبانی هنرهای بصری در طبیعت و محیط پردازد. علاوه بر درک، نقد و استفاده صحیح از عناصر و اصول بصری در آثار هنری، در هدایت و آموزش دانش آموزان در این مبحث موفق عمل کند. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول:

- تعاریف و کلیات
- تاکید بر مشاهده
- شناخت عناصر بصری در انواع آثار هنری
- عناصر بصری: نقطه - خط - سطح - شکل^{۳۷} - حجم^{۳۸} - رنگ^{۳۹} - نور و سایه روشن - بافت و ...
- نقد و تحلیل عناصر بصری در طبیعت و آثار هنری
- کادربندی و تاثیرات آن بر عناصر بصری

Form-۳۷

۳۸- منظور از حجم در این درس بررسی حجم های مجازی خلق شده بر سطوح دوبعدی در هنرهای بصری است.

۳۹- صرفا بررسی کلیات درباره رنگ مدنظر است چون در درس رنگ شناسی به جزئیات پرداخته خواهد شد.

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
 - ارائه گزارش مطالعات فردی و گروهی درباره عناصر بصری و نیز به کارگیری آن ها در آثار مختلف هنری
 - تفکر نقادانه درباره عناصر بصری و ارائه گزارش
 - انجام تمرین های عملی برای طراحی آثار خلاقانه با عناصر بصری مجرد و ترکیبی با تاکید بر کادرهای مختلف
- مانند: تبدیل تصاویر (عکس، نقاشی و...) به عناصر بصری با شیوه های مختلف / تبدیل تصاویر انتزاعی به تصاویر واقع نما و...

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش از مطالعات فردی و گروهی درباره عناصر بصری و نیز به کارگیری آن ها در آثار مختلف هنری
 - بررسی زیباشناسانه و نقد و تحلیل اصول و مفاهیم بصری در طبیعت و آثار هنری گذشته و حال
 - انجام تمرین های عملی برای طراحی آثار خلاقانه با عناصر بصری مجرد و ترکیبی با تاکید بر کادرهای مختلف
- مانند: تبدیل تصاویر (عکس، نقاشی و...) به عناصر بصری با شیوه های مختلف / تبدیل تصاویر انتزاعی به تصاویر واقع نما و...

فصل دوم: اصول و مفاهیم بصری

- تعاریف و کلیات
- بررسی اصول و مفاهیم بصری: وحدت، تعادل، توازن، تقارن، تناسب، تشابه، تضاد فرم، تضاد تاریک و روشن، ریتم، حرکت، عمق، تمرکز، نقطه تاکید، تداوم و...
- ترکیب بندی و انواع آن (افقی، عمودی، مورب، متقاطع و...)
- تحلیل و بررسی ترکیب بندی (چگونگی به کارگیری عناصر، اصول و مفاهیم بصری در آثار هنری گذشته و حال)
- بررسی زیباشناسانه و تحلیل اصول و مفاهیم بصری در طبیعت
- استفاده از هنرهای مختلف در خلق آثار هنری با تاکید بر اصول و مفاهیم بصری

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
- ارائه گزارش مطالعات فردی و گروهی درباره اصول و مفاهیم بصری و نیز به کارگیری آن ها
- ارائه گزارش بررسی زیباشناسانه و نقد و تحلیل اصول و مفاهیم بصری در طبیعت
- انجام تمرین های عملی برای طراحی آثار خلاقانه با عناصر بصری مجرد و ترکیبی با تاکید بر نمایش اصول و مفاهیم بصری مختلف

- انجام تمرینات عملی برای تولید آثار خلاقانه در موضوع درس با استفاده از هنرهای مختلف

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش از مطالعات فردی و گروهی درباره اصول و مفاهیم بصری و نیز به کارگیری آن ها

- تهیه گزارش بررسی زیباشناسانه و نقد و تحلیل اصول و مفاهیم بصری در طبیعت و آثار هنری گذشته و حال
- انجام تمرین های عملی برای طراحی آثار خلاقانه با عناصر بصری مجرد و ترکیبی با تاکید بر نمایش اصول و مفاهیم بصری مختلف

- انجام تمرینات عملی برای تولید آثار خلاقانه در موضوع درس با استفاده از هنرهای مختلف

فصل سوم: مبانی هنرهای بصری در انواع هنرهای ملی و بومی^{۴۰}

- کاربرد عناصر ، اصول و مفاهیم بصری در هنرهای ملی و بومی
- بررسی حجم و پرسپکتیو در هنرهای ملی و بومی
- مقایسه کاربرد عناصر و اصول و مفاهیم بصری در هنرهای ایرانی و غیرایرانی
- بررسی انواع ترکیب بندی در هنرهای ملی و بومی و مقایسه آن با آثار غیر ایرانی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
- ارائه گزارش مطالعات فردی یا گروهی درباره کاربرد عناصر و اصول و مفاهیم بصری در هنرهای ملی و بومی
- ارائه گزارش درباره زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری ملی و بومی از منظر اصول و مفاهیم بصری (ترکیب بندی، به کارگیری عناصر، ریتم، کنتراست و...)
- انجام تمرین های عملی برای طراحی آثار خلاقانه با توجه به اصول و مفاهیم بصری به کار رفته در آثار هنری ملی و بومی

- انجام تمرینات عملی با توجه به اصول و مفاهیم بصری آثار غیر ایرانی

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش مطالعات فردی و گروهی درباره کاربرد عناصر و اصول و مفاهیم بصری در هنرهای ملی و بومی
- تهیه گزارش درباره زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری ملی و بومی از منظر اصول و مفاهیم بصری (ترکیب بندی، به کارگیری عناصر، ریتم، کنتراست و...)
- انجام تمرین های عملی برای طراحی آثار خلاقانه با توجه به اصول و مفاهیم بصری آثار هنری ملی و بومی
- انجام تمرینات عملی با توجه به اصول و مفاهیم بصری آثار غیر ایرانی

فصل چهارم: شیوه های طراحی ذهنی^{۴۱} و توسعه طرح

- اصل تصرف (خلاصه کردن ، منظم کردن، مدور کردن، اغراق کردن، برش دادن، انتزاع کردن)
- اصل تغییر (با خط، با نور، با بافت، با ترکیب بندی، با رنگ)
- اصل ترکیب (ارتباط شکل ها، تعمیم شکل ها، اتصال شکل ها، تلفیق شکل ها، تطبیق شکل ها، تبدیل شکل ها)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی

^{۴۰} - هنرهایی مانند نگارگری، تذهیب، خوشنویسی و انواع هنرهای بومی مناطق مختلف ایران مد نظر است.

^{۴۱} برای مطالعه بیشتر رجوع شود به: پلنگی، ناصر (۱۳۹۰). شیوه طراحی ذهنی. تهران: انتشارات سروش

- ارائه گزارش درباره شیوه های طراحی ذهنی
- ارائه آلبوم های تصویری از طراحی های ذهنی با روش های تصرف، تغییر و ترکیب
- انجام تمرینات عملی برای ایجاد طرح های خلاقانه با روش های تصرف، تغییر و ترکیب

فعالیت عملکردی:

- ارائه گزارش درباره شیوه های طراحی ذهنی
- تهیه آلبوم های تصویری از طراحی های ذهنی با روش های تصرف، تغییر و ترکیب
- انجام تمرینات عملی برای ایجاد طرح های خلاقانه با روش های تصرف، تغییر و ترکیب

فصل پنجم: فرم و معنا

- رابطه فرم و معنا در آثار هنری
- نمایش معنایی کلمات و عبارات با تکیه بر عناصر و اصول بصری
- نمایش معنایی اشعار و متون با تکیه بر عناصر و اصول بصری

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
- ارائه گزارش مطالعات فردی و گروهی درباره رابطه فرم و معنا
- ارائه گزارش درباره زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری مرتبط با موضوع درس
- انجام کار عملی برای نمایش معنای کلمات، عبارات، ضرب المثل ها، شعر و... با تکیه بر عناصر و اصول بصری

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش مطالعات فردی و گروهی درباره رابطه فرم و معنا
- تهیه گزارش درباره زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری مرتبط
- انجام کار عملی برای نمایش معنای کلمات، عبارات، ضرب المثل ها، شعر و... با استفاده از عناصر بصری
- تهیه آلبوم تصویری از به کارگیری عناصر و اصول و مفاهیم بصری در آثار مختلف هنری

فصل ششم: آموزش مبانی هنرهای بصری به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر طراحی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به مباحث این سرفصل در دانش آموزان

- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با توجه به مباحث این سرفصل

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به مباحث این سرفصل در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با توجه به مباحث این سرفصل

- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی:

- قلی زاده، عادل (۱۳۹۰). طراحی تحلیلی. تهران: فاطمی
- فلدمن، ادموند بورک (۱۳۸۸). تنوع تجارب تجسمی. ترجمه پرویز مرزبان. تهران: انتشارات سروش، چاپ دوم
- ایتن، یوهانس (۱۳۹۱). طرح و فرم. ترجمه فرهاد گشایش. تهران: انتشارات مارلیک، چاپ هفتم
- قلی زاده، عادل (۱۳۹۰). طراحی تحلیلی. تهران: فاطمی
- پلنگی، ناصر (۱۳۹۰). شیوه طراحی ذهنی. تهران: انتشارات سروش

منبع فرعی:

- داندیس، دونیس ا (۱۳۹۴). مبادی سواد بصری. ترجمه مسعود سپهر. تهران: سروش، چاپ چهل و دوم
- مایر، مانفرد (۱۳۹۳). مبانی و پایه هنرهای تجسمی در مدرسه بازل سوییس. ترجمه عربعلی شروه. تهران: نشر شباهنگ، چاپ چهارم
- موناری، برونو (۱۳۹۰). طراحی و ارتباطات بصری. ترجمه پاینده شاهنده. تهران: انتشارات سروش، چاپ ششم
- مدیر، لوسیه (۱۳۷۶). اطلاعات جامع هنر ۴ (زیبایی شناسی بصری). ترجمه عربعلی شروه. تهران: نشر شباهنگ
- کانادی، جان (۱۳۸۰). اطلاعات جامع هنر ۵ (تحلیل آثار هنری). ترجمه عربعلی شروه. تهران: نشر شباهنگ
- آیت اللهی، حبیب الله (۱۳۹۰). مبانی نظری هنرهای تجسمی. تهران: انتشارات سمت

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره

ارزشیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۷ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و تجزیه و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «پرورش خلاقیت»

۱. معرفی درس و منطق آن:

خلاقیت موهبتی است الهی و همگانی که ظهور آن مستلزم پرورش آن است. معلمان به سبب ارتباط وسیعی که با دانش آموزان دارند بیش از سایر عوامل می‌توانند نقشی موثر در رشد خلاقیت آن‌ها داشته باشند. نگرش معلمان به خلاقیت، میزان شناخت آن‌ها به موضوع و راه‌های پرورش و توسعه خلاقیت، تاثیر مستقیمی بر غنی‌سازی محیط مدرسه و کلاس دارد. پرورش خلاقیت می‌تواند کلیه جنبه‌های زندگی فردی و اجتماعی فرد را متاثر سازد و بهبود بخشد. این درس به معلمان هنر کمک می‌کند تا با شناخت نسبت به موضوع خلاقیت، روش‌های مناسبی را برای بهبود و ارتقاء آن از طریق هنر بیابند و نیز از روش‌های پرورش خلاقیت در آموزش هنر به دانش آموزان بهره‌گیرند و در رشد خلاقیت آنان موثر باشند.

نام درس به فارسی: پرورش خلاقیت نام درس به انگلیسی: Creativity Training	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شیاستگی کلیدی: CK پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
<ul style="list-style-type: none"> تعاریف و کارکرد خلاقیت را از منظر محققان این حوزه گزارش کند. با شناخت نسبت به روش‌های پرورش خلاقیت، آن‌ها را در موقعیت‌های مختلف آموزشی و تربیتی به کار گیرد. روش‌های پرورش خلاقیت را مورد نقد و تحلیل قرار دهد و در آموزش هنر از آن‌ها استفاده کند. از حوزه‌های مختلف هنر به درستی برای رشد خلاقیت کودکان و نوجوانان استفاده کند. با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد خلاقیت در زندگی فردی و اجتماعی، در پرورش خلاقیت خود و دانش آموزان موثر عمل کند و با علاقه به توسعه و رشد خلاقیت بپردازد. 	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- معنا و کارکرد خلاقیت
- ویژگی‌های افراد خلاق
- موانع خلاقیت (شناختی، عاطفی، اجتماعی و...)
- عوامل موثر در رشد خلاقیت

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی

• ارائه گزارش درباره خلاقیت، کارکرد آن، موانع و عوامل

فعالیت عملکردی:

• ارائه گزارش درباره خلاقیت، کارکرد آن، موانع و عوامل

فصل دوم: مفاهیم کلیدی در خلاقیت و پرورش آن

• تفکر واگرا و همگرا

• قالب شکنی

• سیالی (لغات، تداعی، بیان، اندیشه)

• انعطاف پذیری

• ابتکار

• بسط دادن

• سازمان دادن

• تشبیه

• ترکیب

• تخیل

• حذف کردن

• بستن

• پیش بینی

• و ...

فعالیت یادگیری:

• پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی

• ارائه گزارش درباره مفاهیم کلیدی خلاقیت و نقد و بررسی آن ها

فعالیت عملکردی:

• تهیه گزارش درباره مفاهیم کلیدی خلاقیت و نقد و بررسی آن ها

فصل سوم^{۴۲}: روش هایی برای پرورش خلاقیت روش های فردی^{۴۳}:

• روش تعمق (Meditation)

• روش توهم خلاق (Creative illusion)

• روش (Do it technique) do it

^{۴۲} تعداد ۱۰ تا ۱۵ روش از بین کلیه روش های پرورش خلاقیت به انتخاب استاد در کلاس مورد بررسی دقیق قرار گیرد.

^{۴۳} تقسیم بندی بر اساس کاربرد بیشتر روش ها به صورت فردی یا گروهی انجام شده و قطعاً بر اساس شرایط و موضوعات، برخی روش ها را می توان به صورت فردی یا گروهی به کار برد.

- روش چک لیست اسبورن (Osborn's Checklist)
- روش رسم علائق (Doodles)
- روش خواب خلاق (Creative Dream)
- روش نگاه با چشم ذهن (View with mind eyes)
- روش حل ناخودآگاه مسائل (Unconscious mind)
- روش نمودار استخوان ماهی (fishbone diagram)
- و...

روش های گروهی ۴۳:

- روش شش کلاه فکری (Six thinking hats)
- روش گردش تخیلی (Speculative excursion)
- روش طوفان فکری (Brain storming)
- روش طوفان فکری مکتوب (Brain Writing)
- روش طوفان فکری معکوس (Inverse brain Storming)
- روش دلفی (Delphi technique)
- روش سینکتیکس (Synectics)
- روش ایده کاتور (Ideation)
- روش ایفای نقش (Role playing)
- روش روایت تصویری (Storyboards)
- روش جدل (Dialectic technique)
- روش گروه اسمی (Nominal group)
- و...

روش های فردی - گروهی

- روش ارتباط اجباری (Forced association)
- روش اسکمپر (SCAMPER)
- روش پی آی سی ال (Product Improvement Check List: P.I.C.L)
- روش پی ام آی (PLUS Minus Interesting :P.M.I)
- روش تجزیه و تحلیل ماتریسی (Matrix Analysis)

۴۴ تقسیم بندی بر اساس کاربرد بیشتر روش ها به صورت فردی یا گروهی انجام شده و قطعا بر اساس شرایط و موضوعات، برخی روش ها را می توان به صورت فردی یا گروهی به کار برد.

- روش چه می شود اگر...؟ (What if...?)
- روش چرا؟ (Why ? Technique)
- روش درنگ خلاق (Creative Pause)
- روش در هم شکستن مفروضات (Assumption Smashing)
- روش رسم مشکل (Drawing Problem)
- روش زنجیر تراز (Leven Chain Technique)
- روش شکوفه نیلوفر (Lotus Bloosum)
- روش فهرست خصوصیات (Attribute Listing)
- روش گوردون (Gordon)
- روش نقشه های ذهنی (Mind Maps)
- روش وارونه سازی (Problem Reversal)
- روش واژه تصادفی (Random Word)
- و...

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- مطالعه منابع و ارائه گزارش درباره روش های پرورش خلاقیت
- ارائه جدول مقایسه ای برای چند روش پرورش خلاقیت

فعالیت عملکردی:

- مطالعه منابع و تهیه گزارش از روش های پرورش خلاقیت
- تهیه جدول مقایسه ای برای چند روش پرورش خلاقیت

فصل سوم: کاربرد هنر در پرورش خلاقیت کودکان و نوجوانان^{۴۵}

- چگونگی پرورش خلاقیت با استفاده از هنرهای تجسمی، نمایشی و شنیداری

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای استفاده از هنرهای تجسمی در پرورش خلاقیت
- ارائه نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای استفاده از هنرهای نمایشی در پرورش خلاقیت
- ارائه نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای استفاده از هنرهای شنیداری در پرورش خلاقیت

فعالیت عملکردی:

- تدوین نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای استفاده از هنرهای تجسمی در پرورش خلاقیت

^{۴۵}مصادق های کاربرد هنر می تواند کاملاً در مفاهیم کلیدی و روش های پرورش خلاقیت ادغام گردد.

- تدوین نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای استفاده از هنرهای نمایشی در پرورش خلاقیت
- تدوین نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای استفاده از هنرهای شنیداری در پرورش خلاقیت

فصل چهارم: کاربرد روش های پرورش خلاقیت در آموزش هنر به کودکان و نوجوانان^{۴۶}

- کاربرد روش های پرورش خلاقیت در آموزش مباحث هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی و هنرهای شنیداری

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای آموزش مباحث هنرهای تجسمی با استفاده از اصول و روش های مختلف پرورش خلاقیت
- ارائه نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای آموزش مباحث نمایش و قصه گویی با استفاده از اصول و روش های مختلف پرورش خلاقیت
- ارائه نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای آموزش مباحث هنرهای شنیداری با استفاده از اصول و روش های مختلف پرورش خلاقیت

فعالیت عملکردی:

- تدوین نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای آموزش مباحث هنرهای تجسمی با استفاده از روش های مختلف پرورش خلاقیت
- تدوین نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای آموزش مباحث نمایش و قصه گویی با استفاده از روش های مختلف پرورش خلاقیت
- تدوین نمونه هایی از تمرینات و راهکارها برای آموزش مباحث هنرهای شنیداری با استفاده از روش های مختلف پرورش خلاقیت

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی و خلاق برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کلاس و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است.

۴. منابع آموزشی

^{۴۶} در این فصل هدف به کارگیری مفاهیم و روش های پرورش خلاقیت در خدمت آموزش هنر است مانند: کاربرد مفهوم قالب شکنی در نقد و تحلیل یک سبک یا آثار یک هنرمند و یا کاربرد روش طوفان مغزی در پیدا کردن راه های متعدد برای ساخت رنگ نقاشی و ...

منابع اصلی:

- حسینی، افضل السادات (۱۳۹۰). یادگیری خلاق، کلاس خلاق (شیوه های عملی در پرورش خلاقیت). تهران: مدرسه
- صمدآقایی، جلیل (۱۳۸۵). تکنیک های خلاقیت، فردی و گروهی. تهران: موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی
- میرمیران، سیدجلیل (۱۳۸۴). خلاقیت و نوآوری (فردی، گروهی، سازمانی). تهران: میرمیران
- شمیسا، علی (۱۳۹۶). خلاقیت و نوآوری. تهران: ذهن آویز
- حسینی، افضل السادات (۱۳۸۴). ماهیت خلاقیت و شیوه های پرورش آن. تهران: به نشر

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۵ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- تقویت مشاهده مورد توجه قرار گیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «طراحی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

طراحی مهم ترین، اساسی ترین و شاخص ترین نمود هنر از آغاز تمدن بشری تاکنون است. زبانی است که هنرمند ادراک و اندیشه خود را به وسیله آن بیان می کند. خط، علامت و لکه ها در زبان طراحی همان نقشی را دارند که کلمات در دست یک نویسنده؛ بنابر این کسب مهارت در طراحی، از اصول اساسی برای ورود به عالم هنر است. چنانچه بتوان ذهن و دستی طراح پرورش داد میتوان انتظار داشت که تجسم و خلاقیت های ذهنی جایی برای ظهور خواهند یافت. کسب توانایی در طراحی می تواند مستقیماً بر ارتقاء توانمندی در دیگر حوزه های هنر مانند نقاشی، گرافیک، تصویرسازی، صنایع دستی، تاتر، طراحی صحنه و ... موثر باشد و فرد را برای تجسمی خلاق آماده سازد. تقویت حواس و مهارت مشاهده و ارتقا دانش زیبایی شناسی از دستاوردهای مهم کسب مهارت در طراحی است. دانشجومعلم در این درس با چگونگی طراحی از انسان و حیوانات آشنا می شوند و با کسب دانش، مهارت و نگرش مثبت در این بخش، می توانند در آموزش خود به دانش آموزان موفق عمل کنند.

نام درس به فارسی: طراحی ۲	مشخصات درس
به انگلیسی: Drawing ۲	نوع درس: عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> • درباره انواع شیوه های طراحی از انسان و حیوانات و طراحان برجسته آن، گزارش ارائه کند. • آثار طراحان درباره انسان و حیوانات را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. • با شیوه های عینی و ذهنی به طراحی خطی و حجم پردازانه از انسان و حیوانات پردازد. • با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد طراحی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف، به کار گیرد و با علاقه به توسعه این هنر پردازد. • در آموزش مبحث طراحی از انسان و حیوانات به دانش آموزان موفق عمل کند. 	تعداد ساعت: ۶۴
	شایستگی کلیدی:
	CK
	پیش نیاز: طراحی ۱
	استاد متخصص برای
	تدریس: فارغ التحصیلان
	نقاشی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: طراحی های خطی از حالات اندام انسان

- مروری بر روش های خوب دیدن و مشاهده
- کاربرد طراحی از انسان در زندگی
- طراحی سرعتی از حالت
- طراحی با استفاده از کمترین خطوط
- طراحی با خطوط کلاف پیچ

- طراحی سطح یا سایه وار با توجه به فضای مثبت
- طراحی سطح یا سایه وار با توجه به فضای منفی
- طراحی با توجه به جاذبه و سنگینی
- طراحی محیطی بدون توجه به ارزش خطی
- طراحی محیطی با توجه به ارزش خطی
- ساخت مجسمه های مفتولی، گلی و گچی
- طراحی خلاقانه از حالات اندام انسان با توجه به اصول ساده سازی و تغییر
- طراحی ذهنی
- تجزیه و تحلیل و نقد آثار مرتبط

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره کاربرد طراحی انسان در زندگی
- ارائه گزارش درباره دسته بندی انواع طراحی خطی از حالات اندام انسان
- جمع آوری و طبقه بندی آثار طراحان برجسته ایران و جهان با موضوع انسان
- انجام طراحی های خطی از مدل های زنده با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام طراحی های خلاقانه از اندام انسان با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- انجام طراحی های ذهنی
- ساخت مجسمه های ساده جهت درک بهتر حالات اندام انسان
- ارائه گزارش از نقد آثار انجام شده در کلاس و آثار طراحان برجسته

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره کاربرد طراحی انسان در زندگی
- تهیه گزارش درباره دسته بندی انواع طراحی خطی از حالات اندام انسان
- جمع آوری و طبقه بندی آثار طراحان برجسته ایران و جهان با موضوع انسان
- انجام طراحی های خطی از مدل های زنده با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام طراحی های خلاقانه از اندام انسان با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- انجام طراحی های ذهنی
- ساخت مجسمه های ساده جهت درک بهتر حالات اندام انسان
- تهیه گزارش از نقد و بررسی آثار طراحان برجسته

فصل دوم: طراحی حجم پردازانه از حالات اندام انسان

- توجه به نور
- توجه به اصول پرسپکتیو در طراحی از اندام انسان
- طراحی از اندام به شیوه های مکعبی و مخروطی
- طراحی از انسان با توجه به تیرگی، روشنی و ارزش های رنگی
- طراحی و حجم پردازی با ابزارها و تکنیک های مختلف
- طراحی زمان دار برای طراحی جزئیات
- طراحی از اندام انسان در سنین مختلف از نوزاد تا کهنسال
- طراحی از انسان در فضاهای داخلی با توجه به اصول کادربندی و ترکیب بندی و هندسه مناظر و مرایا
- طراحی از انسان در فضاهای بیرونی با توجه به اصول کادربندی و ترکیب بندی و هندسه مناظر و مرایا
- طراحی از چندین انسان در یک کادر
- طراحی ذهنی از انسان در فضاهای داخلی و بیرونی با توجه به اصول کادربندی و ترکیب بندی
- طراحی خلاقانه از حالات اندام انسان با توجه به اصول ساده سازی و تغییر
- تجزیه و تحلیل و نقد آثار مرتبط

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش های توصیفی و تحلیلی از تکنیک های طراحی حجم پردازانه با موضوع اندام انسان
- تمرین طراحی از مدل های زنده با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- تمرین طراحی از چند انسان در یک کادر با توجه به اصول کادربندی و ترکیب بندی
- تمرین طراحی های خلاقانه از اندام انسان با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- ارائه گزارش های توصیفی و تحلیلی از نقد و تحلیل آثار کلاس و طراحان برجسته ایران و جهان
- ارائه جدول تطبیقی - تصویری تغییرات اندام در سنین مختلف
- ارائه جدول تطبیقی - تصویری از طرح های تغییر یافته یا ساده شده انسان در هنر ایران و جهان

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش های توصیفی و تحلیلی از تکنیک های طراحی حجم پردازانه با موضوع اندام انسان
- تمرین طراحی از مدل های زنده با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- تمرین طراحی از چند انسان در یک کادر با توجه به اصول کادربندی و ترکیب بندی
- تمرین طراحی های خلاقانه از اندام انسان با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- تهیه گزارش های توصیفی و تحلیلی از نقد و تحلیل آثار کلاس و طراحان برجسته ایران و جهان

- تهیه جدول تطبیقی - تصویری تغییرات اندام در سنین مختلف
- تهیه جدول تطبیقی - تصویری از طرح های تغییر یافته یا ساده شده انسان در هنر ایران و جهان

فصل سوم: کالبد شناسی

- طراحی از اسکلت
- کالبد شناسی و طراحی از دست و بازو
- کالبد شناسی و طراحی از پا و زانو
- کالبد شناسی و طراحی از سر و گردن
- طراحی از ماهیچه ها
- طراحی ذهنی در موضوعات فوق
- تجزیه و تحلیل و نقد آثار

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و شرکت و تعامل در مباحث درسی
- ارائه گزارش های توصیفی و تحلیلی از بررسی آثار طراحان برجسته ایران و جهان
- انجام تمرینات عملی طراحی از استخوانبندی با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام تمرینات عملی طراحی از ماهیچه ها با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام طراحی های ذهنی از موضوعات این فصل
- ارائه گزارش از تجزیه تحلیل و نقد آثار انجام شده در کلاس

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش های توصیفی و تحلیلی از بررسی آثار طراحان برجسته ایران و جهان
- انجام تمرینات عملی طراحی از استخوانبندی با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام تمرینات عملی طراحی از ماهیچه ها با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام طراحی های ذهنی از موضوعات این فصل از درس
- تهیه گزارش از تجزیه تحلیل و نقد آثار انجام شده در کلاس و آثار طراحان برجسته ایران و جهان

فصل چهارم: طراحی از چهره انسان

- طراحی کلی از چهره
- طراحی چهره با توجه به جزئیات
- طراحی از اجزاء چهره
- طراحی حالات مختلف چهره

- طراحی چهره از نوزاد تا کهنسال
- طراحی خلاقانه از چهره با توجه به اصول ساده سازی و تغییر
- طراحی ذهنی از چهره و حالات مختلف آن
- تجزیه و تحلیل و نقد آثار طراحان ایران و جهان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش های توصیفی و تحلیلی از تکنیک های طراحی چهره خصوصا طراحان برجسته ایران و جهان
- انجام تمرینات عملی طراحی از چهره در سنین مختلف و با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- تهیه جدول مقایسه ای از تغییرات چهره در سنین مختلف
- انجام طراحی های خلاقانه از چهره با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- انجام طراحی های ذهنی از چهره
- ارائه گزارش از تجزیه تحلیل و نقد آثار انجام شده در کلاس
- ارائه جدول تطبیقی - تصویری تغییرات چهره در سنین مختلف

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش های توصیفی و تحلیلی از تکنیک های طراحی چهره خصوصا طراحان برجسته ایران و جهان
- انجام تمرینات عملی طراحی از چهره در سنین مختلف و با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- تهیه جدول مقایسه ای از تغییرات چهره در سنین مختلف
- انجام طراحی های خلاقانه از چهره با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- انجام طراحی های ذهنی از چهره
- تهیه گزارش از تجزیه تحلیل و نقد آثار انجام شده در کلاس
- تهیه جدول تطبیقی - تصویری تغییرات چهره در سنین مختلف

فصل پنجم: طراحی از حیوانات

- کاربرد طراحی از حیوانات
- طراحی خطی از حیوانات
- طراحی حجم پردازانه از حیوانات
- طراحی خلاقانه از حیوانات با استفاده از ساده کردن و تغییر
- طراحی ذهنی از حیوانات
- نقد و تحلیل آثار طراحان ایران و جهان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش های توصیفی و تحلیلی از بررسی آثار موفق مرتبط
- ارائه گزارش درباره کاربرد طراحی حیوانات در زندگی
- طراحی عینی و ذهنی از اندام حیوانات با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- طراحی عینی و ذهنی از اجزاء اندام حیوانات با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام طراحی های خلاقانه از اندام و چهره حیوانات با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- ارائه جدول تطبیقی - تصویری از طراحی حیوانات تغییر یافته و ساده شده در هنر ایران و جهان
- ارائه گزارش از نقد و تحلیل آثار موفق ایران و جهان
- تمرین طراحی ذهنی از حیوانات

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش های توصیفی و تحلیلی از بررسی آثار موفق مرتبط
- ارائه گزارش درباره کاربرد طراحی حیوانات در زندگی
- طراحی از اندام حیوانات با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- طراحی از اجزاء اندام حیوانات با تکنیک های مختلف و از زوایای متفاوت
- انجام طراحی های خلاقانه از اندام و چهره حیوانات با استفاده از شیوه های ساده سازی و تغییر
- تهیه جدول تطبیقی - تصویری از طراحی حیوانات تغییر یافته و ساده شده در هنر ایران و جهان
- تهیه گزارش از نقد و تحلیل آثار موفق ایران و جهان
- تمرین طراحی ذهنی از حیوانات

فصل ششم: آموزش طراحی از انسان و حیوانات به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- روش هایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به مباحث این سرفصل در دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر طراحی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای تقویت مشاهده در دانش آموزان

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزشی آن برای بخشی از مباحث طراحی این سرفصل متناسب با مقطع و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای تقویت مشاهده در دانش آموزان
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزشی آن برای بخشی از مباحث طراحی این سرفصل متناسب با مقطع و پایه دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقا حس زیبایی شناسی، تحلیل و خلاقیت در دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- جهانی، حمیدرضا (۱۳۹۱). طراحی ۳. تهران: انتشارات فاطمی
- پلنگی، ناصر (۱۳۹۰). شیوه طراحی ذهنی. تهران: انتشارات سروش
- دادسون، برت (۱۳۷۵). کلیدهای طراحی. ترجمه عربعلی شروه. تهران: انتشارات یساولی
- پارامون، خوسه ماریا (۱۳۸۱). طراحی بدن انسان. ترجمه گروه مترجمین بهار. تهران: بهار
- تیلتون، بیل (۱۳۹۷). طراحی و نقاشی حیوانات. مترجم شهرام اسدی، ندا گرکانی. تهران: بهار، چاپ دوم

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری ژوژمان) ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۷ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- تقویت مهارت مشاهده و ارائه روش هایی برای بهبود آن از جایگاه ویژه ای در این درس برخوردار است.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- طراحی از مدل های زنده در اولویت قرار دارد مگر زمانی که این امکان وجود نداشته باشد.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار طراحان گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مداقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای طراحی روز و بازدید از مراکز هنری و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «حجم سازی» (احجام هندسی، سفالگری)

۱. معرفی درس و منطق آن:

احجام همواره نقشی اساسی و بنیادین در زندگی انسان داشته اند. شناخت حجم و حجم سازی یکی از راه های موثر برای پرورش ذهن و دست هنرمند است. درک انواع حجم ها، نقوش برجسته، شیوه ساخت حجم های هندسی و غیر هندسی می تواند موجب پرورش تفکر خلاق گردد. برای درک و شناخت بهتر مفهوم حجم باید به دنیای واقعی احجام وارد شد. لذا در این درس سعی شده تا از سطح طراحی دو بعدی و حجم های مجازی فراتر رفته به درک و ساخت انواع احجام واقعی چون حجم های سفالی پرداخته شود. این درس می تواند دانشجو معلمان را برای کسب دانش، مهارت و نگرش مثبت نسبت به حجم سازی و سفالگری یاری کند و ایشان را برای آموزش موفق به دانش آموزان آماده نماید.

<p>نام درس به فارسی: حجم سازی (احجام هندسی، سفالگری)</p> <p>نام درس به انگلیسی:</p> <p>Making Geometric Shapes (Geometric Shapes, Pottery)</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری -</p> <p>کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۶۴</p> <p>شایستگی کلیدی: CK</p> <p>پیش نیاز: مبانی هنرهای بصری</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • حجم و حجم سازی، انواع آن و مواد مختلف مورد استفاده در این هنر را تشریح و گزارش کند. • آثار حجمی و سفالی ایران و جهان را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. • اندیشه ها و ایده های خود را در قالب آثار حجمی خلق کند. • با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد حجم سازی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف، به کار گیرد و با علاقه به توسعه این هنر بپردازد. • در آموزش حجم سازی و سفالگری به دانش آموزان موفق عمل کند. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- تعریف حجم و حجم سازی
- انواع حجم: واقعی، مجازی
- احجام تزئینی
- احجام کاربردی
- آشنایی با تاریخچه کاربرد حجم
- زیبایی شناسی حجم ها
- بررسی نمونه های حجم سازی در هنر ایران و جهان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و شرکت و تعامل در مباحث درسی
- مطالعه منابع در مورد محتوای فصل و ارائه گزارش
- ارائه آلبوم تصویری از انواع حجم ها خصوصا آثار هنر ایران
- ارائه گزارش تحلیلی درباره زیبایی شناسی حجم
- ارائه گزارش تطبیقی از مقایسه برخی آثار حجمی ایران و جهان

فعالیت عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب در مورد محتوای فصل و تهیه گزارش
- تهیه آلبوم تصویری از انواع حجم
- تهیه گزارش تحلیلی درباره زیبایی شناسی حجم
- تهیه گزارش تطبیقی از مقایسه برخی آثار حجمی ایران و جهان

فصل دوم: شناخت مواد و ساخت حجم

- شناخت انواع مواد، مراکز تهیه، شیوه های نگهداری و استفاده
- روابط احجام پایه (مکعب، استوانه، مخروط و ...) با سطوح هندسی
- گسترده احجام هندسی
- احجام توخالی و توپر
- حجم های کاهشی
- حجم های افزایشی
- نقد و تجزیه و تحلیل آثار هنرمندان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و شرکت و تعامل در مباحث درسی
- مطالعه منابع مکتوب و ارائه خلاصه درباره مطالب فصل
- ساخت حجم با برخی از مواد مانند کاغذ، مقوا، مفتول فلزی، گل، گچ، فوم، چوب، پلکسی گلس، مواد دور ریختنی و....

- انجام تمرینات عملی برای ساختن احجام پایه (مکعب، مخروط و...) بر پایه اشکال هندسی پایه (مثلث، مربع و...)
- انجام تمرینات عملی برای ساختن احجام با استفاده از نوارهای خطی (مانند کار با چوب های باریک، نی، ماکارانی، سیم و...)

- انجام تمرینات عملی برای ساختن حجم های کاهشی
- انجام تمرینات عملی برای ساختن حجم های افزایشی
- ارائه گزارش از نقد و تحلیل آثار هنرمندان

فعالیت عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب و ارائه گزارش درباره مطالب فصل
- ساخت حجم با برخی از مواد مانند کاغذ، مقوا، مفتول فلزی، گل، گچ، فوم، چوب، پلکسی گلس، مواد دور ریختنی و....

- انجام تمرینات عملی برای ساختن احجام پایه (مکعب، مخروط و...) بر پایه اشکال هندسی پایه (مثلث، مربع و...)
- انجام تمرینات عملی برای ساختن احجام با استفاده از نوارهای خطی (مانند کار با چوب های باریک، نی، ماکارانی، سیم و...)

- انجام تمرینات عملی برای ساختن حجم های کاهشی
- انجام تمرینات عملی برای ساختن حجم های افزایشی
- تهیه گزارش از نقد و تحلیل آثار هنرمندان ایران و جهان

فصل سوم: سفال و سفالگری

- تاریخچه سفالگری در ایران و جهان
- شناخت وسایل سفالگری و گل مناسب
- ساخت سفال بدون چرخ: فشاری، فتیله ای و صفحه ای (ورقه ای یا مسطح)
- ساخت نقش برجسته با گل سفالگری
- قالب گیری سفال و ساخت حجم گچی منفی و مثبت
- ساخت سفال با چرخ

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره تاریخچه و کاربرد سفال و سفالگری
- ارائه گزارش نقد و تحلیل آثار حجمی
- انجام تمرینات عملی سفالگری (بدون چرخ، با چرخ و نقش برجسته)
- انجام تمرینات عملی برای ساخت نقش برجسته گلی و گچی

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره تاریخچه و کاربرد سفال و سفالگری
- تهیه گزارش نقد و تحلیل آثار حجمی
- انجام تمرینات عملی سفالگری (بدون چرخ، با چرخ و نقش برجسته)
- انجام تمرینات عملی برای ساخت نقش برجسته گلی و گچی

فصل چهارم: حجم های خلاقانه

- ایده یابی و ایده پردازی
- ساخت احجام خلاقانه با مواد و شیوه های مختلف

- احجام واقع نما^{۴۷}
- احجام انتزاعی
- احجام ترکیبی (واقع نما + انتزاع)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- مطالعه منابع مکتوب و ارائه گزارش درباره حجم های خلاقانه موجود
- تمرینات عملی برای ساخت احجام خلاقانه به شیوه رئال
- تمرینات عملی برای ساخت احجام خلاقانه به شیوه انتزاعی
- تمرینات عملی برای ساخت احجام خلاقانه به شیوه ترکیبی (رئال+انتزاع)
- ارائه گزارش تصویری از مراحل ساخت احجام
- ارائه گزارش نقد و تحلیل آثار

فعالیت عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب و تهیه گزارش درباره حجم های خلاقانه موجود
- تمرینات عملی برای ساخت احجام خلاقانه به شیوه رئال
- تمرینات عملی برای ساخت احجام خلاقانه به شیوه انتزاعی
- تمرینات عملی برای ساخت احجام خلاقانه به شیوه ترکیبی (رئال+انتزاع)
- تهیه گزارش تصویری از مراحل ساخت احجام
- تهیه گزارش نقد و تجزیه و تحلیل آثار

فصل پنجم: آموزش حجم سازی و سفالگری به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر حجم سازی و سفالگری در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر حجم سازی و سفالگری در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر حجم سازی و سفالگری

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر حجم سازی و سفالگری در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر حجم سازی و سفالگری
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- بخشی مؤخر، محمود و ناصریان، محسن (۱۳۹۱). حجم سازی ۱. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران
- افتخاری، عباس (۱۳۹۲). حجم شناسی و ماکت سازی. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۶ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۶ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.

- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار حجمی جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای حجم سازی روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در طراحی و اجرای حجم ها علاوه بر شیوه های سنتی به آخرین امکانات روز توجه شود.

سرفصل درس «خوشنویسی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

خوشنویسی از جمله هنرهای سنتی ایرانیان است که از دیرباز در این سرزمین وجود داشته و هر بیننده ای را مجذوب زیبایی خود می کند. اما زیبایی و جنبه تزئینی خط تنها یک بعد این هنر است و بعد دیگر آن خوش خطی و خوانایی است که لازمه جامعه است. متأسفانه امروزه در بین جوانان و نوجوانان ما، کمتر افراد خوش خط دیده می شوند و بدخطی یکی از معضلاتی است که در مدارس ما و در بین دانش آموزان وجود دارد و حتی گاهی معلمان را نیز برای تصحیح برگه های امتحان دانش آموزان دچار مشکل می کند. این در حالی است که در گذشته توجه به خط و خوانایی و زیبایی آن از موارد آموزشی مهم بوده است که امروزه در بین برنامه های مختلف مدارس به دست فراموشی سپرده شده است. از آنجا که خط و خوشنویسی نیاز روزمره افراد در جامعه است، لذا باید بیش از این در مدارس مورد توجه قرار گیرد و حتی به صورت یک درس مستقل در مدارس آموزش داده شود.

نام درس به فارسی: خوشنویسی ۱ نام درس به انگلیسی: (۱) Calligraphy	مشخصات درس نوع درس: نظری- کارگاهی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: CK پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دارای مدرک ممتاز و بالاتر از انجمن خوشنویسان
<ul style="list-style-type: none"> چگونگی پیدایش خط و تحولات آن، تاریخچه کتابت، انواع خطوط، چگونگی مراحل تکوین و تکمیل خوشنویسی را تبیین و گزارش کند. با شناخت خط تحریری نستعلیق، قواعد ساختاری، مراحل شکل گیری و شیوه یادگیری و یاددهی آن، این خط را با مهارت بنویسد. با شناخت وسایل خوشنویسی (خط نستعلیق) برای نوشتار خط با قلم درشت و با فراگیری قواعد سطر نویسی، حروف و برخی اتصالات آن، به مهارت در نوشتن در ساختار سطر دست یابد. خط نستعلیق، خط تحریری و قواعد آن را به دانش آموزان تدریس کند. به رموز زیبایی خوشنویسی پی ببرد و آنها را ارزشگذاری نماید. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- پیدایش خط و خطاطان
- تاریخچه کتابت
- انواع خطوط بین المللی
- انواع خطوط ایرانی
- مراحل شکل گیری چهار نوع خوشنویسی اصلی امروزی (نستعلیق، شکسته، ثلث، نسخ)
- رموز زیبایی شناسی خط

- مبانی سنتی هنر خوشنویسی

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، شرکت و تعامل در مباحث درسی
- ارایه گزارش و کنفرانس درباره موضوعات فصل

تکالیف عملکردی:

- انتخاب دوره تاریخی جهت بررسی و تهیه گزارش در باره تحولات خوشنویسی آن دوره
- تهیه گزارش جهت آشنایی کامل کاربرد خوشنویسی در دوران مختلف
- بررسی تاریخچه تحول کتابت و ارایه کنفرانس کلاسی
- تهیه چکیده مقالات در زمینه خوشنویسی و تحولات آن
- تهیه گزارش درباره ضرورت آموزش خوشنویسی
- بررسی زیبایی شناسی خط

فصل دوم: خط تحریری نستعلیق

- قواعد سطر و سطر نویسی و خط زمینه
- حروف و کلمات و جایگاه آنها در سطر
- اتصالات بر مبنای حروف و کلمات
- گروه بندی و معرفی اتصالات همسان و هم شکل (مثلا حروف ب پ ت ث ی ن که در اتصالات ابتدا و وسط در کلمات شکل یکسانی دارند)
- قواعد سطر در ترکیب حروف و کلمات
- سطر نویسی بر مبنای حروف و کلمات
- ترکیب سطر و صفحه (قرار دادن سطور مختلف و صفحه آرایی در یک کادر مشخص با فرم بندی های متنوع)

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، تعامل در مباحث درسی
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل از مباحث

تکالیف عملکردی:

- تمرین بر اساس حروف و کلمات آموزش داده شده و ارایه در کلاس
- انتخاب متن های مختلف جهت تکرار و تمرین خط تحریری جهت ارایه به مدرس برای ایرادگیری و اصلاح
- تمرین نوشتار سطر
- تمرین نوشتار و ترکیب در یک صفحه و ارایه در کلاس (اصلاح و ایرادگیری توسط استاد)

فصل سوم: خوشنویسی با قلم

- وسایل اصلی خوشنویسی
- حروف و ساختار آنها در خط نستعلیق

- قواعد سطر نویسی در خوشنویسی با قلم
- تمرینات عملی سطر نویسی و ادامه تمرینات خط تحریری^{۴۸}

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، تعامل در مباحث درسی
- تمرین همراه با آموزش مدرس
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل از مباحث

تکالیف عملکردی:

- تهیه وسایل خوشنویسی برای تمرین های کلاسی
- تمرین بر اساس حروف آموزش داده شده جهت ارایه در کلاس
- تمرین اتصالات با قلم درشت و خط تحریری
- تمرین سطرهای آموزش داده شده با قلم درشت و خط تحریری

فصل چهارم: آموزش خوشنویسی (تحریری و خط درشت) به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث خوشنویسی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

۴۸ در تمام مراحل این درس، خوشنویسی تحریری همپای خوشنویسی با قلم درشت ادامه خواهد یافت.

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند بازدید از موزه ها و نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- فضایی، حبیب الله (۱۳۹۰). اطلس خط. تهران: سروش
- محمودی، مهدی (۱۳۹۴). آموزش کامل خط نستعلیق. تهران: یساولی
- مقتدایی، علی اصغر. (۱۳۹۶). دایره المعارف خوشنویسی. تهران: انتشارات آراد کتاب - مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی
- کتب تمرینی و روزآمد که بر اساس نظر استاد تعیین خواهد شد.

منابع فرعی:

- قلیچ خانی، حمید رضا (۱۳۹۴). در آمدمی بر خوشنویسی ایرانی. تهران: انتشارات فرهنگ معاصر، چاپ دوم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: درخواست نوشتار خوشنویسی از فراگیران جهت تعیین سطح اولیه مهارت فراگیران برای درج و تاثیر در روند پیشرفت کلاسی

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۸ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۶ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۶ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- مباحث زیبایی شناسی خوشنویسی طرح و بررسی گردد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای خوشنویسی روز و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «هنر و تمدن اسلامی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

طلوع اسلام در شبه جزیره عربستان در سال ۶۲۰ میلادی سر آغازی بر ظهور آیینی بود که با گذشت قرن‌ها همچنان تأثیر خود را در عرصه های فرهنگی و هنری بر جهان گذاشته است. بی گمان هنر و تمدن اسلامی از زمانی که حکومت اسلامی تشکیل شد و آموزه های اسلامی در جلوه های مختلف زندگی مسلمانان امکان بروز و ظهور یافت خود را به دنیا شناساند. هنر و تمدن اسلامی پیوندی عمیق با جهان بینی و نگرش انسان به دنیای مادی در تعامل با دنیای اخروی دارد. در آثار هنری ظریف نیز همواره شاهد تجلی اعتقاد به مضامین قرآنی و احادیث و آموزه های دینی هستیم. نکته جالب توجه این که دین مبین اسلام به هر کجا که وارد شد در عین احترام به شیوه زندگی کشورهای مزبور، روح الهی و عبادی را نیز به آن سرزمین تزریق کرد به نحوی که در عین تقید کشورها به اسلام شاهد تنوع جلوه های هنری منطبق با جغرافیا و شیوه زندگی مردم اقلیم های مختلف هستیم. گویی هر کدام از این سرزمین ها در عین گونه گونی یک چیز را می گویند.

تاریخ هنر و تمدن اسلامی یکی از دوران های شکوهمند و ارزشمند دستاوردهای بشری در عرصه هنر به شمار می آید و گونه های متنوعی از هنر همچون معماری، خوشنویسی، نقاشی، سرامیک و... را شامل می شود. در این نگاه تاریخی و جستجوگرانه تأثیر فرهنگ و مردمان ایران و خدمات آنها در بالندگی و اعتلای هنر و تمدن اسلامی جایگاهی پر ارج و عظیم دارد. آشنایی با این میراث به دانشجویان کمک می کند تا با شناخت هنر و تمدن اسلامی که پیشینه فرهنگی سرزمین اسلامی ایران است؛ در اشاعه و تربیت نسلی آگاه به موارث و تاریخ خود موفق و کارآمد باشد.

نام درس به فارسی: هنر و تمدن اسلامی نام درس به انگلیسی: Islamic Art and Civilization	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
• با شناخت سیر تکوین و تحول فرهنگ و تمدن اسلامی و هنرهای وابسته به آن ویژگی های بارز هر دوره و مکان و تفاوت ها و تشابهات آنها را بیان کند.	تعداد واحد: ۲
• تحلیلی از شرایط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و تاثیر آنها را در شکل گیری سبک ها و مکاتب هنری در فرهنگ و تمدن اسلامی ارائه دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
• گزارشی تطبیقی-تحلیلی از شناخت معنا و کاربرد آن در معماری، هنر و تمدن اسلامی ارائه دهد.	شایستگی کلیدی: CK
• با علاقه و نگرش مثبت مفهوم و مصادیق هنر اسلامی را به دانش آموزان تفهیم کند.	پیش نیاز:-
	استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- هنر و تمدن اسلامی، تعاریف و مصادیق
- نظریه های مختلف در باب هنر و تمدن اسلامی

فعالیت یادگیری:

- می تواند گزارشی از تعاریف مختلف متفکرین در باب هنر و تمدن اسلامی در پایان کلاس ارائه نماید.

- ارائه کنفرانس پیرامون موضوعات طرح شده در این فصل

فعالیت عملکردی:

- ارائه گزارش مکتوب با مراجعه به منابع مکتوب و مقالات علمی پژوهشی و ترویجی
- ارائه تعاریف و نظریه های مختلف در باب هنر و تمدن اسلامی را در قالب یک جدول یا گزارش مکتوب

فصل دوم: هنر اسلامی دوره نخست

الف: سبک امویان

- ساختمان مساجد
- قصرها، کاخ ها و قلعه ها
- تزئین ابنیه در دوره امویان
- هنرهای دستی و ظریف در دوره امویان

ب: سبک دوره عباسیان

- مساجد
- کاخ ها و بناهای مسکونی
- سبک دولتی سفال سامرا
- تداوم هنر ساسانی
- بررسی تجلی معنا در فرم هنر و معماری این دوره ها
- تأثیر حکومت ها در رشد یا افول هنر و تمدن اسلامی

فصل سوم: هنر و تمدن اسلامی در دوره قرون وسطی

الف: سبک فاطمیان

- قلعه ها و کاخ ها
- بناهای مذهبی
- تزئینات سنگی، گچی، چوبی
- ادوات عصر فاطمیان
- صنعت نساجی
- بررسی تجلی معنا در فرم هنر و معماری این دوره ها
- تأثیر حکومت ها در رشد یا افول هنر و تمدن اسلامی

ب: هنر و تمدن سلجوقیان

- معماری مقابر
- مدرسه و مسجد
- بناهای غیر مذهبی
- تزئینات سنگی، گچی، چوبی

- کاشی کاری
- خط و نگارگری
- هنرهای دستی و ظرفه (ادوات و آلات)
- فرش و پارچه

ج: هنر و تمدن ایرانی - مغولی (ایلخانان ، تیموریان)

- معماری مقابر
- مسجد ، مدرسه بناهای غیر مذهبی
- تزیینات بنا
- نقوش تزیینی این دوره
- هنر کتاب سازی ، نگارگری در این دوره
- فرش و پارچه (نساجی)
- فلزکاری ، هنرهای ظریف و دستی
- بررسی تجلی معنا در فرم هنر و معماری این دوره ها
- تأثیر حکومت ها در رشد یا افول هنر و تمدن اسلامی

د: هنر و تمدن مملوکان

- بناهای دینی مملوکان
- نمای خارجی و تزیینات داخلی بناها
- ابنیه غیر مذهبی
- نوشته های تزیینی ، نشان ها و آرایه ها
- ادوات مساجد
- ادوات منزل
- پارچه و قلاب دوزی

فصل چهارم : هنر و تمدن اسلامی در دوره جدید

الف: هنر و تمدن صفویه در ایران

- بناهای مذهبی
- شهرسازی ، کاخ ها و بناهای عمومی
- هنر کتاب سازی ، و نگارگری بافته ها (پارچه ، فرش و)
- فلزکاری ، اسلحه سازی ، سفال ، شیشه و ...
- تأثیر و نقش خط و خوشنویسی در گسترش فرهنگ و هنر اسلامی
- بررسی تجلی معنا در فرم هنر و معماری این دوره
- تأثیر حکومت صفویه در رشد یا افول هنر و تمدن اسلامی

ب: هنر و تمدن در دوره سلاطین دهلی و مغولی در هند

- بنای مقابر و مساجد
- قصرها و قلعه ها
- تزیینات بناها
- نگارگری
- منسوجات (پارچه ها) و فرش ها
- بررسی تجلی معنا در فرم هنر و معماری این دوره ها
- تأثیر حکومت ها در رشد یا افول هنر و تمدن اسلامی

ج: هنر و تمدن دوره عثمانی

- بنای مساجد در قرن ۱۴ و ۱۵ میلادی
- سنان و مکتب او
- بناهای غیر مذهبی
- تزیینات بناهای عثمانی
- روکوکوی ترکی
- هنر کتاب سازی عثمانی
- پارچه ها و قلابدوزی ها
- فرش های آناتولی
- فلزکاری و ادوات عثمانی
- بررسی تجلی معنا در فرم هنر و معماری این دوره ها
- تأثیر حکومت ها در رشد یا افول هنر و تمدن اسلامی

فعالیت یادگیری: ۹۱

- پرسش و پاسخ و بحث و تبادل نظر در مورد موضوعات فوق
- مطالعه منابع مکتوب و تصویری در موضوعات فوق و بررسی ویژگی های هر دوره و مکان

فعالیت عملکردی:

- ارائه گزارشی توصیفی از سیر تاریخی ظهور دوره ها و سبک های مختلف هنر اسلامی.
- ارائه گزارشی تطبیقی-تحلیلی از دوره های مختلف هنر و تمدن اسلامی.
- گزارشی تحلیلی و نقادانه از وجوه مختلف تجلی معنا در فرم های مختلف اسلامی در قالب مکتوب یا شفاهی (کنفرانس).
- تهیه جدول تطبیقی از مکان ها و دوره های مختلف
- بررسی و مطالعه در کتب، در اینترنت و پایگاه های هنری مرجع و تهیه آلبوم تصویری

۴۹ فعالیت های یادگیری و عملکردی مربوط به فصل های دوم تا پنجم می باشد.

- مطالعه و ارائه چکیده مقالات علمی و ترویجی در مورد مباحث مربوطه قبل از هر جلسه
- انتخاب یک سبک یا دوره هنری برای پژوهش و مطالعه تخصصی و ارائه کنفرانس

فصل پنجم: آموزش هنر و تمدن اسلامی به دانش آموزان

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث هنر و تمدن اسلامی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر و تمدن اسلامی در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر و تمدن اسلامی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر و تمدن اسلامی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر و تمدن اسلامی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر و تمدن اسلامی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده انیمیشن های آموزشی) در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، ارائه کنفرانس می باشد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی از طریق کتاب، مجلات علمی، سی دی های آموزشی و چندمنظوره، سایت های اینترنتی و پژوهشی و ترسیم نقشه مفهومی است. همچنین بازدید از مراکز و موزه های هنری و اسلامی و تاریخی که به نحوی تجلی گر مظاهر هنر و تمدن اسلامی است امکان تعمیق و تفهیم موضوعات مورد بحث دوره آموزشی، کاربردی نمودن و تولید علم نافع را فراهم می نماید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- کونل، ارنست (۱۳۸۴) هنر اسلامی. مترجم: هوشنگ طاهری. تهران: انتشارات توس، چاپ پنجم
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۹۲). هنر اسلامی. مترجم مسعود رجب نیا. تهران: سروش

منابع فرعی:

- اتینگهاوزن، ریچارد، گرابر، الک (۱۳۷۹). هنر و معماری اسلامی. یعقوب آژند. تهران: انتشارات سمت، چاپ اول
- حاتم، غلامعلی (۱۳۹۰). هنر و تمدن اسلامی. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور
- بلخاری قهی، حسن (۱۳۸۸). سرگذشت هنر در تمدن اسلامی. (موسیقی و معماری). تهران: انتشارات سوره مهر، چاپ دوم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین:** به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنهاد در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد و در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار خواهد گرفت.
- ارزشیابی تکوینی:** (عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها) ۵ نمره
- ارزشیابی پایانی:** (آزمون مباحث نظری شامل منابع درسی، و....) ۱۰ نمره
- کارپوشه (Port Folio):** مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

نکات مهم:

- اهمیت فرهنگ و تمدن اسلامی در شکل‌گیری هنر اسلامی مورد توجه خاص قرار گیرد.
- بررسی زیبایی‌شناسی معنایی و محتوایی آثار دوره اسلامی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار گردد.
- مباحث زیبایی‌شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست در مباحث مختلف مدنظر قرار گیرد.
- استفاده از روش‌های فعال تدریس و روش‌های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت‌های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «رنگ شناسی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

دنیای پیرامون ما از دو عنصر فرم و رنگ تشکیل شده است. تاثیر رنگ در زندگی انسان چنان عمیق است که حتی تصور زندگی بدون رنگ ناممکن است. رنگ پدیده و موهبت شگفت انگیز و شکوهمند هستی است؛ به فرم کمال می بخشد و به آن جان می دهد. هنرمندان برای ورود به عالم هنر نیازمند شناخت دقیق رنگ و چگونگی کاربرد صحیح آن هستند لذا در این درس سعی شده تا دانشجومعلمان به این عنصر مهم بصری تسلط یابند تا در درک، نقد و خلق آثار مختلف هنری و نیز آموزش به دانش آموزان موفق عمل کنند.

نام درس به فارسی: رنگ شناسی نام درس به انگلیسی: Colorology	مشخصات درس نوع درس: نظری - کارگاهی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: CK پیش نیاز: مبانی هنرهای بصری استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر
<ul style="list-style-type: none"> تعریف رنگ، انواع آن، چگونگی ساخت و تاثیرات روانی رنگ را تبیین و گزارش کند. کاربرد رنگ در فرهنگ های مختلف، خصوصاً هنرهای سنتی ایران را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. با استفاده صحیح از رنگ، اندیشه ها و ایده های خود را در قالب آثار هنری، خلق کند. با کسب نگرش مثبت به تاثیرات رنگ در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف مانند کلاس درس، به کار گیرد و با علاقه به توسعه کاربرد رنگ پردازد. در آموزش مبحث رنگ به دانش آموزان موفق عمل کند. 	

۱- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف رنگ
- تاریخچه کاربرد رنگ در آثار هنری
- فیزیک رنگ
- ترکیبات نوری رنگی
- ترکیبات پیگمنت های رنگی
- رنگ های آکروماتیک / رنگ های کروماتیک
- زیبایی شناسی رنگ در طبیعت

فعالیت های یادگیری:

- پرسش و پاسخ در گروه های کوچک و بزرگ در مورد محتوای درس

- ارائه گزارش راجع به کاربرد رنگ در آثار مختلف هنری
- مشاهده دقیق طبیعت و تهیه گزارش از بررسی رنگ در طبیعت
- ارائه گزارش راجع به تعریف رنگ، فیزیک نور و رنگ، انواع رنگ و نام آن ها
- مطالعه منابع مرتبط با موضوع رنگ و ارائه خلاصه آنها

فعالیت های عملکردی:

- تهیه گزارش راجع به کاربرد رنگ در آثار مختلف هنری
- مشاهده دقیق طبیعت و تهیه گزارش از بررسی رنگ در طبیعت
- تهیه گزارش راجع به تعریف رنگ، فیزیک نور و رنگ، انواع رنگ و نام آن ها
- مطالعه منابع مرتبط با موضوع رنگ و ارائه خلاصه آنها

فصل دوم: تئوری ها و چرخه های رنگ

- بررسی تئوری ها و چرخه های رنگ مانند: نیوتن، استوالد، مانسل، ایتن و...

فعالیت های یادگیری:

- پرسش و پاسخ در گروه های کوچک و بزرگ در مورد محتوای درس
- مطالعه منابع مکتوب و ارائه گزارش
- تهیه آلبوم های تصویری از چرخه ها و جداول رنگ مختلف
- انجام تمرینات عملی و نمونه سازی چرخه ها و تن و تنالیتیه های رنگی
- نقد و تحلیل آثار هنری مرتبط با موضوع درس
- ارائه گزارش از تفاوت تئوری های رنگی مختلف

فعالیت های عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب و تهیه گزارش
- تهیه آلبوم های تصویری از چرخه ها و جداول رنگ مختلف
- انجام تمرینات عملی و نمونه سازی چرخه ها و تن و تنالیتیه های رنگی
- نقد و تجزیه و تحلیل آثار هنری مرتبط با موضوع درس
- تهیه گزارش از تفاوت تئوری های رنگی مختلف

فصل سوم: هارمونی رنگ - کنتراست رنگ

- هارمونی های رنگی و کاربرد آن
- کنتراست های رنگی و کاربرد آن: کنتراست رنگ (فام)/کنتراست تیره-روشن/کنتراست سرد-گرم/کنتراست رنگ های مکمل/کنتراست همزمانی/کنتراست سیری(اشباع)/کنتراست وسعت
- نقد و تجزیه و تحلیل آثار هنری مرتبط

فعالیت های یادگیری:

- پرسش و پاسخ در گروه های کوچک و بزرگ در مورد محتوای درس

- انجام تمرینات عملی برای نمایش هارمونی های رنگی و کنتراست های رنگی
- ایده پردازی و اجرای طرح های خلاقانه با استفاده از هارمونی ها و کنتراست های رنگی
- مطالعه منابع مکتوب و ارائه گزارش درباره هارمونی و کنتراست رنگ در آثار مختلف هنری

فعالیت های عملکردی:

- انجام تمرینات عملی برای نمایش هارمونی های رنگی و کنتراست های رنگی
- ایده پردازی و اجرای طرح های خلاقانه با استفاده از هارمونی ها و کنتراست های رنگی
- مطالعه منابع مکتوب و تهیه گزارش درباره هارمونی و کنتراست رنگ در آثار مختلف هنری

فصل چهارم: رنگ در هنرهای سنتی ایران:

- بررسی اجمالی رنگ در فرهنگ های مختلف
- معنا و شیوه کاربرد رنگ در مکاتب نگارگری (به تفکیک) / تذهیب / کاشیکاری / فرش و گلیم و دیگر هنرهای سنتی

فعالیت های یادگیری:

- پرسش و پاسخ در گروه های کوچک و بزرگ در مورد محتوای درس
- ارائه گزارش از مفاهیم رنگ در آثار هنری سنتی
- ارائه جداول رنگی تطبیقی و نمونه سازی رنگ های مکاتب نقاشی ایرانی / رنگ های کاشیکاری ایران در دوره های مختلف / رنگ های تذهیب / رنگ های قالی و گلیم ایران در مناطق مختلف
- ایده پردازی و ایجاد طرح های جدید و خلاقانه با استفاده از رنگ های سنتی
- ارائه گزارش های تحلیلی از کاربرد رنگ در هنرهای بومی شهر یا روستای خود

فعالیت های عملکردی:

- تهیه گزارش از مفاهیم رنگ در آثار هنری سنتی
- تهیه جداول رنگی تطبیقی و نمونه سازی رنگ های مکاتب نقاشی ایرانی / رنگ های کاشیکاری ایران در دوره های مختلف / رنگ های تذهیب / رنگ های قالی و گلیم ایران در مناطق مختلف
- ایده پردازی و ایجاد طرح های جدید و خلاقانه با استفاده از رنگ های سنتی
- تهیه گزارش های تحلیلی از کاربرد رنگ در هنرهای بومی شهر یا روستای خود

فصل پنجم: تاثیرات بصری و روانی رنگ

- روانشناسی رنگ و تاثیرات احساسی، فرهنگی و معنایی رنگ
- روابط فرم و رنگ
- کاربرد رنگ در خلق مفاهیم مختلف مانند غم، شادی، صعود، صلح، ترس و....
- کاربرد رنگ در خلق مفاهیم انواع شعر و نثر

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ در گروه های کوچک و بزرگ در مورد محتوای درس

- مطالعه منابع و ارائه گزارش از روانشناسی رنگ و کاربرد آن در خلق اثر هنری
- خلق آثار هنری موضوعی و مفهومی با تکیه بر توانمندی رنگ
- تبدیل مفاهیم ادبی شعر و نثر به آثار هنری بصری با تکیه بر توانمندی رنگ

فعالیت عملکردی:

- مطالعه منابع و ارائه گزارش از روانشناسی رنگ و کاربرد آن در خلق اثر هنری
- خلق آثار هنری موضوعی و مفهومی با تکیه بر توانمندی رنگ
- تبدیل مفاهیم ادبی شعر و نثر به آثار هنری بصری با تکیه بر توانمندی رنگ

فصل چهارم: آموزش رنگ به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان با استفاده رنگ
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از رنگ
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان با استفاده رنگ
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از رنگ
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- سلیمانی، بهزاد (۱۳۹۶). استراتژی طراحی مطلوب رنگ در زیبایی شناسی کاربردی. تهران: نشر ژاله
- هوشیار، آرتمیس و صنعتی، فاطمه (۱۳۹۱). راهنمای تدریس رنگ شناسی تخصصی لباس. تهران: نشر شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران.
- ایتن، یوهانس (۱۳۹۳). کتاب رنگ. ترجمه محمد حسین حلیمی. تهران: نشر سازمان چاپ و انتشارات، چاپ چهاردهم.
- ایتن، یوهانس (۱۳۷۸). عناصر رنگ. ترجمه ژاله دوست، بهروز. تهران: نشر عفاف، چاپ دوازدهم.
- حسینی راد، عبدالمجید (۱۳۹۱). مبانی هنرهای تجسمی. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران.
- استوار، مسیب (۱۳۹۱). رنگ. تهران: انتشارات رازنامه

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره
ارزشیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۷ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجو معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و تجزیه و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «عکاسی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

عکاسی یکی از هنرهای شاخص در عصر حاضر است. تا قبل از ورود عکاسی به عرصه هنرهای بصری تأکید و کاربرد نقاشی زیاد بود. اما ظهور عکاسی در اواخر قرن نوزدهم انقلابی در نگرش هنرمندان و مردم ایجاد کرد. این انقلاب حتی نقاشی را متحول کرد به طوری که در آن زمان سبک های جدیدی همچون امپرسیونیسم، اکسپرسیونیسم و کوبیسم متأثر از حضور عکاسی به وجود آمدند. امروزه این هنر کاربردهای متنوع و بسیار زیادی دارد تا جایی که در بعضی از آثار هنرهای تجسمی تمیز بین نقاشی و عکاسی و مرزبندی آن امری غیر ممکن می نماید.

عکاسی در طول تاریخ تحولات زیادی را به خود دیده است. از عکس های سیاه و سفید آنالوگ با چاپ های دستی گرفته تا دوربین های اتوماتیک و رنگی و بالاخره دوربین های دیجیتال. امروزه عکاسی هنری فراگیر است به طوری که هر کسی می تواند حتی با استفاده از موبایل عکاسی کند. دانشجوی رشته آموزش هنر باید علاوه بر عکاسی ساده، با مبانی زیبایی شناسی تصویر و با انواع دوربین ها و امکانات عکاسی و تکنیک های مختلف آن آشنا باشد تا بتواند در نقد، خلق و آموزش هنر به نحو مطلوب و کارآمد از این هنر بهره گیرد. هدف اصلی این درس تلفیق و تألیف دروس عملی و نظری و رساندن دانشجو به کارایی و مهارت لازم در زمینه های مختلف مربوط به عکاسی است.

بدیهی است برای آموزش عکاسی دانستن تاریخچه مختصر این هنر (عکاسی آنالوگ و دیجیتال) و در ادامه شناخت دوربین عکاسی به عنوان ابزار مناسب برای ایجاد یک فایل تصویری، لازم و ضروری است. در این درس علاوه بر چگونگی عکاسی، ویژگی های یک دوربین عکاسی و اجزای آن به هنرجو آموزش داده می شود تا بتواند مناسب ترین دوربین و وسایل را برای محدوده ای که می خواهد در آن به عکاسی بپردازد، انتخاب کند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: عکاسی ۱ نام درس به انگلیسی: (۱) Photograhay
نوع درس: نظری- کارگاهی	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد واحد: ۱+۱	• تاریخچه و تحولات عکاسی را تبیین و گزارش کند.
تعداد ساعت: ۶۴	• با شناخت انواع دوربین ها و وسایل عکاسی، لنزها، تجهیزات، نور و سنجش آن برای بیان موضوعات هدف، عکاسی کند.
شایستگی کلیدی: CK	• با علاقه به عکاسی و توسعه آن بپردازد.
پیش نیاز: مبانی هنرهای بصری	• با ارائه نمونه هایی از انواع عکس، نقش و تأثیر دوربین های مختلف و تأثیر حالت های مختلف دیافراگم، شاتر، لنز و را نقد و تحلیل کند.
استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیل عکاسی، فیلمسازی	• در آموزش عکاسی به دانش آموزان موفق عمل کند.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مبانی عکاسی

- تعریف عکاسی

- تاریخچه عکاسی
- مهارت دیدن
- لحظه
- عناصر گرافیکی تصویر
- کادربندی و نقاط طلایی
- کمپوزسیون (اصول ترکیب بندی در تصاویر)
- وحدت، تعادل، توازن، تقارن، تناسب، تشابه، ریتم، حرکت و...
- نقطه دید و میدان دید (عمق میدان)
- پرسپکتیو (عمق نمایی)
- نور، سایه، سایه روشن
- بافت

فصل دوم: ضبط و پردازش تصویر دیجیتال

- فایل تصویری (عکس دیجیتال)
- سنسورها و انواع آن ها
- انواع دوربین های عکاسی دیجیتال بر اساس ابعاد سنسور
- قدرت تفکیک
- عمق رنگ
- حساسیت سنسور و ارتباط آن با کنتراست و نویز، واحد حساسیت
- حجم یک فایل تصویری و آشنایی با انواع فرمت ها
- تعیین میزان فشردگی تصویر
- فایل *exif*
- کارت حافظه و لوازم جانبی انتقال و نگهداری تصویر

فصل سوم: تنظیم نور و کنترل رنگ

- دیافراگم و اعداد آن
- عمق میدان وضوح و عوامل مؤثر بر آن
- نورسنجی در حالت تقدم دیافراگم

فصل چهارم: لنز و انواع آن

- فاصله کانونی
- لنز واید انگل
- لنز نرمال
- لنز تله فتو

- لنز زوم
- لنز ماکروگرافی
- لنز کنترل پرسپکتیو
- ارتباط فاصله کانونی و زاویه دید
- تأثیر انواع لنز بر پس زمینه تصویر و پرسپکتیو

فصل پنجم: فیلترها

- فیلترها یا صافی های عکاسی
- فیلترهای عکاسی سیاه و سفید
- فیلترهایی که مصارف عمومی دارند:
 - فیلتر ماوراء بنفش *U.V*
 - فیلتر نور آسمان *S.L*
 - فیلتر پولاریزه *P.L*
 - فیلتر غلظت خنثی *N.D*
 - فیلترهای نرم کننده *Diffuser* یا *Soften*
 - فیلترهای تزئینی
- ضریب فیلتر

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و بحث و تبادل نظر در مورد موضوعات درسی
- ارائه گزارش از تاریخچه عکاسی، انواع دوربین و اجزای آن
- ارائه گزارش از کاربرد عناصر و اصول و مفاهیم بصری در عکاسی
- ارائه گزارش از کادربندی و ترکیب بندی در عکاسی
- ارائه گزارش از کاربرد دیافراگم و شاتر
- ارائه گزارش از روشهای کنترل نور و رنگ در عکاسی
- عکاسی با دوربین های آنالوگ و دیجیتال
- نمایش اصول و مفاهیم زیبایی شناسی در عکس های خود
- عکاسی برای مقایسه عمق میدان وضوح
- عکاسی برای مقایسه انجماد و محو موضوع متحرک
- عکاسی با لنزهای مختلف از یک موضوع و از یک فاصله
- عکاسی از موضوعات با لنزهای مختلف و استفاده از توانمندی لنزها
- نورسنجی از سوژه های سیاه و سفید و ترکیبی در حالت *B&W*
- عکاسی از نقاط در سطح

- عکاسی از خطوط
- عکاسی از نقطه و خط
- عکاسی از سطوح، بافت و ...
- عکاسی از موضوع های با رنگ نورهای اصلی و تجربه تصحیح دمای رنگ
- تهیه گزارش توصیفی-تحلیلی از آثار عکاسان برجسته
- عکاسی با فیلترهای مختلف

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش از تاریخچه عکاسی، انواع دوربین و اجزای آن
- تهیه گزارش از کاربرد عناصر و اصول و مفاهیم بصری در عکاسی
- تهیه گزارش از کادربندی و ترکیب بندی در عکاسی
- تهیه گزارش از کاربرد دیافراگم و شاتر
- تهیه گزارش از روشهای کنترل نور و رنگ در عکاسی
- عکاسی با دوربین های آنالوگ و دیجیتال
- نمایش اصول و مفاهیم زیبایی شناسی در عکس های خود
- عکاسی برای مقایسه عمق میدان وضوح
- عکاسی برای مقایسه انجماد و محو موضوع متحرک
- عکاسی با لنزهای مختلف از یک موضوع و از یک فاصله
- عکاسی از موضوعات با لنزهای مختلف و استفاده از توانمندی لنزها
- نورسنجی از سوژه های سیاه و سفید و ترکیبی در حالت *B&W*
- عکاسی از نقاط در سطح
- عکاسی از خطوط
- عکاسی از نقطه و خط
- عکاسی از سطوح، بافت و ...
- عکاسی از موضوع های با رنگ نورهای اصلی و تجربه تصحیح دمای رنگ
- تهیه گزارش توصیفی-تحلیلی از آثار عکاسان برجسته
- عکاسی با فیلترهای مختلف

فصل ششم: آموزش عکاسی به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث عکاسی متناسب با دوره و پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر عکاسی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر عکاسی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر عکاسی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر عکاسی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر عکاسی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- آذرگین، آروین (۱۳۹۲). عکاسی دیجیتال. تهران: انتشارات هودین، چاپ هشتم
- غفوری، محمد (۱۳۹۱). عکاسی (۱). تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران

منابع فرعی:

- خرمی راد، نادر (۱۳۹۱). راهنمای عکاسی دیجیتال. تهران: کانون نشر علوم
- <http://www.lenzak.com>
- <http://www.graphiran.com>

• هادی شفاتیه (۱۳۹۲). فن و هنر عکاسی، انتشارات علمی و فرهنگی، تهران

• میثم یوسفی - آموزش جامع عکاسی به زبان ساده، ۱ و ۲

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد و در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار خواهد گرفت.

ارزشیابی تکوینی: (۶ نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان (۶ نمره)

کارپوشه (Port Folio): (۸ نمره)

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل‌های مختلف صرفاً جنبه تأکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می‌پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده‌سازی، ایده‌پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی‌شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مدنظر قرار گیرد.
- استفاده از روش‌های فعال تدریس و روش‌های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت‌های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تأکید است.
- مشارکت در رویدادهای عکاسی روز و بازدید از مراکز مرتبط و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در عکاسی به آخرین امکانات روز توجه شود.

سرفصل درس «نقاشی ۱» (ابزار و تکنیک)

۱. معرفی درس و منطق آن:

فن تغییر می کند اما هنر پا برجا می ماند. (کلود منه)

خلق آثار نقاشی نیازمند شناخت کامل هنرمندان و کاربران از انواع و اقسام مواد و ابزارهای موجود در این حوزه است. همچنین استفاده از این مواد و ابزارها می تواند به تکنیک های گوناگون انجام پذیرد که هر کدام از این فنون، زبان و بیان خاص خود را در تولید آثار هنری داراست.

دانشجو معلمان رشته آموزش هنر در این درس ضمن شناخت انواع مواد و ابزار نقاشی، به توانمندی این ابزارها و مواد در خلق تکنیک های متنوع نقاشی پی می برند و می توانند با کاربرست ایده های نو به خلق آثار نقاشی از طبیعت و طبیعت بی جان بپردازند و در هدایت و آموزش دانش آموزان موفق عمل نمایند.

نام درس به فارسی: نقاشی ۱ به انگلیسی: Painting ۱ (Tools and Technics)	مشخصات درس نوع درس: عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۶۴ شیستگی کلیدی: CK پیش نیاز: رنگ شناسی استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیلان نقاشی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none">• انواع مواد، ابزارها و تکنیک های مختلف نقاشی را شناسایی کند.• با انواع مواد، ابزارها و تکنیک ها از طبیعت و طبیعت بی جان نقاشی کند.• شیوه به کارگیری ابزار و مواد در آثار نقاشی را مورد نقد و تحلیل قرار دهد.• با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد نقاشی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف، به کارگیرد و با علاقه به توسعه این هنر بپردازد.• در آموزش مباحث نقاشی به دانش آموزان موفق عمل کند.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- سابقه تاریخی به کارگیری مواد و ابزار در نقاشی و بررسی نمونه ها
- تعریف مواد اثرگذار (انواع رنگ ها، زغال و ...)
- تعریف مواد اثرپذیر (بسترها مانند چوب، پارچه، کاغذ و ...)

فصل دوم: ابزارها و تکنیک ها^۱

بخش اول:

- مداد (انواع، سطوح اثرپذیر، محو کن ها، پاک کن ها، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر، تکنیک ها ...)
- زغال (انواع، سطوح اثرپذیر، محو کن ها، پاک کن ها، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر، تکنیک ها ...)
- مدادرنگی (انواع، سطوح اثرپذیر، محو کن ها، پاک کن ها، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر، تکنیک ها ...)

۱- برخی ابزارها مانند مداد، زغال و آب مرکب که در دروس طراحی بررسی شده، فقط جهت مرور طرح گردد.

- پاستل (گچی-روغنی) (انواع، سطوح اثرپذیر، محوکن ها، پاک کن ها، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر، تکنیک ها)
- تولید برخی مواد اثرگذار و اثرپذیر به شیوه های سنتی و بومی (انواع رنگ سنتی و)

بخش دوم:

- قلم موها (انواع، روش نگهداری، تکنیک ها ...)
- مرکب و جوهر (انواع، حلال، قلم موهای مناسب، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر و تکنیک ها ...)
- آبرنگ (انواع، حلال، قلم موهای مناسب، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر و تکنیک ها ...)
- اکولین (انواع، حلال، قلم موهای مناسب، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر و تکنیک ها ...)
- گواش (انواع، حلال، قلم موهای مناسب، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر و تکنیک ها ...)
- اکریلیک (انواع، حلال، قلم موهای مناسب، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر و تکنیک ها ...)
- رنگ روغن (انواع، حلال، قلم موهای مناسب، روش نگهداری، سطوح اثرپذیر و تکنیک ها ...)
- ویترا (انواع، حلال، قلم موهای مناسب، روش نگهداری، تکنیک ها ...)
- تثبیت کننده ها و جلادهنده ها (ورنی، فیکساتیو و ...)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش از سابقه به کارگیری مواد و ابزار و تکنیک های مختلف
- ارائه گزارشی تحلیلی درباره رابطه میان تکنیک و محتوا در چند اثر نقاشی
- انجام تمرینات عملی با ابزارها و مواد مختلف و خلق تکنیک های متنوع با هر کدام
- ترکیب ابزارها و تکنیک ها برای دستیابی به تکنیک های خلاقانه
- انجام تمرینات عملی برای ایجاد بافت های مختلف
- برگزاری کارگاه آموزشی (Work Shop) از چگونگی اجرای تکنیک های خلاق در کلاس
- تولید برخی مواد اثرگذار و اثرپذیر به شیوه های سنتی و بومی (انواع رنگ سنتی و)

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش از سابقه به کارگیری مواد و ابزار و تکنیک های مختلف
- تهیه گزارشی تحلیلی درباره رابطه میان تکنیک و محتوا در چند اثر نقاشی
- انجام تمرینات عملی با ابزارها و مواد مختلف و خلق تکنیک های متنوع با هر کدام
- ترکیب ابزارها و تکنیک ها برای دستیابی به تکنیک های خلاقانه
- انجام تمرینات عملی برای ایجاد بافت های مختلف
- تولید برخی مواد اثرگذار و اثرپذیر به شیوه های سنتی و بومی (انواع رنگ سنتی و)

فصل سوم: نقاشی از طبیعت و طبیعت بی جان^{۵۱}

- اصول نقاشی از طبیعت بی جان

۵۱ چنان که در بخش نکات مهم آورده شده این فصل می تواند کاملاً با فصل معرفی ابزارها و تکنیک ها ادغام گردد.

- اصول نقاشی از طبیعت
- کاربرد ابزار و مواد مختلف در نقاشی از طبیعت و طبیعت بی جان
- نقد و تحلیل آثار نقاشی ایران و جهان مرتبط با مباحث این سرفصل
- خلاقیت در نقاشی
- بررسی روابط فرم و محتوا در آثار نقاشی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره نقد و تحلیل آثار نقاشی ایران و جهان
- انجام تمرینات عملی از طبیعت و طبیعت بی جان با ابزارها و تکنیک های متنوع
- انجام تمرینات خلاقانه (ایجاد تغییر در فرم ها و به شیوه ای دیگر دیدن و ...)

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره نقد و تحلیل آثار نقاشی
- تهیه گزارش درباره روابط فرم و محتوا در آثار نقاشی
- انجام تمرینات عملی نقاشی از طبیعت و طبیعت بی جان با ابزارها و تکنیک های متنوع
- انجام تمرینات خلاقانه (ایجاد تغییر در فرم ها و به شیوه ای دیگر دیدن و ...)

فصل چهارم: آموزش نقاشی به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نقاشی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نقاشی

- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- پاکباز، روین (۱۳۸۴). مواد و تکنیک ها، طراحی و نقاشی. تهران: فرهنگ معاصر.
- کلیه کتب تصویری و راهنمای عملی نقاشی که توسط استاد تعیین خواهد شد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: (ارائه مناسب آثار در ژورمان) ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۷ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۸ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و يا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجویان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار نقاشی گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای نقاشی روز و بازدید از مراکز هنری و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در خلق آثار نقاشی ها علاوه بر شیوه های سنتی به آخرین امکانات روز توجه شود.

سرفصل درس «خوشنویسی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

خوشنویسی از جمله هنرهای سنتی ایرانیان است که از دیرباز در این سرزمین وجود داشته و هر بیننده‌ای را مجذوب زیبایی خود می‌کند. اما زیبایی و جنبه تزئینی خط تنها یک بعد این هنر است و بعد دیگر آن خوش خطی و خوانایی است که لازمه جامعه است. متأسفانه امروزه در بین جوانان و نوجوانان ما، کمتر افراد خوش خط دیده می‌شوند و بدخطی یکی از معضلاتی است که در مدارس ما و در بین دانش آموزان وجود دارد و حتی گاهی معلمان را نیز برای تصحیح برگه‌های امتحان دانش آموزان دچار مشکل می‌کند. این در حالی است که در گذشته توجه به خط و خوانایی و زیبایی آن از موارد آموزشی مهم بوده است که امروزه در بین برنامه‌های مختلف مدارس به دست فراموشی سپرده شده است. از آنجا که خط و خوشنویسی نیاز روزمره افراد در جامعه است، لذا باید بیش از این در مدارس مورد توجه قرار گیرد و حتی به صورت یک درس مستقل در مدارس آموزش داده شود.

<p>نام درس به فارسی: خوشنویسی ۲</p> <p>نام درس به انگلیسی: Calligraphy (۲)</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>تعداد ساعت: ۴۸</p> <p>شایستگی کلیدی: CK</p> <p>پیش نیاز: خوشنویسی ۱</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: دارای مدرک ممتاز و بالاتر از انجمن خوشنویسان</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • با شناخت قواعد کامل سطر و دو سطر نویسی (خط نستعلیق) به تمرینات عملی خوشنویسی^{۵۲} بپردازد. • ترکیب سطر و نوشتار کتابت را شناخته و این نوع خوشنویسی را با مهارت بنویسد. • به رموز زیبایی خوشنویسی پی ببرد و آن را ارزشگذاری نماید. • با موفقیت خوشنویسی را به دانش آموزان آموزش دهد. 	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: سطر و دو سطر نویسی (خط نستعلیق با قلم و تحریری)

- ترکیب سطر (جایگاه حروف و کلمات، کشیده‌ها و کرسی بندی درست بر مبنای قرار گیری هر یک در سطر) همراه با خط تحریری
- ترکیب دوسطری (ترسیم چهارچوب دوسطری، انواع ترکیب کلی، انتخاب کشیده در سطر ها و دلایل آن و...) همراه با خط تحریری
- بررسی ساختار هندسی در خوشنویسی ایرانی

تکالیف یادگیری:

- تمرین همزمان مباحث ارایه شده در کلاس

۵۲ در درس خوشنویسی ۲ آموزش خط تحریری در کنار آموزش خط نستعلیق و چلیا تا پایان ترم ادامه یابد.

- انجام تمرینات عملی سطر و دو سطر نویسی خط درشت و خط تحریری

تکالیف عملکردی:

- تمرین از روی سرمشق ارایه شده جهت ارایه به استاد و تصحیح آن و تمرینات عملی خط تحریری
- تهیه گزارش جهت آشنایی کامل با سطر و دوسطرنویسی در دوران مختلف
- تهیه چکیده مقالات در زمینه خوشنویسی و تحولات آن
- بررسی ویژگی های هندسی خط

فصل دوم: کتابت (قلم و خط تحریری)

- ساختار کتابت (تعداد و اندازه حروف در سطر، نوع و تعداد کشیده ها در سطر، فاصله سطرها و ...)
- انواع کتابت (بر مبنای کرسی بندی های مختلف)
- خط تحریری با اصول و مبانی کتابت

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و شرکت و تعامل در مباحث درسی
- تمرین همراه با آموزش مدرس
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل از کتابت با قلم درشت و تحریری

تکالیف عملکردی:

- تمرین بر اساس سرمشق آموزش داده شده و ارایه در کلاس
- انتخاب متون مختلف جهت تکرار و تمرین کتابت همراه با خط تحریری جهت ارایه به مدرس برای ایرادگیری و اصلاح
- تمرین نوشتار ترکیب کتابت بدون سرمشق (تمرین ابتدایی با خط تحریری و تمرین و ارایه کار نهایی با قلم و خط تحریری)
- نوشتار عملی و کامل یک متن کتابت با قلم درشت و خط تحریری

فصل سوم: آموزش خوشنویسی (تحریری و خط درشت) به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث خوشنویسی متناسب با دوره و پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان

- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعاً باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- فضایی، حبیب الله (۱۳۹۰). اطلس خط. تهران: سروش
- قلیچ خانی، حمید رضا (۱۳۹۴). در آمدی بر خوشنویسی ایرانی. تهران: انتشارات فرهنگ معاصر
- محمودی، مهدی (۱۳۹۴). آموزش کامل خط نستعلیق. تهران: یساولی
- کتب تمرینی و بروز که توسط استاد معرفی می گردند

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: درخواست نوشتار خوشنویسی از فراگیران جهت تعیین سطح اولیه مهارت فراگیران برای درج و تاثیر در روند پیشرفت کلاسی در نمره پایانی

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۶ نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون عملی و ارایه کار (۸ نمره)

کارپوشه (Port Folio): ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۶ نمره)

نکات مهم:

- در طول هر دو درس خوشنویسی ۱ و ۲ آموزش خط تحریری در کنار خوشنویسی با قلم درشت ادامه یابد.
- مباحث نظری و تجزیه و تحلیل آثار گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- مباحث زیبایی شناختی در خوشنویسی طرح و بررسی گردد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «دست سازه ها»

۱. معرفی درس و منطق آن:

دست سازه ها یا کاردستی، ساخت احجام و فرم های دو بعدی و سه بعدی است که با استفاده از کاغذ، مقوا، چوب، قیچی، چسب، نخ و کاموا، وسایل دورریز و ... شکل گرفته و ساخته می شود. کودکان در سال های آغازین تحصیل از طریق به کارگیری حواس و کاربرد کاردستی و دیگر هنرها با طبیعت و زندگی آشنا می شوند و راه برخورد با مشکلات را درمی یابند. آنها می توانند در هنگام ساختن کاردستی بیندیشند، ببینند، دست بزنند، جستجو کنند، کشف کنند و بیافرینند و این مسیری است که می تواند دانش آموز را به غنای فکری و عاطفی برساند. کاردستی می تواند کمک بسیاری به هماهنگی دست و ذهن و تقویت حواس پنج گانه نماید. اگر برنامه های آموزشی در ساعت هنر متناسب با سن و علایق کودک و نوجوان پیش بینی شود، موجب نشاط و شادابی و رضایت خاطر وی می گردد و بسیاری از اهداف آموزش هنر را به منصفه ظهور می رساند.

نام درس به فارسی: دست سازه ها	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Handmades	نوع درس: عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> اهمیت و ضرورت دست سازه ها در برنامه هنر دانش آموزان را تبیین و گزارش کند. با شناخت نسبت به انواع دست سازه ها،^{۵۳} برخی از انواع آن را بسازد. دست سازه ها را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. در آموزش دست سازه ها به دانش آموزان موفق عمل کند. 	تعداد ساعت: ۶۴
	شایستگی کلیدی: CK
	پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای
	تدریس: مورد تایید
	گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- اهمیت و ضرورت دست سازه ها در رشد کودکان و نوجوانان
- بررسی انواع دست سازه و تفاوت آنها (دست سازه برای کسب مهارت، دست سازه های خلاقانه)

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه کنفرانس درباره ضرورت و اهمیت دست سازه ها در برنامه درسی دانش آموزان
- ارائه آلبوم از انواع دست سازه های مهارتی و خلاقانه

تکالیف عملکردی:

- تدوین گزارش درباره ضرورت و اهمیت دست سازه ها در برنامه درسی دانش آموزان
- تهیه آلبوم از انواع دست سازه های مهارتی و خلاقانه

فصل دوم: ساخت انواع دست سازه

^{۵۳} بر اساس امکانات و شرایط کلاسی و بومی، برخی دست سازه های این سرفصل می تواند جایگزین داشته باشد و رئوس مطالب فصل با نظر استاد با مورد جایگزین منطبق گردد.

- دست سازه با انواع کاغذ، مقوا، پارچه، پلاستیک و...
- دست سازه با دور ریختنی ها و شیوه های جفت و جورکاری (اسمبلاژ)
- دست سازه با شیوه مليله کاغذ
- ساخت عروسک با مواد و شیوه های مختلف
- و.....

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ساخت دست سازه با انواع کاغذ، مقوا، پارچه، پلاستیک و...
- ساخت دست سازه های خلاقانه با انواع دور ریختنی ها و شیوه جفت و جورکاری (اسمبلاژ)
- ساخت دست سازه با شیوه مليله کاغذ
- ساخت عروسک با مواد و شیوه دلخواه با تاکید بر عروسک های منطقه و بوم
- ساخت دست سازه با توجه به هنرهای بومی شهر یا روستای خود

تکالیف عملکردی:

- ساخت دست سازه با انواع کاغذ، مقوا، پارچه، پلاستیک و...
- ساخت دست سازه با انواع دور ریختنی ها و شیوه جفت و جورکاری (اسمبلاژ)
- ساخت دست سازه با شیوه مليله کاغذ
- ساخت عروسک با مواد و شیوه دلخواه با تاکید بر عروسک های منطقه و بوم
- ساخت دست سازه با توجه به هنرهای بومی شهر یا روستای خود

فصل سوم: اوریگامی (کاغذ و تا)

- شناخت انواع اوریگامی (پیورلند یا اوریگامی خاص، ماژولاریا مدولار، تسلیشن، تای مرطوب، تاوجهی ها و ...) و تاریخچه آنها
- معرفی هر یک از شیوه های اوریگامی و نحوه کار با آنها
- انواع کاغذها و ویژگی های آنها جهت انجام کار با شیوه های مختلف اوریگامی
- مراحل دیاگرام خوانی^{۵۴} و انجام کار عملی ساخت اوریگامی بر اساس آن (بر اساس انتخاب شیوه کار)
- ابزارهای مرتبط با اوریگامی و کاربرد عملی آنها همراه با اجرای طرح

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل از مراحل کار اوریگامی و دیاگرام خوانی

تکالیف عملکردی:

- انجام تمرینات اولیه اوریگامی

^{۵۴} نقشه خوانی

- انتخاب انواع اورینگامی جهت انجام کار عملی بر مبنای دیاگرام و شیوه مناسب با آن
- انجام کار عملی و ادامه مراحل کار روی دیاگرام های انتخابی
- تکمیل فرآیند ساخت و ویرایش دست سازه های اورینگامی
- انجام یک پروژه نهایی کاربردی

فصل چهارم: دست سازه های پاپ آپ (pop up)

- پاپ آپ و تاریخچه آن
- انواع پاپ آپ (ساده، ترکیبی، یکپارچه، اتصالی و ...)
- طرح های مخصوص برای ساخت پاپ آپ
- مراحل کار انواع پاپ آپ

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل از پاپ آپ
- ارائه گزارش و ویدیو از انواع پاپ آپ در کلاس

تکالیف عملکردی:

- انتخاب موضوع مناسب با شیوه کار
- تهیه گزارش و ویدیو از انواع پاپ آپ برای ارائه در کلاس
- ایده پردازی و اجرای چند صفحه آموزشی با شیوه پاپ آپ
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل از پاپ آپ

فصل پنجم: آموزش دست سازه ها به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- چگونگی ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای دست سازه ها متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از مباحث این سرفصل
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه، علاقه و نگرش مثبت در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از مباحث این سرفصل

• جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعا باید مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- رایبسون، نیک (۱۳۹۲). هنر کاغذ و تا. ترجمه: مهرک ایروانلو. تهران: انتشارات آوند دانش
- واثقی، مینو (۱۳۹۵). آموزش هنر نقاشی و کاردستی. تهران: فاطمی
- سهرابی، امیر (۱۳۹۴). عروسک های نوروزی. تهران: مرکز میراث ناملموس تهران و سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری

- مجموعه کتاب های با هم بسازیم جلد ۱ تا ۴. تهران: انتشارات نغمه نواندیش
- عظیمی، هدی و محمدی، محمدهادی (۱۳۹۳). عروسک های انگشتی راهی به سوی قصه گویی، بازی و خلاقیت. تهران: مؤسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان
- حقیقی، هرمز (۱۳۹۷). عروسک های متحرک. تهران: هورخش

منابع فرعی:

- آیوز، راب (۱۳۹۲). مهندسی کاغذ و پاپ آپ. ترجمه: حسین سلیمانی. تهران: انتشارات آوند دانش

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: (آزمون عملی و برگزاری ژورمان) ۶ نمره
- ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره
- ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۶ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تأکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجوی معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- زیبایی شناسی، مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تأکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «عکاسی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس عکاسی آموزش "بهتر دیدن" همراه با توان "بیان بصری" یک موضوع است. بسیاری از اوقات عکس کاری را می کند که کلام از آن باز می ماند. به عبارتی عکاسی یعنی توقف در لحظه و تعمق در آن. عکاسی این فرصت را برای مخاطب فراهم می آورد تا مثل همیشه به موضوع عکاسی نگاه نکند بلکه یک دعوتی از سوی هنرمند است تا با زاویه دید عکاس به سوژه مورد نظر نگاه کند و نکات و مفاهیم تازه های را در آن بیابد.

در درس عکاسی ۲ ضمن ادامه آموزش فنی برای کار در نور مصنوعی، دانشجوی به عکاسی می پردازد؛ تا حدی که در این مقوله حرفه ای تر شده و از عکاسی به عنوان وسیله ای برای بیان موضوعات هنری استفاده کند.

نام درس به فارسی: عکاسی ۲ نام درس به انگلیسی: Photography (۲)	مشخصات درس نوع درس: نظری- کارگاهی تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: پیشنیاز: عکاسی ۱ استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیل عکاسی و فیلمسازی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
<ul style="list-style-type: none"> • با نور مصنوعی و انواع لنزها عکاسی کند. • به تهیه عکس های پانوراما، HDR، سکوتنس (مجموعه عکس پیاپی)، پرتره و سلف پرتره و کپی برداری از تصاویر پردازد. • کیفیت هنری و فنی عکس ها را با توجه به اصول عکاسی تجزیه و تحلیل و نقد کند. • با علاقه به عکاسی و توسعه آن پردازد. • در آموزش عکاسی به دانش آموزان موفق عمل کند. 	

۲. فرصتهای یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: انواع نورهای مصنوعی

- نور پیوسته
- تابه ها (رفلکتور) و تلطیف کننده ها (دیفیوزر)
- فلاش و انواع آن
- عدد راهنما (gn)
- عکاسی ضدنور
- عکاسی در شب و محیطهای تاریک
- عکاسی نجومی
- خارج کردن موضوع از حالت ضدنور
- تعدیل سایه ها در محیط پرکنتراست
- رفع قرمزی چشم
- ترکیب نور فلاش با محیط در شب
- انجماد سوژه متحرک با فلاش
- ایجاد تصویر خطی (لاین افکت)
- اوپن فلاش

فصل دوم: آشنایی با چند تکنیک

- کپی برداری از تابلوها
- نقاشی با نور
- عکاسی پانوراما
- تصویر **HDR**

فصل سوم: مجموعه عکس

- طبیعت بیجان
- عکسبرداری از فضاهای داخلی
- عکاسی پرتره (حلقه ای، پروانه ای، رامبراندی، سایه و ریم لایت)
- عکاسی ژورنالیستی
- عکاسی تبلیغاتی
- سیکوئنس (مجموعه عکس شماره دار و پیاپی)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث کلاسی
- شناخت و توانایی بیان آموزه های تکنیکی
- یافتن موضوعات مناسب و مشاوره با مدرس برای عکاسی

- عکاسی با نور پیوسته (پروژکتور و...)
- عکاسی با نور فلاش
- تهیه عکسهای پانوراما و HDR
- تهیه عکس از پرتره و سلف پرتره
- عکاسی از تابلوها و تصاویر
- تهیه مجموعه عکس پیاپی: سیکوئنس

فعالیت عملکردی:

- شناخت و توانایی بیان آموزه های تکنیکی
- یافتن موضوعات مناسب و عکاسی از آن ها
- عکاسی با نور پیوسته (پروژکتور و...)
- عکاسی با نور فلاش
- تهیه عکسهای پانوراما و HDR
- تهیه عکس از پرتره با انواع نور
- عکاسی از تابلوها و تصاویر
- تهیه مجموعه عکس پیاپی: سیکوئنس

فصل چهارم: آموزش عکاسی به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث عکاسی متناسب با دوره و پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر عکاسی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر عکاسی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر عکاسی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر عکاسی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر عکاسی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس و در مباحث عملی انجام فعالیت های تئوری و عملی طراحی شده در محیط کارگاه و ارائه و تحلیل نتایج به دست آمده است. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی است. همچنین می توان فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند بازدید از نمایشگاه های عکاسی را تدارک دید.

در کار با نورهای پیوسته، به تدریج منابع نور (پروژکتور) از یک تا چهار عدد افزایش یافته و تأثیر رفلکتور و دیفیوزر نمایش داده می شود. سپس کار با فلاش و استفاده از عدد راهنما تمرین می شود. در عکاسی از طبیعت بیجان، مدل های نقاشی توصیه می گردد. در مبحث سلف پرتره، نمایش خویشتن مد نظر نیست، بلکه مجموعه عکسی که به بیان شخصیت می پردازد حتی اگر چهره مستقما در عکس نباشد مورد نظر است. درطول ترم مجموعه عکسها با مشاوره مدرس و تدریجی تهیه می شود. بازدید از نمایشگاه ها برای درک بهتر شیوه های عکاسی در برنامه ترم قرار گیرد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- آذرگین، آروین (۱۳۹۲). عکاسی دیجیتال. تهران: انتشارات هودین، چاپ هشتم
- غفوری، محمد (۱۳۹۱). عکاسی (۱). تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران

منابع فرعی:

- خرمی راد، نادر (۱۳۹۱). راهنمای عکاسی دیجیتال. تهران: کانون نشر علوم
- میثم یوسفی - آموزش جامع عکاسی به زبان ساده، ۱ و ۲
- <http://www.lenzak.com>
- <http://www.graphiran.com>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشین در این درس قبل از شروع فعالیتهای آموزشی انجام میگردد و در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار خواهد گرفت.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره (فعالیت های در طول ترم)

ارزشیابی پایانی: ۶ نمره (آزمون مباحث نظری)

کارپوشه (Port Folio): ۶ نمره کارهای عملی و ارائه ها

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- این سرفصل به عکاسی دیجیتال می پردازد و عکاسی آنالوگ مد نظر نیست.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای عکاسی روز و بازدید از مراکز مرتبط و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در عکاسی به آخرین امکانات روز توجه شود.

سرفصل درس «نمایش ۱» (قصه گویی، نمایش خلاق)

۱. معرفی درس و منطق آن:

گریزه تقلید، امری طبیعی و همیشگی در انسان است. انسان‌های ابتدایی معمولاً به این روش منظور خود را به همدیگر می‌فهماندند، اما انسان امروز که می‌تواند بنویسد و حرف بزند چه نیازی به آن دارد. اگر به تاریخ تمدن و ادبیات کشورهای مختلف نگاه کنیم، می‌بینیم که سرگذشت انسان‌های مختلف نه تنها در داستان‌های مکتوب آمده است بلکه انواع قصه‌ها و ضرب المثل‌ها و حکایات و اشعار و کنایات متنوع در طول قرون و اعصار به صورت سینه به سینه و شکل‌های نمایشی به نسل‌های بعدی منتقل شده. روایت‌های مختلف و متنوع از سرگذشت‌ها و داستان‌ها رابط انتقال فرهنگ‌ها بوده است. یکی از مهم‌ترین گونه‌های ارتباطی انسان تقلید و قصه‌گویی است. هنر نمایش این دو را توأماً با خود دارد و محمل مناسبی برای ارتباط بین فردی انسان‌ها است. عصر امروز که «عصر اطلاعات» نام گرفته است، انسان را درگیر انباشت اطلاعات می‌کند. غافل از اینکه اطلاعات بدون ارتباط حقیقی می‌تواند زمینه سوء تفاهمات زیادی را فراهم کند و گاه رسانه‌های ارتباطی آغازی بر عدم ارتباط درست و مناسب می‌شوند. نمایش نه تنها فرصتی برای ارتباط ایجاد می‌کند؛ بلکه گستره آن بسیار وسیع‌تر از چیزی است که در نگاه اول به نظر می‌رسد. نمایش فقط در شکل داستان‌گویی محدود نمی‌شود. یکی دیگر از کاربردهای نمایش تأثیرات تربیتی و روانشناختی است که می‌تواند در نظام تعلیم و تربیت نقش مهمی را ایفا کند. مثل: امکان ابراز خود، اعتماد به نفس، درک فرهنگ عامه، درک احساسات دیگران، تشریک مساعی و مهارت‌هایی که فرزندان و جامعه امروز ما در تعامل با یکدیگر نیاز دارند. نمایش می‌تواند به عنوان راهبردی برای تدریس نیز مورد استفاده قرار گیرد. استفاده از نمایش و بیان دراماتیک موضوع درسی می‌تواند به عنوان روشی خلاق در فهم مطالب به دانش‌آموزان کمک شایانی نماید. در نمایش ۱ بیشتر به داستان‌گویی و نمایش خلاق به عنوان فرایندی در تدریس و شناخت جوهره نمایشی توجه می‌شود.

<p>نام درس به فارسی: نمایش ۱ نام درس به انگلیسی: drama (۱)</p>	<p>مشخصات درس نوع درس: کارگاهی + نظری</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانش‌جو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • بنیان‌های قصه و نمایش خلاق را برشمارد. • کاربرد و ویژگی‌های نمایش خلاق و قصه و تأثیر تربیتی آن را تبیین و گزارش کند. • نمایش‌های دانش‌آموزی و آموزشی را نقد و بررسی کند. • نمایش‌هایی با رویکرد خلاق و آموزشی را توسط خود دانش‌آموزان خلق و تولید کند. • قصه‌گویی و نمایش خلاق را با موفقیت به دانش‌آموزان آموزش دهد. 	<p>تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: CK پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیلان زیرگروه نمایش</p>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: تعریف نمایش خلاق

- کارکرد
- هدف

- منابع
- مربی
- فنون نمایش خلاق

تکالیف یادگیری:

- ارائه جمع بندی و تعریفی از کارکرد نمایش خلاق
- بیان اهداف، منابع، مربی و فنون نمایش خلاق
- مشارکت در تمرین های گروهی کلاس

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش از مطالب ارائه شده در کلاس
- بررسی مصادیق و تعریف و کارکرد نمایش خلاق بصورت شفاهی یا مکتوب .

فصل دوم: خلاقیت و نمایش خلاق

- خلاقیت
- آفرینش هنری
- زمینه های بروز خلاقیت
- عوامل بازدارنده خلاقیت
- نسبت خلاقیت با نمایش خلاق

تکالیف یادگیری:

- ارائه گزارش از مطالب ارائه شده در کلاس
- پرسش و پاسخ و مباحثه
- ارائه جمع بندی و تعریفی از خلاقیت، آفرینش هنری، زمینه های بروز خلاقیت، عوامل بازدارنده خلاقیت
- بیان نسبت خلاقیت با نمایش خلاق به صورت مباحثه و پرسش و پاسخ

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش مکتوب از مباحث طرح شده
- تهیه جدول توصیفی از تعاریف خلاقیت و عوامل پرورش و رشد آن
- تهیه پاورپوینت از مطالب طرح شده
- مطالعه منابع مکتوب و مقالات پیرامون خلاقیت و نمایش و ارائه به صورت گزارش شفاهی یا کتبی
- تهیه نمونه هایی در قالب کارهای عملی

فصل سوم: کارگاه نمایش خلاق

- تمرین های دست گرمی
- اشعار کودکانه
- حرکت و گنجینه لغت

- تمرین‌هایی برای دیدن، شنیدن، لمس کردن
- تمرین‌های آشنایی و ارتباط - پانتومیم
- کارگاه نمایش خلاق و حوزه‌های دانش

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- انجام فعالیت‌های عملی کلاس

تکالیف عملکردی:

- تدوین راهکارهای جدید برای فعالیت‌های عملی.
- تدوین گزارش مکتوب مرتبط با مباحث درس
- تهیه یک کار عملی با موضوعات مطرح شده
- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش‌ها
- تهیه و تحقیق در مورد فیلم اجراها در مورد عناوین مذکور
- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی به شکل اجراهای حقیقی و فیلم نمایش‌ها

فصل چهارم: قصه‌گویی

- راز قصه
- رشد شخصیت از طریق قصه‌گویی
- قصه‌گویی در کلاس

تکالیف یادگیری:

- مشارکت در فعالیت‌های عملی کلاس.
- ارائه خلاصه جلسه بصورت شفاهی

تکالیف عملکردی:

- ارائه مطالب تکمیلی برای کلاس درس بصورت فعالیت‌های عملی
- ارائه مطالب مکتوب مرتبط با درس
- یافتن قصه‌های مناسب برای دانش‌آموزان با رویکرد نمایشی
- ارائه یک قصه توسط دانشجو به شکل قصه‌گویی
- ارائه یک کار عملی با موضوعات مطرح شده
- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش‌ها
- تهیه و تحقیق در مورد فیلم اجراها در مورد عناوین مذکور
- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی به شکل اجراهای حقیقی و فیلم نمایش‌ها

فصل پنجم: بازی‌های نمایشی

- بررسی انواع بازی‌های نمایشی

فصل ششم: تئاتر کودکان

- ویژگی های تئاتر کودکان
- شناخت جوهره نمایشی

فصل هفتم: نمایش و مفاهیم کتب درسی

- استفاده از نمایش به عنوان روشی خلاق در تدریس مباحث مختلف آموزشی
- بررسی درس مناسب برای تولید نمایش خلاق

تکالیف یادگیری^{۵۵}:

- مشارکت در کلاس در مباحث مطروحه از طریق پرسش و پاسخ و بحث و نظر خواهی

تکالیف عملکردی:

- ارائه مطالب تکمیلی برای کلاس درس بصورت فعالیت های عملی.
- ارائه مطالب مکتوب مرتبط با درس.
- یافتن قصه هایی که دارای جوهره نمایشی مناسب برای دانش آموزان باشند.
- ارائه یک کار عملی با موضوعات مطرح شده.
- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش ها.
- تهیه و تحقیق در مورد فیلم اجراها در مورد عناوین مذکور.
- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی به شکل اجراهای حقیقی و فیلم نمایش ها

فصل هشتم: آموزش نمایش به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث نمایش متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نمایش در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نمایش در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نمایش
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نمایش در دانش آموزان

^{۵۵} تکالیف مرتبط با فصل ۵، ۶ و ۷

- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نمایش
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصتهای یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از رویکرد ارتباطی و یادگیری مشارکتی در تحلیل و پاسخ به پرسشهای طرح شده و نیز شیوه های مشارکتی و انجام فعالیتهای عملی مانند تمرین و تکرار برای درک عمیق تر و به کارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیرمستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش مکتوب، ارائه شفاهی، مراجعه به منابع دست اول با مراجعه به کتابخانه، سایت های علمی و حتی تهیه منابع الکترونیکی به صورت فیلم و یا.... است. همچنین در امر تدریس نمایش داشتن محیط مناسب و بزرگ برای فعالیت های بدنی و خلاقانه دانشجویان ضروری است. می توان از شیوه های مشارکتی و نمایشی در امر تدریس بهره گرفت. دیدن و تحلیل نمایش یکی دیگر از راهبردهای تدریس نیز می تواند باشد.

همچنین استفاده از یک درس آموزشی یا یک داستان و انتخاب آن برای تبدیل شدن به یک نمایش خلاق.

- لازم به ذکر است که واحد نمایش ۱ از لحاظ ساختاری و تناسب، سنخیت بیشتری با مقطع ابتدایی دارد. با این وجود می توان برای هر دو مقطع مورد استفاده قرار گیرد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- آفا عباسی، یدالله (۱۳۹۴). نمایش خلاق. تهران: نشر نقره، چاپ هشتم

منابع فرعی:

- چمبرز، دیویی (۱۳۹۳). قصه گویی و نمایش خلاق. ترجمه ثریا قزل ایاق. نشر دانشگاهی. چاپ دوازدهم
- فتر کلاف، گوردون و نوئل پمپرتون، رابین نمایش و آموزش ۱۳۹۱. ترجمه داود دانشور. انتشارات سمت، تهران، چاپ اول
- فوس، کارل (۱۳۹۶). تمرین های پایه ای تئاتر: (تمرین های پیشنهادی برای همه کسانی که دوست دارند خود یک دوره ی تئاتر را شکل دهند)، مترجم: لیلا احمدزاده، ناشر: شرکت نشر قطره، تهران، چاپ هفتم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد و در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار خواهد گرفت.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی (آزمون نظری): ۶ نمره

کارپوشه (Port Folio): ۶ نمره

نکات مهم:

- مطالب کلیدی و مطروحه باید با استفاده از منابع مکتوب، نظام مند و ارائه گردد و در آزمون پایانی مورد پرسش قرار گیرد.
- داشتن محیط مناسب و بزرگ و مجهز برای فعالیت های بدنی و خلاقانه دانشجویان ضروری است. لذا ارائه این درس در فضای کلاس نظری امکان پذیر نخواهد بود.
- دیدن و تحلیل نمایش ها یکی از راهبردهای تدریس است.
- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجویان معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود و از روش های پرورش خلاقیت در ارائه درس و تکالیف استفاده شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و حفظ محیط زیست در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز نمایشی به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «مبانی هنرهای اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن:

هنرهای اسلامی، هنرها و صنایع ظریفه ای هستند که در طول سده های متمادی با حفظ ریشه ها و سنت های اصیل ایرانی و اسلامی رشد کرده اند. در این هنرها باور به اصول اعتقادی دین مبین اسلام، مبانی ایجاد و توسعه طرح را رقم زده و زمینه خلق طرح هایی بی بدیل را فراهم آورده است. از مهم ترین ویژگی های هنرهای اسلامی می توان به رمزی و تمثیلی بودن آن، جمیل بودن و نشانه جمال بودن پرودگار، وحدت در عین کثرت و... اشاره کرد.

دانشجو معلمانی که با مبانی طرح در هنرهای اسلامی ایران آشنا می شوند، علاوه بر شناخت میراث غنی فرهنگی و هنری، می توانند مفهوم والای حقیقت زیبایی و پیوند میان آیین، مذهب و هنر را درک نمایند و با کسب نگرش مثبت و علاقه به این گونه هنر در حفظ و اعتلای آن بکوشند و در تربیت هنری دانش آموزان و آشنایی آنان با هنرهای اسلامی بیش از پیش موثر باشند.

نام درس به فارسی: مبانی هنرهای اسلامی ایران به انگلیسی: Fundamentals of Islamic Arts of Iran	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری- عملی
• هنرهای اسلامی و سنتی ایران را تبیین و شناسایی کنند.	تعداد واحد: ۱+۱
• ویژگی های معنوی هنر اسلامی، جایگاه معنا، رمز و تمثیلی بودن در این گونه هنرها را درک نماید و رابطه آیین، مذهب و هنر را در هنرهای اسلامی تبیین و گزارش نمایند.	تعداد ساعت: ۴۸
• با علاقه به جستجو و توسعه طرح های ایرانی- اسلامی بپردازد.	شایستگی کلیدی: CK
• برخی نقوش پایه در هنرهای ایرانی- اسلامی را به درستی ترسیم کند.	پیش نیاز: رنگ شناسی
• در آموزش هنرهای اسلامی به دانش آموزان موفق عمل کند.	استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- آشنایی با هنرهای اسلامی ایران
- پیوند معنا در آیین و هنر
- انواع هنرهای اسلامی: ۵۶
 - صنایع مستظرفه (هنرهای صناعی یا صنایع دستی)
 - معماری و هنرهای وابسته
 - خوشنویسی

۵۶ در این درس صرفاً هنرهای بصری اسلامی مد نظر است

○ نقاشی و کتاب آرایی

- مبانی ایجاد طرح های اسلامی
- طرح های مشترک در هنرهای اسلامی ایران

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درس
- ارائه گزارش راجع به انواع هنرهای اسلامی ایران
- مطالعه منابع مکتوب درباره موضوعات فصل و ارائه چکیده و گزارش
- تکمیل جدول مقایسه ای در مورد نقوش مشترک هنرهای اسلامی ایران
- بازدید جمعی از مراکز نگهداری و تولید هنرهای اسلامی

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش راجع به انواع هنرهای اسلامی ایران
- تکمیل جدول مقایسه ای در مورد نقوش مشترک هنرهای اسلامی ایران
- بازدید از مراکز نگهداری و تولید هنرهای اسلامی و تهیه گزارش
- مطالعه منابع مکتوب در ارتباط با موضوعات سرفصل و تهیه چکیده و گزارش

فصل دوم: نقوش پایه در هنر اسلامی

۱- نقوش هندسی^{۵۷}:

- تعریف هندسه نقوش
- مبانی ایجاد طرح های هندسی
- تاریخچه نقش مایه های هندسی
- کاربرد نقوش هندسی در هنرهای ایرانی- اسلامی
- گره چینی
- گره، واگیره، واحد گره، آلت گره
- منابع الهام آلت گره ها (گیاهی، جانوری، انتزاعی، اشیاء، نقوش سماوی)
- گره های زمینه مربع: گره هشت و چهارلنگه، گره هشت و بازوبند (شمسه هشت و چلیپا، گره هشت و زهره و...)
- گره های زمینه مستطیل: گره کند دو پنج، گره کند طبل قناس، گره تند دو پنج و...
- شیوه های مختلف گسترش نقوش در سطح: قرینه انتقالی، قرینه انعکاسی یا محوری، قرینه دورانی، تقارن مرکب
- نوآوری در طراحی

^{۵۷} با توجه به مباحث کتب هنر از جمله کتاب هنر پایه هفتم در ارتباط با طراحی گره های هندسی، حتما کار عملی با موضوع طراحی گره ها انجام شود.

۲- نقوش اسلیمی:

- تعریف
- مبانی ایجاد طرح
- معنا و مفهوم نقوش اسلیمی
- انواع اسلیمی: ساده، توپر، توخالی، دهن اژدري، خرطوم فیلی، ماری و انواع دیگر
- طریقه ترسیم اسلیمی ها
- بند اسلیمی
- طریقه گسترش اسلیمی در سطح
- نوآوری در طراحی

۳- نقوش ختایی:

- تعریف
- مبانی ایجاد طرح
- معنا و مفهوم نقوش ختایی
- انواع ختایی
- طریقه ترسیم ختایی
- طریقه گسترش ختایی در سطح
- اجزای بند ختایی: بند، گل، برگ، غنچه، شکوفه، شعله
- نوآوری در طراحی

۴- ترکیب نقوش (طرح کامل تذهیب):

- تاربخچه پیدایش تذهیب
- مبانی فلسفی و آیینی ایجاد طرح تذهیب
- معنا و مفهوم نقش تذهیب
- طراحی حاشیه و سرلوح
- طراحی ترنج و شمسه
- نوآوری در طراحی

۵- خوشنویسی در هنرهای اسلامی

- مبانی و معانی فلسفی و آیینی خوشنویسی در هنرهای اسلامی
- کاربرد خوشنویسی در هنرهای اسلامی مانند معماری، ظروف دوره اسلامی و
- شیوه های گسترش خوشنویسی در سطح
- نوآوری در کاربرد خوشنویسی با توجه به هنرهای اسلامی

فعالیت یادگیری: ۵۸

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- مطالعه منابع مکتوب درباره موضوعات این سرفصل و ارائه چکیده و گزارش
- تکمیل جدول مقایسه ای در مورد کاربرد انواع نقوش هندسی در هنرهای اسلامی و سنتی ایران
- ارائه گزارش از منابع الهام گرہ ها (گیاهان، حیوانات، اشیاء، نقوش سماوی، نقوش انتزاعی) و تکمیل جدول مقایسه ای تصویری
- ارائه گزارش از کاربرد نقوش ذکر شده در این سرفصل در هنرهای منطقه، شهر یا روستای خود
- تمرین چگونگی گسترش نقوش در سطح به روش های قرینه انتقالی، قرینه انعکاسی یا محوری، قرینه دورانی، تقارن مرکب
- تمرینات عملی برای طراحی انواع گرہ و نقوش هندسی
- تمرینات عملی برای طراحی انواع اسلیمی و ختایی
- تمرینات عملی برای طراحی و اجرای تذهیب (حاشیه، سرلوح، ترنج و شمشه ...)
- تمرینات عملی برای گسترش خوشنویسی در سطح
- بازدید جمعی از موزه ها و مراکز مرتبط با هنرهای اسلامی و سنتی و تهیه گزارش در مورد چگونگی استفاده از انواع نقوش پایه سنتی و اسلامی در شهر یا روستای خود

فعالیت عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب درباره نقوش هندسی و تاریخچه آن و ارائه چکیده و گزارش
- تکمیل جدول مقایسه ای در مورد کاربرد انواع نقوش هندسی در هنرهای اسلامی و سنتی ایران
- تهیه گزارش از منابع الهام گرہ ها (گیاهان، حیوانات، اشیاء، نقوش سماوی، نقوش انتزاعی) و تکمیل جدول مقایسه ای تصویری
- تمرین چگونگی گسترش نقوش در سطح به روش های قرینه انتقالی، قرینه انعکاسی یا محوری، قرینه دورانی، تقارن مرکب
- تمرینات عملی برای طراحی انواع گرہ و نقوش هندسی
- تمرینات عملی برای طراحی انواع اسلیمی و ختایی در هنرهای سنتی و اسلامی
- تمرینات عملی برای طراحی و اجرای تذهیب (حاشیه، سرلوح، ترنج و شمشه ...)
- تمرینات عملی برای توسعه خوشنویسی در سطح
- بازدید از موزه ها و کارگاه های ساخت انواع هنرهای اسلامی و سنتی و تهیه گزارش در مورد چگونگی استفاده از انواع نقوش پایه سنتی و اسلامی در شهر یا روستای خود

فصل سوم: آموزش مباحث این سرفصل به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

^{۵۸} با توجه به تربیت معلمان هنر برای دوره ابتدایی و متوسطه، غالب تمرینات عملی به صورت دستی و سنتی انجام شود و در صورت نیاز از نرم افزارهای کامپیوتری در کنار روش های دستی و سنتی بهره گرفته شود.

- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنرهای اسلامی و سنتی در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنرهای اسلامی و سنتی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنرهای اسلامی و سنتی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنرهای اسلامی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنرهای اسلامی و سنتی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیر مستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از مراکز مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- بورکهارت، تیتوس (۱۳۸۶). مبانی هنر اسلامی. ترجمه امیر ناصری. تهران: نشر حقیقت
- بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۴). قدر، نظریه هنر و زیبایی در تمدن اسلامی. تهران: سوره مهر
- سید جواد، سید محسن؛ باریک بین، زهرا (۱۳۹۵). هندسه نقوش در صنایع دستی ایران (۱) و (۲). تهران: انتشارات پیام نور
- عنبری یزدی، فائزه (۱۳۹۲). هندسه نقوش ۱. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی
- مجرد تاکستانی، اردشیر (۱۳۹۲). شیوه تذهیب. تهران: انتشارات سروش، چاپ نهم

منبع فرعی:

- السعید، عصام؛ پارمان، عایشه (۱۳۶۲). نقش های هندسی در هنر اسلامی. ترجمه مسعود رجب نیا. تهران: انتشارات سروش
- یآوری، حسین و فروهر نورماه (۱۳۸۴). نگرشی بر تحولات صنایع دستی در جهان. تهران: نشر سوره مهر
- یآوری، حسین (۱۳۸۳). آشنایی با هنرهای سنتی. تهران: نشر صباي سحر
- اردلان، نادر، لاله، بختیار (۱۳۸۰). حس وحدت (سنت عرفانی در معماری اسلامی). ترجمه حمید شاهرخ. تهران: نشر خاک
- زمشیدی، حسین (۱۳۶۵). گره چینی در معماری اسلامی و هنرهای دستی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- ماهرالنقش، محمود (۱۳۶۲). طرح و اجرای نقش در کاشیکاری ایران. تهران: نشر موزه رضا عباسی، دوره پنجم جلدی
- هنرور، محمدرضا و خنیاگر، رضا (۱۳۸۴). آموزش تذهیب اسلیمی توپر و توخالی. تهران: نشر :میردشتی
- اسکندرپورخرمی، پرویز (۱۳۸۶). گل آیین هنر و آموزش نقاشی ایرانی: های ختایی: قالی، کاشی، تذهیب. تهران: ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: (آزمون نظری) ۶ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۶ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۸ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- طراحی و اجرای آثار با تاکید بر روش های دستی و سنتی انجام گیرد و با نظر استاد بعضی تمرینات می تواند با استفاده از نرم افزارهای کامپیوتری انجام شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.

- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- بازدید از مراکز هنری مرتبط با موضوع سرفصل به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «چاپ های دستی و سنتی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

منظور از چاپ دستی، آثاری چاپی است که به روش غیرصنعتی و با دخالت دست تولید شده باشند. این هنر شاخه‌ای از هنرهای تجسمی است که در آن اثر هنری از طریق چاپ تصویر بر روی یک سطح، عموماً کاغذ یا گاهی پارچه، چرم، پلاستیک و ... توسط هنرمند خلق می‌گردد. چاپ آثار هنری می‌تواند به روش‌های مختلفی از جمله چاپ فلز، چاپ سنگی، چاپ چوب، چاپ لینولنوم، انواع مهرهای برجسته و فرورفته، چاپ با شابلون‌های مختلف و ... صورت پذیرد. چاپ‌های هنری، امکانات فنی، صوری و بیانی بسیار متنوعی را با سرعت بیشتر در اختیار هنرمند می‌گذارند.

این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا با انواع روش‌های چاپ دستی آشنا شده و در نقد و خلق اثر هنری بدین شیوه کسب مهارت نمایند و در آموزش خود به دانش آموزان موفق عمل نمایند.

نام درس به فارسی: چاپ های دستی و سنتی به انگلیسی: Traditional and Manual Printing	مشخصات درس نوع درس: نظری - کارگاهی تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: CK پیش نیاز: رنگ شناسی استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
<ul style="list-style-type: none"> • درباره چاپ دستی، تاریخچه، انواع، ویژگی ها و کاربرد آن گزارش ارائه کند. • آثار چاپ دستی ایران و جهان را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. • ایده های خود را در قالب آثار چاپ دستی به تصویر بکشد. • با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد چاپ دستی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف، به کار گیرد و با علاقه به توسعه این هنر بپردازد. • در آموزش چاپ های دستی به دانش آموزان موفق عمل کند. 	

۱. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف چاپ دستی
- تاریخچه چاپ دستی در ایران و جهان
- شناخت انواع چاپ دستی و کاربرد آن
- مطالعات تطبیقی انواع چاپ در ایران و جهان

فصل دوم: انواع چاپ دستی (۵ روش چاپ)^{۹۰}

۱- تک چاپ:

- تعریف و تفاوت این نوع چاپ با دیگر انواع چاپ دستی

۹۰- هر ۵ دسته بندی چاپ جهت معرفی در این فصل آورده شده است ولی تمرینات عملی با توجه به نیاز معلم هنر، صرفاً بر روی موارد تک چاپ، چاپ برجسته و توافارد انجام شود.

- مونو پرینت
- نقد و تحلیل نمونه های تصویری

۲- چاپ برجسته (سیلوگرافی):

- تعریف و تفاوت این نوع چاپ با دیگر انواع چاپ دستی
- چاپ با اشیای مختلف و مهرهای دست ساخته (سیب زمینی، پاک کن و...)
- چاپ چوب (وودکات) تک رنگ و چندرنگ
- چاپ لینولثوم (لینوکات) تک رنگ و چندرنگ
- نقد و تحلیل نمونه های تصویری چاپ های فوق

۳- چاپ گود (کالگوگرافی):

- تعریف و تفاوت این چاپ با دیگر انواع چاپ دستی
- ابزار و مواد لازم
- حکاکی روی فلز، روش مستقیم (درای پوینت)
- روش غیر مستقیم (اچینگ و مزوتینت و آکواتینت و
- نقد و تحلیل نمونه های تصویری

۴- چاپ مسطح (لیتوگرافی یا چاپ سنگی):

- تعریف و تفاوت این چاپ با دیگر انواع چاپ
- لیتوگرافی دستی (چاپ سنگی)

۵- چاپ شابلونی (سریگرافی یا سیلک اسکرین):

- تعریف و تفاوت این چاپ با دیگر انواع چاپ
- چاپ ترافارد
- چاپ سیلک اسکرین^{۶۰}
- نقد و تحلیل نمونه های تصویری

فصل سوم: انواع چاپ دستی سنتی ایران

- عیدی سازی
- قلمکار
- باتیک یا کلاقه ای
- انواع دیگری از چاپ های محلی و بومی ایران
- نقد و تجزیه تحلیل آثار چاپ دستی ایران و جهان، قابلیت ها و تفاوت های معنایی آن ها

^{۶۰} صرفاً جهت معرفی نظری است

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش از تاریخچه چاپ دستی در ایران و جهان و معرفی هنرمندان این حوزه
- ارائه گزارش درباره انواع چاپ دستی و ابزار و مواد مناسب آنها
- انجام تکنیک های مختلف و کسب مهارت در برخی از انواع چاپ دستی (تک چاپ، برجسته، ترافارد)
- خلق آثار خلاقانه هنری با استفاده از انواع مختلف چاپ دستی (تک چاپ، برجسته، ترافارد)
- انجام تمرینات عملی در انواع چاپ دستی سنتی ایران
- ارائه گزارش از نقد و تحلیل آثار موفق چاپ دستی ایران و جهان
- ارائه گزارش از چگونگی کاربرد انواع چاپ دستی در شهر یا روستای خود

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش از تاریخچه چاپ دستی در ایران و جهان و معرفی هنرمندان این حوزه
- تهیه گزارش درباره انواع چاپ دستی و ابزار و مواد مناسب آنها
- انجام تکنیک های مختلف و کسب مهارت در برخی از انواع چاپ دستی (تک چاپ، برجسته، ترافارد)
- خلق آثار خلاقانه هنری با استفاده از انواع مختلف چاپ دستی (تک چاپ، برجسته، ترافارد)
- انجام تمرینات عملی در انواع چاپ دستی سنتی ایران
- تهیه گزارش از نقد و تحلیل آثار موفق چاپ دستی ایران و جهان
- تهیه گزارش از چگونگی کاربرد انواع چاپ دستی در شهر یا روستای خود

فصل چهارم: آموزش چاپ دستی به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر چاپ دستی در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر چاپ دستی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر چاپ دستی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر چاپ دستی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر چاپ دستی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از مراکز هنری و نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- دارسی هیوز، آن و هب ورنون، موريس (۱۳۹۲). تکنیک های سنتی و معاصر چاپ دستی. ترجمه محمدمهدی بوذری. تهران: انتشارات فرهنگسرای میر دشتی
- موسوی، سید همایون و عابدینی، رضا و امین نظر، احمد (۱۳۹۱). کارگاه چاپ دستی ۱. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران
- قلی زاده، عادل (۱۳۹۴). چاپ دستی. تهران: نشر شباهنگ

منابع فرعی:

- بابازاده، شهلا. (۱۳۷۸). تاریخ چاپ در ایران. تهران: انتشارات طهوری
- پویان، جواد (۱۳۷۹). چاپ دستی: رشته گرافیک، گروه تحصیلی هنر، زمینه خدمات، شاخه آموزش فنی و حرفه ای. تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران

- جمشیدی سرشت، زهرا (۱۳۸۹). چاپ دستی. مرکز آموزش علمی کاربردی فرهنگ و هنر واحد ۱۱ تهران: فارسیران
- دمیرچی، اسماعیل (۱۳۸۴). چاپ سنگی. تهران: اسماعیل دمیرچی
- سلیمی، همایون (۱۳۸۸). لیتوگرافی. تهران: چارسوی هنر
- قلیزاده، عادل (۱۳۸۸). تکنیکهای لیتوگرافی هنری (چاپ سنگی). تهران: شباهنگ
- کوکر، پیت (۱۳۸۳). تکنیکهای اچینگ، یا، هنر چاپ دستی. ترجمهٔ عذرا حاجی نصیری، مریم سجادی. تهران: مارلیک
- نوری، مینا (۱۳۷۴). چاپ دستی: تکنیک کالگوگرافی (حکاکی روی فلز): اچینگ، آکواتینت، درای پوینت، مزوتینت. تهران: دانشگاه هنر، معاونت پژوهشی
- نوری، مینا (۱۳۸۵). آموزش عملی سیلک اسکرین. تهران: نگارینه
- هانی طبایی، پروین (۱۳۷۹). چاپ دستی، حکاکی و چاپ چوب. تهران: نشر بشارت

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۷ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- اطلاع و مشارکت در رویدادهای هنر چاپ و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در بررسی انواع چاپ علاوه بر شیوه های سنتی به آخرین تحولات روز توجه شود.

سرفصل درس «خوشنویسی ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن:

خوشنویسی از جمله هنرهای سنتی ایرانیان است که از دیرباز در این سرزمین وجود داشته و هر بیننده‌ای را مجذوب زیبایی خود می‌کند. اما زیبایی و جنبه تزئینی خط تنها یک بعد این هنر است و بعد دیگر آن خوش خطی و خوانایی است که لازمه جامعه است. متأسفانه امروزه در بین جوانان و نوجوانان ما، کمتر افراد خوش خط دیده می‌شوند و بدخطی یکی از معضلاتی است که در مدارس ما و در بین دانش آموزان وجود دارد و حتی گاهی معلمان را نیز برای تصحیح برگه‌های امتحان دانش آموزان دچار مشکل می‌کند. این در حالی است که در گذشته توجه به خط و خوانایی و زیبایی آن از موارد آموزشی مهم بوده است که امروزه در بین برنامه‌های مختلف مدارس به دست فراموشی سپرده شده است. از آنجا که خط و خوشنویسی نیاز روزمره افراد در جامعه است، لذا باید بیش از این در مدارس مورد توجه قرار گیرد و حتی به صورت یک درس مستقل در مدارس آموزش داده شود.

نام درس به فارسی: خوشنویسی ۳ نام درس به انگلیسی: Calligraphy (۳)	مشخصات درس مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: CK پیش نیاز: خوشنویسی ۲ استاد متخصص برای تدریس: دارای مدارک ممتاز و بالاتر از انجمن خوشنویسان
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • با تسلط بر قواعد کامل سطر و دو سطر نویسی (خط نستعلیق) با مهارت بیشتری انواع سطر و دوسطری را خوشنویسی کند. • قواعد ساختاری ترکیب چلیپا را شناخته و با این قالب، خوشنویسی کند. • با شناخت خط تحریری شکسته نستعلیق، قواعد ساختاری، مراحل شکل گیری و شیوه یادگیری و یاددهی آن، این خط را با مهارت بنویسد. • به رموز زیبایی خوشنویسی چلیپا پی ببرد و آن را ارزشگذاری نماید. • با موفقیت موضوعات این سرفصل را به دانش آموزان آموزش دهد. 	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: ادامه سطر و دو سطر نویسی (خط نستعلیق با قلم و تحریری)^{۶۱}

- سطر نویسی
- دوسطر نویسی

تکالیف یادگیری:

- تمرین همزمان مباحث ارایه شده در کلاس

^{۶۱} تمرینات در سطح بالاتری نسبت به خوشنویسی ۲ ادامه خواهد یافت.

- انجام تمرینات عملی سطر و دوسطرنویسی خط درشت و خط تحریری

تکالیف عملکردی:

- تمرین از روی سرمشق ارایه شده جهت ارایه به استاد و تصحیح آن و تمرینات عملی خط تحریری
- تهیه چکیده مقالات در زمینه خوشنویسی و تحولات آن

فصل دوم: ترکیب چلیپا در خوشنویسی (نستعلیق، تحریری)

- قواعد سطر و سطر نویسی و خط زمینه و ترسیم چلیپا
- حروف و کلمات و جایگاه آنها در ترکیب چلیپا
- انتخاب شعر و ترکیبات مختلف بر اساس آن (تحریری و خط درشت)

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و شرکت و تعامل در مباحث درسی
- تمرین همراه با آموزش مدرس
- انجام تمرین های عملی چلیپانویسی برای درک و شناخت کامل
- پیگیری تمرینات خط تحریری

تکالیف عملکردی:

- تمرین بر اساس سرمشق آموزش داده شده و ارایه در کلاس
- انتخاب دویستی های مختلف جهت تکرار و تمرین چلیپا همراه با خط تحریری جهت ارایه به مدرس برای ایرادگیری و اصلاح
- تمرین نوشتار ترکیب چلیپا بدون سرمشق (تمرین ابتدایی با خط تحریری و تمرین و ارایه کار نهایی با قلم و خط تحریری)

فصل سوم: خط تحریری شکسته نستعلیق

- قواعد سطر و سطر نویسی و خط زمینه
- حروف و کلمات و جایگاه آنها در سطر
- اتصالات بر مبنای حروف و کلمات
- گروه بندی و معرفی اتصالات همسان و هم شکل
- قواعد سطر در ترکیب حروف و کلمات
- سطر نویسی بر مبنای حروف و کلمات
- ترکیب سطر و صفحه (قرار دادن سطور مختلف و صفحه آرایی در یک کادر مشخص با فرم بندی های متنوع)

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، تعامل در مباحث درسی
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل خط تحریری شکسته نستعلیق

تکالیف عملکردی:

- تمرین بر اساس حروف و کلمات آموزش داده شده و ارایه در کلاس

- انتخاب متن های مختلف جهت تکرار و تمرین خط تحریری شکسته جهت ارایه به مدرس برای ایرادگیری و اصلاح
- تمرین نوشتار سطر
- تمرین نوشتار و ترکیب در یک صفحه و ارایه در کلاس (اصلاح و ایرادگیری توسط استاد)

فصل چهارم: آموزش موضوعات این سرفصل به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث خوشنویسی متناسب با دوره و پایه دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر خوشنویسی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر خوشنویسی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعاً باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره‌گیری از فرصت‌های یادگیری غیرمستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه‌های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه‌های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت‌های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه‌های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- فضایی، حبیب‌الله (۱۳۹۰). اطلس خط. تهران: سروش
- قلیچ‌خانی، حمید رضا (۱۳۹۴). در آمدی بر خوشنویسی ایرانی. تهران: انتشارات فرهنگ معاصر، چاپ دوم
- کتب تمرینی و بروز که توسط استاد معرفی می‌گردند
- مقتدایی، علی اصغر. (۱۳۹۶). دایره المعارف خوشنویسی. تهران: انتشارات آراد کتاب - مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: درخواست نوشتار خوشنویسی از فراگیران جهت تعیین سطح اولیه مهارت فراگیران برای درج و تاثیر در روند پیشرفت کلاسی در نمره پایانی

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۶ نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون عملی و ارایه کار (۸ نمره)

کارپوشه (Port Folio): ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۶ نمره)

نکات مهم:

- در طول هر سه درس خوشنویسی ۱، ۲ و ۳ آموزش خط تحریری در کنار خوشنویسی با قلم درشت ادامه یابد.
- مباحث نظری و تجزیه و تحلیل آثار گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- مباحث زیبایی‌شناختی در خوشنویسی طرح و بررسی گردد.
- استفاده از روش‌های فعال تدریس و روش‌های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت‌های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «نقاشی ۲» (سبک شناسی کاربردی)

۱. معرفی درس و منطق آن:

نقاشی یکی از قدیمی ترین هنرهای بشر است که تا به امروز به حیات خود ادامه داده و در طول تاریخ دستخوش تغییرات زیادی گشته است. این هنر از آغاز تاکنون در قالب روش ها و سبک های مختلف تجلی کرده است. هر یک از این سبک ها زبان و بیان خاص خود را داراست و تسلط بر رمزگذاری و رمزگشایی این زبان بصری، دنیایی بس گسترده و زیباست. دانشجو معلمان رشته آموزش هنر در این درس ضمن شناخت انواع سبک های نقاشی به رابطه فرم و معنا در سبک های مختلف نقاشی پی می برند و با کاربرد اصول سبک های مختلف نقاشی ایران و جهان به خلق آثار جدید می پردازند و به توانمندی مناسبی برای آموزش نقاشی به دانش آموزان دست میابند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: نقاشی ۲ (سبک شناسی کاربردی) به انگلیسی: (۲) Painting
نوع درس: نظری- کارگاهی	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد واحد: ۱+۱	• انواع سبک های نقاشی را شناسایی و رابطه فرم و معنا در آنها را تشریح و گزارش کند.
تعداد ساعت: ۶۴	• زمینه های اجتماعی پیدایش سبک ها را تشریح و آثار نقاشی در سبک های مختلف را نقد و تحلیل کند.
شایستگی کلیدی: CK	• با کاربرد سبک های مختلف نقاشی، از انواع موضوعات (طبیعت، طبیعت بی جان، انسان و حیوانات) نقاشی کند.
پیش نیاز: نقاشی ۱	• با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد نقاشی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف، به کار گیرد و با علاقه به توسعه این هنر بپردازد.
استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیلان نقاشی	• در آموزش نقاشی به دانش آموزان موفق عمل کند.

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف سبک در نقاشی
- بررسی نمونه های نقاشی در سبک های مختلف

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره تعریف سبک در نقاشی
- ارائه آلبوم های تصویری از سبک های مختلف

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره تعریف سبک در نقاشی
- تهیه آلبوم های تصویری از سبک های مختلف

فصل دوم: شناخت و کاربرد سبک های نقاشی ایران و جهان

- بررسی سبک های مختلف نقاشی جهان در طول تاریخ هنر (با تاکید بر سبک های قرن بیستم و پس از آن تاکنون)
- بررسی رابطه فرم و معنا در سبک های مختلف نقاشی جهان
- بررسی علل اجتماعی و فرهنگی پیدایش سبک های جهان
- بررسی سبک های نقاشی ایرانی (قاجار و پس از آن)^{۶۲}
- بررسی رابطه فرم و معنا در سبک های مختلف نقاشی ایران
- بررسی علل اجتماعی و فرهنگی پیدایش سبک های نقاشی ایرانی
- کاربرد سبک های نقاشی و ایده سازی و ایده پردازی بر اساس هر سبک
- نقد و تحلیل آثار نقاشی ایران و جهان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش درباره سبک های مختلف و نقاشان شهیر آنها
- ارائه گزارش درباره علل اجتماعی و فرهنگی پیدایش سبک ها
- ارائه گزارش درباره رابطه فرم و معنا در سبک های مختلف جهان و ایران
- انجام تمرینات عملی نقاشی برای شبیه سازی سبک های مختلف
- ایده سازی و ایده پردازی و انجام تمرینات خلاقانه بر پایه سبک های مختلف نقاشی ایران (با موضوعات مختلف)
- ایده سازی و ایده پردازی و انجام تمرینات خلاقانه بر پایه سبک های مختلف نقاشی جهان^{۶۳} (با موضوعات مختلف)

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره سبک های مختلف و نقاشان شهیر آنها
- تهیه گزارش درباره علل اجتماعی و فرهنگی پیدایش سبک ها
- تهیه گزارش درباره رابطه فرم و معنا در سبک های مختلف جهان و ایران
- انجام تمرینات عملی نقاشی برای شبیه سازی سبک های مختلف
- ایده سازی و ایده پردازی و انجام تمرینات خلاقانه بر پایه سبک های مختلف نقاشی ایران (با موضوعات مختلف)
- ایده سازی و ایده پردازی و انجام تمرینات خلاقانه بر پایه سبک های مختلف نقاشی جهان (با موضوعات مختلف)

فصل سوم: آموزش مباحث نقاشی این سرفصل به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نقاشی
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی در دانش آموزان

^{۶۲} سبک های نگارگری ایرانی در درس نگارگری آورده شده است لذا در این درس تاکید بر نقاشی دوران قاجار (پرتره نگاری، زیرلاکی، قهوه خانه ای و ...) و پس از آن است.

^{۶۳} برای دستیابی به اهداف سرفصل حداقل ۱۰ سبک نقاشی (ایران و جهان) به انتخاب هر دانشجو و تایید استاد بررسی و کار شود. بدین ترتیب در طول ترم هر دانشجو علاوه بر سبک های انتخابی خود با سایر سبک ها که توسط دیگر دانشجویان انتخاب شده نیز آشنا می شود. ئ

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نقاشی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نقاشی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نقاشی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- لیتنن، نوربرت (۱۳۸۲). هنر مدرن. ترجمه علی رامین. تهران: نشر نی
- سمیع آذر، علیرضا (۱۳۹۲). اوج و افول مدرنیسم. تهران: چاپ و نشر نظر
- ساندرو، بکولا (۱۳۹۲). هنر مدرنیسم. ترجمه رویین پاکباز و دیگران. تهران: نشر فرهنگ معاصر
- گامبریج، ارنست (۱۳۹۵). تاریخ هنر. ترجمه علی رامین. تهران: نشر نی

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلم مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار نقاشی گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای نقاشی روز و بازدید از مراکز هنری و گردش در طبیعت به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در خلق آثار نقاشی علاوه بر شیوه های سنتی و دستی به آخرین امکانات روز توجه شود.

- گودرزی، مرتضی (۱۳۹۱). هنر مدرن (بررسی و تحلیل هنر معاصر جهان). تهران: سوره مهر
- کلیه کتب تصویری و راهنمای عملی نقاشی که توسط استاد تعیین خواهد شد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: (آزمون نظری) ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۷ نمره

سرفصل درس «تاریخ هنر جهان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

اولین یافته های محققین در باب هنر و مظاهر آن نقش و نگارها و آثار تصویری است که از درون غارها کشف شده است. هنر شیوه ای است در ارتباط گیری انسان با طبیعت و انسان های دیگر. به عبارتی هنر موجزترین و تأثیرگذارترین زبان ارتباطی انسان در طول تاریخ است ازین رو در زمانی که خط و نوشته ای از دورانی موجود نبوده است آثار هنری و ابنیه و معماری به جا مانده محمل مناسبی برای شناخت و فهم شیوه زندگی و عقاید و آداب و رسوم انسان های آن دوره است. تاریخ هنر در جهان به بررسی آثار هنری به جا مانده از انسان در طول تاریخ و در عرصه جهانی می پردازد و هر جا که انسان بینش، دریافت و احساس خویش نسبت به طبیعت و محیط اطراف خویش را در قالب بصری و دیداری ارائه داده است موضوعی برای تاریخ هنر جهان ایجاد شده است. در واقع هر کدام از آثار به جا مانده از دوران قدیم، بیانگر باور، شیوه زندگی، دغدغه ها و اولویت های انسان در طول تاریخ است. هر جغرافیا و تمدنی، هنری را ارائه داده که مختص خود اوست. شناخت و درک روند شکل گیری تمدن ها و هنرهای مختلف، اعم از پیکرتراشی، نقاشی، معماری و ... کاری است که درس تاریخ هنر در طی قرون و اعصار، در نقاط مختلف انجام می دهد. دانشجو معلم هنر با شناخت سیر شکل گیری هنرها و شیوه های بیان هنری در جهان، خواهد توانست با شیوه آموزشی و انگیزشی مناسب، دانش آموز خود را به سمت تجربه هنری و درک زیبایی شناسی هدایت کند.

نام درس به فارسی: تاریخ هنر جهان نام درس به انگلیسی: Art history of the world	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
• با شناخت تاریخ فرهنگ و تمدن جهان، سیر تکوین و تحول سبک ها و مکاتب هنرهای مختلف را از دوران باستان تاکنون مورد بحث و تحلیل قرار دهد.	تعداد واحد: ۲
• ویژگی های بارز هر دوره هنری و تفاوت ها و تشابهات آنها را بیان کند.	تعداد ساعت: ۳۲ ساعت
• تحلیلی از وضعیت و شرایط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی هر دوره ارائه کند و تأثیر این شرایط را در شکل گیری سبک ها و مکاتب هنری ارائه دهد.	شایستگی کلیدی: CK
• به شکلی موثر تاریخ هنر جهان را تدریس کند.	پیش نیاز:
	استاد متخصص برای
	تدریس: مورد تایید
	گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- هنر و مفهوم تاریخ هنر

فصل دوم: هنر بدوی یا ابتدایی

- هنر دوره پارینه سنگی (غارنشینی)
- هنر دوره نوسنگی (روستانشینی)
- هنر دوره نوسنگی در آسیا،

- هنر دوره نوسنگی اروپا، آفریقا،
- هنر دوره نوسنگی اقیانوسیه،
- هنر دوره نوسنگی سرخپوستان آمریکای شمالی، اسکیموها
- بررسی تأثیرات ساختار اجتماعی و آیین و مذهب در شکل گیری هنری دوران فوق الذکر

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و بحث و تبادل نظر در مورد موضوعات فوق

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارشی از سیر تاریخی نقوش و آثار بصری انسان اولیه
- تهیه گزارشی تحلیلی از کاربرد نمادها، نشانه ها و نقوش بصری در ایجاد زبان هنر به عنوان وسیله ارتباطی
- تهیه گزارشی تطبیقی راجع به مقایسه آثار هنری در مناطق مختلف جهان در تمدن های اولیه

فصل سوم: تمدن های باستانی

- ایران
- بین النهرین (میان رودان)
- مصر
- اتروسک، یونان، روم و اژه
- هند
- شرق دور:
- کره
- چین
- ژاپن
- پیشاکلمبی (قبل از کشف آمریکا)
- آفریقا
- بررسی خاستگاه های آیینی و فلسفی، شیوه زندگی اجتماعی، حکومت و... در تمدن های فوق

فصل چهارم: هنر از صدر مسیحیت تا قرن بیستم

- صدر مسیحیت و بیزانس
- هنر اروپای غربی و قرون وسطی (هنر گوتیک و...)
- هنر رنسانس (مدرنیسم و...)
- هنر بعد از رنسانس:
- باروک
- روکوکو
- نئوکلاسیسم

- رمانتیسم
- رئالیسم
- امپرسیونیسم
- سمبولیسم
- اواخر قرن نوزدهم

- بررسی شرایط اجتماعی، اقتصادی سیاسی و فرهنگی در شکل گیری نهضت های هنری

فصل پنجم: هنر قرن بیستم

- فوویسم
- اکسپرسیونیسم
- کوبیسم
- فتوریسم
- دادائیسم و سورئالیسم
- هنر آبستره (تجریدی و انتزاعی)
- هنرهای نیمه دوم قرن بیستم
- واقع گرایی
- اکسپرسیونیسم انتزاعی
- مدرنیسم
- هنر پاپ (همگانی)
- مینیمال آرت
- آپ آرت
- هنر مفهومی
- پست مدرنیسم
- هنر اجرا (Performance Art)

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و بحث و تبادل نظر در مورد موضوعات فوق
- ارائه جمع بندی از مباحث طرح شده در هر جلسه
- ارائه پاور پوینت یا ارائه جدول تطبیقی..و..
- ارائه گزارش مکتوب یا شفاهی درباره اصطلاحات: سبک، شیوه و مکتب و بیان تفاوت های آنها.
- انتخاب یک سبک یا دوره هنری برای پژوهش و مطالعه تخصصی و ارائه کنفرانس

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارشی تطبیقی از مقایسه بین تمدن های مختلف بشری و شرایط اقلیمی و جغرافیایی

- بررسی تأثیرات آیین و مذهب و حکومت ها و.... بر هنرهای به جامانده از آنها در قالب گزارش مکتوب یا ارائه کنفرانس.
- تهیه جدولی درباره مشترکات شیوه های هنری هنرمندان هر دوره
- تحلیل و بررسی آثار هنری در حوزه هنرهای تجسمی از نگاه سبک بیانی
- تهیه آلبوم تصویری دوره ها و مکان های مختلف هنری و تاریخی
- استفاده از منابع مکتوب و تصویری در موضوعات فوق و ارائه گزارش از ویژگی های هر دوره و مکان
- تهیه جدول تطبیقی از مکان ها و دوره های مختلف
- بررسی و مطالعه کتب مرجع و یافتن منابع تصویری در این کتب، اینترنت و پایگاه های هنری
- مطالعه و ارائه چکیده مقالات علمی و ترویجی در مورد مباحث مربوطه قبل از هر جلسه

فصل ششم: آموزش تاریخ هنر جهان به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث تاریخ هنر جهان متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر جهان در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر جهان در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از تاریخ هنر جهان
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر جهان در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر جهان
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

بدیهی است که صحبت از تاریخ هنر جهان بیانگر آثار بصری و تجسمی بجا مانده هنری انسان در طی قرون و اعصار مختلف است لذا تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، استفاده از تصاویر مرتبط با سبک و دوره های هنری مختلف، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده انیمیشن های آموزشی) در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس، ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، ارائه کنفرانس نیز می باشد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی از طریق کتاب، مجلات علمی، سی دی های آموزشی و چندمنظوره، سایت های اینترنتی و پژوهشی و علی الخصوص بازدید از مراکز هنری و موزه ها و ترسیم نقشه مفهومی است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- گاردنر، هلن (۱۳۸۷). هنر در گذر زمان. مترجم محمد تقی فرامرز. تهران: انتشارات آگاه
- مرزبان، پرویز (۱۳۹۲). خلاصه تاریخ هنر. تهران: انتشارات علمی فرهنگی

منابع فرعی:

- جانسن، ه، و (۱۳۸۴). تاریخ هنر. ترجمه پرویز مرزبان. تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- پاکباز، رویین (۱۳۹۲). دایره المعارف هنر. تهران: فرهنگ معاصر
- سیمون، روبرتز؛ هفریچر، دیویس؛ جاکوبز، دنی (۱۳۸۸). تاریخ هنر جنسن. ترجمه فرزانه سجودی و دیگران. تهران: فرهنگسرای میردشتی

۴-Encyclopedia of world Art. Oxford university press ۱۹۹۶

۵-Harris , Jonathan, Art history ۲۰۰۶. Routledge

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشین در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد و در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار خواهد گرفت.

ارزشیابی تکوینی: (۴ نمره)

ارزشیابی پایانی: (۱۲ نمره)

کارپوشه: (۴ نمره)

نکات مهم:

- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «گرافیک»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در عصر حاضر، ارتباطات مقوله‌ای بسیار حائز اهمیت است و دستیابی به سریع‌ترین، زیباترین و فراگیرترین راه‌های ارتباطی میان آحاد جامعه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. گرافیک یا ارتباط تصویری یکی از راه‌های بنیادینی است که می‌تواند فصل مشترکی میان افراد یک جامعه و حتی ملت‌های جهان فارغ از نژاد، رنگ و زبان باشد و پیام‌ها را به سرعت و زیبایی هر چه تمام‌تر ارسال نماید. گرافیک هنر انتقال (ارتباط) دادن یک پیام از طریق تصویر به مخاطب است که بر اساس موضوع و پیامی خاص صورت می‌گیرد. یک طراح گرافیک موظف است راه حل مناسب بصری، برای تسهیل در ارتباطات مورد نیاز جامعه را ارائه نماید. هدف از این نوع ارتباط، تبلیغ و اطلاع‌رسانی است که می‌تواند حوزه‌های آموزشی، فرهنگی، سیاسی، تجاری و... را هدف قرار دهد. ابلاغ یک پیام به شیوه‌ای موثر و مطابق فرهنگ، هویت و ارزش‌های ملی و مذهبی، نیازمند شناخت کامل زبان و بیان تصویر و چگونگی خلق و کاربرد آن است. دانشجو معلمان رشته آموزش هنر با شناخت کامل این درس قادر خواهند بود با درک و نقد حوزه گرافیک، آثار مناسبی را طراحی کرده و در موقعیت‌های تربیتی و آموزشی مدرسه و کلاس به کار گیرند و نیز در هدایت و آموزش دانش‌آموزان توفیق یابند.

<p>نام درس به فارسی: گرافیک</p> <p>نام درس به انگلیسی: Graphic Design</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری-کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۶۴</p> <p>شایستگی کلیدی: CK</p> <p>پیش‌نیاز: عکاسی ۲، کاربرد نرم افزارهای هنری ۲</p> <p>استاد متخصص برای تدوین: فارغ التحصیلان ارتباط تصویری</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • تعریف، تاریخچه، حوزه‌ها و کارکرد هنر گرافیک را تشریح و گزارش نماید. • با شناخت نسبت به انواع آرم و پوستر، نمونه‌هایی از این آثار را خلق نماید. • انواع آرم و پوستر را نقد و تحلیل کند. • با شناخت و کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد گرافیک، آن را در موقعیت‌های آموزشی و تربیتی مدرسه و کلاس به کار گیرد و با علاقه به توسعه این هنر بپردازد. • در آموزش مباحث گرافیک به دانش‌آموزان موفق عمل کند. 	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: گرافیک

- تعریف گرافیک
- حوزه‌های گرافیک
- تاریخچه گرافیک در جهان و ایران
- کارکرد و کاربرد گرافیک در گذشته و امروز
- کاربرد گرافیک در کلاس و مدرسه

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه خلاصه مطالعات درباره مفاهیم نظری مرتبط با فصل
- ارائه گزارش درباره کاربرد گرافیک در مدارس

فعالیت عملکردی:

- تهیه خلاصه مطالعات درباره مفاهیم نظری مرتبط با فصل
- تهیه گزارش از کاربرد گرافیک در مدارس

فصل دوم: طراحی آرم

- تعریف آرم (Logo)
- نماد و نشانه و تفاوت های آنها
- بررسی کارکرد آرم
- لوگو تایپ، مونوگرام، مونوتایپ
- بررسی اصول طراحی آرم (جذب مخاطب، نوآوری و بداعت، وجه تمایز، به یاد ماندگاری، وحدت و...)
- انواع آرم (شمایلی، نوشتاری، تلفیقی)
- طراحی آرم:
 - طراحی آرم با اشکال و فرم های واقع نما^{۶۴} به روش های مختلف (ساده سازی، تغییر و ...)
 - طراحی آرم با اشکال و فرم های انتزاعی به روش های مختلف
 - طراحی آرم با استفاده از سمبل ها و نمادها با روش های مختلف (ساده سازی، تغییر و ...)
 - طراحی آرم با نوشتار (طراحی مونوتایپ و لوگو تایپ با استفاده از انواع خوشنویسی، دست نوشته ها و صورت های تایپی کامپیوتری)
 - طراحی آرم تلفیقی
- تجزیه و تحلیل آرم های موجود

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه خلاصه مطالعات درباره مفاهیم نظری مرتبط با فصل (تعریف و تاریخچه آرم، نماد و نشانه و...)
- ارائه آرشو تصویری و طبقه بندی شده از انواع آرم
- انجام تمرینات عملی برای طراحی آرم با فرم ها و شیوه های مختلف
- ارائه گزارش از نقد و تحلیل آرم های موجود ایران و جهان

^{۶۴} هنر واقع نما یا فیگوراتیو به آن دسته از آثار هنرهای تجسمی اطلاق می شود که در آن نمودی از دنیای واقعی وجود داشته باشد این اصطلاح عموماً در مقابل هنر انتزاعی به کار می رود.

فعالیت عملکردی:

- تهیه خلاصه مطالعات درباره مفاهیم نظری مرتبط با فصل (تاریخچه آرم، نماد و نشانه و...)
- تهیه آرشیو تصویری و طبقه بندی شده از انواع آرم
- تهیه و دسته بندی مقالات مرتبط با تعریف، آرم، نشانه و نماد
- انجام تمرینات عملی برای طراحی آرم با فرم ها و شیوه های مختلف
- تهیه گزارش از نقد و تحلیل آرم های موجود ایران و جهان

فصل سوم: طراحی پوستر

- تعریف پوستر
- انواع پوستر
- اهداف طراحی پوستر
- تاریخچه پوستر در جهان و ایران
- اصول طراحی پوستر و تجزیه و تحلیل (ایده پردازی و بداعت، رابطه فرم و محتوا، جلب توجه و ایجاد توقف، تاکید و نقطه ورود، تضاد فرم و رنگ و...)
- بررسی پوسترهای آموزشی
- بررسی روش های مختلف برای طراحی پوستر:
 - تصویرسازی
 - عکاسی
 - نوشتاری (خوشنویسی، دست نوشته، تایپ کامپیوتری)
 - تلفیقی
- آشنایی با مکاتب مهم طراحی پوستر (لهستان، سوییس، ...)
- نقد و تحلیل پوسترهای ایران و جهان
- نقد و تحلیل پوسترهای آموزشی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- مطالعه منابع درباره مباحث نظری فصل و ارائه خلاصه مطالعات در کلاس
- ارائه گزارش از نقد و تحلیل پوسترها
- ارائه جدول مقایسه ای برخی سبک های طراحی پوستر
- ارائه آلبوم تصویری طبقه بندی شده از روش های طراحی و اجرای پوستر (تصویرسازی - عکاسی - نوشتاری - تلفیقی)
- انجام تمرین های عملی و ایده سازی و ایده پردازی برای طراحی پوستر با روش های مختلف

- انجام تمرین های عملی و ایده سازی و ایده پردازی برای طراحی پوستر آموزشی

فعالیت عملکردی:

- مطالعه منابع درباره مباحث نظری فصل
- تهیه گزارش از نقد و تحلیل پوسترها
- تهیه جدول مقایسه ای برخی سبک های طراحی پوستر
- تهیه آلبوم تصویری طبقه بندی شده از روش های طراحی و اجرای پوستر (تصویرسازی- عکاسی- نوشتاری- تلفیقی)

- انجام تمرین های عملی و ایده پردازی و ایده سازی برای طراحی پوستر
- انجام تمرین های عملی و ایده پردازی و ایده سازی برای طراحی پوستر آموزشی

فصل چهارم: آموزش گرافیک به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث گرافیک متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر گرافیک در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر گرافیک در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر گرافیک
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر گرافیک در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر گرافیک
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی

طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- سپهر، مسعود (۱۳۹۶). طراحی نشانه. تهران: انتشارات فاطمی
- اسداللهی، مصطفی (۱۳۹۶). طراحی پوستر. تهران: انتشارات فاطمی
- گشایش، فرهاد (۱۳۸۰). طراحی نشانه. تهران: نشر لوتوس
- کراوز، جیم (۱۳۹۶). جرقه های فکر بکر در طراحی نشانه (لوگو). ترجمه آرمینه آواک فهرمانی. تهران: فرهنگسرای میردشتی
- افشار مهاجر، کامران (۱۳۸۸). تحلیل آثار گرافیکی. تهران: فاطمی
- آینسلی، جرمی (۱۳۸۹). یک قرن طراحی گرافیک. ترجمه آزاده اعتصام و محبوبه توتونچی. تهران: یساولی
- احمدی شیخانی، مهرداد و کشاورزی، مریم (۱۳۹۶). آموزش طراحی پوستر. تهران: فرهنگ صبا
- پهلوان، فهیمه (۱۳۸۱). درآمدی بر تحلیل عناصر تصویری در آرم. تهران: دانشگاه هنر
- افسرپور، علی (۱۳۹۵). طراحی گرافیک برای تبلیغات. تهران: فاطمی
- سپهر، مسعود (۱۳۹۶). تجزیه و تحلیل آثار گرافیک در ارتباط تصویری. تهران: فاطمی
- کشاورزی، مرجان و احمدی شیخانی، مهرداد (۱۳۹۶). آموزش طراحی پوستر. تهران: فرهنگ صبا
- کلیه کتب تصویری مانند دوسالانه های طراحی پوستر و...

منابع فرعی:

- کانادی، جان (۱۳۸۰). اطلاعات جامع هنر ۵ (تحلیل آثار هنری). ترجمه عربعلی شروه. تهران: شباهنگ
- مه یو، لوسیه (۱۳۸۵). اطلاعات جامع هنری ۴ (زیبایی شناسی بصری). ترجمه عربعلی شروه. تهران: اسرار دانش
- بی.مگز، فیلیپ (۱۳۸۸). تاریخ طراحی گرافیک. تهران: انتشارات سمت

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره
ارزشیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۷ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تأکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- از آنجایی که معلمان هنر این دوره برای مدارس متوسطه و ابتدایی تربیت می شوند انجام شیوه های دستی در کنار شیوه های کامپیوتری مورد توجه قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجو معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- مباحث زیبایی شناسی و تجزیه و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- مشارکت در رویدادهای گرافیک روز و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تأکید است.

سرفصل درس «صنایع دستی ایران ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

پیشرفت جوامع و رشد فکری، فرهنگی و اقتصادی انسان ها در تکامل صنایع دستی تاثیری بسزا داشت. مردم هر منطقه باتوجه به شرایط اقلیمی، مواد در دسترس، شرایط اجتماعی و فرهنگی و باتوجه به نیازهای مادی و معنوی شان جلوه ها و اشکال متنوعی از دست ساخته ها را عرضه کردند. حضور مؤثر و خلاق انسان در تولید و شکل بخشیدن به محصولات ساخته شده، امکان ایجاد تنوع و پیاده کردن طرح های مختلف در ساخت این گونه فراورده ها، تأمین قسمت عمده ی مواد اولیه مصرفی از منابع داخلی، اشاعه هویت فرهنگی (استفاده از طرح های اصیل، بومی و سنتی)، عدم همانندی و تشابه فراورده های تولیدی، قابلیت انتقال تجربیات، رموز و فنون تولیدی سینه به سینه و یا مطابق روش استاد و شاگردی، از ویژگی هایی است که باعث می شود به آموزش صنایع دستی در مدارس به صورت جدی پرداخته شود.

نام درس به فارسی: صنایع دستی ایران ۱ نام درس به انگلیسی: Iranian Handicrafts	مشخصات درس نوع درس: نظری - کارگاهی تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شیستگی کلیدی: CK پیش نیاز: مبانی هنرهای اسلامی ایران استاد متخصص برای تدریس:
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • تاریخچه پیدایش صنایع دستی، تحولات، ابزار و مواد مورد نیاز برخی از انواع صنایع دستی را تشریح و گزارش کند. • با شناخت پیشینه و قواعد ساختاری صنایع دستی (مراحل شکل گیری، یادگیری و یاددهی) برخی از انواع صنایع دستی چرمی و صنایع مستظرفه را تولید کند.^{۶۵} • باعلاقه و نگرش مثبت نسبت به انواع صنایع دستی ایران به نقد و تحلیل آثار مرتبط پردازد و در توسعه آن بکوشد. • در آموزش صنایع دستی به دانش آموزان موفق عمل کند. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: تاریخچه و تحولات صنایع دستی

- تاریخچه و تحولات صنایع دستی در ایران
- آشنایی با انواع صنایع دستی (نساجی سنتی، بافته های داری و زیراندازها، پوشاک سنتی، رودوزی های سنتی، چاپ های سنتی، سفال، سرامیک و کاشی سنتی، صنایع دستی مستظرفه، صنایع دستی چرمی، هنرهای دستی وابسته به معماری، صنایع دستی فلزی، صنایع دستی چوبی، صنایع دستی دریایی، صنایع دستی سنگی، آبتنی)
- آشنایی با انواع صنایع دستی مشترک و ملی مانند انواع قالی، پارچه بافی، سوزندوزی و ...
- مراحل شکل گیری برخی از انواع صنایع دستی (با تاکید بر صنایع بومی)
- اهمیت و ضرورت آموزش صنایع دستی

۶۵ - با توجه به گستردگی صنایع دستی و نیز بومی _ منطقه ای و ملی بودن آن، بر اساس نیاز، موقعیت جغرافیایی و امکانات در بخش کارگاهی، برخی صنایع این سرفصل می تواند با نظر استاد جایگزین داشته باشد. مواردی که در کتاب درسی هنر دانش آموزان آمده حذف نگردد.

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش و کنفرانس درباره مباحث نظری فصل

تکالیف عملکردی:

- انتخاب چند نوع از صنایع دستی جهت بررسی و تهیه گزارش درباره ویژگی ها و تحولات آن برای ارائه در کلاس
- تهیه گزارش درباره کاربرد صنایع دستی و تاثیر آن بر زندگی
- تهیه چکیده مقالات در زمینه صنایع دستی و تحولات آن برای ارائه در کنفرانس کلاسی
- نقد و تحلیل ضرورت آموزش صنایع دستی و ارائه گزارش

فصل دوم: صنایع دستی چرمی

- شناخت انواع صنایع دستی چرمی (جلدسازی چرمی سنتی، سراجی سنتی، سوخت روی چرم، معرق چرم، نقاشی روی چرم، نقش اندازی ضربی روی چرم، زین سازی، ساخت و تزئین ساز و کیف ساز...)
- تاریخچه صنایع چرمی
- بررسی تفاوت آثار چرمی در مناطق مختلف ایران
- انتخاب انواع کار روی چرم و طراحی برای انجام عملی آن
- ابزارها و کاربرد عملی آنها همراه با اجرای طرح
- برش ها، دوخت ها، ساخت اولیه و اتصالات
- تکمیل و پرداخت نهایی طرح

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش از صنایع چرمی بومی شهر یا روستای خود
- تمرین همراه با آموزش مدرس
- تمرینات اولیه درباره انجام مراحل کار با چرم و شناخت از ابزارهای کاربردی چرم
- انتخاب طرح یا نقش و شیوه مناسب با آن جهت پیاده کردن بر روی چرم
- برش های مناسب یا طرح و کار انتخابی، ابزارهای نشانه گذاری و دوخت
- انجام کار عملی و ادامه مراحل کار روی طرح انتخابی
- تکمیل فرآیند ساخت، دوخت و پرداخت نهایی بر روی کار

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش از صنایع چرمی بومی شهر یا روستای خود
- تمرینات اولیه درباره انجام مراحل کار با چرم و شناخت از ابزارهای کاربردی چرم
- انتخاب طرح یا نقش و شیوه مناسب با آن جهت پیاده کردن بر روی چرم
- برش های مناسب یا طرح و کار انتخابی، ابزارهای نشانه گذاری و دوخت

- انجام کار عملی و ادامه مراحل کار روی طرح انتخابی
- تکمیل فرآیند ساخت، دوخت و پرداخت نهایی بر روی کار

فصل سوم : صنایع دستی مستظرفه^{۶۶}

- آشنایی کلی با انواع صنایع دستی مستظرفه (پایه ماشه، تذهیب، تشعیر، جلدسازی، صحافی سنتی، طراحی سنتی «طراحی فرش و...»، قطاعی «کاغذ و پارچه»، کاغذسازی دستی، نقاشی سنتی دیواری، نقاشی روی استخوان، نقاشی قهوه‌خانه‌ای، نقاشی گل و مرغ، نقاشی زیر لاک، نگارگری ایرانی، تزیین ساز و جامه دان ساز)
- پایه ماشه یا نقاشی زیر لاک (تاریخچه و چگونگی ساخت هنرهای زیرلاکی مانند جلد روغنی و جعبه)
- قطاعی (انواع برش ها، رنگ ها...)
- کاغذ سازی دستی (مواد ساخت کاغذ شامل انواع الیاف ها، قاب مخصوص و توری ها، مخزن آب، وسایل مورد نیاز اصلی و)

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- تمرین همراه با آموزش مدرس
- انجام کار عملی برای ساخت جلد و جعبه زیرلاکی
- انجام عملی مراحل ساخت کاغذ دست ساز
- طراحی و ساخت قطاعی با انواع کاغذ ها و مقواها و شیوه های کاربردی آن

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش از انواع صنایع دستی مستظرفه برای ارائه در کلاس
- انجام کار عملی برای ساخت جلد زیر لاک و جعبه
- انجام عملی مراحل ساخت کاغذ دست ساز در کارگاه همراه با مدرس
- طراحی و ساخت قطاعی با انواع کاغذ ها و مقواها و شیوه های کاربردی آن

فصل چهارم: آموزش صنایع دستی ایران به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث صنایع دستی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به صنایع دستی ایران در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

^{۶۶} با توجه به مباحث کتاب هنر پایه نهم دوره اول متوسطه، هنرهای زیرلاکی در بخش انجام کار عملی مورد توجه خاص قرار گیرد.

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به صنایع دستی ایران در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از صنایع دستی ایران
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به صنایع دستی ایران در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از صنایع دستی ایران
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- یآوری، حسین (۱۳۹۲). شناخت صنایع دستی ایران. تهران: انتشارات مهکامه، چاپ ششم
- مصطفوی، فریبا (۱۳۹۵). آشنایی با کارگاه های صنایع دستی ایران (برای استفاده در فضاهای آموزشی). تهران: مهر نوروز
- امیریان، آفاق (۱۳۹۴). دست ساخته های چرمی ۱ و ۲. تهران: انتشارات هنرهای ابریشم
- ابن عباسی، ادريس؛ مقتدایی، علی اصغر (۱۳۹۰). هنرهای دستی و سیر تحول آن در ایران. تهران: جمال هنر
- کتب تمرینی و بروز که باید توسط استاد معرفی گردند

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: پرسش و پاسخ و تعیین سطح کلاس

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۸نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون نظری پایانی (۵نمره)

کارپوشه: ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۷نمره)

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- هنرهای موجود در منطقه و بوم دانشجوی معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- طراحی و اجرای آثار باید با توجه به شیوه های دستی و سنتی آن هنر انجام پذیرد.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «اصول و مبانی هنر سینما»

۱. معرفی درس و منطق آن:

هنر سینما یک وسیله ارتباط هنری جمعی است. سینما یک زبان است و همانند زبان های دیگر شامل گرامر و قواعد خاص خود می باشد. برای درک درست از فیلم و شناخت دقیق سینما باید به زبان سینما مسلط بود. تنها به وسیله یادگیری و شناخت و فهم آن است که می توان اجزا تشکیل دهنده یک تولید سینمایی را شناخت و ارتباط درستی با آن برقرار نمود. دنیای سینما در مقایسه با دنیای تجارب معمولی ما ساختگی است. وظیفه فیلمساز آن است که کاری کند تا این دنیای مصنوعی را مخاطب پس بزند و در او احساسی از واقعیت، مشابه با آنچه حواس طبیعی ایجاد می سازد به وجود آورد. شناخت تفاوت ماده فیلم و ماده دنیای واقعی لازمه فعالیت یک هنرمند و دانشجوی هنر است که تصمیم دارد از هنر سینما یک پل آموزشی استوار جهت ارتباط با مخاطب بسازد و او را نیز تشویق و ترغیب در بکار گرفتن فنون هنر سینما بعنوان یک رسانه آموزشی نماید.

نام درس به فارسی: اصول و مبانی هنر سینما به انگلیسی: Principals and Fundamentals of Cinema	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ پیش نیاز: تاریخ هنر ایران، تاریخ هنر جهان شایستگی کلیدی: CK استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیلان رشته های زیر گروه سینما و فیلمسازی یا دارای سوابق تجربی با تایید گروه هنر
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
<ul style="list-style-type: none"> مفهوم سینما را به عنوان یک هنر گروهی تاثیر گذار درک کند. تاریخ سینما در دوران صامت و دوران سینمای ناطق ایران و جهان را تشریح و گزارش کند. قالب های مهم سینمایی (داستانی، مستند و پویانمایی) را شناسایی کند. فیلم های مهم کوتاه و بلند هنری سینما، مستند، داستانی و پویانمایی را نقد و تحلیل نماید. با بازدید از موزه سینما و شهرک های ساخت فیلم و سریال، روند تولید فیلم را تبیین و گزارش کند. با علاقه هنر سینما را دنبال کند و در آموزش آن به دانش آموزان موفق عمل نماید. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- هنر فیلم دیدن
- تعریف تصویر متحرک و سینما
- مفهوم هنر سینما
- مفهوم واقعیت در سینمای داستانی
- انواع ژانرهای سینمایی

فعالیت یادگیری :

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- معرفی کتاب های مهم تاریخ سینمای ایران و جهان
- دیدن آثار صامت و ناطق مهم تاریخ سینمای ایران و جهان و تهیه گزارش

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش دیدار از موزه سینما و مراکز مهم تهیه و تولید فیلم
- تهیه گزارش حضور در جشنواره های معتبر داخلی

فصل دوم: فضا و مکان در سینما

- مفهوم مقیاس در سینما
- زوایای تصویر برداری
- عمق میدان
- کادربندی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- بررسی و تحلیل صحنه های مختلف فیلم های مهم تاریخ سینمای هنری

فعالیت عملکردی:

- بررسی و تحلیل شیوه فیلمبرداری و ساخت فیلم با توجه به فضا و مکان جهت ارائه در کلاس

فصل سوم: زمان در سینما

- مفهوم زمان مادی، روانی، نمایشی
- ایجاز در سینما

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- نشان دادن نمونه های موفق ایجاز در کلیت یک فیلم

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش پژوهشی از مقالات در مورد فیلم های که اهمیت به زمان سینمایی (ریتم) در موفقیت آنها نقش عمده دارد.

فصل چهارم: حرکت در سینما

- آشنایی با تاثیر حرکات کند (اسلوموشن) و حرکات سریع (فست موشن) در هنر سینما
- تفاوت میزانشن در سینما و تاتر

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- نقد و بررسی حرکات دوربین در فیلم ها جهت درک حرکات کند و تند موجودات طبیعت و تاثیرات بصری آنها

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی شیوه ثبت حرکت و نیز میزانشن در فیلم ها برای ارائه در کلاس

فصل پنجم: صدا در سینما

- اهمیت نمایشی صدا (استعاری و ذهنی) در پیشبرد موضوع یک فیلم
- صدا و موسیقی در فیلم های مستند، داستانی و پویانمایی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- بحث و بررسی در مورد موسیقی متن فیلم های مشهور

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش صوتی ضبط انواع صداهای طبیعی و مصنوعی
- مصاحبه با یک صدا بردار سینما یا تلویزیون در مورد معایب و مزایای صدا در روند کمک به مفهوم یک فیلم

فصل ششم: نقد فیلم و انیمیشن

- آشنایی با مقوله نقد
- شیوه های نقد فیلم

فعالیت یادگیری :

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- نقد و تحلیل محتوایی و بصری چند فیلم و انیمیشن

فعالیت عملکردی:

- نقد و تحلیل محتوایی و بصری چند فیلم و انیمیشن

فصل هفتم: آموزش هنر سینما به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر سینما
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر سینما

- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعا باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از مراکز تهیه و تولید فیلم و سریال و شرکت در جشنواره های داخلی مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- جانتی، لوییس (۱۳۸۱). شناخت سینما. ترجمه محمدهادی سلطانمرادی. تهران: انتشارات روزگار، چاپ دوم
- دبیری، ژ.ر. (۱۳۷۷). هنر سینما، ترجمه پرویز دوائی. تهران: انتشارات امیر کبیر، چاپ دوم

منابع فرعی:

- اولریش گریگور، اتوپاتالاس (۱۳۸۹). تاریخ سینمای هنری. ترجمه هوشنگ طاهری. تهران: انتشارات ماهور، چاپ پنجم
- وولن، پتر (۱۳۸۴). نشانه ها و معنا در سینما. ترجمه عبدالله تربیت و بهمن طاهری. تهران: انتشارات سروش، چاپ سوم
- بازن، آندره (۱۳۹۵). سینما چیست؟. ترجمه محمد شهباز. تهران: انتشارات هرمس، چاپ نهم
- بوردول، دیوید؛ تامسون، کریستین (۱۳۹۲). هنر سینما. ترجمه فتاح محمدی. تهران: انتشارات مرکز، چاپ نهم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون تشریحی از مفاهیم گفته شده و همچنین نمایش داده شده) ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۵ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.

- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجوی معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- تجزیه و تحلیل آثار گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- مشارکت در رویدادهای سینمایی روز و بازدید از مراکز سینمایی مورد توجه قرار گیرد.
- در نمایش و تحلیل آثار سینمایی از آرشیو صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و برنامه های مرتبط با شناخت سینما استفاده گردد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «نمایش ۲» (تئاتر صحنه‌ای و نمایش عروسکی)

۱. معرفی درس و منطق آن:

گزینه تقلید، امری طبیعی و همیشگی در انسان است. انسان‌های ابتدایی معمولاً به این روش منظور خود را به همدیگر می‌فهماندند، اما انسان امروز که می‌تواند بنویسد و حرف بزند چه نیازی به آن دارد.

اگر به تاریخ تمدن و ادبیات کشورهای مختلف نگاه کنیم، می‌بینیم که سرگذشت انسان‌های مختلف نه تنها در داستان‌های مکتوب آمده است بلکه انواع قصه‌ها، ضرب‌المثل‌ها، حکایات، اشعار و کنایات متنوع در طول قرون و اعصار به صورت سینه به سینه و شکل‌های نمایشی به نسل‌های بعدی منتقل شده و روایت‌های مختلف و متنوع از سرگذشت‌ها و داستان‌ها را به انتقال فرهنگ‌ها بوده است. یکی از مهم‌ترین گونه‌های ارتباطی انسان تقلید و قصه‌گویی است. هنر نمایش این دو را توأماً با خود دارد و محمل مناسبی برای ارتباط بین فردی انسان‌ها است. عصر امروز که «عصر اطلاعات» نام گرفته است، انسان را درگیر انباشت اطلاعات می‌کند غافل از اینکه اطلاعات بدون ارتباط حقیقی می‌تواند زمینه سوء تفاهات زیادی را فراهم کند و گاه رسانه‌های ارتباطی آغازی بر عدم ارتباط درست و مناسب می‌شوند.

نمایش نه تنها فرصتی برای ارتباط ایجاد می‌کند بلکه گستره آن بسیار وسیع‌تر از چیزی است که در نگاه اول به نظر می‌رسد. یکی از مهارت‌های هنر نمایش توانایی انسان در بیان افکار و داستان‌های مختلف در قالب‌های مختلف نمایشی است. شناخت ساختار نمایش و شیوه‌های مختلف اجرای نمایش ایرانی در شکل‌گیری یک گروه نمایشی در مدرسه و تأثیرات آموزشی و تربیتی این رسانه سهم انکارناپذیری دارد که می‌تواند در طی این واحد به منصف ظهور برسد.

نام درس به فارسی: نمایش ۲ نام درس به انگلیسی: (۲) drama	مشخصات درس نوع درس: کارگاهی+
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نظری
<ul style="list-style-type: none"> • نمایش و ویژگی‌های نمایشی را تعریف و توصیف کند. • وظایف و عملکرد افراد مختلف در یک نمایش را توضیح دهد. • انواع مختلف شیوه‌های نمایشی را تعریف و تجزیه و تحلیل کند • انواع نمایش را نقد و بررسی کند. • در پایان ترم با تشکیل یک گروه، نمایشی را تولید و اجرا کند. • با موفقیت نمایش را به دانش‌آموزان آموزش دهد. 	<p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۶۴</p> <p>شابستگی کلیدی: CK</p> <p>پیش‌نیاز: نمایش ۱</p> <p>استاد متخصص برای</p> <p>تدریس: فارغ التحصیلان</p> <p>زیرگروه نمایش</p>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: آشنایی با نمایش و تئاتر

- نمایش و ویژگی‌های نمایشی
- تئاتر نوجوانان (ویژگی‌های قصه و اهمیت نمایش در شخصیت‌شناسی نوجوان)
- تئاتر مناسب کودکان (اهمیت نمایش در شخصیت‌شناسی نوجوان)

تکالیف یادگیری:

- مشارکت در کلاس از طریق پرسش و پاسخ و بحث گروهی و فردی

تکالیف عملکردی:

- یافتن و ارائه قصه ها و داستان ها و متن های نمایشی مناسب برای کودکان و نوجوانان

فصل دوم: تحلیل متن و نقش

- جزء کردن متن
- شناخت نقش
- حفظ کردن نقش

فصل سوم: تمرین های آماده سازی

- نرمش
- رهایی تمرکز
- تنفس
- صدا
- پانتومیم
- بداهه سازی
- طراحی صحنه

فصل چهارم: شناخت نمایشهای ایرانی

- نقالی
- پرده خوانی
- روحوضی و سیاه بازی
- خیمه شب بازی
- تعزیه و...

فصل پنجم: انواع نمایش

- تراژدی
- کمدی
- ملودرام
- گونه های نمایشی:
- صحنه ای (زنده)
- عروسکی
- رادیویی
- تلویزیونی
- پرفورمنس و ...

تکالیف یادگیری:

- مشارکت در فعالیت های عملی کلاس
- ارائه مطالب تکمیلی برای کلاس درس بصورت فعالیت های عملی
- ارائه مطالب مکتوب مرتبط با درس
- ارائه یک کار عملی با موضوعات مطرح شده
- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش ها
- تهیه و تحقیق در مورد فیلم اجراها در مورد عناوین مذکور
- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی به شکل اجراهای حقیقی و فیلم نمایش ها
- ارائه یک نمایش صحنه ای (زنده- عروسکی) بصورت گروهی توسط دانشجویان

تکالیف عملکردی:

- تهیه مطالب تکمیلی برای کلاس درس بصورت فعالیت های عملی
- تهیه مطالب مکتوب مرتبط با درس
- تهیه یک کار عملی با موضوعات مطرح شده
- بررسی و تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده و ارائه خلاصه مقالات و پژوهش ها
- تهیه و تحقیق در مورد فیلم اجراها در مورد عناوین مذکور
- دیدن و تحلیل اجراهای نمایشی به شکل اجراهای حقیقی و فیلم نمایش ها
- برنامه ریزی یک نمایش صحنه ای (زنده- عروسکی) بصورت گروهی

فصل ششم: آموزش نمایش به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث نمایش متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نمایش در دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نمایش در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نمایش
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نمایش در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نمایش

- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از رویکرد ارتباطی و یادگیری مشارکتی در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه های مشارکتی و انجام فعالیت های عملی مانند تمرین و تکرار برای درک عمیق تر و به کارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش مکتوب، ارائه شفاهی، مراجعه به منابع دست اول با مراجعه به کتابخانه، سایت های علمی و حتی تهیه منابع الکترونیکی به صورت فیلم و یا است. همچنین در امر تدریس نمایش داشتن محیط مناسب و بزرگ برای فعالیتهای بدنی و خلاقانه دانشجویان ضروری است. درنمایش از شیوه های مشارکتی و نمایشی در امر تدریس می توان بهره گرفت. دیدن و تحلیل نمایش یکی دیگر از راهبردهای تدریس نیز می تواند باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- آفا عباسی. یدالله (۱۳۹۴). نمایش خلاق. تهران: نشر نقره، چاپ هشتم

منابع فرعی:

- چمبرز، دیویی. ۱۳۹۳. قصه گویی و نمایش خلاق. ترجمه ثریا قزل ایاق. نشر دانشگاهی. چاپ دوازدهم
- فتر کلاف، گوردون و نوئل پمپرتون، رابین. نمایش و آموزش ۱۳۹۱. ترجمه داود دانشور. انتشارات سمت، تهران، چاپ اول
- فوس. کارل، ۱۳۹۶. تمرین های پایه ی تئاتر: تمرین های پیشنهادی برای همه ی کسانی که دوست دارند خود یک دوره ی تئاتر را شکل دهند، مترجم: لیلا احمدزاده، ناشر: شرکت نشر قطره، تهران، چاپ هفتم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی تکوینی: ۶ نمره

ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری): ۸ نمره

کارپوشه: ۶ نمره

نکات مهم:

- مطالب کلیدی و مطروحه باید با استفاده از منابع مکتوب نظام مند و ارائه گردد و در آزمون پایانی مورد پرسش قرار گیرد.
- داشتن محیط مناسب و بزرگ و مجهز برای فعالیت های بدنی و خلاقانه دانشجویان ضروری است. لذا ارائه این درس در فضای کلاس نظری امکان پذیر نخواهد بود.

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلممان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار نمایشی گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز نمایشی مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در طراحی و اجرا علاوه بر شیوه های سنتی به آخرین امکانات روز توجه شود.

سرفصل درس «صنایع دستی ایران ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

پیشرفت جوامع، رشد فکری، فرهنگی و اقتصادی انسان ها در تکامل صنایع دستی تاثیری بسزا داشت. مردم هر منطقه با توجه به شرایط اقلیمی، مواد در دسترس، شرایط اجتماعی و فرهنگی و با توجه به نیازهای مادی و معنوی شان جلوه ها و اشکال متنوعی از دست ساخته ها را عرضه کردند. حضور مؤثر و خلاق انسان در تولید و شکل بخشیدن به محصولات ساخته شده، امکان ایجاد تنوع و پیاده کردن طرح های مختلف در ساخت این گونه فراورده ها، تأمین قسمت عمده ی مواد اولیه مصرفی از منابع داخلی، اشاعه هویت فرهنگی (استفاده از طرح های اصیل، بومی و سنتی)، عدم همانندی و تشابه فراورده های تولیدی، قابلیت انتقال تجربیات، رموز و فنون تولیدی سینه به سینه و یا مطابق روش استاد و شاگردی از ویژگی هایی است که باعث می شود به آموزش صنایع دستی در مدارس به صورت جدی پرداخته شود.

<p>نام درس به فارسی: صنایع دستی ایران ۲</p> <p>نام درس به انگلیسی: (۲) Iranian Handicrafts</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری -</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • با شناخت پیشینه و قواعد ساختاری صنایع دستی (مراحل شکل گیری، یادگیری و یاددهی) برخی از انواع بافته های داری و غیرداری، سوزندوزی های سنتی و صنایع دستی چوبی را تولید کند.^{۶۷} • با علاقه و نگرش مثبت به توسعه انواع صنایع دستی ایران مبادرت ورزد. • به نقد و تحلیل آثار صنایع دستی ایران بپردازد. • در آموزش صنایع دستی ایران به دانش آموزان موفق عمل کند. 	<p>کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۶۴</p> <p>شایستگی کلیدی: CK</p> <p>پیش نیاز: صنایع دستی ۱</p> <p>استاد متخصص برای</p> <p>تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: بافته های داری و غیرداری^{۶۸}

- آشنایی با انواع بافته های داری و غیرداری یا زیر اندازه ها شامل: پلاسبافی، زیلوبافی، قالی بافی (گل برجسته، خرسک، قالی دورویه، نمکدان بافی، چننه)، گلیم بافی (گل برجسته، ورنی، شیریکی پیچ، سفره کردی، مفرش، مسند، گلیم دورو، ساده، سوزنی، رند)، خورجین بافی، نمدمالی، سراندازبافی

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، مشارکت در مباحث درسی

^{۶۷} با توجه به گستردگی صنایع دستی و نیز بومی _ منطقه ای و ملی بودن آن، بر اساس نیاز، موقعیت جغرافیایی و امکانات در بخش کارگاهی، برخی صنایع این سرفصل می تواند با نظر استاد جایگزین داشته باشد ولی مواردی که در کتاب درسی هنر دانش آموزان آورده شده حذف نگردد.

^{۶۸} با توجه به هنرهای منطقه / بوم دانشجویان، امکانات کارگاهی و نیاز دانش آموزان مدارس، ۲ نوع از انواع بافته های داری یا غیرداری توسط هر دانشجو معلم انتخاب و انجام شود. با توجه به تخصیص بخشی از کتاب هنر پایه هفتم به گلیم بافی، کار عملی این هنر در این درس انجام شود.

- ارائه کنفرانس درباره برخی از انواع بافته های داری و غیرداری در بوم خود
- انجام کار عملی برای تولید برخی از بافته های داری و غیرداری بوم خود

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش درباره برخی از بافته های داری و غیر داری در بوم خود
- انجام کار عملی برای تولید برخی از بافته های داری یا غیرداری بوم خود

فصل دوم: سوزندوزی های سنتی

- بررسی انواع سوزندوزی های سنتی ایران (سر مه دوزی، پیله دوزی، ابریشم دوزی، بلوچ دوزی، پته دوزی، سکه دوزی، سر مه دوزی و...)

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، مشارکت در مباحث درسی
- ارائه کنفرانس درباره برخی از سوزندوزی های سنتی در بوم خود
- انجام تمرینات سوزن دوزی^{۶۹} با تاکید بر سوزندوزی های موجود در بوم خود

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش درباره برخی از سوزندوزی های سنتی در بوم خود
- انجام تمرینات سوزن دوزی با تاکید بر سوزندوزی های موجود در بوم خود

فصل سوم: صنایع چوبی^{۷۰}

- معرفی انواع صنایع چوب
- تاریخچه صنایع چوبی در ایران
- معرفی و تعریف معرق^{۷۱} و کاربردهای آن
- شناخت انواع چوب ها و مواد دیگر (فلزات، عاج، صدف، استخوان و ورقه های خاتم) برای شروع کار
- شیوه های مختلف ساخت معرق مثل معرق نازک کاری، زمینه پلی استر، زمینه چوب و ...
- مراحل اولیه کار معرق (آماده کردن طرح، انتخاب شیوه کار، انتخاب انواع چوب ها بر حسب رنگ و جنس، انتخاب و پیاده کردن طرح و...)
- ابزارها و کاربرد عملی آنها همراه با اجرای طرح
- رنگ های کاربردی در معرق
- پلی استر و نحوه کار با آنها (سیلر و کیلر)
- انواع سمباده های دستی و ماشینی

^{۶۹} با توجه به هنرهای موجود در بوم، امکانات کارگاهی، نیاز دانش آموزان مدارس و کتب درسی هنر، برخی از انواع سوزندوزی سنتی انتخاب و تولید شود.

^{۷۰} با توجه به بوم و امکانات کارگاهی با نظر استاد می توان به جای معرق، صنایع دستی دیگری را جایگزین نمود.

^{۷۱} و یا دیگر صنایع چوبی

- مراحل پرداخت نهایی رنگ (چگونگی تنظیم غلظت و مواد دیگر، مکان انجام رنگ کاری، پولیش کاری، شستشو و ...)
- تکمیل و پرداخت نهایی طرح

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، شرکت و تعامل در مباحث درسی
- تمرین همراه با آموزش مدرس
- انجام تمرینات اولیه مراحل کار با معرق
- انتخاب طرح یا نقش و شیوه مناسب با آن جهت پیاده کردن بر روی معرق
- انجام کار عملی و ادامه مراحل کار روی طرح انتخابی
- اجرای طرح رنگ روی معرق
- ارائه گزارش میدانی درباره انواع و چگونگی کاربرد رنگ در معرق
- انتخاب پلی استر مناسب با نوع کار و رنگ انتخابی بر اساس شیوه کار انتخاب شده
- انجام عملی مراحل رنگ و پلی استر در کارگاه همراه با مدرس کلاس

تکالیف عملکردی:

- تمرینات اولیه در باره انجام مراحل کار با معرق
- انتخاب طرح یا نقش و شیوه مناسب با آن جهت پیاده کردن بر روی معرق
- انجام کار عملی و ادامه مراحل کار روی طرح انتخابی
- اجرای طرح رنگ روی معرق
- تهیه گزارش میدانی درباره انواع و چگونگی کاربرد رنگ در معرق
- انتخاب پلی استر مناسب با نوع کار و رنگ انتخابی بر اساس شیوه کار انتخاب شده
- انجام عملی مراحل رنگ و پلی استر در کارگاه همراه با مدرس کلاس
- تکمیل فرآیند ساخت و ویرایش بر روی کار

فصل چهارم: آموزش صنایع دستی ایران به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث صنایع دستی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به صنایع دستی ایران در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به صنایع دستی ایران در دانش آموزان

- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از صنایع دستی ایران

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به صنایع دستی ایران در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از صنایع دستی ایران
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعاً باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از موزه ها و نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- طوجی، حمید (۱۳۹۲). آموزش معرق و منبت. تهران: انتشارات ارمغان، چاپ دوم
- بر حسب انتخاب نوع صنایع دستی منبع توسط استاد ارائه شود.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: پرسش و پاسخ و تعیین سطح کلاس

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۷نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون نظری پایانی (۶ نمره)

کارپوشه: ارائه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۷ نمره)

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- هنرهای منطقه و بوم دانشجومعلمآن مورد توجه خاص قرار گیرد.
- طراحی و اجرای آثار به شیوه های سنتی آن هنر انجام پذیرد.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «آشنایی با هنرهای شنیداری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

موسیقی هنری است انتزاعی و حرفه‌ای "عملی" است. اولین گام برای شناخت موسیقی آشنایی با مفاهیم عمومی و اصول سازنده این هنر است. دانشجو معلمان رشته آموزش هنر با شناخت مباحث بنیادی موسیقی می‌توانند اصول اولیه و بنیان‌های سازنده موسیقی را به دانش آموزان معرفی نمایند. همچنین با شناخت مفاهیم اصلی و بنیان‌های اصیل موسیقی ایران به بررسی ماهیت و جایگاه موسیقی در ایران بپردازند و انواع موسیقی ایرانی و سازهای متداول آن را مورد بررسی قرار دهند.

<p>نام درس به فارسی: آشنایی با هنرهای شنیداری</p> <p>نام درس به انگلیسی: Theory of music</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • مبانی بنیادی و اصولی موسیقی را بشناسد. • شیوه و عملکرد و آثار موسیقی را نقد و ارزیابی نماید. • با شناخت نسبت به جایگاه و اهمیت هنر موسیقی، در جهت اعتلای آن همت گمارد. • در آموزش هنرهای شنیداری به دانش آموزان موفق عمل نماید. 	<p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲</p> <p>شایستگی کلیدی: CK</p> <p>پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: متخصص موسیقی</p>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با مفاهیم کلی موسیقی

فصل اول: مفاهیم اصولی و بنیان‌های سازنده موسیقی

- موسیقی
- اصوات موسیقی و نامگذاری آن‌ها
- عوامل تشکیل دهنده صوت
- ارتعاش صوت و مشخصات آن
- وسعت اصوات موسیقی و حوزه شنوایی انسان
- خصوصیات دیگر صوت
- حدود شنوایی انسان و آلات موسیقی

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارش راجع به انواع اصوات و بیان تفاوت بین آن‌ها
- پرسش و پاسخ در گروه‌های بزرگ و کوچک در مورد محتوای درس
- یافتن مصادیق در محیط اطراف برای انواع صداها
- ارائه گزارش درباره حدود شنوایی انسان و سایر موجودات
- مطالعه منابع مکتوب و بیان خلاصه‌ای از آن

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش راجع به کاربرد مادون صوت و فراصوت
- تهیه گزارش راجع به خصوصیات صوت و تعریف رنگ، بافت، دیرند و ارتفاع
- انجام تمرینات عملی برای شناخت صداها با فرکانس‌های متفاوت

فصل دوم: مفاهیم عمومی موسیقی و اصول سازنده آن

- مفاهیم عمومی موسیقی
- انواع اصلی فاصله‌های موسیقی
- گام
- مقام
- گام بزرگ و گام کوچک
- فرق گام با مایه و مقام
- اعتدال مساوی در فاصله‌ها
- مقام گردانی
- کلید
- نت‌های موسیقی و جایگاه آن‌ها روی خطوط حامل
- انتقال
- وزن و ضرباهنگ
- سکوت‌ها
- میزان
- توافقه‌ها و هماهنگی و سازبندی
- حفظ وزن یا الگوهای رهبری
- انواع موسیقی بر حسب تعداد صداها سازنده آن
- تعریف هارمونی و کنترپوان
- تعریف فوگ
- تعریف فرم

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارشی مبنی بر بررسی فواصل مختلف ساده و ترکیبی
- مطالعه و آشنایی با علائم تغییر دهنده و بررسی میزان تغییر هر یک
- پرسش و پاسخ در باب شناخت گام‌های بزرگ و کوچک و بیان تفاوت آن‌ها
- انجام تمرینات عملی و رسم شکل خطوط حامل، انواع کلید و محل نت‌ها
- پرسش و پاسخ با مفهوم وزن و میزان و بررسی میزان‌های معمول

- ارائه گزارشی مبنی بر شناخت انواع سکوت و ترسیم آن بر روی خطوط حامل

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش درباره انواع آکوردها
- تهیه گزارش و تعریف مفاهیم هماهنگی، سازبندی و سلفژ
- بررسی انواع موسیقی برحسب تعداد صداهای سازنده آن
- تهیه گزارش از تحلیل و بررسی و شناخت انواع فرم‌ها در موسیقی

بخش دوم: مفاهیم بنیادی موسیقی ایران

فصل سوم: موسیقی ایران و نظام دستگاهی

- ویژگی‌های موسیقی ایرانی از زمان تأثیر نظام دستگاهی
- دستگاه و اجزای تشکیل دهنده آن
- دستگاه‌ها و آوازاها در موسیقی ردیف امروز ایران
- نت شاهد و ایست
- قالب‌های اجرایی موسیقی ردیف
- عوامل سازنده موسیقی ردیف دستگاهی

فعالیت یادگیری:

- بررسی و ارائه گزارشی درباره ویژگی‌های موسیقی ایران از زمان تأثیر نظام دستگاهی
- پرسش و پاسخ درباره انواع دستگاه و اجزای تشکیل دهنده آن
- ارائه گزارش و تعریف مفاهیم همچون "درآمد"، "آواز"، "تحریر"، "گوشه" و "نکه"
- پرسش و پاسخ درباره تفاوت "اوج" و "فروود"
- آرایه نمونه صوتی مبنی بر شناخت آوازهای متعلق به هر دستگاه
- آرایه نمونه صوتی برای آشنایی با فرم در موسیقی ایران مانند "پیش درآمد"، "چهار مضراب"، "بداهه سرایی"، "ضربی خوانی"

فعالیت عملی:

- تهیه گزارش و نمونه عملی برای شناخت "مرکب خوانی" و "مرکب نوازی"
- مطالعه تاریخ سیر شکل‌گیری تصنیف و ارائه خلاصه مطالعات
- انجام تمرینات عملی برای آشنایی با ایقاعات

فصل چهارم: موسیقی معاصر ایران

- روح معنویت در کالبد موسیقی ایران
- موسیقی ایران، مبدأ موسیقی‌های مشرق زمین
- موسیقی قدیم ایران
- موسیقی ایران در دوران انقلاب اسلامی و انواع موسیقی در ایران امروز

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارشی مبنی بر شناخت ماهیت موسیقی بعد از انقلاب اسلامی (چهل سال)
- پرسش و پاسخ درباره بررسی نقش صوت در موسیقی بعد از انقلاب اسلامی (چهل سال)
- مطالعه در باب عوامل تعیین کننده خط سیر موسیقی معنوی موسیقی بعد از انقلاب اسلامی (چهل سال) و ارائه گزارش

فعالیت عملی:

- مطالعه متن های قدیمی موسیقی ایران و شناسایی جایگاه نوازنده و خواننده
- تهیه گزارشی برای آشنایی با چگونگی توجه به "روح عرفان" در موسیقی بعد از انقلاب اسلامی (چهل سال)
- تحقیق و ارائه گزارش از انواع موسیقی مذهبی ایران
- مطالعه و بررسی شواهدی که موسیقی ایرانی را مبدأ موسیقیهای مشرق زمین معرفی می کند
- تهیه کنفرانس برای شناخت دانشمندانی که کتابها و آثارشان بنیانگذار علم نظری موسیقی ایرانی است
- تهیه گزارشی مبنی بر بررسی وضعیت موسیقی ایران پس از انقلاب اسلامی (چهل سال)
- مطالعه متون فقهی برای آشنایی با بحث های فقهی موسیقی در سال های پس از انقلاب اسلامی (چهل سال)
- تهیه چند موضوع پژوهشی در زمینه موسیقی

فصل پنجم: سازهای موسیقی ایران

- سازهای موسیقی ایران
- طبقه بندی سازها از دیدگاه قدما
- سازهای موسیقی امروز ایران
- سازهای موسیقی ردیف
- موسیقی دانان برگزیده ایران در یک نگاه

فعالیت یادگیری:

- ارائه گزارشی تصویری مبنی بر آشنایی با چهار دسته از سازهایی که در موسیقی امروز ایرانی بکار می رود
- ارائه گزارشی تصویری برای شناخت سازهای اصلی موسیقی ردیف
- مطالعه متون برای آشنایی با موسیقی دانان تأثیرگذار موسیقی ایران

فعالیت عملی:

- تهیه گزارش از انواع سازهای رایج در ایران
- مطالعه و تحقیق در باب سازهای مقامی موسیقی ایران

فصل ششم: سیر موسیقی در جهان غرب

- سیر اجمالی هنر موسیقی در جهان غرب
- معرفی برخی از موسیقیدانان مشهور جهان غرب

فعالیت یادگیری:

- ارائه نمونه صوتی برای شناخت موسیقی های تک صدایی و چند صدایی
- مطالعه منابع گوناگون برای آشنایی با انواع سازهای رایج موسیقی اروپایی

- ارائه گزارش مبنی بر بررسی مفهوم و هدف موسیقی در جهان امروز

فعالیت‌های عملی:

- تهیه گزارش برای آشنایی با موسیقیدانان و آثار آنها
- مطالعه منابع برای شناخت مکاتب مختلف موسیقی جهان غرب

فصل هفتم: آموزش هنرهای شنیداری به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث این سرفصل متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر موسیقی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه و علاقه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر موسیقی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

علم موسیقی شاخه‌ای از علم ریاضیات است، ولی آموزش موسیقی مانند آموزش ریاضی یا هیچ علم دیگری نیست. آموزش موسیقی در نهایت، تنها با خود موسیقی امکان‌پذیر است. از این رو آموزندگان این هنر نه تنها بایستی مباحث نظری و عملی آن را بشناسند، بلکه باید بتواند به همراه آن با استفاده از آثار صوتی و تصویری متناسب با متن، چشم و گوش و دل فرا گیران را به دنیای موسیقی روشن سازند و خود را برای شنیدن آگاهانه مهیا کنند و توان تجزیه و تحلیل را در خود بارور نمایند.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- پورتراب، مصطفی کمال (۱۳۷۰). تئوری موسیقی. تهران: نشر سرچشمه
- منصوری، پرویز (۱۳۷۳). تئوری بنیادین موسیقی. تهران: نشر کارنامه
- کیانی، مجید (۱۳۷۷). مبانی نظری موسیقی ایران. تهران: نشر سروستاه
- مهدوی، رضا (۱۳۸۱). آشنایی با موسیقی. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه

منابع فرعی:

- خالقی، روح الله، سرگذشت موسیقی ایران، دو جلد، تهران، صفی علی شاه، ۱۳۳۴ و ۱۳۳۶

- سرگذشت موسیقی ایران، جلد سوم، به کوشش ساسان سپنتا، تهران، ماهور، ۱۳۷۷
- نظری به موسیقی، دو جلد، کتابخانه ابن سینا، ۱۳۱۷
- درویشی، مجمدرضا، آینه و آواز، تهران، مرکز موسیقی حوزه هنری، ۱۳۷۶
- نگاه به غرب، تهران، ماهور، ۱۳۷۴
- فارمر، هنری جرج، تاریخ موسیقی خاور زمین، ترجمه بهزادباشی، تهران، آگاه ۱۳۶۶
- هفت دستگاه موسیقی ایران، تهران، مؤلف ۱۳۷۴
- لطفی، مجمدرضا، موسیقی آوازی ایران، تهران، گوتنبرگ ۱۳۵۴
- مراغی عبدالقادر، مقاصدالاحان به کوشش تقی بینش، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب ۱۳۴۴
- مسعودیه، محمد تقی، مبانی اتنوموزیکولوژی، تهران، سروش، ۱۳۶۰
- ملّاح، حسینعلی، فرهنگ سازها، تهران، کتابسرا ۱۳۷۶
- ترنم، تهران، انتشارات سوره مهر ۱۳۸۹
- بینش و موسیقی، تهران، انتشارات سوره مهر، ۱۳۹۴
- وزیری، علی نقی، موسیقی نظری و آوازشناسی موسیقی ایران، تهران، وزارت معارف ۱۳۱۳

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۴نمره)
- ارزشیابی پایانی: آزمون نظری پایانی (۱۲نمره)
- کارپوشه: ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۴نمره)

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تأخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، موسیقی بومی در الویت قرار دارد.
- برای آشنایی هر چه بیشتر با هنرهای شنیداری مشارکت در کنسرت ها و بازدید از موزه و کارگاه هایی تخصصی این هنر جدی انگاشته شود.
- ارائه نمونه های صوتی و تصویری در روند تدریس به شکل گیری مفاهیم کمک شایانی خواهد کرد.

سرفصل درس «تصویرسازی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تصویرسازی^{۷۲} یا تصویرگری یکی از زیرشاخه‌های هنرهای تجسمی است و به نوعی از اثر تصویری گفته می‌شود که القاکننده‌ی تجسمی یک مفهوم یا روایت با فرم بصری است. این مفهوم و روایت می‌تواند داستان، شعر، مقاله‌ای در روزنامه و کتاب و حتی تبلیغات تجاری، سرگرمی‌ها و اشکال و فرم‌های روی کالاها و لباس‌ها باشد. می‌توان گفت تصویرسازی نقاشی روایی است؛ راوی مجسم متن که همراه یا بدون متن کاربرد دارد و می‌تواند دنباله‌دار یا تک فریم باشد. کودکان و نوجوانان به حوزه تصویرسازی بسیار علاقه مند هستند لذا دانشجومعلم‌ان رشته آموزش هنر، باید نسبت به این هنر شناخت نسبی پیدا کنند تا بتوانند در پاسخ گویی به علاقه دانش آموزان و پرورش خلاقیت آنان موفق عمل کنند.

نام درس به فارسی: تصویرسازی به انگلیسی: Illustration	مشخصات درس نوع درس: نظری- کارگاهی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱+۱
<ul style="list-style-type: none"> تصویرسازی، تاریخچه، انواع، ویژگی‌ها و کاربرد آن را تشریح و گزارش کند. آثار تصویرسازی کودک و نوجوان ایران و جهان را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. برای متون داستانی و غیرداستانی مناسب کودک و نوجوان، طراحی شخصیت و تصویرسازی نماید. با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد تصویرسازی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت‌های مختلف، به کارگیرد و با علاقه به توسعه این هنر بپردازد. در آموزش تصویرسازی به دانش آموزان موفق عمل کند. 	تعداد ساعت: ۶۴
	شایستگی کلیدی: CK
	پیش نیاز: نقاشی ۱
	استاد متخصص برای
	تدریس: فارغ التحصیلان
	ارتباط تصویری و
	تصویرسازی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- تعریف تصویرسازی
- کاربرد تصویرسازی
- تاریخچه تصویرسازی در جهان و ایران
- شناخت انواع تصویرسازی:
- تصویرسازی کتب، نشریات و روزنامه‌ها (داستانی و غیرداستانی)
- تصویرسازی تبلیغاتی (آگهی، پوستر، کارت تبریک، بسته بندی و....)

۷۲- برخی تصویرگری و تصویرسازی را با هم متفاوت می‌دانند. از آنجاییکه برای تأیید این مطلب منابع کافی و متقن وجود ندارد، در این سرفصل تصویرسازی و تصویرگری از هم تفکیک نشده و تصویرسازی معادل *Illustration* به کار رفته است.

فصل دوم: تصویرسازی متون داستانی برای کودکان و نوجوانان: ۷۳

• تصویرسازی متون داستانی برای کتاب:

- بررسی شکل، قطع و جنس کتب مناسب کودک و نوجوان به تفکیک گروه سنی
- بررسی اصول و قواعد تصویرسازی متون داستانی کودک و نوجوان به تفکیک گروه سنی
- بررسی متن (تناسب با گروه سنی، شکل، اندازه و...)
- روابط متن و تصویر
- طراحی شخصیت
- صفحه آرایی و بررسی ترکیب بندی تصاویر و نوشته ها
- رنگ و تکنیک (تکنیک های مناسب کودک و نوجوان)
- طراحی جلد و صفحات آغازین

• تصویرسازی متون داستانی برای نشریات:

- بررسی شکل، قطع و جنس نشریات مناسب برای کودکان و نوجوانان
- بررسی متن (تناسب با گروه سنی، شکل، اندازه و...)
- روابط متن و تصویر
- اصول و قواعد تصویرسازی نشریات کودک و نوجوان با موضوعات داستانی
- طراحی شخصیت
- طراحی فضا و ترکیب بندی تصاویر و نوشته ها
- رنگ و تکنیک (کاربرد تکنیک های مناسب کودک و نوجوان)
- طراحی جلد و صفحات آغازین

فصل سوم: تصویرسازی متون غیر داستانی:

• شناخت مبانی تصویرسازی کتب درسی برای کودک و نوجوان: ۷۴

- اصول و قواعد تصویرسازی کتب درسی برای کودک و نوجوان
- بررسی متن (شکل، اندازه و...)
- رابطه متن و تصویر
- بررسی صفحه آرایی و بررسی ترکیب بندی تصاویر و نوشته ها
- رنگ و تکنیک (کاربرد تکنیک های مناسب)
- بررسی طراحی جلد و صفحات آغازین

۷۳- با توجه به اینکه انواع تکنیک ها در دروس نقاشی آورده شده در این درس تکیه بر مباحث نظری تصویرسازی و نیز انجام کار عملی تصویرسازی با استفاده از تکنیک های کار شده در دروس نقاشی است.

۷۴ صرفاً بررسی نظری اصول و مبانی تصویرسازی کتب درسی مورد نظر است و با توجه به گستردگی مطالب این سرفصل، نیاز به انجام کار عملی در این فصل نیست.

فصل چهارم: تصویرسازی تبلیغاتی برای کودک و نوجوان^{۷۵}:

- کاربرد تصویرسازی در طراحی پوشاک، کارت تبریک، لوازم التحریر، پوستر، تقویم، آگهی تبلیغاتی، بسته بندی محصولات غذایی و دارویی و ...

تکالیف یادگیری^{۷۶}:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- مطالعه منابع مکتوب و تلخیص و ارائه آن
- ارائه آرشو تصویری از طراحی شخصیت و انواع تصویرسازی داستانی و غیرداستانی برای کودکان و نوجوانان
- ارائه گزارش درباره تاریخچه و اصول تصویرسازی و شناخت تصویرسازان بنام ایران و جهان
- نقد و تحلیل آثار تصویرسازی داستانی و غیرداستانی مرتبط با کودک و نوجوان به تفکیک گروه سنی و ارائه گزارش مکتوب
- انجام تمرینات عملی برای "طراحی شخصیت" و تمرین شیوه های طراحی شخصیت (واقع نمایی، ساده سازی، تغییر یا دفرماسیون، شیوه های اتفاقی و ...)
- انجام تمرینات عملی تصویرسازی برای متون داستانی مناسب کودک و نوجوان
- انجام تمرینات عملی صفحه آرایی متون داستانی مناسب کودک و نوجوان
- انجام تمرینات عملی برای طراحی کارت تبریک
- تهیه فیلم و اسلاید های آموزشی از مراحل انجام تصویرسازی ها
- انجام تمرینات عملی برای ترکیب تکنیک های دستی و کامپیوتری

تکالیف عملکردی:

- مطالعه منابع مکتوب و تلخیص و ارائه آن
- تهیه آرشو تصویری از طراحی شخصیت و انواع تصویرسازی داستانی و غیرداستانی برای کودکان و نوجوانان
- تهیه گزارش درباره تاریخچه و اصول تصویرسازی و شناخت تصویرسازان بنام ایران و جهان
- نقد و تجزیه و تحلیل آثار تصویرسازی داستانی و غیرداستانی مرتبط با کودک و نوجوان به تفکیک گروه سنی و تهیه گزارش مکتوب
- انجام تمرینات عملی برای "طراحی شخصیت" و تمرین شیوه های طراحی شخصیت (واقع نمایی، ساده سازی، تغییر یا دفرماسیون، شیوه های اتفاقی و ...)
- انجام تمرینات عملی تصویرسازی برای متون داستانی مناسب کودک و نوجوان
- انجام تمرینات عملی صفحه آرایی متون داستانی مناسب کودک و نوجوان

۷۵- تصویرسازی تبلیغاتی برای کودکان و نوجوانان بسیار گسترده است لذا در این سرفصل با توجه به کاربرد در مدرسه، صرفا به کار عملی برای طراحی کارت تبریک اکتفا شده است.

۷۶ بخشی از تکالیف این درس با توجه به نیاز معلم هنر باید بر مباحث نظری تصویرسازی از جمله اصول تصویرسازی مناسب و نقد و بررسی آثار تصویرسازان، متمرکز باشد.

- انجام تمرینات عملی برای طراحی کارت تبریک
- تهیه فیلم و اسلاید های آموزشی از مراحل انجام تصویرسازی ها
- انجام تمرینات عملی برای ترکیب تکنیک های دستی و کامپیوتری

فصل پنجم: آموزش تصویرسازی به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث تصویرسازی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر تصویرسازی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر تصویرسازی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر تصویرسازی
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر تصویرسازی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر تصویرسازی
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

منابع آموزشی

منابع اصلی:

- سالزبری، مارتین (۱۳۸۷). تصویرگری کتاب کودک. ترجمه شقایق قندهاری. تهران: نشر کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ اول
- قایینی، زهره (۱۳۹۰). تصویرگری کتاب های کودکان: تاریخ، تعریف ها و گونه ها. تهران: موسسه پژوهشی تاریخ ادبیات کودکان
- زیگن، لارنس (۱۳۹۰). مبانی تصویرسازی. تهران: نشر پشتون، چاپ اول
- اکرمی، جمال الدین (۱۳۸۹). کودک و تصویر، جستارهایی در تصویرگری کتاب کودک. تهران: انتشارات سروش
- مؤلف: کریستی، مارتین (۱۳۹۷). نقاشی های خیالی، شیوه های ساده از نقاشی های خیالی. تهران: بهار، چاپ دوم

منابع فرعی:

- ابراهیمی، نادر (۱۳۶۷). مقدمه ای بر مصورسازی کتاب کودکان. تهران: نشر آگاه، چاپ اول
- حسن پور، محسن (۱۳۹۱). تصویرسازی. تهران: انتشارات فاطمی
- دارسی هیوز، آن؛ هب ورنون، موریس (۱۳۹۲). چاپ لینولیوم در تصویرگری. ترجمه لیلا تربتی. تهران: جمال هنر

راهنمای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۵ نمره
- ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۸ نمره
- ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۷ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی، ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در طراحی و اجرای تصویرسازی ها تکیه بر شیوه های دستی باشد ولی به آخرین امکانات روز نیز توجه شود.

سرفصل درس «آشنایی و بازدید از موزه ها و مراکز هنری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

دروس هنری از قبیل: تاریخ هنر ایران و جهان، تاریخ هنر و تمدن اسلامی، تاریخ نقاشی ایران و جهان و ... دروسی هستند که به توصیف سیر تحول و تطور هنر های مختلف می پردازند. هنرهای تجسمی بالذات هنرهای بصری هستند. وقتی سخن از چنین هنرهایی می شود حق مطلب زمانی ادا می شود که این هنرها به تجربه و دیدار در آید. مگر می توان از نقاشی و معماری حرف زد و با داشتن نمونه های در دسترس، آنها را ندید.

کشور ایران طبق آمار جهانی یونسکو جزو ده کشور اول بالاترین جاذبه های تاریخی و فرهنگی است. از این رو بازدید از مراکز هنری، موزه ها و جاذبه های فرهنگی، تاریخی و هنری ضرورتی است انکار ناپذیر؛ بالاخص در کشوری که مهد فرهنگ و هنر و تمدن کهن است. از طرفی دیگر توجه به بازدید از مراکز هنری و موزه ها تاثیر آموزش تاریخ هنر و فرهنگ و تمدن را نه تنها نهاده می کند بلکه نقش مهمی در هویت بخشی تاریخی فرهنگی اجتماعی دانشجو معلمان و به تبع آن دانش آموزان و نسل آتی دارد. اگر دانشجو معلم رشته هنر فرصت بازدید از چنین مجموعه هایی را داشته باشد، می تواند با روش تدریس بازدید از مراکز هنری و موزه ها نشاطی دو چندان در آموزش ایجاد کند و دانسته های دانش آموزان را به سمت تجربه هنری سوق دهد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: آشنایی و بازدید از موزه ها و مراکز هنری نام درس به انگلیسی: Acquainting with & Visiting museums and art centers
نوع درس: عملی	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۶۴	
شایستگی کلیدی:	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
CK	• با دیدن آثار هنری و تاریخی موجود در موزه ها و مراکز هنری، میراث فرهنگی هنری و تاریخی کشور خود را شناخته و آن را به دانش آموزان معرفی کند.
پیش نیاز: تاریخ هنر ایران، تاریخ هنر جهان، هنر و تمدن اسلامی	• شیوه زندگی و تفکرات و نوع پوشش و ... اقوام گذشته خود را تفسیر و تحلیل کند.
استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر	• با نگرشی مثبت نسبت به میراث فرهنگی هنری و تاریخی کشور خود، آثار هنری منبعث از آنها خلق کند.
	• با دیدن آثار هنری در موزه ها و مکان های تاریخی سبک های هنری و دوره های تمدنی و تاریخی را گزارش، تحلیل و از نگاه تطبیقی بررسی و پژوهش کند.
	• با بازدید از موزه ها و مراکز هنری و فرهنگی، یادگیری را در دانش آموزان نهادینه کرده و معلومات و دانسته های آن ها را کاربردی کند.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- آشنایی با موزه و موزه داری
- تاریخچه موزه و موزه داری

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و جمع بندی در آخر کلاس

تکالیف عملکردی:

- بررسی و تحقیق پیرامون تاریخچه موزه در ایران در قالب گزارش مکتوب
- بررسی و فهرست کردن مراکز هنری و موزه ها در شهر محل تحصیل در قالب گزارش مکتوب
- بررسی مهم ترین موزه های هنری دنیا و ارائه گزارش

فصل دوم: بازدید از موزه ها و مراکز هنری تاریخی

- آداب بازدید از موزه ها
- آشنایی با موزه های شاخص ایران:
 - موزه ملی ایران
 - موزه دوران اسلامی
 - موزه آستان قدس رضوی
 - موزه ملی
 - موزه جواهرات ملی
 - کاخ موزه گلستان
 - موزه فرش ایران
 - موزه آبگینه و سفال
 - موزه هنرهای معاصر
- موزه ها و مراکز هنری موجود در منطقه/ بوم دانشجوی معلمان

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- ارائه کنفرانس شفاهی راجع به ویژگی های موزه ها و مراکز هنری مستقر در منطقه و بوم خود
- ارائه گزارش مکتوب از بازدید موزه ها و مکان های هنری
- مراجعه به منابع مکتوب و مقالات علمی معتبر و ارائه یافته های پژوهشی مرتبط با درس به صورت مکتوب و ارائه کنفرانس

تکالیف عملکردی:

- تحقیق و بررسی در مورد موزه ها و مراکز فرهنگی مستقر در منطقه و بوم خود
- تهیه گزارش مکتوب از بازدید موزه ها و مکان های هنری
- تهیه آلبوم تصویری از موضوعات موزه های مختلف و موارد موجود در آنها

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده انیمیشن های آموزشی) در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، ارائه کنفرانس می باشد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی از طریق کتاب، مجلات علمی، سی دی های آموزشی و چندمنظوره، سایت های اینترنتی و پژوهشی و ترسیم نقشه مفهومی است. بازدید مستقیم از مراکز و موزه های هنری و اسلامی و تاریخی که به نحوی تجلی گر مظاهر هنر و تمدن ایرانی-اسلامی است امکان تعمیق و تفهیم موضوعات مورد بحث دوره آموزشی، کاربردی نمودن و تولید علم نافع را فراهم می نماید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- نفیسی، نوشین دخت (۱۳۹۵). موزه داری. تهران: سمت

منابع فرعی:

- رسولی، ندا (۱۳۹۵). موزه و موزه داری در ایران (به روایت اسناد). تهران: کتابخانه ملی ایران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشیناز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد و در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار خواهد گرفت.

ارزشیابی تکوینی: (۸ نمره)

ارزشیابی پایانی: (۶ نمره)

کارپوشه: (۶ نمره)

نکات مهم:

- هر استان با توجه به امکانات جغرافیایی خود مکان های مورد بازدید را در طول دوره تعریف کند و توصیه می شود در صورت امکان یک بازدید از موزه های هنری خارج از استان برنامه ریزی گردد.
- برنامه بازدید با توجه به شمول اکثریت موضوعات: تاریخ هنر ایران باستان، هنر دوره اسلامی، هنر معاصر و تاریخ هنر جهان طراحی شود.
- ضروری است وسیله نقلیه مناسب برای بازدید هفتگی این درس از سوی پردیس یا واحد دانشگاهی مهیا گردد.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مداقه در طبیعت و حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست در مباحث مختلف مدنظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «آموزش کاربردی ادبیات کودک و نوجوان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ادبیات کودک و نوجوان بخشی از ادبیات غنی و گسترده جهان بخصوص ایران می باشد. آشنایی دانشجوی عرصه های مختلف هنر با نگارش و خلق آثار بدیع ادبی کودک و نوجوان می تواند در آموزش هویت ایرانی - اسلامی برای دانش آموزان و نیازهای ذهنی، عاطفی، اجتماعی و جسمی آنان در سنین مختلف پاسخگو باشد. شناخت، تسلط و خلق اثر ادبی این هنرمندان با قالب های داستان، قصه، شعر، نقد و تحلیل معنایی و تصویری، با مضمون کودک و نوجوان و آموزش آن به ایشان نقش و تاثیر فراوانی در تربیت و آموزش فرهنگ غنی ایران ایفا می نماید.

<p>نام درس به فارسی: آموزش کاربردی ادبیات کودک و نوجوان</p> <p>نام درس به انگلیسی:</p> <p>Practical Training of Children and Adolescents literature</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری-عملی</p> <p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۴۸</p> <p>شایستگی کلیدی: CK</p> <p>پیش نیاز: زبان و ادبیات فارسی</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • تاریخچه و انواع قالب های نظم و نثر ادبیات کودک و نوجوان را شناسایی و گزارش کند. • با شناخت مهارت های کلامی و نوشتاری کودکان و نوجوانان و ویژگی ها و قالب های مختلف نظم و نثر، خلق اثر نماید. • با شناخت حوزه های نگارش، سرودن، قصه پردازی، شعر خوانی، نقد محتوایی با مضمون کودک و نوجوان، به نقد و تجزیه و تحلیل آثار ادبی کودکان و نوجوانان بپردازد. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- تعاریف ادبیات و ادبیات کودک و نوجوان.
- آشنایی با روانشناسی و ویژگی های کلامی و رفتاری کودک و نوجوان.
- آشنایی با قالب های مختلف نظم و نثر در ادبیات کودک و نوجوان.
- آشنایی با نویسندگان مطرح و چگونگی ارایه اثر ادبی در قالب ها و سبکهای ادبی.

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ، مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش شفاهی از انواع ادبیات و قالب های نظم و نثر در ادبیات کودک و نوجوان .
- جمع آوری و مطالعه نمونه هایی از آثار مطرح ادبیات ایران و جهان در زمینه کودک و نوجوان .

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارشی مکتوب از تعاریف و نظریه های مختلف در حوزه ادبیات کودک و نوجوان.

- تهیه گزارش خلاصه کتاب های مختلف داستان و شعر کودکان و نوجوانان.
- تهیه گزارش از شناسایی دواثر برای هر یک از سبک ها و قالب های نثر روایی.

فصل دوم: تمرین نوشتن (نویسندگی)

- آشنایی و شناسایی انواع قالب های نویسندگی در ادبیات
- آشنایی با اصول ادبیات کودک و نوجوان (درونمایه، خیال انگیزی، زبان، لحن و بیان، سبک و طرح، قالب، گیرایی و دل انگیزی)
- آشنایی و بررسی انواع نثر روایی کودک و نوجوان شامل افسانه، قصه، فانتزی، رمان تخیلی، داستان کوتاه
- تمرین های نوشتن در قالب های مختلف نویسندگی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ، شرکت و تعامل در مباحث درسی
- ارائه گزارش شفاهی از قالب های نویسندگی (گزارش نویسی، قطعه ادبی، خاطره نویسی، نمایشنامه نویسی، فیلمنامه نویسی، رمان نویسی و داستان نویسی کوتاه)
- جمع بندی مفاهیم ساختار و شیوه های پرداخت عناصر و کارکرد هریک از قالب های فوق
- تمرین نوشتن در قالب های مختلف نویسندگی

فعالیت عملکردی:

- بحث و بررسی گروهی پیرامون ویژگی های هریک از قالب های نویسندگی
- ارائه گزارشی کتبی درباره تعیین جایگاه و میزان کارایی هریک از قالب های نویسندگی
- گزینش و شناسایی و معرفی نمونه های مطرح هریک از قالب های نویسندگی
- تمرین نوشتن در قالب های مختلف نویسندگی

فصل سوم: هنر شعر خوانی

- آشنایی با شعر و ویژگی های آن
- آشنایی با تاریخچه شعر خوانی
- آشنایی با شعر خوان و ویژگی هایشان
- زمان و مکان و فضای شعر خوانی
- آماده سازی یک شعر برای اجراء

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- شعر و شعر خوانی را می شناسد
- محور های طرح و برنامه شعر خوانی را شرح می دهد
- شیوه ها و شگردهای شعر خوانی را مورد سنجش قرار می دهد

- اجرای یک شعر با یکی از روش های مناسب شعر خوانی

فعالیت عملکردی:

- بحث و تبادل نظر درباره زمینه های استفاده از شعر خوانی در روش های تدریس
- شعری را برای اجرا آماده می کند

فصل چهارم: هنر قصه پردازی

- ارائه گزارشی از تاریخچه قصه پردازی کودک و نوجوان در ایران و جهان
- جایگاه قصه و قصه گوئی در ادبیات کودک و نوجوان
- قصه پردازی در کتاب های درسی دوره های مختلف تحصیلی
- شیوه ها و شگردهای قصه پردازی در بین خانواده های امروزی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- گزارشی شفاهی از انواع قصه پردازی در ایران و جهان را ارائه می دهد
- محورهای طرح و برنامه هنر قصه پردازی را شرح می دهد
- ایده ای را انتخاب کرده و از آن برای پردازش قصه بهره می گیرد

فعالیت عملکردی:

- بحث و تبادل نظر در زمینه های کاربردی قصه پردازی و روش های تدریس
- تهیه گزارش در زمینه نحوه تبدیل ایده به یک قصه

فصل پنجم: نقد محتوایی در ادبیات کودک و نوجوان

- آشنایی با تاریخچه نقد ادبی و هنری
- آشنایی با انواع نقد: (نقد ساختارنگر، نقد درونمایه نگر، نقد درونمایه نگر و ساختارنگر (نقد تکوینی)
- آشنایی با عناصر محتوایی، الهام، تخیل، اندیشه، طبقه بندی نوع درونمایه (حماسی، غنایی، تعلیمی، عرفانی، انتقادی)
- آشنایی با عناصر ساختاری متن، طرح، شخصیت، راوی و زاویه دید، زمان و خط زمانی، ماجرا، مکان رویدادها، گره افکنی، گفتگو، اوج و فرودها (در داستان)
- آشنایی با عاطفه (احساس)، تخیل، زبان، واژگان، ترکیب ها، نحو، آهنگ (در شعر)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارشی از تعاریف نقد و تاریخچه آن در ادبیات کودک و نوجوان
- عناصر نقد محتوایی نثر و نظم کودک و نوجوان را توضیح دهد
- اثری مرتبط با ادبیات کودک و نوجوان را با توجه به اصول نقد، تحلیل و بررسی کند

فعالیت عملکردی:

- ارزش گذاری و ارزشیابی محتوایی کتاب کودک و نوجوان و ارائه گزارش

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، خواندن داستان ها و اشعار مختلف، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم داستانی و مستند و انیمیشن های آموزشی کودکان و نوجوانان و دعوت از نویسندگان و شاعران مطرح کودک و نوجوان) در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس و در مباحث عملی انجام فعالیت های طراحی شده در محیط کارگاه و ارائه و تحلیل نتایج به دست آمده است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش و نوشتن نمونه داستان و شعر و سایر فعالیت های ادبی بصورت فعالیت عملی است. همچنین می توان فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند دعوت از شاعران و نویسندگان مطرح و نمایش فیلم های موفق سینمای کودک و نوجوان را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- نعمت اللهی، فرامرز (۱۳۸۶). ادبیات کودک و نوجوان (شناسایی، ارزشیابی، ارزشگذاری). تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی.

منابع فرعی:

- ادبیات کودکان و نوجوانان، مولفان دکتر حسین قاسم پور مقدم، فریدون اکبری شلدره ای، منصور یارویی سی. (۱۳۸۷) موسسه آیندگان
- ادبیات کودکان در ایران. از آغاز تادیه هفتاد، مولف دکتر رضا شجری. (۱۳۸۴) انتشارات عیاران
- هنر قصه گویی خلاق. مولف جک زاپیس. ترجمه مینو پرنیانی. (۱۳۸۰) انتشارات رشد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: (آزمون نظری) ۶ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های کارگاهی پیش بینی شده) ۴ نمره

ارزیابی پوشه کار: (ارائه کلیه آثار تولید شده ادبی، نقد ادبی، هنری و اجرای شعر خوانی در کلاس و بیرون از کلاس) ۱۰ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، ادبیات ملی و بومی مورد توجه خاص قرار گیرد.
- مباحث زیبایی شناسی ادبی و نقد و تحلیل آثار ادبی گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای ادبی روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

- به ایده سازی و ایده پردازی توجهی ویژه شود.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.

سرفصل درس «گرافیک محیطی مدارس»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ارتباط محیطی از جمله مهم ترین زمینه های کارکرد طراحی گرافیک است. این بخش با دو وجه تسهیل ارتباط با محیط و زیباسازی و فضاسازی می تواند از کاربردی ترین حوزه های هنر در مکان های مختلف باشد. مدارس از جمله فضاهای پرمخاطب و حائز اهمیتی است که با بکارگیری صحیح گرافیک محیطی در آن، می توان فضایی با نشاط و زیبا را برای تربیت و پرورش شایسته کودکان و نوجوانان مهیا کرد. همچنین کاربرد گرافیک محیطی در مدارس موجب ارتباط بهتر جامعه معلمان، کارکنان و مراجعین با مدارس خواهد شد. می توان با شناخت مخاطبین و توجه به جنسیت، سن و علایق ایشان، محیطی زیبا، دلپذیر و تسهیل کننده ارتباط را فراهم نمود. آگاهی معلمان هنر به حوزه گرافیک محیطی به ایشان کمک می کند تا بتوانند نقش موثری در نقد و بررسی زیبایی شناختی مدارس داشته باشند و در جهت تغییر و دگرگونی و بهینه سازی آن گام بردارند. قطعاً بهبود محیط مدارس بر مدیریت و کمک به سایر دروس نیز تاثیر به سزایی خواهد گذارد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: گرافیک محیطی مدارس به انگلیسی: School Environmental Graphics
نوع درس: نظری- کارگاهی	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
تعداد واحد: ۱+۱	<ul style="list-style-type: none"> گرافیک محیطی، کارکرد و انواع آن را تشریح و گزارش کند. با شناخت محیط و مخاطب، کارکرد عناصر گرافیک محیطی در مکان های مختلف را نقد و تحلیل کند. ایده های مناسبی را برای بهبود گرافیک محیطی مراکز آموزشی پیشنهاد دهد. با شناخت نسبت به شیوه های اجرای گرافیک محیطی، ایده هایش را در مراکز آموزشی اجرا نماید. با کسب نگرش مثبت نسبت به کارکرد گرافیک محیطی در زندگی فردی و اجتماعی، آن را در موقعیت های مختلف، به کارگیرد و با علاقه به توسعه این هنر بپردازد. دانش آموزان را به زیباسازی محیط مدارس ترغیب نماید و از نیروی خلاق ایشان در این راستا بهره جوید.
زمان درس: ۶۴ ساعت	
شایستگی کلیدی: CK	
پیشنیاز: گرافیک	
استاد متخصص برای	
تدریس: فارغ التحصیلان	
ارتباط تصویری	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- تعریف گرافیک محیطی
- کاربرد و کارکرد گرافیک محیطی
- انسان و محیط
- محیط و معماری
- محیط و رنگ
- محیط و حجم

- نور و محیط
- محیط و انواع نوشتار
- بررسی آثار محیطی تزئینی در فضاهای داخلی (In door) و بیرونی (Out door)
- بررسی آثار محیطی اطلاع رسان در فضاهای داخلی و بیرونی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه گزارش از تعاریف، مفاهیم، انواع، عوامل موثر در محیط، کارکرد و کاربرد گرافیک محیطی
- ارائه چکیده مقالات کاربردی با موضوع گرافیک محیطی
- ارائه آرشو تصویری از انواع گرافیک محیطی
- ارائه گزارش تحلیلی از نقد و تحلیل آثار گرافیک محیطی (اطلاع رسان، تزئینی، ترکیبی)

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارش از تعاریف، مفاهیم، انواع، کارکرد و کاربرد گرافیک محیطی
- تهیه چکیده مقالات کاربردی با موضوع گرافیک محیطی
- تهیه آرشو تصویری از انواع گرافیک محیطی
- تهیه گزارش تحلیلی از نقد و تحلیل آثار گرافیک محیطی (اطلاع رسان، تزئینی، ترکیبی)

فصل دوم: گرافیک محیطی مراکز آموزشی

- کارکرد گرافیک محیطی در ارتباط با کودکان و نوجوانان
- اصول طراحی گرافیک محیطی برای مدارس
- نقد و تحلیل گرافیک محیطی مدارس
- ایده پردازی و شیوه های عملی برای بهبودبخشی به گرافیک محیطی مدارس
- کارکرد گرافیک محیطی در دانشگاه
- اصول طراحی گرافیک محیطی برای دانشگاه
- نقد و تحلیل گرافیک محیطی دانشگاه
- ایده پردازی و شیوه های عملی برای بهبودبخشی به گرافیک محیطی دانشگاه

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه چکیده مقالات کاربردی با موضوع گرافیک محیطی مراکز آموزشی
- ارائه آرشو تصویری از گرافیک محیطی مراکز آموزشی
- ارائه گزارش تحلیلی از نقد و بررسی گرافیک محیطی در مراکز آموزشی
- انجام تمرینات عملی برای طراحی آثار تزئینی در محیط های داخلی و بیرونی مراکز آموزشی (انواع نقاشی دیواری، کاشی شکسته روی دیوار، حجم های تزئینی و ...)

- اجرای نهایی طرح های تزئینی در محیط آموزشی واقعی به صورت فردی یا گروهی
- انجام تمرینات عملی برای طراحی برخی تابلوهای اطلاع رسان محیطی برای یک مکان آموزشی (چند پیکتوگرام و یک ساین داخلی و بیرونی)
- ارائه گزارش تحلیلی از نقد و بررسی آثار انجام شده در کلاس

فعالیت عملکردی:

- تهیه چکیده مقالات کاربردی با موضوع گرافیک محیطی مراکز آموزشی
- تهیه آرشیو تصویری از گرافیک محیطی مراکز آموزشی
- تهیه گزارش تحلیلی از نقد و تحلیل گرافیک محیطی در مراکز آموزشی
- انجام تمرینات عملی برای طراحی آثار تزئینی در محیط های داخلی و بیرونی مراکز آموزشی (انواع نقاشی دیواری، کاشی شکسته روی دیوار، حجم های تزئینی و ...)
- اجرای نهایی طرح های تزئینی در محیط آموزشی واقعی به صورت فردی یا گروهی
- انجام تمرینات عملی برای طراحی برخی تابلوهای اطلاع رسان محیطی برای یک مکان آموزشی (چند پیکتوگرام و یک ساین داخلی و بیرونی)
- تهیه گزارش تحلیلی از نقد و بررسی آثار انجام شده در کلاس

فصل سوم: آموزش گرافیک محیطی به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر گرافیک محیطی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر طراحی محیطی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر گرافیک محیطی

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر طراحی محیطی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر گرافیک محیطی

• ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. همچنین استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی مورد توجه قرار گیرد. ارائه دروس و تکالیف در راستای آشنایی و درک بیشتر طبیعت توسط دانشجویان طراحی شود.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس تدارک دیده شود.

۴. منابع آموزشی

- ایلوخانی، مسعود (۱۳۸۸). گرافیک محیطی. تهران: انتشارات فاطمی، چاپ اول
- اسدالهی، مصطفی (۱۳۹۵). گرافیک محیطی. تهران: فاطمی، چاپ اول
- استوار، مسیب (۱۳۹۲). هنر گرافیک محیطی. تهران: انتشارات رازنامه

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: (آزمون نظری پایانی): ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: (مشارکت در فعالیت های کلاسی و انجام تمرینات) ۸ نمره

ارزیابی پوشه کار: (ارائه نهایی آثار) ۷ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجویان معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی و ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری از ارکان اصلی درس است.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.

- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در طراحی و اجرای طرح های گرافیک محیطی، علاوه بر شیوه های دستی و سنتی به آخرین امکانات روز توجه شود.

سرفصل درس «نگارگری ایرانی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

نگارگری ایرانی خلق تصاویر بر آمده از ذهن است و نگارگر ایرانی صرفاً تصویرگر طبیعت نیست بلکه آنچه را که تخیل می کند به تصویر می کشد و در این راه با الهام از تعالیم اسلامی به خلق اثر هنری ایرانی - اسلامی می پردازد. نگارگری ایرانی در حقیقت ریشه در فرهنگ و هنر ایران زمین دارد و روش ها و سبک های گوناگونی را شامل می شود. چنین به نظر می رسد که تحولات هنر تصویری در ایران، به رغم گسست های تاریخی، نفوذ فرهنگ های بیگانه و آمیختگی سنت های غیر متجانس از پیوستگی و تداوم نسبی برخوردار بوده اند. نگارگری در هر دوره می تواند به مثابه ی آینه ی تمام نمای مسائل مختلف و تحولات فرهنگی، اجتماعی، سیاسی حاکم بر یک جامعه باشد. عالم لطیف و زیبای نگارگری های ایرانی، پر از رمزها و شگفتی هاست لیکن دیده ای می باید که آنها را بشناسد و بشکافد و آن چه را که مستتر است بیابد.

شناخت هنر نگارگری برای آشنایی با فرهنگ و هویت ایرانی - اسلامی ضرورتی غیر قابل انکار است. لذا دانشجو معلمان رشته آموزش هنر در این درس ضمن کسب دانش، نگرش و مهارت در حوزه نگارگری، برای تربیت هنری دانش آموزان مهیا خواهند شد.

نام درس به فارسی: نگارگری ایرانی نام درس به انگلیسی: Persian miniature	مشخصات درس نوع درس: نظری - کارگاهی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۶۴ شایستگی کلیدی: CK پیش نیاز: نقاشی ۱ استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر
<ul style="list-style-type: none"> • نگارگری ایرانی، مکاتب مختلف آن، قواعد ساختاری و مراحل شکل گیری آن را تبیین و گزارش کند. • وسایل مورد نیاز نگارگری ایرانی را بشناسد و به طراحی و خلق اثر هنری در این حوزه بپردازد. • به اهمیت و جایگاه هنر نگارگری توجه کرده و رموز طراحی آنرا دریافت نماید. • آثار نگارگری ایران را مورد نقد و تحلیل قرار دهد. • با موفقیت نگارگری ایرانی را به دانش آموزان آموزش دهد. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: تحولات هنر تصویری در نگارگری ایرانی

- تاریخچه و تحولات نگارگری ایرانی
- بررسی و شناخت انواع مکاتب نگارگری ایرانی و خصوصیات آنها (مکتب بغداد مکتب سلجوقی، مکتب تبریز، مکتب شیراز اول، مکتب جلایری، مکتب شیراز دوم، مکتب هرات، کمال الدین بهزاد، مکتب تبریز دوم و مکتب اصفهان، مکتب قاجار)
- تأثیرات مکاتب خارجی بر نگارگری ایرانی
- ضرورت و اهمیت پرداختن به آموزش نگارگری ایرانی

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، مشارکت در مباحث درسی
- رایاه کنفرانس کلاسی جهت آشنایی کامل با هر یک از مکاتب نگارگری ایرانی
- ارائه گزارش درباره ضرورت آموزش نگارگری ایرانی

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش درباره ویژگی ها و تحولات نگارگری ایرانی برای رایاه در کلاس
- تهیه کنفرانس کلاسی جهت آشنایی کامل با هر یک از مکاتب نگارگری ایرانی
- تهیه چکیده مقالات موجود در زمینه نگارگری ایرانی و مکاتب آن، جهت رایاه در کلاس
- نقد و تحلیل ضرورت آموزش نگارگری ایرانی

فصل دوم: طراحی و اجرای نگارگری ایرانی

- ابزارها و کاربردهای آنها در نگارگری ایرانی (تاثیر پذیرها شامل انواع مقواها، بوم، کاغذ و ...، تاثیرگذارها مثل رنگ های روحی و جسمی، قلموها، مدادها و ...)
- شیوه ها و مکاتب طراحی و انواع تکنیک های رنگ گذاری در نگارگری ایرانی
- مراحل کار با طرح و رنگ در مکاتب نگارگری ایرانی

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، مشارکت در مباحث درسی
- تمرینات اولیه در باره انجام مراحل کار با ابزارهای کاربردی در نگارگری ایرانی
- طراحی و مراحل آن در نگارگری ایرانی
- انتخاب مکتب و انجام طراحی های اولیه
- انجام کار عملی و ادامه مراحل کار روی مکاتب انتخابی^{۷۷}
- تکمیل فرآیند طراحی، رنگ گذاری، پرداخت و قلم گیری طرح ها

تکالیف عملکردی:

- انجام تمرینات عملی در مکاتب مختلف نگارگری
- تکمیل فرآیند رنگ گذاری، پرداخت و قلم گیری طرح ها

فصل سوم: آموزش نگارگری به دانش آموزان (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای مباحث نگارگری ایرانی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- چگونگی ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان
- چگونگی ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نگارگری ایرانی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی

^{۷۷} با توجه به تنوع مکاتب نگارگری ایرانی، انجام کار عملی در حداقل ۳ مکتب توسط هر دانشجو برای آشنایی هر چه بیشتر مورد تاکید است.

- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نگارگری ایرانی در دانش آموزان
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نگارگری ایرانی

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر نگارگری ایرانی در دانش آموزان
- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر نگارگری ایرانی

- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعاً باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از مراکز و نمایشگاه های مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- آژند، یعقوب (۱۳۹۵). نگارگری ایران (۲۰۱). تهران: انتشارات سمت، چاپ اول

منابع فرعی:

- آقا میری، علیرضا (۱۳۹۴). آموزش نگارگری. تهران: انتشارات یساولی
- کتب تمرینی و بروز که توسط استاد معرفی می شود

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: پرسش و پاسخ و تعیین سطح کلاس همراه با ارایه کارهای قبلی در صورت داشتن

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۶ نمره)

ارزشیابی پایانی: برگزاری آزمون نظری با تاکید بر شناخت مکاتب نگارگری (۸ نمره)

کارپوشه: ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۶ نمره)

نکات مهم:

- شناخت نظری کلیه مکاتب نگارگری ایران از ارکان اصلی این درس است و پرداختن به کار عملی باید در کنار مباحث نظری انجام گیرد.
- به ایده سازی و ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال مورد توجه قرار گیرد.
- مذاقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- اجرای نگارگری ها به شیوه های دستی و سنتی انجام گیرد.

سرفصل درس «زبان انگلیسی تخصصی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

هر زبان جدیدی، دنیایی را در مقابل انسان می‌گشاید. امروزه ارتباط، خصوصاً در تعاملات علمی امری غیرقابل اجتناب است و کسی در این عرصه موفق است که مسلح به یک زبان دیگر یا رسانه ارتباطی باشد. با توجه به اینکه قسمت عمده‌ای از منابع موجود در حوزه هنر به زبان انگلیسی است، فهم متون هنری، این امکان را برای دانشجویان فراهم می‌کند تا در جریان نظریات، یافته‌ها و پژوهش‌های صورت گرفته در سایر نقاط دنیا قرار گیرد و آگاهی خود را در مورد دانش نظری هنر، تجزیه تحلیل آثار هنری و ... ارتقاء دهد تا در آموزش این رشته از ابزارها و روش‌های به روز استفاده نماید.

نام درس به فارسی: زبان انگلیسی تخصصی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Art Technical Language	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
• متون تخصصی زبان انگلیسی را در رشته هنر مطالعه و درک کند.	تعداد ساعت: ۳۲
• متن را بصورت تحت الفظی با توجه به ساختار زبان اصلی و زبان فارسی ترجمه کند.	شیستگی کلیدی: Ck
• ضمن ترجمه متن، ساختار علمی را رعایت کرده و با توجه به زمینه و مضمون متن دامنه معنایی لغت را نیز لحاظ کند.	پیش نیاز: زبان انگلیسی
• با توجه به رشته خود متنی تخصصی را به زبان انگلیسی تهیه، ترجمه و ارائه کند.	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص زبان انگلیسی و ترجیحا
	استادان گروه هنر مسلط به زبان
	انگلیسی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

در طی این دوره فرصت‌هایی فراهم می‌شود تا دانشجویان با تعمق در محتوای درس، با مهارت‌های مطالعه و درک متون عمومی و تخصصی در رشته خود آشنا شوند.

- تکمیل جدول معانی فارسی اصطلاحات تخصصی
- تکمیل جدول مترادف‌های انگلیسی اصطلاحات تخصصی
- انجام کاربرگ‌های ارائه شده در کلاس
- یادداشت برداری یا ارائه برداشت ذهنی خود از متن (ترجیحا به انگلیسی) در کلاس
- متون مربوط به تاریخ هنر
- متون مربوط به مبانی هنرهای تجسمی
- متون مربوط به گرافیک، نقاشی، صنایع دستی و ...

تکالیف یادگیری: در این درس فعالیت یادگیری در سه مرحله اتفاق می‌افتد که این فعالیت‌ها شامل راهبردهایی است که یادگیری آنها برای درک متن بسیار ضروری است. این فعالیت‌ها عبارتند از:

- ۱) فعالیت‌های پیش از خواندن (*pre reading activities*) و راهبردهای مرتبط با آن

۲) فعالیت های حین خواندن (*whilst reading activities*) و راهبردهای مرتبط با آن

۳) فعالیت های پس از خواندن (*post reading activities*) و راهبردهای مرتبط با آن

- تکمیل جدول مترادف های انگلیسی اصطلاحات تخصصی
- انجام کاربرگ های ارائه شده در کلاس
- یادداشت برداری یا ارائه برداشت ذهنی خود از متن (ترجیحا به انگلیسی) در کلاس

تکالیف عملکردی:

- ارائه خلاصه ها، برداشت ها و نقد و تحلیل های دانشجو
- یافتن متون مرتبط با رشته تحصیلی با مراجعه به کتاب های درسی لاتین، مجلات علمی معتبر و سایت های معتبر اینترنتی
- ارائه متن یا مقاله ای به زبان انگلیسی با توجه به زمینه رشته یا علاقه خود دانشجو

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از رویکرد ارتباطی و یادگیری مشارکتی در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه های مشارکتی و انجام فعالیت های عملی مانند تمرین و تکرار repetition برای درک عمیق تر و به کارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس است بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش مکتوب، ارائه شفاهی، مراجعه به منابع دست اول با مراجعه به کتابخانه، سایت های علمی و حتی تهیه منابع الکترونیکی به صورت فیلم و یا نرم افزارهای هنری به زبان انگلیسی است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

English for Visual Arts, Mehdi Hosseini, SAMT Publication.

منابع فرعی:

<http://www.eslincanada.com/english/englishlesson10.php>*

<http://myweb.lmu.edu/sshepherd/arts.htm>

http://www.teach-nology.com/teachers/lesson_plans/arts/visual

<http://www.english-online.at/art-architecture/visual-arts/visual-art-forms.htm>

<http://download.ebooks۶.com/Visual-arts-pdf.html>۴-

<http://www.ebooksdownloadfree.com/download/visual-arts-۱.html>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنهاد در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد و در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار می گیرد..

ارزشیابی تکوینی: ۴ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

نکات مهم:

- سعی شود مهارت های درک مطلب و ارائه بصورت انگلیسی برای دانشجویان هنر وجه کاربردی پیدا کند به نحوی که دانشجویان با لغات کلیدی رشته خود آشنا شوند
- ترتیب مطالب صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجویان معلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

هرگاه به یاری نشانه های زبانی و مفهوم سازی فلسفی، منطقی و علمی نتوانیم واقعیتی، رویدادی یا تجربه انسانی را بیان و به دیگری منتقل کنیم، به هنر پناه می بریم (احمدی، حقیقت و زیبایی). در باره خاستگاه و ماهیت هنر و زیبایی، از قدیم الایام دیدگاه های متفاوتی وجود داشته است. برخی آن را امری والا و قدسی دانسته اند و برخی دیگر خاستگاه آن را زمینی و انسانی قلمداد کرده اند. آیا هنر فن و مهارت است و اکتسابی است یا نه امری شهودی و ذاتی می باشد. معیارهای زیبایی چیست؟ بحث متفکرین بر سر این بوده است که بگویند زیبایی مطلق و نسبی چیست. اینکه شکل اثر هنری چه تأثیری در دریافت مخاطب دارد. نسبت معنا و ناخودآگاه با هنر چیست؟ شماری از متفکرین، از ناتوانی انسان در درک حقیقت و معنی اشیا و امور سخن می گویند و اعتقاد دارند که هنر واسطه رسیدن به نوعی از ارتباط معنوی با عالم حقیقی است که زبان علم و فلسفه قادر به ایجاد آن نیست. شناخت ماهیت هنر، حقیقت و زیبایی از دیدگاه اندیشمندان، فیلسوفان و هنرمندان مسلمان و غربی و بررسی تعاریف گوناگون درباره هنر و زیبایی از ضروریاتی است که با شناخت آنها دانشجو معلم وسعت نظر پیدا می کند و موجبات ارتقای دانش هنری قدرت تجزیه و تحلیل و قضاوت بهتر برایش فراهم می شود تا با تکیه بر این شناخت بتواند در تفهیم مقوله هنر و زیبایی به دانش آموزان موفق عمل کند.

نام درس به فارسی: زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: <i>Aesthetics and wisdom of Islamic art</i>	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> • مفهوم هنر، حقیقت، زیبایی و حکمت هنر اسلامی را از دیدگاه های مختلف، اعم از حکمای مسلمان و غیر مسلمان بررسی و به صورت تحلیلی گزارش کند. • در باب خاستگاه، ماهیت و کارکرد هنر و حکمت اسلامی و ویژگی های منحصر به فرد آن و نظر اسلام راجع به هنرهای مختلف و حدود و ثغور آن مطالب مستدلی را ارائه کند. • دیدگاه های حکما و فلاسفه شرق و غرب، مسلمان و غیر مسلمان درباره اعتقاد به قدسی بودن هنر و تمایزات آنها را تحلیل کند و نظر خود را در قالب نتیجه گیری خود گزارش کند. • مصادیق تربیت زیبایی شناختی در سیره معصومین و بزرگان اسلام را برای دانش آموزان تبیین، تعبیر و تفسیر کند. • مفاهیم هنر و حکمت اسلامی را به بیانی ساده در مصادیق و آثار هنر ایرانی، اسلامی به دانش آموزان تدریس کند. 	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: <i>Ck</i>
	پیش نیاز: تاریخ هنر ایران، تاریخ هنر جهان، تاریخ هنر و تمدن اسلامی
	استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- نظریه چیست؟
- هنر چیست؟
- نظریه هنر چیست؟
- تاسیس زیبایی شناسی
- ماده اثر هنری، خیال و تخیل
- مبدأ اثر هنری
- الهام حقیقت هنری
- ریشه شناسی هنر
- صورت اثر هنری، زیبایی
- غایت اثر هنری: کاتارسیس، تزکیه روح مخاطب

تکالیف یادگیری:

- تعاریف مطرح شده را در جمع بندی کرده و کلاسه بندی کند.
- بحث و بررسی پیرامون مبدا الهام، ریشه شناسی و غایت اثر هنری

تکالیف عملکردی:

- مفاهیم ارائه شده را در قالب جدول تقسیم بندی کند.
- مطالعه منابع مختلف و ارائه کنفرانس در قالب موضوعات مطروحه.

فصل دوم: هنر و زیبایی شناسی اسلامی

- پرسش در مورد زیبایی شناسی اسلامی
- حُسن، تجلی، عشق
- معنای هنر و هنرمندی در اسلام
- هنرمندی و فتوت
- معرفت هنری
- معنی و صورت در هنر اسلامی
- شعر و نقاشی در اسلام
- نسبت میان شعر و دین
- هنر دینی (اسلامی و مسیحی)

فصل سوم: حکمت هنر اسلامی

- تنزیه و تشبیه
- هنر تشبیهی و هنر تنزیهی

- تشبیه و سمبولیسم
 - آداب معنوی و سمبولیسم در هنر اسلامی

فصل چهارم: هنر و زیبایی شناسی در غرب

- نظریه بازنمایی هنر:
 - پیش از افلاطون و ارسطو
 - افلاطون
 - ارسطو
 - پس از افلاطون و ارسطو
- نظریه فرانمایی هنر:
 - پیش از تولستوی و کروچه / کالینگود
 - تولستوی
 - کروچه / کالینگود
- نظریه صورت گرایی هنر
 - پیش از کلائیوبل و راجر فرای
 - کلائیوبل و راجر فرای
 - پس از کلائیوبل و راجر فرای

فصل پنجم: نظریه های هنر در آرای متفکران مسلمان

- نظریه های اسلامی هنر با رویکرد حکمی فلسفی
 - منظر مشایی
 - منظر اشراقی
 - منظر صدرایی
- نظریه های اسلامی هنر با رویکرد حکمی عرفانی
 - ابن عربی و...
 - خیال مجرد و خیال متصل و منفصل عرفانی ابن عربی

فصل ششم: تاریخ هنر اسلامی

- زمینه های پیدایش هنر اسلامی
- منابع اسلامی هنر

- منابع یونانی و اساطیری هنر
- استحاله هنر بیگانه در عالم اسلامی
- ممیزات هنر اسلامی
- صور مختلف هنر اسلامی (شعر، موسیقی، نگارگری، خط، تذهیب و تشعیر، نقاشی، معماری و)

تکالیف یادگیری:^{۷۸}

- مطالعه منابع مکتوب در موضوعات فوق و بررسی ویژگی های هر دوره
- مشارکت فعال در کلاس و بحث پیرامون موضوعات فوق

تکالیف عملکردی:

- گرد آوری تعاریف مختلفی از دیدگاه حکما و فلاسفه یونان و روم راجع به مفهوم حقیقت، زیبایی، حکمت و هنر
- تحقیق و بررسی پیرامون رابطه حقیقت، زیبایی با فلسفه
- ارائه تحقیق ها به صورت گزارش مکتوب یا ارائه کنفرانس در قالب های مختلف
- تهیه جدول تطبیقی از نظریات و اندیشمندان هر دوره مطالعه
- تهیه چکیده مقالات علمی و ترویجی در مورد مباحث مربوطه قبل از هر جلسه
- جمع بندی نکات تشابه دیدگاه های مختلف درباره قدسی بودن هنر و ارائه جدولی تطبیقی از آنها
- تهیه تحقیق ها و مطالعات تحلیلی و تطبیقی پیرامون موضوعات مطرح شده در دوره
- انتخاب یک موضوع یا یک نظریه پرداز برای پژوهش و مطالعه تخصصی و ارائه کنفرانس
- تحقیق و بررسی پیرامون مصادیق زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی در هنرها و صنایع دستی ظریفه و معماری اسلامی ایرانی
- تحقیق در تاریخ و تمدن اسلامی پیرامون مصادیق تربیت زیبایی شناختی در تعالیم پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع) و بزرگان اسلام

فصل هفتم: تربیت زیبایی شناختی دانش آموزان

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن برای بخشی از مباحث زیبایی شناختی و حکمت هنر اسلامی متناسب با دانش آموزان
- چگونگی ارتقا حس زیبایی شناسی در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی در دانش آموزان
- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۷۸ فعالیت های عملکردی و یادگیری شامل فصل های دوم تا ششم است.

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی در دانش آموزان
- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم های مستند و آموزشی) در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، ارائه کنفرانس می باشد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی از طریق کتاب، مجلات علمی، سی دی های آموزشی و چندمنظوره، سایت های اینترنتی و پژوهشی و ... است.

همچنین بازدید از مراکز و موزه های هنری و اسلامی و تاریخی که به نحوی متجلی کننده این نوع زیبایی شناسی و حکمت هنری است در جهت تعمیق و تفهیم موضوعات مورد بحث دوره آموزشی، امکان کاربردی نمودن و تولید علم نافع را فراهم می نماید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- پازوکی، شهرام (۱۳۹۶). حکمت هنر و زیبایی در اسلام. تهران: فرهنگستان هنر
- عوض پور، بهروز (۱۳۹۲). درآمدی بر نظریه های هنر. تبریز: نشر موقام
- مدد پور، محمد (۱۳۸۶). حکمت انسی و زیبایی شناسی عرفانی هنر اسلامی. تهران: سوره مهر. چاپ دوم

منابع فرعی:

- احمدی، بابک (۱۳۸۵). حقیقت و زیبایی. تهران: نشر مرکز
- شپرد، آن. (۱۳۷۷). مبانی فلسفه هنر. ترجمه: علی رامین. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- رید، هربرت (۱۳۷۷). معنی هنر. ترجمه: نجف دریابندری. تهران: شرکت سهامی کتابهای جیبی (امیر کبیر)
- فرحزاد، حبیب الله. (بی تا). زیبایی اخلاق (سیره پیامبر گرامی اسلام). مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشین در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی با پرسش و پاسخ و ایجاد بحث گروهی برای رسیدن به یک سطح شناختی از دانشجویان است که در احتساب ارزشیابی پایانی مدنظر قرار خواهد گرفت.

ارزشیابی تکوینی: ۶ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

کارپوشه: ۴ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و يا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- توجه به مفهوم زیبایی و درك زیبا شناختی در طول قرون و اعصار مختلف در نزد حکمای شرق و غرب علی الخصوص سیره پیامبر، ائمه معصومین و حکمای اسلامی مطمح نظر است.
- سیر تحول و تطور حکمت هنری و شناخت هنر اسلامی نکته ای است که دانشجویان با شناخت آن می توانند در تربیت هنری نسل جدید و تبیین نگرش درست تاثیر گذار باشند.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای هنری روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.

سرفصل درس «سرود و نواهای انقلابی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

سرود یک وسیله‌ی تبلیغ بسیار خوبی است باب نوجوانان و جوانان. مقام معظم رهبری "مدظله العالی" نغمه و سرود یک ابزار کارآمد جهت تبلیغ و ترویج ارزش‌هاست. نغمه‌های گروهی در قالب گروه‌های سرود بسیار مؤثرتر از یک تک‌خوانی است. تأثیری که سرود و نغمه‌های گروهی و به طور کلی هنر در انتقال مفاهیم دارد بی‌بدیل است. همین مهم سبب می‌شود سرود علیرغم رشد رسانه‌ها همچنان جایگاهی ارزشمند داشته باشد و با رجوع به تاریخ معاصر شاهد تأثیر این هنر در پیروزی انقلاب اسلامی و هشت سال دفاع مقدس هستیم. گروه‌هایی که با اشعار حماسی روح حماسه و تحرک و جهاد را در کالبد‌ها می‌دیدند. با توجه به این تأثیر، نیاز است که به این هنر ارزشمند در تربیت معلمان هنر به صورت تخصصی و علمی توجه شود تا بتوان نیروهای متخصص و کارآمد جهت آفرینش و حفظ این هنر تربیت نمود.

نام درس به فارسی: سرود و نواهای انقلابی نام درس به انگلیسی: Revolutionary Songs and Tunes	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: عملی
• با فراگیری مبانی بنیادی و اصول هم خوانی و سرود، در اجرای سرودها موفق عمل کند.	تعداد واحد: ۲
• شعر و موسیقی ارزشی را بشناسد و نقد و بررسی نماید.	ساعت: ۳۲
• جایگاه و اهمیت این هنر را بشناسند و در جهت اعتلای آن همت گمارد.	شایستگی کلیدی: CK
• در آموزش سرود و نواهای انقلابی به دانش آموزان موفق عمل نماید.	پیش‌نیاز: آشنایی با هنرهای شنیداری
	استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیلان موسیقی و یا دارای سوابق تجربی با تایید گروه هنر

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: سرایش و تربیت شنوایی

فصل اول: بخش ریتم خوانی و بخش آوازی

- آشنایی با نت خوانی در کلید سل و فا
- آشنایی با انواع ارزش نت‌ها گرد، سفید، سیاه، چنگ و نقطه‌دار
- آشنایی با انواع میزان ساده، ترکیبی، لنگ و سنکوپ دار و تمرین حرکت دست برای نشان دادن ضرب
- آشنایی با فواصل تا فاصله هشتم
- آشنایی با نیم پرده کروماتیک و دیاتونیک
- آشنایی با ربع پرده‌ها
- آشنایی با گام‌های ماژور
- آشنایی با گام مینور طبیعی، هارمونیک و ملودیک
- آشنایی با دستگاه‌های آواز ایرانی

- آشنایی با چگونگی ایجاد صوت و اعضا مربوطه
- آشنایی با گستره‌های صوتی
- آشنایی با محدوده‌های صوتی راست کوک و چپ کوک

فعالیت یادگیری:

- تمرین انواع گام‌ها با ارزش‌های گوناگون نت‌ها در میزان‌های متفاوت با حرکت دست
- تمرین فواصل سوم تا هشتم و انجام تمرین به صورت گروهی
- یافتن مصادیق فواصل در سرودهای رایج

فعالیت عملکردی:

- تهیه نمونه صوتی از سرودهای رایج برای شناسایی ساختار آن‌ها
- انجام تمرینات عملی برای اجرای فواصل و گام‌ها و دستگاه‌های موسیقی ایرانی به صورت فردی و گروهی

فصل دوم: آواز گروهی

- آشنایی با تکنیک‌های صداسازی و هم‌خوانی
- شناخت تکنیک‌های تنفسی
- شناخت تکنیک‌های آوازی
- آشنایی با فونتیک و چگونگی ادای کلمات
- هم‌خوانی منوفونیک
- تمرین دوصدایی
- تمرین سه صدایی
- اجرای قطعات گروهی

فعالیت یادگیری:

- انجام تمرینات متعدد جهت صداسازی و آماده‌سازی صدا
- تمرین مکرر تکنیک‌های تنفسی و آوازی
- ارائه گزارشی درباره انواع سرود و تجزیه و تحلیل آن
- انجام تمرینات عملی به صورت انفرادی و گروهی

فعالیت عملکردی:

- بررسی انواع سرودهای ساخته شده در دوران چهل سال انقلاب اسلامی
- تحلیل و بررسی و شناخت سرودهای دوران دفاع مقدس

فصل سوم: اجرای صحنه‌ای

- آشنایی با آداب صحنه
- شناخت عوامل مؤثر محیطی در اجرای صحنه
- شناخت عوامل مؤثر گروهی در هم‌نوازی و اجرای صحنه‌ای

فعالیت یادگیری:

- تهیه گزارش و بررسی اجراهای صحنه‌ای موفق در طول چهل سال انقلاب اسلامی
- مشارکت و حضور در اجراهای مناسبی
- آرایه نمونه تصویری برای آشنایی با اجراهای صحنه‌ای

فعالیت عملکردی:

- ارائه گزارش و نمونه عملی برای شناخت انواع اجرا
- مطالعه تاریخ سیر شکل گیری اجرا به صورت صحنه‌ای
- ارائه تمرینات عملی برای مهارت در اجرا

فصل چهارم: پیوند شعر و موسیقی

- شعر و ابعاد موسیقی شعر
- وزن، قافیه و ردیف و جنبه موسیقایی آن
- جنبه زیبایی شناسی کلام
- جایگاه شعر در موسیقی ایران
- آشنایی با انواع ملودی و تصانیف

فعالیت یادگیری:

- انجام تمرینات برای تلفیق شعر و موسیقی
- مطالعه در باب عوامل تعیین کننده در تلفیق شعر و موسیقی و ارائه خلاصه مطالعات

فعالیت عملکردی:

- بررسی تصانیف ارزشمند و شناخت آن‌ها
- بررسی جایگاه شعر در آثار ساخته شده در چهل سال انقلاب اسلامی
- تهیه گزارشی از اشعار انقلابی مناسب برای اجرای سرود
- مشاهده و بررسی ساختار شعری سرودهای اجرا شده در چهل سال انقلاب اسلامی

فصل پنجم: هم خوانی با هم نوازان

- هم خوانی با هم نوازان جهت تقویت حس هماهنگی
- همراهی با گروه هم نوازان جهت تقویت هماهنگی عوامل مؤثر در موزیکالیت
- هم خوانی با گروه هم نوازان جهت هماهنگی منظم و اجرای صحیح جمله بندی به همراه گروه
- هم خوانی با گروه هم نوازان جهت تقویت هماهنگی استیل صحیح اجرا

فعالیت یادگیری

- انجام تمرینات متعدد برای ایجاد هماهنگی در گروه
- تمرینات متعدد با رهبر گروه برای یادگیری روش کار رهبر

فعالیت عملکردی:

- حضور و مشارکت در اجراهای متعدد برای شناخت فضا و شرایط اجراها

• تمرین مکرر با گروه برای ایجاد هماهنگی

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

یکی از ارکان تشکیل گروه سرود سرپرست و مربی کارآمد است. از این رو شناخت تمام اصول اولیه اعم از شعر و موسیقی ارزشمند و نیز شناسایی افراد مستعد برای مشارکت در گروه و رهبری و نظم بخشیدن به گروه و آموزش و بررسی مسائل تکنیکی بر عهده سرپرست یا مربی است لذا برای تربیت شخصی ماهر در این زمینه نیاز است تمام فصول ارائه شده به طور دقیق آموزش داده شود و تمرین مداوم راهگشای این مهم خواهد بود.

۴- منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- مهدوی، رضا (۱۳۸۱). آشنایی با موسیقی. تهران: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه
- ۲- دهلوی، حسین (۱۳۷۹). پیوند شعر و موسیقی. تهران: انتشارات ماهور
- ۳- پوزولی، اتوره (۱۳۸۰). آموزش سلفژ. تهران: نشر هنر و فرهنگ

منابع فرعی:

- ۱- وزیری، علی نقی (۱۳۱۳). موسیقی نظری و آوازشناسی موسیقی ایران. تهران: وزارت معارف
- ۲- رمضان، نستوه (۱۳۹۵). سلفژ موسیقی ایرانی. تهران: انتشارات سوره مهر

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۶نمره)

ارزشیابی پایانی: (۷نمره)

کارپوشه: ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۷نمره)

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در بخش و فصل‌های مختلف صرفاً جنبه تأکید بر محتوا دارد و تقدم و تأخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می‌پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، نواهای انقلابی و ملودی‌های موسیقی اصیل ایرانی (نظام ردیف دستگاهی) در الویت قرار دارد.
- برای آشنایی هر چه بیشتر با سرودها، مشارکت در مراسم و کارگاه‌های تخصصی این هنر توصیه می‌شود.
- ارائه نمونه‌های صوتی و تصویری در روند تدریس به شکل گیری مفاهیم کمک شایانی خواهد کرد.
- استفاده از روش‌های فعال تدریس و روش‌های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت‌های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تأکید است.

سرفصل درس «بررسی کتب هنر دوره متوسطه^{۷۹}»

۱. معرفی درس و منطق آن:

دوره آموزشی متوسطه (اول و دوم متوسطه نظری) می تواند شروع جدی برای شکل دهی احساسات ناب و عمیق زیباشناختی و هنری و همچنین آشنا کردن دانش آموزان با فرهنگ ایرانی - اسلامی و تمدن و هنر بشری در قالب مجموعه کتب درسی هنر پایه های هفتم، هشتم، نهم و دهم باشد. درک دانشجویان هنر نسبت به ملاک هایی که کیفیت آموزشی درس هنر براساس آن مورد ارزیابی قرار می گیرد این امکان را فراهم می کند تا آنان نقاط قوت و کاستی های کتب آموزشی هنر را شناسایی نموده و آن را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. کسب تجربه در زمینه تحلیل کتب آموزشی هنر، زمینه مشارکت در فرایند خلاقیت هنری و تولید هنری را افزایش می دهد.

نام درس به فارسی: بررسی کتب هنر دوره متوسطه	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Review of Art Books of Middle School	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> با تحلیل ساختار برنامه درسی هنر، میزان همخوانی / سازگاری کتب درسی تدوین شده با برنامه درسی هنر دوره متوسطه را تشریح و گزارش نماید. با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل محتوا، کتب درسی هنر دوره متوسطه را به جهت تبعیت از ملاک ها در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا مورد ارزیابی قرار دهد. تعاریف، مفاهیم و اصول تحلیل محتوا را تشریح و گزارش کند. با شناخت دقیق رویکرد، اهداف، اصول، محتوا و ... برنامه درسی و کتب درسی هنر دوره متوسطه، در آموزش خود موفق عمل کند. 	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: PCK
	پیش نیاز: برنامه ریزی درسی
	استاد متخصص برای
	تدریس: مورد تایید گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: بررسی ساختار برنامه ی درسی هنر در دوره اول و دوم متوسطه نظری

- بررسی اسناد فرادستی نظام آموزش و پرورش در موضوع آموزش هنر
- رویکرد برنامه درسی هنر
- اهداف برنامه درسی هنر
- اصول حاکم بر انتخاب و سازماندهی محتوا
- روش های یاددهی - یادگیری
- روش های ارزشیابی
- مواد آموزشی

^{۷۹} منظور بررسی کلیه کتب درسی هنر دوره اول متوسطه (هفتم، هشتم و نهم) و تک کتاب هنر دوره دوم متوسطه نظری و راهنمای معلم آنها است.

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
- مطالعه منابع برنامه ریزی درسی هنر (مقالات - کتاب ها) و پژوهش های انجام شده در زمینه کتب درسی هنر دوره متوسطه

فعالیت عملکردی:

- ساختار برنامه درسی هنر دوره متوسطه را به جهت نقش هریک از عناصر سازماندهی مواد آموزشی هنر بررسی و گزارش نماید.

فصل دوم: روش های تحلیل محتوا

- مفاهیم، اصول و تکنیک های تحلیل محتوا
- روش های کمی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کمی
- اعتبار یافته ها
- روش های کیفی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کیفی
- اعتبار یافته ها

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
- مطالعه حداقل دو گزارش پژوهشی در زمینه تحلیل محتوای کتب درسی
- ارائه گزارش نحوه استفاده از روش های کمی و کیفی و شناسایی نقاط ضعف و قوت به همراه پیشنهادات

فعالیت عملکردی:

- یکی از موضوعات آموزشی هنر دوره متوسطه را با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل و یافته ها را گزارش نماید.

فصل سوم: بررسی و تحلیل محتوای مواد آموزشی

- بررسی و تحلیل موضوعات درسی آموزش هنر دوره متوسطه در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا
- مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری

-صفحه آرایی

-قلم و فونت

-تصاویر گرافیکی

-جداول و نمودارها

-ویژگی های فنی

- مقوله های مورد بررسی در بعد سازماندهی محتوا

-توالی

-اعتبار

-تعداد

-پوشش اهداف

-فرصت ها و تکالیف یادگیری

-راهبردهای آموزشی

-راهبردهای ارزشیابی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
- بررسی نمونه های کتاب درسی هنر پایه هفتم، هشتم و نهم دوره اول متوسطه و کتاب هنر دوره دوم متوسطه نظری

فعالیت عملکردی:

- گزارش از یکی از موضوعات درسی هنر دوره متوسطه در زمینه ارتباط مواد آموزشی با برنامه درسی و چگونگی تحقق آن
- گزارش از هریک از مواد آموزشی بر اساس ملاک ها در هر یک از دو بعد سازماندهی محتوایی و ظاهری به همراه مصاحبه با یک معلم هنر باتجربه
- تحویل نقد و تحلیل محتوای درسی هنر یکی از پایه ها

راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین برای درک عمیق تر بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کلاس و بازدید از مراکز مرتبط است.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی: نوریان، محمد (۱۳۸۱). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی. تهران: انتشارات امیر

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: (آزمون نظری) ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجویان در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۶ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «تجزیه و تحلیل هنر کودک و نوجوان»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مهم‌ترین منبع در آموزش هنر درک ویژگی‌های رشدی کودکان و نوجوانان برای برنامه‌ریزی درسی و کمک به آنان جهت غلبه بر مشکلات یادگیری و دستیابی به ظرفیت‌های بی‌کران هنر است. معلم باید مشخصات خاص روانی و اجتماعی هر گروه سنی را بشناسد و بر اساس آن برنامه آموزشی هنر را تهیه و تدوین نماید. درحقیقت رشد هنری و خلاقیت و کسب مهارت هنری مستلزم شناخت تعامل میان قابلیت‌های اولیه کودکان و نوجوانان و حمایت‌های محیطی است. ارزش کار هنری کودکان و نوجوانان به طور وسیعی وابسته به میزان ابتکارات شخصی، تخیلات و قدرت آفرینش ایشان است که در انواع هنرهای موجود می‌تواند متفاوت باشد و به اشکال مختلف بروز نماید. دراین میان شناخت ویژگی‌های رشدی و تحلیل هنر کودکان و نوجوانان در ابعاد مختلف و روند تحول آن برای معلمان هنر ضرورتی انکارناپذیر است.

نام درس به فارسی: تجزیه و تحلیل هنر کودک و نوجوان به انگلیسی:	مشخصات درس
Child and young adults art analysis	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> آثار هنری کودکان و نوجوانان را با توجه به مشخصه‌های رشد طبیعی توصیف و تحلیل نماید. با شناخت نسبت به تحلیل هنر کودک و نوجوان فرصت‌های آموزشی و تربیتی مناسبی را برای دانش‌آموزان خلق کند. با آگاهی از چگونگی تحلیل هنر کودکان و نوجوانان، پاره‌ای از مشکلات دانش‌آموزان را شناسایی کند و در جهت رفع آنها بکوشد. با شناخت چگونگی ارزشیابی آثار هنری کودکان و نوجوانان، موجب تشویق و تعالی آنان گردد. 	زمان درس: ۳۲ ساعت
	شایستگی کلیدی:
	PCK
	پیشنیاز: روانشناسی تربیتی
	استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: شناخت هنر کودک

- تعریف کودک و انواع رشد
 - رشد پیوسته و ناپیوسته
 - دوره‌های رشد
 - رشد پیش از تولد
 - رشد در دو سال اول زندگی
 - رشد در ۲ تا ۶ سالگی
 - رشد در ۶ تا ۱۱ سالگی
- نقش طبیعت در رشد
- مراحل رشد هنری کودک

- آشنایی با مبانی بنیادین هنرهای تجسمی، نمایشی و آوایی کودک:
- آشنایی با مبانی بنیادین نقاشی کودکان طی پنج مرحله: ۱- اثر یا خط نامشخص ۲- خط مشخص ۳- اشکال هندسی درهم ۴- درکنار هم قراردادن چند شی ۵- اجتماع چند شکل مختلف (تصویر نگاری)
- بررسی و تحلیل هنر کودکان (تجسمی، نمایشی، شنیداری) از تولد تا ۱۲ سالگی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- مطالعه پژوهش های انجام شده در ارتباط با نظریه های رشد

فعالیت عملکردی:

- مطالعه یک کودک در موقعیت آزاد و ثبت رفتارهای هنری و ارزیابی سطح رشدی وی در ابعاد مختلف با توجه به ویژگی های ذکر شده

فصل دوم: شناخت هنر نوجوان

- تعریف نوجوان
- مراحل رشد نوجوان
- مرحله اول فاصله گرفتن (۱۲-۱۷ سالگی)
- مرحله دوم جدایی تدارکاتی (۱۵-۱۷ سالگی)
- مرحله سوم ورود مجدد به مناسبات اجتماعی (۱۸ تا ۲۰ سالگی)
- تحولات نوجوانی
- تحول جسمی
- تحول جنسی
- تحول شناختی
- آشنایی با توانمندی ها و علایق هنری نوجوانان:
- هنرهای تجسمی
- هنرهای نمایشی
- هنرهای شنیداری
- بررسی و تحلیل هنر نوجوانان (تجسمی، نمایشی، شنیداری)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- مطالعه پژوهش های انجام شده در ارتباط با هنر نوجوانان و نظریه های رشد آنان

فعالیت عملکردی:

- مطالعه یک نوجوان در موقعیت آزاد و ثبت رفتارها و ارزیابی سطح رشدی در ابعاد مختلف با توجه به ویژگی های ذکر شده

فصل سوم: روانشناسی هنر کودک و نوجوان

- نقش هنر در رشد تربیتی و عاطفی کودکان و نوجوانان
- تجزیه و تحلیل آثار هنری کودک و نوجوان از دیدگاه روان شناسی
- کاربرد انواع تست های تصویری و ترسیمی (تست آدمک و ...)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در کلاس
- شیوه به کارگیری تست های تصویری و ترسیمی

فعالیت عملکردی:

- مطالعه کودک و نوجوان حین انجام فعالیت هنری و ثبت رفتارها و ارزیابی سطح رشدی او در ابعاد مختلف و توجه به ویژگی های ذکر شده در تجزیه و تحلیل روانشناسی

فصل چهارم: آشنایی با هنر درمانی

- تعریف هنر درمانی
- شناخت انواع برون افکنی های عاطفی از طریق خط، فضا، رنگ و...
- کشف درونیات دانش آموزان از طریق نمایش درمانی
- کمک به رفع مشکلات آموزشی و تربیتی کودکان و نوجوانان از طریق انجام فعالیت در حوزه هنرهای تجسمی
- کمک به رفع مشکلات آموزشی و تربیتی کودکان و نوجوانان از طریق شرکت در گروه سرود و موسیقی و... (موسیقی درمانی)
- کمک به رفع مشکلات آموزشی و تربیتی کودکان و نوجوانان از طریق شرکت در نمایش و گروه های نمایشی (نمایش درمانی)

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ، مطالعه و معرفی منابع داخلی و خارجی-مقالات و کتب
- ارائه راهکارهایی برای کمک به رفع مشکلات رفتاری و یادگیری با استفاده از حوزه های مختلف هنر

فعالیت عملکردی:

- تهیه راهکارهایی برای کمک به رفع مشکلات رفتاری و یادگیری با استفاده از حوزه های مختلف هنر
- مطالعه یک کودک یا نوجوان در موقعیت کلاسی فعالیت هنری و ثبت رفتارها و ارزیابی سطح تحول رفتاری در ابعاد مختلف و توجه به ویژگی های هنر درمانی

فصل ششم: ارزشیابی آثار هنری کودکان و نوجوان

- تعاریف ارزشگذاری و ارزشیابی در آثار هنری
- توجه به ابعاد روحی و عاطفی دانش آموز در ارزشیابی هنری
- معرفی فرم های ارزشیابی فعالیت های هنری دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه راهکارهایی برای ارزشیابی صحیح آثار هنری کودکان و نوجوانان

فعالیت عملکردی:

- تهیه گزارشی مکتوب از ملاک های ارزشیابی و داوری آثار هنری کودکان و نوجوانان سازمان های فرهنگی و هنری کودکان و نوجوانان
- تهیه گزارشی از خصوصیات کودکان و نوجوانان خلاق و شیوه ارزشیابی آثار آنان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعاً باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از مراکز مختلف مرتبط با محتوای درس را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- استرایکر، سوزان، سالی وارنر، (۱۳۹۲)، کلیدهای پرورش خلاقیت هنری در کودکان و نوجوانان، ترجمه اکرم قیطاسی، تهران انتشارات صابرین، چاپ سوم
- میرزا بیگی، حسن (۱۳۷۰). نقش هنر در آموزش و پرورش و بهداشت روانی کودکان. تهران: انتشارات مدرسه، چاپ اول

منابع فرعی:

- رضا بدلی، مهدی، (۱۳۶۶) تاتر کودک از دیدگاه هنر و روانشناسی. تهران، انتشارات رشد، چاپ اول
- هادسن، جان (۱۳۸۲). کاربردهای نمایش در تعلیم و تربیت و اجتماع، ترجمه یدالله آقاعباسی، تهران: انتشارات نمایش، چاپ دوم
- مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۳). چستی و چرایی و چگونگی آموزش عمومی هنر، تهران: انتشارات مدرسه، چاپ اول

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: (آزمون نظری) ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۵ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و يا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت مي پذيرد.
- مشاركت در رويدادهای هنري روز و بازديد از مراکز هنري مرتبط با هنر کودکان و نوجوانان به طور جدی مورد توجه قرار گيرد.
- فصل ارزشيابی از آثار هنري کودکان و نوجوانان به صورت ویژه مورد توجه قرار گيرد.
- استفاده از روش های فعال تدريس و روش های پرورش خلاقيت توسط استاد و خلق فرصت های يادگيري فردی و مشارکتی مورد تاکيد است.

سرفصل درس «بررسی کتب راهنمای معلم هنر دوره ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

هنر در دوره آموزش ابتدایی می تواند شروع جدی برای نونهالانی باشد که رشد جسمی را همپای رشد تربیتی طی می کنند. درک دانشجو معلمان رشته آموزش هنر نسبت به ملاک هایی که کیفیت آموزشی درس هنر بر اساس آن سنجیده می شود این امکان را فراهم می کند تا آنان نقاط قوت و کاستی های کتب آموزشی هنر را شناسایی نموده و آن را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. هم چنین کسب تجربه در زمینه تحلیل محتوای کتب آموزشی هنر، زمینه مشارکت در فرایند خلاقیت هنری را افزایش می دهد.

نام درس به فارسی: بررسی کتب راهنمای معلم هنر دوره ابتدایی نام درس به انگلیسی:	مشخصات درس
Review of Guide Books of Primary School Art Teachers	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> با تحلیل ساختار برنامه درسی هنر، میزان همخوانی/ سازگاری کتب راهنمای تدوین شده با برنامه درسی هنر دوره ابتدایی را تبیین و گزارش نماید. با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل محتوا، کتب راهنمای معلم هنر دوره ابتدایی را به جهت تبعیت از ملاک ها در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا مورد ارزیابی قرار دهد. با شناخت دقیق رویکرد، اهداف، اصول، محتوا و ... برنامه درسی هنر دوره ابتدایی و کتب راهنمای معلم هنر، در آموزش خود موفق عمل کند. 	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی:
	PCK
	پیش نیاز: برنامه ریزی درسی
	استاد متخصص برای
	تدریس: مورد تایید
	گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: بررسی ساختار برنامه درسی هنر در دوره ابتدایی

- بررسی اسناد فرادستی نظام آموزش و پرورش در موضوع آموزش هنر
- رویکرد برنامه درسی هنر در دوره ابتدایی
- اهداف برنامه درسی هنر در دوره ابتدایی
- اصول حاکم بر انتخاب و سازماندهی محتوا
- روش های یاددهی - یادگیری
- روش های ارزشیابی
- مواد آموزشی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی

- مطالعه منابع برنامه ریزی درسی هنر (مقالات - کتاب ها) و پژوهش های انجام شده درباره کتب راهنمای معلم هنر دوره ابتدایی

فعالیت عملکردی:

- ساختار یک نمونه برنامه درسی هنر دوره ابتدایی را به جهت نقش هریک از عناصر سازماندهی مواد آموزشی هنر بررسی و گزارش نماید.

فصل دوم: روش های تحلیل محتوا^{۸۰}

- مفاهیم، اصول و تکنیک های تحلیل محتوا
- روش های کمی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کمی
- اعتبار یافته ها
- روش های کیفی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کیفی
- اعتبار یافته ها

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی
- مطالعه حداقل دو گزارش پژوهشی در زمینه تحلیل محتوای کتب درسی
- ارائه گزارش نحوه استفاده از روش های کمی و کیفی و شناسایی نقاط ضعف و قوت آن ها به همراه پیشنهادات

فعالیت عملکردی:

- یکی از موضوعات آموزشی هنر دوره ابتدایی را با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل و یافته ها را گزارش نماید.

فصل سوم: بررسی کتب راهنمای معلم هنر در دوره ابتدایی

- تحلیل یکی از موضوعات درسی کتب راهنمای معلم هنر در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا
- مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری

- صفحه آرایی

- قلم و فونت

- تصاویر گرافیکی

- جداول و نمودارها

- ویژگی های فنی

^{۸۰} با توجه به اینکه روش های تحلیل محتوا در سرفصل درس بررسی کتب هنر دوره متوسطه آورده شده در این بخش صرفاً یادآوری گردد و بیشتر به بررسی مباحث کتاب های راهنما پرداخته شود.

• مقوله های مورد بررسی در بعد سازماندهی محتوا

-توالی

-اعتبار

-تعادل

-پوشش اهداف

-فرصت ها و تکالیف یادگیری

-راهبردهای آموزشی

-راهبردهای ارزشیابی

فعالیت یادگیری:

• پرسش و پاسخ و مشارکت فعال در مباحث درسی

• بررسی دقیق نمونه های کتاب های راهنمای معلم هنر پایه اول تا ششم

فعالیت عملکردی:

- گزارش از یکی از موضوعات درسی هنر دوره ابتدایی در زمینه ارتباط با برنامه درسی و چگونگی تحقق آن
- گزارش از موضوعات کتب راهنمای معلم هنر بر اساس ملاک ها در هریک از دو بعد سازماندهی محتوایی و ظاهری

راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کلاس است.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی:

- دالوندی، هلن (۱۳۹۴). آموزش هنر در دبستان. تهران: انتشارات سمت، چاپ چهارم
- نورایان، محمد (۱۳۸۱). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی. تهران: انتشارات امیر، چاپ

اول

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: (امتحان نظری از مباحث کلاس) ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۵نمره

ارزشیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۵ نمره

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «راهنماهای آموزشی در آموزش هنر»

۱- معرفی درس و منطق آن

آشنایی معلم با راهنماهای آموزش در رشته تخصصی، یکی از ابزارهای لازم و ضروری برای دستیابی به شایستگی در موقعیت آموزشی است. مسئولیت معلم برای موثر ساختن آموزش، موضوعی است که در دیدگاه‌های مختلف و متعارض آموزش مطرح است و چنین مسئولیتی را معلمان باید در موقعیت‌های متنوع و متغیر آموزشی به انجام رسانند که از سویی نیازمند عمل بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی و از سوی دیگر نیازمند انطباق یافته‌های علمی با موقعیت‌های خاص تربیتی است. به همین علت، دانش درباره راهنماهای آموزش و توانایی تبدیل این دانش به عمل در موقعیت‌های آموزشی، ضروری‌ترین ابزار معلمان آینده برای هرگونه فعالیت موثر و موفق است. آنچه دانشجو معلمان را برای موثر بودن کمک می‌کند، کسب دانش درباره راهنماهای آموزش در رشته تخصصی به همراه قابلیت‌های تبدیل دانش آموزش به روش‌های تدریس متناسب با موقعیت‌های واقعی بر اساس تجربه‌های شخصی و توان هنری است. در این درس، دانشجو معلمان رشته آموزش هنر با انواع راهنماهای آموزش آشنا می‌شوند و توان و تعهد لازم برای فهم و بکارگیری آن را کسب می‌کنند.

<p>نام درس به فارسی: راهنماهای آموزشی در آموزش هنر</p> <p>نام درس به انگلیسی: Educational Strategies in Art Training</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری- عملی</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • فهمی مدلل و دارای شواهد تجربی از راهنماهای آموزش ارائه کند. • چگونگی تدریس بر بنیاد راهنما آموزش در موقعیت خاص آموزش هنر را طراحی نماید. • برخی از راهنماهای آموزشی رشته هنر را تبیین و تحلیل کند. • ضمن شناخت برخی منابع معتبر، با بکارگیری روش‌های جستجوی دانش در این حوزه، دانش خود را روزآمد کند. 	<p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۴۸</p> <p>شایستگی کلیدی:</p> <p>PCK</p> <p>پیش نیاز:</p> <p>اصول و روش‌های تدریس، پرورش خلاقیت</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>

۲- فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: تعاریف و کلیات

- مفهوم شناسی راهبرد و راهبرد آموزشی
- جایگاه راهبرد در فرایند آموزش و یادگیری (رابطه آن با طراحی و روش تدریس)
- معرفی اجمالی انواع طبقه بندی‌های راهنماهای آموزشی

- معیارها و عوامل موثر بر انتخاب راهبرد آموزشی
- منطق درس هنر و راهبردهای آموزشی متناسب با آن

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و تعامل در مباحث درسی
- ارائه گزارش و خلاصه مطالعات درباره موضوعات فصل

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش و خلاصه مطالعات درباره موضوعات فصل

فصل دوم: انواع راهبردهای آموزشی (عمومی)

الف- آموزش مستقیم (مبتنی بر سخنرانی بهبودیافته)

- مبانی نظری مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- معرفی اصول، زمینه ها و شرایط به کارگیری روش مستقیم در آموزش هنر
- **ب-روش غیر مستقیم:** (با شناسایی نیاز یادگیرندگان، طراحی موقعیت های جذاب برای شناخت مسئله، زمینه سازی برای مشارکت و فعالیت های گروهی دانش آموزان برای حل مساله و ...)

- مبانی نظری آموزش غیر مستقیم، معرفی بنیانگذاران، مدافعان کنونی و جایگاه این راهبرد در ایران و جهان.
- معرفی اصول، زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر.

انواع راهبردهای آموزش غیر مستقیم:

• آموزش مباحثه محور (گفتگویی):

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

• آموزش گروه محور:

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

• آموزش بهره مند از فناوری اطلاعات و ارتباطات

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

• آموزش مشاوره محور

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

- آموزش شبکه محور

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

- آموزش مبتنی بر بازی های کوتاه

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

- آموزش مبتنی بر تمرین و تقویت مهارت

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

- آموزش با واگذاری مسئولیت تدریس

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

- ج- آموزش تجربی: (با استفاده از شیوه های پروژه محور و یا حل مساله)

- مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه ها و شرایط بکارگیری
- زمینه ها و شرایط به کارگیری روش در آموزش هنر

تکالیف یادگیری:

- با مشاهده چند فیلم کوتاه از تدریس های مختلف بتواند راهبرد آموزشی آن را تعیین نماید.
- در گفتگو با اعضای گروه بتواند از بین راهبردهای آموزشی حداقل دو راهبرد مناسب برای هنر معرفی کند و استدلال بیاورد.

تکالیف عملکردی:

- در طول یک ماه با تامل در نحوه تدریس کلاس های دانشگاه بتواند شایع ترین راهبردهای آموزشی را فهرست نماید.
- با مطالعه مقاله و جزوه آموزشی، موانع اجرای برخی راهبردهای آموزشی در هنر را شناسایی کند.

فصل سوم: انواع راهبرد بر مبنای مدیریت کلاس درس

- راهبردهای ارتباطی: راهبردهای برقراری ارتباط اولیه اثربخش و پذیرش یادگیرندگان، راهبردهای استمرار ارتباط و جلب مشارکت دانش آموزان، راهبردهای تقویت مهارت های ارتباطی یادگیرندگان، راهبردهای نشاط معلم.

- **راهبردهای انضباطی:** راهبردهایی برای شناخت دانش آموزان، راهبردهایی برای توجه داشتن به دانش آموزان، راهبردهایی برای تغییر و تعدیل رفتار، راهبردهایی برای جلوگیری از مشکلات انضباطی، راهبردهایی برای نشان دادن نگرش حرفه ای.
- **راهبردهای یاددهی - یادگیری:** راهبردهایی برای انتخاب الگو و شیوه مناسب تدریس، راهبردهایی برای کاربرد فناوری در آموزش، راهبردهایی برای شروع جذاب، راهبرهای پایان دادن به درس و کلاس، راهبردهایی برای پرسش و پاسخ اثربخش، راهبردهایی برای ارزشیابی.

فصل چهارم: انواع راهبرد اختصاصی آموزش هنر

- راهبردهای آموزش مبتنی بر زیبایی شناسی
- راهبردهای آموزش مبتنی بر مهندسی معکوس برای درک چگونگی تولید اثر هنری
- راهبردهای مبتنی بر درک و تحلیل تاریخ هنر و میراث فرهنگی
- راهبردهای آموزش کارگاهی (پودمان های تقویت مهارت در تقلید از آثار قبلی، ویرایش و باز آفرینی آثار قبلی و آفرینش اثر بدیع هنری)
- راهبردهای آموزش متکی بر تحلیل انتقادی آثار هنری
- راهبردهای متکی بر آشنایی با طبیعت
- و ...

تکالیف یادگیری:

- مشارکت در مباحث کلاسی
- گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی بکارگیری هر یک از راهبردها در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی
- شناسایی فیلم های مرتبط با انواع راهبردها و ارائه آنها در کلاس
- تدریس یک موضوع با استفاده از یکی از راهبردهای آموزش هنر
- ارائه گزارش کتبی درباره مقایسه راهبردهای آموزش

تکالیف عملکردی:

- شناسایی فیلم های مرتبط با انواع راهبردها برای ارائه در کلاس
- تهیه گزارش کتبی درباره مقایسه راهبردهای آموزش هنر
- آماده سازی تدریس یک موضوع با استفاده از یکی از راهبردهای آموزش هنر

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با مشارکت همه جانبه استاد و دانشجو انجام می شود. استاد در قالب گفتارهای درسی در نوبت های مقرر به معرفی هر یک از راهبردها اقدام می کند و دانشجو بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازد و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. در همه جلسات درس، یکی از مباحث به صورت نظری ارائه می گردد و به صورت عملی درباره بکارگیری آن در نظام مدرسه ای ایران، بحث و گفتگو می شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- جویس، ب؛ کالهن، ا. و هاپکینز، د. (۱۳۹۱). الگوهای یادگیری: ابزارهایی برای تدریس. ترجمه محمود مهرمحمدی و لطفعلی عابدی. تهران: سمت.
- فنسترمیچر، گ. و سولتیس، ج. (۱۳۹۰). رویکردهای تدریس. تهران: مهریستا.

منابع فرعی:

- تابر، رالف تابر (۱۳۹۰). الفبای مدیریت کلاس درس: راهبردهایی برای آموزش اثربخش. ترجمه محمدرضا سرکارآرانی، تهران: مدرسه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی):

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۷ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۶ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۷ نمره

سرفصل درس «کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش هنر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

رسانه ها عبارت اند از مجموعه ای از وسایل ارتباطی که عموماً ارتباطی یک سویه را دنبال می کنند. رسانه های دیداری و شنیداری مثل تلویزیون و رادیو و ... از جمله مهمترین رسانه های گروهی هستند. امروزه با گسترش استفاده روزافزون از اینترنت، رسانه های برآمده از فضای اینترنت جایگاه ویژه ای پیدا کرده اند و توانایی کاربرد بهینه این رسانه ها برای هر فردی ضرورت است. فناوری اطلاعات به معنای مطالعه، طراحی، توسعه، پیاده سازی، حمایت یا مدیریت سیستم های اطلاعاتی مبتنی بر رایانه به خصوص برنامه های نرم افزاری و سخت افزارهای رایانه ای است. فناوری اطلاعات شامل استفاده از رایانه های الکترونیکی و نرم افزارهای رایانه ای برای تبدیل کردن، ذخیره کردن، حمایت کردن، پردازش کردن، انتقال دادن و بازیافت اطلاعات است.

امروزه فناوری اطلاعات به گونه ای گسترده شده است که بسیاری جنبه های محاسباتی و فناوری را در بر می گیرد و دامنه فعالیت این حوزه تاکنون چندین بار مورد بازنگری قرار گرفته است. چتر فراگیرنده واژه فناوری اطلاعات به حدی گسترده است که می تواند بسیاری از زمینه ها را در برگیرد. در حال حاضر رسانه و فناوری اطلاعات بخش عظیمی از زندگی بشری را در اختیار گرفته و همراه نمودن و کاربرد این دو مورد در حیطه آموزش های مختلف بسیار موثر خواهد بود. شناخت کاربرد رسانه و نیز نرم افزارهای مختلفی که در زمینه هنر وجود دارد به دانشجو معلمان کمک می کند تا علاوه بر ارتقاء دانش، نگرش و مهارت خود، در آموزش دانش آموزان نیز موفق تر عمل کنند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش هنر
نوع درس: عملی	نام درس به انگلیسی:
تعداد واحد: ۱	Application of Media and Information Technology in Art Training
تعداد ساعت: ۳۲	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
شایستگی کلیدی:	<ul style="list-style-type: none"> • انواع رسانه ها و کاربرد هریک را در آموزش هنر بشناسد و تعاریف، تعبیر و زیر مجموعه فناوری اطلاعات را تشریح و گزارش کند.
PCK	<ul style="list-style-type: none"> • کارکرد رسانه و فناوری اطلاعات را در زندگی فردی و اجتماعی، نقد و تحلیل کند.
پیش نیاز: -	<ul style="list-style-type: none"> • با استفاده از حوزه های گسترده فناوری اطلاعات، به آموزش هنر اهتمام ورزد.
استاد متخصص برای	<ul style="list-style-type: none"> • با شناخت نسبت به نرم افزارهای روزآمد ارائه درس از آنها در فرصت های یاددهی- یادگیری بهره ببرد^{۸۱}.
تدریس: مورد تایید گروه هنر	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: رسانه ها

- تعریف و تاریخچه رسانه
- مبانی نظری رسانه (از جمله سرد، گرم و...)

۸۱ لازم به توضیح است که انتخاب نرم افزارها باید بر اساس نیاز و آخرین نرم افزارهای روز باشد.

- انواع رسانه ها (دیداری، شنیداری، نوین، مکتوب، اطلاعاتی و)
- نقد و تحلیل انواع رسانه ها
- کاربرد رسانه ها در زندگی فردی و جمعی با تاکید بر رسانه های اینترنتی
- کاربرد رسانه ها در آموزش هنر

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل رسانه های اینترنتی
- انتخاب موضوع هنری و آموزش آن توسط یک یا چند رسانه
- ارایه نقد رسانه ای بر اساس انواع رسانه ها

تکالیف عملکردی:

- بکار گیری هر یک از رسانه ها در یک موضوع کاربردی
- تهیه گزارش برای آشنایی کامل با محتوا و کاربرد رسانه ها
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل رسانه های اینترنتی
- تهیه چکیده مقالات در زمینه رسانه های نوین
- نقد رسانه ای بر اساس انواع رسانه ها و تهیه گزارش

فصل دوم: فناوری اطلاعات

- سیستم های اطلاعاتی
- تعاریف و تعابیر فناوری اطلاعات
- نقد و تحلیل کاربرد فناوری اطلاعات
- فناوری اطلاعات و نرم افزارها
- نرم افزارهای تهیه و تولید محتوای آموزشی و ارایه دروس کلاسی (شامل برخی از نرم افزارهای مجموعه آفیس و ...)

- بکارگیری هریک از نرم افزارهای Word /Powerpoint/Excel در ارایه محتوای آموزشی

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- انجام تمرین های عملی برای درک و شناخت کامل نرم افزارها
- انتخاب درس هنری و استفاده از نرم افزارها در آموزش آن

تکالیف عملکردی:

- بکار گیری هر یک از نرم افزارهای ارایه محتوای درسی در یک موضوع کاربردی
- تهیه گزارش جهت آشنایی کامل با محتوا و کاربرد فناوری اطلاعات

• تهیه چکیده مقالات در زمینه فناوری اطلاعات

• انجام تمرینات عملی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کلاس و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- مهرداد، جعفر و کلینی، سارا (۱۳۹۴). مبانی فناوری اطلاعات. تهران: انتشارات سمت، چاپ اول

منابع فرعی:

- امیر تیموری، محمد حسن (۱۳۹۴). رسانه ها و محیط های آموزشی. تهران: انتشارات سمت، چاپ دوم
- مک لوهان، مارشال (۱۳۷۷). برای درک رسانه ها. ترجمه سعید آذری. تهران: مرکز تحقیقات مطالعات و سنجش برنامه های صدا و سیما
- جعفر نژاد قمی، عین الله (۱۳۹۳). کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات. تهران: انتشارات علوم پایه، چاپ اول

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: پرسش و پاسخ و آزمون ورودی کتبی درباره رسانه و فناوری اطلاعات جهت تعیین سطح اولیه معلومات و دانش فراگیران

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۴ نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون عملی (۱۰ نمره)

کارپوشه: آرایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۶ نمره)

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.

- در انتخاب نرم افزارها به آخرین امکانات روز توجه شود.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «طراحی آموزشی در آموزش هنر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

معلمان هنر باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظام مندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان، و نیز تاثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده و بتواند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسایی مسئله تا ارزیابی در موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان هنر به جای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت های یادگیری دست خواهند زد و طرح های اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند نمود.

<p>نام درس به فارسی: طراحی آموزشی در آموزش هنر</p> <p>نام درس به انگلیسی: Educational Design in Art Training</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری-عملی</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • با آگاهی از انواع الگوهای طراحی آموزش / یادگیری، بر مبنای یک محتوا و یا مشاهده اجرای تدریس، بتواند الگوی طراحی آن را شناسایی کند. • با آگاهی از مراحل الگوهای طراحی آموزشی و ماهیت خاص هنر، بتواند یک طراحی آموزشی برای یک موقعیت یادگیری در کلاس هنر انجام دهد. • از مؤلفه های طراحی آموزشی به صورت نظام مند برای شناسایی، تحلیل، تصمیم گیری، و ارزیابی حل مسائل یادگیری هنر، استفاده کند. 	<p>تعداد واحد: ۱+۱</p> <p>تعداد ساعت: ۴۸</p> <p>شایستگی کلیدی: PCK</p> <p>پیش نیاز: اصول و روش های تدریس، پرورش خلاقیت</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>

۳. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات طراحی آموزشی

- تعریف، ضرورت و منطق طراحی آموزشی
- معرفی اجمالی الگوهای طراحی آموزشی
- مراحل طراحی آموزشی (تحلیل، تصمیم گیری، راهبرد، ارزشیابی)
- گستره طراحی آموزشی
- ارتباط تکنولوژی آموزشی با طراحی آموزشی
- ارتباط نظریه های آموزش / یادگیری با طراحی آموزشی

تکالیف یادگیری:

- بر مبنای تجارب زیسته، فیلم پخش شده و بحث گروهی بتواند کاربرد مربوط به اهمیت طراحی و مراحل کلی طراحی را تکمیل نماید.

تکالیف عملکردی:

- مطالعه حداقل سه منبع علمی - پژوهشی در زمینه مباحث مطرح شده، تلخیص در قالب مقاله کوتاه و ارائه در کلاس.
- بر مبنای اطلاعات کلاس و مطالعه منابع در مدت دو هفته سعی کند رعایت مراحل طراحی را در برخی از فعالیت های خویش ارزیابی کرده و نتایج آن را در کاربرگ ارزیابی مراحل طراحی ثبت کند.

فصل دوم: گام اول طراحی آموزشی: تحلیل مساله و موقعیت

- تعریف و شناسایی و تجزیه و تحلیل منبع مسئله / مشکل
- مساله آموزش هنر (به صورت کلی)
- تجزیه و تحلیل نیازهای یادگیرندگان و موقعیت بر مبنای روش های نیازسنجی (الگوی ساندروز، الگوی هوتون، الگوی هناس)
- تحلیل موقعیت کلاس های هنر در مدرسه و تعیین نیازهای یادگیرندگان در درس هنر
- تعیین راه حل های ممکن
- تعیین راه حل های مختلف برای اثربخشی برنامه هنر در مدارس

تکالیف یادگیری:

- بر مبنای تجارب و بحث گروهی بتواند نیازهای هنری دانش آموزان را فهرست کند.

تکالیف عملکردی:

- با مصاحبه با ۵ دانش آموز و ۲ معلم هنر فهرست نیازهای هنری دانش آموزان را اولویت بندی کند.
- با مطالعه ۴ نسخه از نشریه رشد هنر چند مشکل از مشکلات آموزش هنر را معرفی کرده و برای یکی از آنها چند راه حل ارائه کند.

فصل سوم: گام دوم طراحی آموزشی: تصمیم گیری

• تعیین هدف

- تدوین اهداف و تعیین اولویت دست یابی به آنها بر مبنای تحلیل نیازها در درس هنر (در سطح کلان)
- بررسی و تحلیل اهداف بر مبنای محتوای تعیین شده در کتاب های درسی هنر (در سطح کلاس درس)

• تعیین پیامدهای یادگیری

- تعریف پیامد یادگیری
- تفاوت پیامد یادگیری با اهداف و شایستگی مندرج در برنامه
- پیامدهای یادگیری در درس هنر

• تعیین محتوای آموزشی (در سطح کلان) و یا بررسی و تکمیل محتوا (در سطح آموزش در کلاس)

- تعریف محتوا
- عناصر محتوا: مفاهیم (تعاریف، اصول، و...) / مهارت ها (عمومی، تخصصی، مهارت های مبتنی بر ساخت های شش گانه)
- ویژگی های مفاهیم هنری

○ مهارت های اختصاصی درس هنر (مشاهده دقیق، خیال پردازی، ترکیب، نوآوری و آفرینش و ...)

• تعیین تکالیف یادگیری

○ تعریف تکالیف یادگیری و ویژگی های آن

○ گستره تکالیف یادگیری در درس هنر

تکالیف یادگیری:

- فعالیت فردی: بررسی یک فصل از یک کتاب درسی هنر و استخراج مفاهیم و مهارت های آن.
- فعالیت گروهی: به اشتراک گذاشتن مفاهیم و مهارت ها از سوی و و ارائه یک فهرست واحد
- فعالیت گروهی: تعیین پیامد و تکلیف یادگیری برای همان فصل کتاب

تکالیف عملکردی:

- مراحل گام دوم طراحی یعنی تصمیم گیری (تعیین اهداف/ پیامد/ محتوا/ مفاهیم ، مهارت)/تکالیف یادگیری) را برای یک کلاس فرضی با موضوع هنر که قرار است در تابستان در فرهنگسرا تشکیل شود. به صورت اجمالی تدوین کند.

فصل چهارم: گام سوم طراحی آموزشی: تعیین روش ها / راهبردها

الف) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس محتوای هنر

- طراحی آموزشی ۱) به کار گیری مهارت ارتباط با طبیعت و محیط پیرامونی
(طراحی / تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تفکر و تمرین /ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)
- طراحی آموزشی ۲) تقویت حس زیبا شناسی
(طراحی / تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تمرین و تقویت مهارت / ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)
- طراحی آموزشی ۳) تقویت مهارت مشاهده دقیق و تحلیلی
(طراحی / تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تمرین و تقویت مهارت / ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)
- طراحی آموزشی ۴) شناسایی اصول و مفاهیم بصری در پدیده ها (ریتیم، وحدت و کثرت، بافت، تنوع، تضاد، و ترکیب کلی و ...)
(طراحی / تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تمرین و تقویت مهارت / ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)
- طراحی آموزشی ۵) درک ابعاد خلق اثر هنری و سبک های عملیاتی یک رشته هنری (نمایش، نقاشی و ...)
(طراحی / تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تفکر و تمرین / ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)
- طراحی آموزشی ۶) شناسایی ابزار تولید اثر هنری در هر رشته و مهارت یابی در بهره گیری از آن
(طراحی/ تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تمرین و تقویت مهارت / ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)
- طراحی آموزشی ۷) مهارت های تفکر، ترکیب، تخیل، نوآوری و آفرینش هنری و گام های آن
(طراحی/ تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تمرین و تقویت مهارت ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)
- طراحی آموزشی ۸) مهارت های نقد هنری

(طراحی/ تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تمرین و تقویت مهارت / ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

• طراحی آموزشی ۹) مهارت های درک و قدرشناسی از تاریخ هنر و میراث فرهنگی ایرانی اسلامی

(طراحی/ تعیین رسانه/ فراهم سازی فرصت تمرین و تقویت مهارت / ارزشیابی تکوینی/ تعیین طرح مدیریت آموزشی)

ب) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس نیازهای یادگیرندگان

- ویژه دانش آموزان فراگیر
- ویژه دانش آموزان تیزهوش
- دانش آموزان بی علاقه به امور هنری
- ویژه دانش آموزان با مشکلات عاطفی شدید

ج) راهبردهای طراحی آموزشی بر اساس موقعیت

- ویژه کلاس های چند پایه / ویژه مسائل بومی خاص
- کلاس های هنر دوره متوسطه/ کلاس های هنر دوره ابتدایی

تکالیف یادگیری:

- انجام تمرین های عملی مطابق هر یک از انواع طراحی در محیط کلاس، فضای طبیعت و یا بر مبنای مشاهده فیلم و آثار هنری
- فعالیت گروهی: تدوین یک طرح درس مشارکتی برای یکی از انواع و ارائه آن در کلاس

تکالیف عملکردی:

- تکمیل و بهسازی طرح درس مشارکتی به صورت فردی در طول یک ماه
- بررسی اصول زیبایی شناختی و تمرین مشاهده دقیق و ثبت آن در کاربرگ تقویت نگرش هنری

فصل پنجم: گام چهارم طراحی آموزشی: ارزشیابی

- منطق ارزشیابی طرح آموزشی (چرا؟ چه موقع؟ به منظور چه هدفی؟ چگونه)
- اهمیت بازنگری توسط متخصص
- روش های ارزشیابی در آثار هنری دانش آموزان
 - ارزشیابی تکوینی و نهایی در هنر و ویژگی های آن
 - معیارهای ارزشیابی اثر هنری دانش آموزان
 - سنجش عملکرد و راهکارهای ارزشیابی فعالیت های هنری
- ارزشیابی از طرح آموزشی

تکالیف یادگیری:

- فعالیت فردی: تجارب خود را از ارزشیابی های عادلانه و نا عادلانه درس هنر بنویسند و در کلاس عرضه کنند.
- فعالیت گروهی: فهرستی از ملاک های قابل توجه در نمره دادن به دانش آموزان در کارهای هنری تهیه و اولویت بندی کنند.
- فعالیت گروهی: ارزیابی نقاط ضعف و قوت طرح های تهیه شده در مرحله قبل؛ و ارائه آن به کلاس.

تکالیف عملکردی:

- کارنامه ای خلاق و فرایندی برای یکی از رشته های هنری تهیه کند که بتواند روند تلاش هنری دانش آموز را در آن ثبت کند.
- کارنامه ای درست کند تا عواطف و مهارت های هنری دوستان و اعضای خانواده را در طول دو هفته در آن ثبت کند و در چند جمله آن را تحلیل کند.

فصل ششم: طراحی تعاملی پیام

- تعامل در آموزش
- نظام های تعامل متکی بر انسان
- نظام های تعامل متکی بر چاپ
- نظام های تعامل متکی بر وسایل دیداری- شنیداری
- نظام های تعامل متکی بر رایانه
- نظام های تعامل متکی بر به کارگیری ابزار در تولید آثار هنری

تکالیف یادگیری:

- بتواند برای انتقال و ترویج یک پیام هنری بهترین روش و ابزار پیشنهاد دهد

تکالیف عملکردی:

- یک نمونه از گزارش مشاهدات کارورزی را بازنگری کند و آن را بر اساس نظام های تعامل تحلیل نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- روش غیر مستقیم: در قالب مطالعه موقعیت، فعالیت های گروهی، تدوین مسائل کلاس های هنر، تحلیل برای شناسایی و تبیین مسئله، تعیین نیاز یادگیرندگان و موقعیت یادگیری
- روش مستقیم: شامل روش توضیحی- نمایشی و مرور منابع علمی در مدل های نیاز سنجی، و مدل های طراحی آموزشی
- روش حل مسئله: برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه طراحی آموزشی
- روش کارگاهی (فردی و گروهی)
- روش طوفان مغزی: در پرسش و پاسخ های هدایت شده، مباحثه و فعالیت های گروهی
- روش پروژه: در زمینه تدوین طراحی آموزشی

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- لشین، پولاک و رایگلوث (۱۳۹۰). راهبردها و فنون طراحی آموزشی. ترجمه هاشم فردانش. تهران: انتشارات سمت
- گانیه، بریگز و ویگر (۱۳۹۱). اصول طراحی آموزشی. ترجمه خدیجه علی آبادی. تهران: نشر دانا

منابع فرعی:

- زفسکی، رمی (۱۳۸۶). طراحی نظام های آموزشی، ترجمه هاشم فردانش. تهران: انتشارات سمت

- فردانش، هاشم و کرمی، مرتضی (۱۳۸۷). شناسایی الگوی طراحی آموزشی مطلوب برای آموزش های صنعتی. نشریه مطالعات برنامه درسی، شماره ۸

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۶ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۷ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۷ نمره

سرفصل درس «نظریه های یادگیری و رویکردهای آموزش هنر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تدریس اثربخش مستلزم درکی فزاینده از یادگیری و شیوه وقوع آن می باشد، چنین درکی شامل دانش مربوط به نظریه های یادگیری و رویکردهای مناسب آموزش هنر و کاربرد هر یک از آنها در فرایند تدریس است که کسب آن می تواند معلمان هنر را در کاربرد آگاهانه و مقتضی اصول مربوط به هریک از نظریه ها و رویکردها یاری رساند. این درس ضمن هدایت روش های تدریس در موقعیت های مختلف تربیتی، دانشجوی معلمان را با سودمندی و کاربردی بودن روش های تدریس به کار گرفته شده نیز آشنا می سازد.

<p>نام درس به فارسی: نظریه های یادگیری و رویکردهای آموزش هنر به انگلیسی: Learning Theories and Art Training Approaches</p>	<p>مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجوی معلمان قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • انواع نظریه های یادگیری و کاربرد آنها در فرایند یاددهی - یادگیری را تبیین و گزارش کند. • رویکردهای مختلف آموزش هنر و کارکرد هر یک را تشریح و گزارش کند. • نقش مدرس، یادگیرنده، شیوه های تدریس، نحوه ی ارزشیابی و... را از نظر مکاتب مختلف یادگیری و رویکردهای آموزش هنر با یکدیگر مقایسه و تحلیل کند. • با آگاهی و علاقه، نظریه های یادگیری و رویکردهای آموزش هنر را جهت بهبود فرآیند یاددهی - یادگیری بکار برد. 	<p>شایستگی کلیدی: PCK پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- بیان ضرورت و جایگاه نظریه در علم
- مکاتب تجربه گرا
- مکاتب خرد گرا
- نظریه های جدید در یادگیری

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- ارائه خلاصه مطالعات مرتبط با موضوع فصل

تکالیف عملکردی:

- تهیه خلاصه مطالعات مرتبط با موضوع فصل

فصل دوم: تعریف مفاهیم (نظریه، نظریه علمی، یادگیری، آموزش)

- تعریف یادگیری و ویژگی های آن
- ویژگی های نظریه یادگیری جامع
- مقایسه یادگیری با آموزش

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- ارائه خلاصه مطالعات مرتبط با موضوع فصل

تکالیف عملکردی:

- گردآوری تعاریف مختلف و ارائه در قالب جدول

فصل سوم: نظریه های یادگیری

- نظریه های رفتارگرایی
- نظریه های شناختی یادگیری
- نظریه های خبرپردازی یادگیری
- نظریه های سازندگی یادگیری
- نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی
- ارائه خلاصه مطالعات مرتبط با انواع نظریه های یادگیری
- ارزیابی نقاط ضعف و قوت اصول یادگیری در نظریات مختلف
- ارائه نمونه هایی از روش های آموزش منطبق با نظریات رفتارگرایی و بحث و تبادل نظر
- ارائه نمونه هایی از روش های آموزش منطبق با نظریات شناختی و بحث و تبادل نظر
- ارائه نمونه هایی از روش های آموزش منطبق با نظریات خبرپردازی یادگیری و بحث و تبادل نظر
- ارائه نمونه هایی از روش های آموزش منطبق با نظریات سازندگی یادگیری و بحث و تبادل نظر
- ارائه نمونه هایی از روش های آموزش منطبق با نظریات نورو فیزیولوژیکی و بحث و تبادل نظر
- ارائه جدول مقایسه ای نقش مدرس، یادگیرنده، شیوه های تدریس، نحوه ی ارزشیابی و... از منظر مکاتب مختلف یادگیری

تکالیف عملکردی:

- تهیه خلاصه مطالعات مستند مرتبط با انواع نظریه های یادگیری
- ارزیابی نقاط ضعف و قوت اصول یادگیری در نظریات مختلف
- جستجوی نمونه هایی از روش های آموزش منطبق با نظریات رفتارگرایی و بحث و تبادل نظر
- جستجوی نمونه هایی از روش های آموزش منطبق با نظریات شناختی و بحث و تبادل نظر

- جستجوی نمونه هایی از روش های آموزش منطق با نظریات خبرپردازی یادگیری و بحث و تبادل نظر
- جستجوی نمونه هایی از روش های آموزش منطق با نظریات سازندگی یادگیری و بحث و تبادل نظر
- جستجوی نمونه هایی از روش های آموزش منطق با نظریات نورو فیزیولوژیکی و بحث و تبادل نظر
- تهیه جدول مقایسه ای نقش مدرس، یادگیرنده، شیوه های تدریس، نحوه ی ارزشیابی و... از منظر مکاتب مختلف یادگیری

فصل چهارم: کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش هنر

- کاربرد رویکرد رفتارگرایی، شناختی، سازندگی یادگیری، خبرپردازی و نورو فیزیولوژیکی در آموزش هنر

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- کاربرد نظریه های رفتارگرایی را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند
- کاربرد نظریه های شناختی را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند
- کاربرد نظریه ی خبرپردازی را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند
- کاربرد نظریه نورو فیزیولوژیک را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند

تکالیف عملکردی:

- کاربرد نظریه های رفتارگرایی را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند
- کاربرد نظریه های شناختی را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند
- کاربرد نظریه ی خبرپردازی را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند
- کاربرد نظریه نورو فیزیولوژیک را در فرایند یاددهی - یادگیری مباحث هنر گزارش کند

فصل پنجم: رویکردهای آموزش هنر

- مفهوم تربیت هنری
- پیامدهای تربیت هنری
- رویکردهای تربیت هنری (آموزش هنر):
 - رویکرد کودک محور
 - رویکرد دیسیپلین محور
 - رویکرد دریافت احساس و معنا
 - رویکرد معرفت زیباشناختی
 - رویکرد تولید محور
 - رویکرد پرورش منش های ممتاز فکری
 - رویکرد موضوع محور
 - رویکرد مسئله محور

تکالیف یادگیری:

- ارائه خلاصه مطالعات مستند مرتبط با موضوعات فصل
- ارائه جدول مقایسه ای نقش مدرس، یادگیرنده، شیوه های تدریس، نحوه ی ارزشیابی و... از منظر رویکردهای مختلف آموزش هنر
- ارائه نمونه هایی از روش های آموزش مباحث هنر منطبق با رویکردهای مختلف

تکالیف عملکردی:

- تهیه خلاصه مطالعات مستند مرتبط با موضوعات فصل
- چگونگی آموزش یک درس هنر با یک رویکرد مشخص
- چگونگی آموزش یک درس هنر با چند رویکرد مختلف و مقایسه و تحلیل میزان اثربخشی هر رویکرد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به اینکه درک عمیق دانش نظری مستلزم کاربرد آن در موقعیت های مختلف می باشد، پیشنهاد می شود ضمن ارائه مباحث نظری به شیوه مشارکتی، بر انجام فعالیت های عملی و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی تدریس تاکید شود. علاوه براین تدارک فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی می تواند زمینه رشد راهبردهای فراشناختی دانشجویان را فراهم سازد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- السون، متیو.اچ و هرگنهان، بی.آر(۱۳۸۸). مقدمه ای بر نظریه های یادگیری. ترجمه علی اکبر سیف. تهران: نشر دوران
- برودی، هری اس.(۱۳۸۹). جستاری در تربیت زیبایی شناسی. ترجمه منیره رضایی. تهران: پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- مهرمحمدی، محمود و کیان، مرجان(۱۳۹۴). برنامه درسی و آموزش هنر در آموزش و پرورش. تهران: سمت
- مهرمحمدی، محمود(۱۳۸۵). چیستی، چرایی، چگونگی آموزش عمومی هنر. تهران: انتشارات مدرسه
- گودالیوس، ایوان و اسپیرز، پگ(۱۳۹۴). رویکردهای معاصر در آموزش هنر. ترجمه فرشته صاحب قلم. تهران: چاپ و نشر نظر

منابع فرعی:

- شعبانی، حسن (۱۳۸۳). مهارت های آموزشی و پرورشی. تهران: سمت، جلد اول و دوم.
- سیف، علی اکبر (۱۳۹۰). روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. تهران: نشر دوران
- شانک، دیل.اچ، نظریه های یادگیری(۱۳۹۷). ترجمه یوسف کریمی. تهران: ویرایش.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

آزمون پایانی: (برگزاری آزمون نظری) ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۵ نمره

سرفصل درس «کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

با توجه به اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و رشد و گسترش دانش بشری و ضرورت استفاده از تکنولوژی آموزشی هم از لحاظ بعد رسانه ای و هم از نظر مدیریتی، به نظر می رسد ضروری است تا برای تقویت یادگیری، یادسپاری، خلاقیت و رشد همه جانبه دانش آموزان، فعالیت های یاددهی - یادگیری آنها مبتنی بر بهره گیری از علم و فناوری روز تنظیم گردد. نرم افزارهای آموزشی طیف وسیعی از نرم افزارهای کاربردی موجود را تشکیل می دهند و بخش عظیمی از زندگی بشری را در اختیار گرفته اند. همراه نمودن و کاربرد این نرم افزارها در حیطه آموزش های مختلف هنر، در بروز رسانی اطلاعات و تسریع یادگیری فراگیران بسیار موثر اند. نرم افزارهای برداری و ویرایش تصویری از تنوع و امکانات بی شماری برخوردار بوده و کاربرد هریک از آنها در آموزش هنر می تواند در کیفیت بخشی به فرصت های یاددهی - یادگیری بسیار موثر باشد.

نام درس به فارسی: کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۱	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Application of Art Softwares in Art Training (1)	نوع درس: عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
<ul style="list-style-type: none"> • انواع نرم افزارهای هنری را بشناسد و تفاوت های ساختاری آنها را بیان نماید. • نرم افزار های پیکسلی را شناسایی کند و نرم افزار فتوشاب را به درستی و با مهارت به کار گیرد. • نرم افزار های برداری را شناسایی کند و از نرم افزار ایلوستریتور به درستی و با مهارت استفاده کند. • ضرورت استفاده کاربردی از نرم افزارهای هنری در آموزش هنر را تبیین و گزارش کند. 	تعداد ساعت: ۶۴
	شایستگی کلیدی:
	PCK
	پیش نیاز: کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش هنر
	استاد متخصص برای
	تدریس: مورد تایید
	گروه هنر

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: نرم افزارهای هنری

- نرم افزارهای ویرایشی_تصویری
- نرم افزارهای برداری
- نرم افزارهای صفحه آرایی و Layout
- نرم افزارهای ساخت انیمیشن، تدوین، ساخت کلیپ آموزشی و ...
- اهمیت نرم افزار در آموزش و انجام پروژه های هنری
- اهمیت به کارگیری نرم افزار در آموزش هنر

تکالیف یادگیری:

- پرسش و پاسخ، مشارکت در مباحث درسی

- ارائه گزارش درباره موضوعات فصل

تکالیف عملکردی:

- انتخاب نرم افزارهای هنری جهت بررسی و تهیه گزارش درباره ویژگی های هریک در کلاس
- تهیه گزارش جهت آشنایی کامل با نرم افزارهای روزآمد شده هنری
- تهیه چکیده مقالات در زمینه تفاوت های ساختاری نرم افزارهای هنری
- تهیه گزارش از چرایی اهمیت نرم افزار در آموزش و انجام فعالیت های هنری

فصل دوم: نرم افزار ویرایش تصویری (فتوشاپ)

- انتخاب نرم افزار ویرایشی تصویری (فتوشاپ)
- فتوشاپ و ویژگی های ساختاری آن
- منوها و ابزارها در فتوشاپ
- پنل های اصلی و کاربردی فتوشاپ
- ترکیب و تلفیق منوها و ابزارها و همراهی آنها با پنل های فتوشاپ جهت درک بیشتر ویژگی های پنهان نرم افزار

تکالیف یادگیری:

- آرایه و معرفی نرم افزار های مکمل در کنار فتوشاپ
- انجام تمرینات عملی با نرم افزار فتوشاپ
- بکارگیری خلاق هر یک از مباحث نرم افزاری در قالب یک پروژه کلاسی

تکالیف عملکردی:

- تهیه گزارش کتبی از ویژگی های اصلی نرم افزار های هنری
- تهیه گزارش تحلیلی از علل بکارگیری نرم افزار در آموزش هنر
- انجام پروژه هنری مرتبط با دروس تخصصی با استفاده از نرم افزار فتوشاپ (پوستر، اصلاح تصویر، تصویر سازی و ...)

- انجام تمرینات عملی با نرم افزار فتوشاپ

فصل سوم: نرم افزار برداری (ایلوستریتور)

- انتخاب نرم افزار برداری (ایلوستریتور)
- ویژگی های اصلی نرم افزار ایلوستریتور
- علل و چرایی بکارگیری نرم افزار ایلوستریتور
- ایلوستریتور و ویژگی های ساختاری آن
- منوها و ابزارها در ایلوستریتور
- پنل های اصلی و کاربردی ایلوستریتور

- ترکیب و تلفیق منوها و ابزارها و همراهی آنها با پنل های ایلوستریاتور جهت درک بیشتر ویژگی های پنهان نرم افزار
- شناخت ویژگی ها و کارکرد های ایلوستریاتور در تصویر سازی

تکالیف یادگیری:

- ارایه و معرفی نرم افزار های موجود و مکمل ایلوستریاتور
- انجام تمرینات عملی با نرم افزار ایلوستریاتور
- بکارگیری خلاق هر یک از مباحث نرم افزاری در قالب یک پروژه کلاسی
- انجام یک پروژه کاربردی با استفاده از نرم افزار ایلوستریاتور

تکالیف عملکردی:

- شناخت کامل از ویژگی های اصلی نرم افزار های برداری با ارایه گزارش کتبی
- انجام تمرینات عملی با نرم افزار ایلوستریاتور
- تهیه گزارش تحلیلی از علل بکارگیری نرم افزار در آموزش هنر
- انجام پروژه هنری مرتبط با دروس تخصصی با استفاده از نرم ایلوستریاتور (لوگو، اصلاح تصویر، پوستر آموزشی، تصویر سازی و ...)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعا باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منبع انتخابی بر اساس نوع نرم افزار و نسخه بروز شده توسط استاد معرفی و مورد استفاده قرار گیرد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: درخواست انجام یک پروژه عملی با دو نرم افزار فتوشاپ و ایلوستریاتور از فراگیران جهت تعیین سطح اولیه مهارت فراگیران

ارزشیابی پایانی: آزمون عملی پایانی (۸ نمره)

کارپوشه: ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۶نمره)

- ترتیب مطالب در فصل‌های مختلف صرفاً جنبه تأکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می‌پذیرد.
- در انتخاب نرم افزارها به آخرین نرم افزارهای روز توجه شود.
- استفاده از روش‌های فعال تدریس و روش‌های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت‌های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تأکید است.

سرفصل درس «کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۲»

معرفی درس و منطق آن:

با توجه به اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و رشد و گسترش دانش بشری و ضرورت استفاده از تکنولوژی آموزشی هم از لحاظ بعد رسانه ای و هم از نظر مدیریت، لازم به نظر می رسد جهت تقویت یادگیری، یادسپاری، خلاقیت و رشد همه جانبه دانش آموزان، فعالیت های یاددهی- یادگیری آنها مبتنی بر بهره گیری از علم و فناوری روز تنظیم گردد. نرم افزارهای آموزشی طیف وسیعی از نرم افزارهای کاربردی موجود را تشکیل می دهند و بخش عظیمی از زندگی بشری را در اختیار گرفته اند. همراه نمودن و کاربرد این نرم افزارها در حیطه آموزش های مختلف هنر، در بروز رسانی اطلاعات و تسریع یادگیری فراگیران بسیار موثر اند. نرم افزارهای برداری و ویرایش تصویری از تنوع و امکانات بی شماری برخوردار بوده و کاربرد هریک از آنها در آموزش هنر می تواند در کیفیت بخشی به فرصت های یاددهی- یادگیری بسیار موثر باشد.

<p>نام درس به فارسی: کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۲</p> <p>نام درس به انگلیسی: Application of Art Softwares in Art Training (۲)</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: عملی</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۶۴</p> <p>شایستگی کلیدی:</p> <p>PCK</p> <p>پیش نیاز: کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۱</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • نرم افزارهای صفحه آرایی را بشناسد و نرم افزار ایندیزاین را به درستی و با مهارت به کار گیرد. • نرم افزارهای ساخت انیمیشن را گزارش کند و نرم افزار فلش را به درستی و با مهارت به کار گیرد. • ضرورت استفاده کاربردی از نرم افزارهای هنری در آموزش هنر را تبیین و گزارش کند. • دروس هنری را با استفاده از نرم افزارهای صفحه آرایی، ساخت انیمیشن و کلیپ های آموزشی به دانش آموزان آموزش دهد.^{۸۲} 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: نرم افزارهای صفحه آرایی (ایندیزاین)

- نرم افزارهای کاربردی، موجود و روز در حیطه صفحه آرایی
- معرفی نرم افزار ایندیزاین و ویژگی های ساختاری آن
- منوها و ابزارها در ایندیزاین
- ابزارشناسی در نرم افزار ایندیزاین
- پنل های اصلی و کاربردی نرم افزار ایندیزاین

^{۸۲} لازم به توضیح است با توجه به گسترش و سرعت انتشار نرم افزارهای کاربردی، هر یک از این نرم افزارها می توانند جایگزین داشته باشند و بر اساس شرایط و نیاز روز توسط استاد انتخاب شوند.

- ترکیب و تلفیق های مختلف با پنل ها و ابزارها و ... برای درک مفاهیم کلیدی نرم افزار ایندیزاین

تکالیف یادگیری:

- ارایه گزارش کتبی درباره نرم افزار های موجود در زمینه صفحه آرایی
- انجام تمرینات عملی با نرم افزار ایندیزاین
- بکارگیری خلاق هر یک از مباحث نرم افزاری در قالب یک پروژه کلاسی

تکالیف عملکردی:

- انتخاب نرم افزارهای هنری جهت بررسی و تهیه گزارش درباره ویژگی های هر یک برای ارایه در کلاس
- تهیه گزارش جهت آشنایی کامل با نرم افزار های روزآمد هنری
- تهیه چکیده مقالات در زمینه تفاوت های ساختاری نرم افزارهای هنری

فصل دوم: نرم افزار ساخت انیمیشن و کلیپ های آموزشی

- معرفی نرم افزار های ساخت و ویرایش تیزر، انیمیشن و موشن گرافیک
- ویژگی های اصلی نرم افزار فلش^{۸۳}
- علل و چرایی و انتخاب و بکار گیری نرم افزار فلش
- فلش و ویژگی های ساختاری آن
- منوها و ابزارها در فلش
- پنل های اصلی و کاربردی فلش
- ترکیب و تلفیق های مختلف با پنل ها و ابزارها و ... برای درک مفاهیم کلیدی نرم افزار فلش
- ساخت انیمیشن در فلش (و تیزر یا موشن گرافیک در هر یک از نرم افزارهای انتخابی جایگزین)

تکالیف یادگیری:

- ارائه گزارش درباره نرم افزار های موجود در زمینه ساخت و ویرایش تیزر، انیمیشن و موشن گرافیک
- انجام تمرینات عملی با نرم افزار فلش یا نرم افزار جایگزین
- بکارگیری خلاق هر یک از مباحث نرم افزاری در قالب یک پروژه کلاسی

تکالیف عملکردی:

- شناخت کامل از ویژگی های اصلی نرم افزارهای ساخت انیمیشن و تیزر و موشن با ارایه گزارش کتبی
- انجام پروژه گرافیکی مرتبط با دروس تخصصی بر مبنای شناخت نرم افزار و اصول دیزاین هنری در قالب های مختلف (موشن گرافیک، بنر، تیزر، انیمیشن و ...)

۸۳ یا نرم افزار جایگزین

- بکار گیری، انتخاب و ارتباط نرم افزار با آموزش هر یک از رشته های هنری (انجام یک پروژه عملی بر مبنای یکی از دروس هنری)

- انجام کار عملی هنری با بهره گیری از نرم افزار فلش (یا نرم افزار جایگزین)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، رسم اشکال، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعا باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

منبع انتخابی بر اساس نوع نرم افزار و نسخه بروز شده توسط استاد معرفی و مورد استفاده قرار گیرد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: درخواست انجام یک پروژه عمل در دو حیطه نرم افزاری فتوشاپ و ایلاستریاتور از فراگیران جهت تعیین سطح اولیه مهارت فراگیران برای درج و تاثیر در روند پیشرفت کلاسی در نمره پایانی

ارزشیابی تکوینی: آزمون میان ترم جهت برآورد روند پیشرفت کلاسی هر یک از فراگیران (۶ نمره)

ارزشیابی پایانی: آزمون عملی پایانی (۸ نمره)

کارپوشه (Port Folio): ارایه پوشه کار بر اساس تکالیف یادگیری و عملکردی (۶ نمره)

نکات مهم:

- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفا جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در انتخاب نرم افزارها به آخرین نرم افزارهای روز توجه شود.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.

سرفصل درس «فیلمسازی آموزشی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

امروزه سینما به دلیل تاثیرات گسترده اجتماعی، سیاسی و فرهنگی که دارد به یک صنعت مهم در جهان تبدیل شده است و در بعد رسانه شناسی در حوزه آموزش، کاربردهای بسیاری برای این هنر-صنعت در تبلیغ و انتقال مستقیم مفاهیم کتب درسی و تربیتی دیده شده است. سینما دارای دو بعد محتوایی و تکنیکی است؛ در بعد محتوایی بر علومى مانند ادبیات، روانشناسی، ارتباطات و فلسفه و در بعد تکنیکی بر علومى مانند الکترونیک، فیزیک، شیمی و مکانیک استوار است و یک سینماگر برای تولید یک اثر مطلوب باید با این ابعاد به خوبی آشنا باشد. درس فیلم سازی آموزشی که تکمیل کننده درس اصول و مبانی شناخت سینما می باشد درصدد است تجسم های فکری و خلاقیت های ذهنی دانشجو معلمان را به مهارت پیوند بزند و با درگیر نمودن دانشجو در روش های به تصویر کشیدن یک موضوع با تاکید بر مطالب موجود در کتاب های درسی، بعد دیگری از شیوه آموزش تصویری را در قالب فیلم از پایه به عنوان یک روش تدریس و همچنین فعالیت فرهنگی آموزش دهد.

نام درس به فارسی: فیلمسازی آموزشی به انگلیسی: Educational Film Making	مشخصات درس نوع درس: عملی
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۶۴ ساعت شایستگی کلیدی: PCK
<ul style="list-style-type: none"> موضوع و داستانی را برای ساخت فیلم آموزشی تدوین و آماده کند. با شناخت نسبت به تجهیزات، شیوه تصویربرداری، تدوین، اصول کارگردانی فیلم داستانی و مستند، فیلم کوتاه آموزشی تولید کند. انواع فیلم داستانی، پویانمایی و مستند را نقد و تحلیل می کند. ساخت فیلم با دوربین های خانگی و تلفن همراه را به دانش آموزان آموزش دهد. 	<p>پیشنیاز: اصول و مبانی هنر سینما، ادبیات کاربردی کودک و نوجوان، کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۲</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: فارغ التحصیلان زیرگروه سینما و فیلمسازی یا دارای سوابق تجربی با تایید گروه هنر</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: فیلمنامه نویسی

- طرح در قصه و نمایشنامه
- شناخت پیرنگ داستانی و اصول نگارش یک فیلمنامه کوتاه آموزشی
- دیالوگ نویسی در فیلمنامه نویسی
- اصول تحقیق و نوشتن یک طرح فیلم مستند آموزشی
- نویسندگان بزرگ ادبیات که آثار آنان به فیلم برگردانده شده

- نقد و تحلیل چند فیلم نامه آموزشی

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث کلاس
- تعاریف طرح داستانی و مستند
- ارائه گزارش درباره نویسندگان بزرگ ادبیات که آثار آنان به فیلم برگردانده شده
- تمرین کلاسی جهت پرورش یک موضوع آموزشی و رسیدن به طرح یک فیلم
- نمایش چند فیلم کوتاه آموزشی

فعالیت عملکردی:

- تحقیق و پژوهش در موضوع یک فیلم
- گزارش از اماکن تاریخی، مذهبی و آموزشی جهت ارائه در کلاس

فصل دوم: برنامه ریزی و تولید

- شناخت عوامل تولید یک فیلم
- شناخت برنامه ریزی و آنالیز فیلمنامه
- بررسی چگونگی تهیه تجهیزات ساخت فیلم

فعالیت یادگیری:

- بحث و بررسی پیرامون پروژه های سینمایی
- بحث و بررسی پیرامون برنامه ریزی و فیلمسازی ارزان و ساده
- گزارش از تهیه و تولید یک فیلم سینمایی با توجه به بازدید انجام شده و ارائه در کلاس

فعالیت عملکردی:

- گزارش برنامه ریزی یک فیلمنامه داستانی طبق جداول و فرم برنامه ریزی فیلم
- گزارش از تهیه و تولید یک فیلم سینمایی با توجه به بازدید انجام شده

فصل سوم: تصویربرداری

- آشنایی با دوربین های تصویر برداری
- آشنایی با تکنیک های نورپردازی
- آشنایی با اصول کادربندی

فعالیت یادگیری:

- توضیح عملی کاربرد تجهیزات تصویربرداری، حرکتی و نوری
- تمرین عملی دانشجویان با تجهیزات فوق

فعالیت عملکردی:

- تمرین ساخت فیلم با موضوع آموزشی در خارج از کلاس با وسایل ساده مانند تلفن همراه و ارائه در کلاس

فصل چهارم: تدوین و کارگردانی فیلم مستند آموزشی

- آشنایی با نرم افزارهای تدوین و صدا گذاری

- آشنایی با اصول صدا برداری، شناخت میکروفون ها و تجهیزات صدا برداری

- آشنایی طراحی صحنه، دکوپاژ و کارگردانی

فعالیت یادگیری:

- حضور در کارگاه باکس تدوین و مونتاز و تمرین عملی با توجه به نرم افزارهای تدوین فیلم

فعالیت عملکردی:

- انتخاب یک موضوع از کتاب درسی، دکوپاژ یک فیلمنامه و انتخاب لوکیشن جهت ساخت فیلم و نمایش در کلاس

فصل پنجم: فیلم مستند

- بررسی تاریخ فیلم مستند ایران و جهان

- بررسی و نشان دادن انواع قالب های مستند با تاکید بر مستند آموزشی

- بحث و بررسی پیرامون موضوعات درسی که قابلیت فیلم آموزشی دارند

فعالیت یادگیری:

- نمایش آثار برجسته سینمای مستند آموزشی با تاکید بر آرشیو دفتر تکنولوژی آموزشی وزارت آموزش و پرورش و

جشنواره فیلم رشد

- بررسی روش تحقیق در فیلم مستند

فعالیت عملکردی:

- تولید یک فیلم مستند در انواع قالب های آموزشی، تاریخی، اجتماعی، علمی و.... با تاکید بر مفاهیم و موضوعات

کتاب درسی هنر

فصل ششم: چگونگی آموزش فیلمسازی در مدارس (دوره ابتدایی / اول و دوم متوسطه نظری)

- کاربرد دوربین های خانگی و تلفن همراه در ساخت فیلم کوتاه آماتوری (با مضامین آموزشی)

- انتخاب محتوا و راهبردهای آموزش و ارزشیابی آن در ارتباط با آموزش فیلمسازی به دانش آموزان

- چگونگی ایجاد انگیزه و اعتلای حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- پرسش و پاسخ و مشارکت در مباحث درسی

- ارائه راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان

- ارائه راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر فیلمسازی در دانش آموزان

- ارائه راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر فیلمسازی

- ارائه محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

فعالیت عملکردی:

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان

- تدوین راهکارهایی برای ایجاد علاقه و نگرش مثبت نسبت به هنر فیلمسازی در دانش آموزان

- تدوین راهکارهایی برای ارتقاء حس زیبایی شناسی، تخیل و خلاقیت در دانش آموزان با استفاده از هنر فیلمسازی

- جستجوی محتوا و راهبردهای آموزش آن برای بخشی از مباحث این سرفصل متناسب با دوره و پایه دانش آموزان

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم (توضیح مفاهیم، استفاده از اسلایدهای آموزشی و مشاهده فیلم و انیمیشن های آموزشی) در مباحث به همراه مشارکت دانشجویان در نقد و تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده است. همچنین استفاده از شیوه های مشارکتی برای درک عمیق تر و بکارگیری مباحث درسی در موقعیت های واقعی تدریس لازم است. انجام فعالیت های عملی طراحی شده در محیط کارگاه و تحلیل نتایج و کاربرد آن در زندگی مورد نظر است. توجه به استفاده از رویکردهای نوین آموزش هنر در ارائه درس و تکالیف یادگیری و عملکردی قطعا باید مورد توجه قرار گیرد.

بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای ارائه بخشی از مباحث درسی به صورت گزارش، تهیه گزارش کار از فعالیت عملی انجام شده در کارگاه و نیز انجام نمونه های عملی خلاق است. همچنین ضروری است فرصت های یادگیری غیرمستقیم دیگری مانند گردش در طبیعت و بازدید از مراکز تهیه و تولید فیلم و سریال را تدارک دید.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- شرم، اریک (۱۳۸۴). کارگردانی فیلم. ترجمه گلی امامی. تهران: انتشارات سروش، چاپ سوم

منابع فرعی:

- ضابطی جهرمی، احمد (۱۳۸۲). زیبایی شناسی تاریخ و نظریه های تدوین فیلم در دوره صامت. تهران: انتشارات صدا و سیما، چاپ دوم
- اسلیم، ج، برنارد کویی نان، فران سلیا باتلر (۱۳۸۳). دویست فیلم برگزیده، برای بچه هادر تمام گروه های سنی. ترجمه شاپور عظیمی. تهران: انتشارات بنیاد سینمای فارابی، چاپ اول
- داگلاس کتز، استیون (۱۳۸۸). اصول کارگردانی در سینما و فیلم. ترجمه رحیم دانایی. تهران: انتشارات ارسباران، چاپ دوم
- نویسندگان مختلف (۱۳۸۳). نوشتن برای سینما. گروه مترجمان. تهران: انتشارات بنیاد سینمای فارابی. چاپ اول
- رایبکر، مایکل (۱۳۹۱). کارگردانی مستند. ترجمه حمیدرضا احمدی لاری، انتشارات ساقی، چاپ سوم
- کریتندن، راجر (۱۳۸۵). تدوین فیلم و ویدیو. ترجمه روبرت صافاریان. انتشارات مرکز، چاپ دوم
- روزنتال، آلن (۱۳۸۱). مستند، از فیلم نامه تا تدوین. ترجمه حمیدرضا احمدی لاری. تهران: انتشارات ساقی، چاپ اول
- کلو، باستین (۱۳۹۴). مدیریت تولید فیلم. ترجمه تقی علیقلی زاده. تهران: انتشارات بنیاد سینمای فارابی، چاپ سوم

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: (تولید و ساخت فیلم آموزشی) ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: (عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها) ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: (مجموعه تکالیف عملکردی) ۵ نمره

نکات مهم:

- در انتخاب و نمایش فیلم از مجموعه های آرشیوی صدا و سیما استفاده گردد.
- ترتیب مطالب در فصل های مختلف صرفاً جنبه تاکید بر محتوا دارد و تقدم و تاخر و یا ادغام مباحث با توجه به نظر استاد صورت می پذیرد.
- در ارائه مباحث و تکالیف، هنر و تمدن ایران و منطقه و بوم دانشجومعلمان مورد توجه خاص قرار گیرد.
- به ایده سازی و ایده پردازی و طراحی آثار جدید و روزآمد توجهی ویژه شود.
- مباحث زیبایی شناسی و نقد و تحلیل آثار هنری گذشته و حال از ارکان اصلی درس است.
- مداقه در طبیعت و الهام گرفتن از آن، توجه به حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست، پرورش قدرت مشاهده، تخیل و خلاقیت در مباحث مختلف مد نظر قرار گیرد.
- استفاده از روش های فعال تدریس و روش های پرورش خلاقیت توسط استاد و خلق فرصت های یادگیری فردی و مشارکتی مورد تاکید است.
- مشارکت در رویدادهای فیلمسازی روز و بازدید از مراکز هنری مرتبط به طور جدی مورد توجه قرار گیرد.
- در ساخت فیلم ها به آخرین امکانات روز توجه شود.

سرفصل درس «پژوهش و توسعه حرفه ای»

۱. معرفی درس و منطق آن:

وقتی در طول برنامه آموزش حرفه ای دانشجو معلمان فرصت پژوهش در تجربه را بدست آورند، به توانایی های مورد نیاز برای مواجهه با موقعیت های نامعلومی که در آن غوطه ورنند دست خواهند یافت و قادر خواهند بود این توانایی را به دانش آموزان خود منتقل کنند. معلم هنر باید از تدریس و عمل تربیتی عادی شده^{۸۴} فاصله گرفته و به سوی تدریس و عمل فکورانه^{۸۵} پیش برود، به نحوی که با بینشی پژوهشی مسائل کلاس و مدرسه را بکاود و با اقدام پژوهی و ژرف اندیشی به یافتن راه حل ها، کاربرد بلافصل یافته ها و اخذ بازخورد مداوم به اصلاح و بهبود فرآیند های آموزشی و تربیتی در حوزه هنر پردازد.

نام درس به فارسی: پژوهش و توسعه حرفه ای به انگلیسی: Research and Professional Development	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۱+۱ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: PCK پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: مورد تایید گروه هنر
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none"> • با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش روایی، تجربیات شخصی خود /دیگری را از موقعیت های آموزشی/تربیتی مورد واکاوی (تأمل) قرار دهد. • گزارش یافته های درس پژوهی و اقدام پژوهی را مطالعه نموده و بازتاب های حاصل از این فرآیند را برای بهبود عملکرد در موقعیت های بعدی طراحی، اجرا و گزارش نماید. 	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: پژوهش روایی

- ماهیت تجربه، یادگیری از تجربه و تأمل بر تجربه و تمایز آن با سایر انواع یادگیری
- روایت نویسی وسیله ای برای پژوهش در عمل
- پژوهش روایی در خدمت رشد حرفه ای
- چگونه روایت ها بین دانش آشکار و دانش ضمنی پیوند می زنند؟
- اهداف پژوهش روایی و کاربردهای آن
- انواع پژوهش روایی

تکالیف عملکردی:

- با مطالعه داستان زندگی معلمان و مقالات علمی در زمینه پژوهش روایی تأثیر این شیوه مطالعه را در بهبود عملکرد حرفه ای در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

^{۸۴} routinized

^{۸۵} reflective

- یک پژوهش روایی را به صورت خلاصه یا در قالب یک مقاله مروری با ذکر ویژگی ها و مراحلش ارائه کند (البته قالب مذکور قبلاً باید توسط استاد توضیح داده شود)

فصل دوم : روش پژوهش روایی

- ابزار های گردآوری اطلاعات در پژوهش روایی
- فرآیند تحلیل داده ها
- معنا دهی به داده ها
- کد گذاری
- تحلیل ساختاری
- اعتبار بخشی

تکالیف عملکردی:

- با استفاده از فرایند تحلیل ساختاری، یافته های علمی پژوهشی را اعتبار بخشی نماید.

فصل سوم : اقدام پژوهی

- چستی اقدام پژوهی در آموزش و پرورش (ماهیت، تعریف، ابعاد، گستره)
- چرایی اقدام پژوهی در آموزش و پرورش (اهداف، پیامدها، ضرورت و اهمیت)
- تاریخچه و خاستگاه های اقدام پژوهی
- نظریه ها و دیدگاه های موجود در زمینه اقدام پژوهی

تکالیف یادگیری:

- مشارکت در نقد و ارزیابی گزارش های ارائه شده در کلاس در زمینه اقدام پژوهی ارائه شده.

تکالیف عملکردی:

- تهیه یک نوشته انتقادی در مورد باورها و عقاید شخصی خود در مورد چستی و ضرورت اقدام پژوهی در آموزش و پرورش و ارائه آن در کلاس برای بررسی و نقد

فصل چهارم : روش اقدام پژوهی

- چگونگی تشخیص مسئله
- چگونگی تدوین طرح اقدام پژوهی
- روش اجرای مراحل اقدام پژوهی
- چگونگی گردآوری داده ها و شواهد مهم در اقدام پژوهی
- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند اقدام پژوهی
- نقش مشورت و مشارکت در اقدام پژوهی
- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی در اقدام پژوهی
- چگونگی بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در اقدام پژوهی

- چگونگی مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردهای اقدام پژوهی

- مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروهها)

تکالیف عملکردی

- تشکیل کارگروه هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در نقد نمونه ای از اقدام پژوهی انجام شده توسط معلمان دیگر و تهیه گزارش نقد برای ارائه به کلاس

فصل پنجم : درس پژوهی

- تدوین طرح درس پژوهشی متناسب با سوال های پژوهشی:

- ترسیم وضع موجود و مطلوب
- شناسایی تغییرات مورد نیاز
- تعیین هدف های درس
- تعیین تجارب و فعالیت های یادگیری
- تعیین رفتار ورودی
- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش دانش آموزان به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدف ها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح درس پژوهشی

تکالیف یادگیری

- در باره چارچوب طرح درس پژوهشی بحث می کند و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

تکالیف عملکردی

- در قالب کارگروه های دانشجویی یک طرح درس پژوهشی را تهیه و به کلاس ارائه می نمایند

فصل ششم : روش درس پژوهی

- تدوین طرح درس پژوهشی
- اجرای طرح درس مورد پژوهش
- ژرف اندیشی در باره داده ها و شواهد
- چگونگی ژرف اندیشی در باره روند اجرای فعالیت گروه
- تهیه گزارش نهایی و اشاعه دستاوردهای گروه درس پژوهی

تکالیف یادگیری

- درباره چگونگی اجرای طرح درس پژوهشی، چگونگی نقد مناسب تر نحوه اجرای طرح درس پژوهشی و ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی بحث می کنند

تکالیف عملکردی

- طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهیدن در زمینه پژوهش روایی، برگزاری کارگاه آموزشی برای آموزش پژوهش روایی با استفاده از رویکرد توسعه فردی و به کمک واکاوی تجربیات شخصی صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند. راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در خلال بیان فلسفه، مبانی، اصول، روش و مراحل اجرای اقدام پژوهی و درس پژوهی به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات اقدام پژوهی و درس پژوهی معلمان و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان پژوهنده پرداخته می شود. در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزش هنر و تدوین پیشنهاد کامل اقدام پژوهی و درس پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی:

- عطاران، محمد (۱۳۹۵). پژوهش روایی: اصول و مراحل. تهران: انتشارات دانشگاه فرهنگیان
- ساکی، رضا (۱۳۹۲). درس پژوهی، مبانی، اصول و روش اجرا. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی
- استیپانک و همکاران (۱۳۸۹). درس پژوهی راهنمایی عملی برای مدیران و معلمان. ترجمه دکتر رضا ساکی و داریوش مدنی. تهران: انتشارات حکمت علوی

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۶ نمره

ارزشیابی پایانی: ۸ نمره

کارپوشه: ۶ نمره

سرفصل درس «کارورزی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین در جهت توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به ظرفیت غایی کنش عملی در کلاس درس را فراهم می کند. این برنامه در دانشگاه فرهنگیان، با تأکید بر مشاهده تأملی، روایت نگاری و واکاوی تجربیات به عنوان عناصر سازنده/شکل دهنده عمل فکورانه؛ و نیز ابزارهای سه گانه اقدام پژوهی، درس پژوهی و پژوهش روایتی به عنوان روش های مورد تأکید در برنامه تربیت معلم فکور این هدف را تعقیب می نماید. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده از سوی استادان و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حلهای قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارورزی به منظور دستیابی دانشجو به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارورزی دانشجو فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می نماید.

در کارورزی یک دانشجو با کسب مهارت در به کارگیری روش ها و فنون مشاهده تأملی، موقعیت های آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه و کلاس درس را مورد مطالعه قرار داده و دریافت های خود را در قالب روایت ها، روزنگارها، تجربیات شخصی ارائه می نماید. این یافته ها از موقعیت مدرسه و کلاس درس می تواند همراه با عکس و فیلم/ گزارش گفتگو با کادر مدرسه/ معلم راهنما/ اولیاء/ دانش آموزان (با هماهنگی مدرسه) تکمیل شود. روایت های دانشجو از موقعیت های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته و مسئله های شناسایی شده با استفاده از شواهد و مستندات علمی گزارش می گردد.

نام درس به فارسی: کارورزی ۱	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Internship ۱	نوع درس: کارورزی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
با مشاهده تأملی مسئله های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید.	تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت
مشاهدات تأملی و یافته های تجربی حاصل از واکاوی روایت ها را ثبت و گزارش نماید.	شایستگی کلیدی: موضوعی- تربیتی
	دروس پیش نیاز: پژوهش و توسعه حرفه ای
	استاد متخصص برای
	تدریس: متخصص رشته ای

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول:

ارائه یک تصویر کلی از برنامه کارورزی در طی چهار ترم و انتظارات از دانشجو، معرفی برنامه کارورزی یک با تأکید بر مشاهده تأملی و روایت نویسی (ماهیت روایت‌ها و چگونگی نگارش آن)، تکالیف عملکردی در طول ترم، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و پردیس/ واحد آموزشی، و تبیین فرم‌های ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد، توزیع دانشجویان در مدارس (همانگی با مناطق آموزشی و سازماندهی دانشجویان در مدارس باید قبل از شروع ترم و با تشکیل ستاد کارورزی در سطح استان صورت گیرد). تعامل از نزدیک میان استاد و دانشجو از طریق مطالعه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به موقع و سازنده، و نیز تشکیل جلسات بحث و گفتگو پیرامون تجربیات حاصل از حضور در موقعیت‌های واقعی از استلزامات اجرایی برنامه کارورزی است. تشکیل سمینار در کلیه هفته‌ها برای بحث و بررسی پیرامون عملکرد دانشجو و گفتگو در خصوص بازخورد‌های ارائه شده از سوی اساتید ضروری است. مشارکت دانشجویان در نقد و بررسی گزارش‌ها/ روایت‌های هم‌کلاسی‌ها/ هم‌قطاران فرصت یادگیری انتقال تجربیات به یکدیگر را فراهم می‌کند.

هفته دوم:

کارگاه مطالعه موقعیت

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس/ موقعیتی در سطح کلاس درس/ مدرسه بر اساس گام‌های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی‌ها و مشخصه‌های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک‌های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... در یافتن نقطه کانونی

د: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع‌آوری شده (از آنجایی که آموزش این بخش نیازمند آن است که دانشجو گزارشی از مطالعه موقعیت بر اساس محورهای چهارگانه تهیه کرده باشد، لذا آموزش این بخش در جلسه ششم ارائه می‌شود).

هفته سوم:

مشاهده آزاد

حضور دانشجویان در مدارس (جلسه‌آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می‌کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این موارد می‌تواند شامل رخ دادها در مسیر رفت و آمد به مدرسه؛ فضا و موقعیت مدرسه؛ احساسات، تصورات و انتظارات؛ نحوه برخورد کادر مدرسه؛ نحوه مواجهه شدن با دانش‌آموزان؛ گفتگوها با کارکنان مدرسه، معلمان و... باشد.

هفته چهارم:

مطالعه موقعیت

گزارش های (روایت) تهیه شده از مشاهده آزاد از جهت رعایت روش ها و فنون توصیف و تشریح موقعیت و به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تشکیل گروه های حرفه ای متشکل از سه تا چهار دانشجو و ارائه بازخورد توسط همقطاران/ گروه همسالان امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات را به عنوان یک مهارت حرفه ای تقویت می کند. محور هایی که گزارش ها بر اساس آن مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (بازبینی شواهد جمع آوری شده برای دستیابی به درک عمیق تر و همه جانبه تر نسبت به موقعیت/ طرح مسئله).

هفته پنجم:

مطالعه موقعیت

حضور در مدرسه و تکمیل اطلاعات مورد نیاز/ شواهد بیشتر برای بیان مسئله. در این جلسه دانشجو با توجه به بازخورد های ارائه شده از سوی همسالان/ همقطاران یا استاد به مطالعه مجدد موقعیت (مدرسه) پرداخته و با جمع آوری اطلاعات/ شواهد بیشتر گزارش خود را برای یادگیری روش تبیین مسئله تکمیل می نماید.

هفته ششم:

مطالعه موقعیت

گفتگو در این جلسه پیرامون روش ها و فنون مشاهده تأملی ادامه می یابد و دانشجو با استفاده از شواهد جمع آوری شده از موقعیت مورد مطالعه به تبیین مسئله مبادرت می نماید. مرور محورها در جلسه دوم و آموزش نکات مربوط به تبیین مسئله.

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده) (مرور)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط) (مرور)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... (مرور)

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (آموزش).

شرح تنظیم پوشه کار... توسط چه کسی تنظیم می شود: نسخه ای از مجموعه فعالیت های انجام شده در مطالعه موقعیت به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه ای دانشجو ضبط گردد.... منظور همان پوشه کار است؟ پرونده توسعه حرفه ای با چه فرمتی باید تشکیل شود؟ آیا به دنبال پرونده الکترونیکی یا همان ای-پورتفولیو بوده ایم؟ باید به سمتی برویم که دانشجو خود متکفل این امر شود.

هفته هفتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضاها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها...) نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات (کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و...) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف موقعیت فیزیکی و تحلیل تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک موقعیت فیزیکی و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته هشتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه/ پردیس
تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکار گرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان، کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین. آن در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف ساختار و سازمان مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.
پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک ساختار و سازمان مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته نهم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی/ تعاملات در سطح مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و...)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین شود. یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف تعاملات و روابط عاطفی در سطح کلاس درس/ مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک روابط عاطفی و تعاملات در سطح کلاس درس و مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته دهم، یازدهم، دوازدهم و سیزدهم:

مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزش/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه
تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبرد های آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و... شناسایی و تبیین شود. این گزارش

در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف فرآیند آموزش در سطح کلاس درس و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخود ها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد. پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

هفته چهاردهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه‌ای از پژوهش‌های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکار گرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و با تبیین نقش روایت نویسی و واکاوی آن در آموزش حرفه ای مراحل تحلیل ساختاری روایت ها (بند الف و ب) بر روی گزارش های تهیه شده از سطح کلاس درس / مدرسه آموزش داده شود.

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی در کارورزی

تحلیل ساختاری روایت ها

(۱) کدگذاری باز

(۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی... قرار نشد از این تعبیر استفاده نکنیم؟ در یکی از محورهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش های تهیه شده از مدرسه / کلاس درس و کدگذاری آن ها برای یافتن مضامین

هفته پانزدهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه‌ای از پژوهش‌های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکار گرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و مراحل تحلیل ساختاری بر روی روایت های تهیه شده (بند ج و د) از کلاس درس / مدرسه آموزش داده شود.

تحلیل ساختاری روایت ها

(۳) ارتباط مضامین با یکدیگر

(۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش تهیه شده از سطح کلاس درس و مدرسه به منظور یافتن ارتباط میان مضامین و تبیین مسئله

هفته شانزدهم:

سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه/ پردیس) در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه و کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها در کلاس به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تکلیف عملکردی: دانشجویان گزارش یافته های خود را در طول ترم را زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شواهد و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع ارائه نماید. پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

- کرمی، علی و زائری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس - مهر.

- نوروزی، رضا علی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی توسط عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

- امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:
- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز
 - گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز
 - تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز
 - حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۱» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها
۷. ارایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه حل ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان‌یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره‌گیری از یافته‌های علمی، شهود^{۸۶} و خلاقیت در موقعیت‌های بی‌بدیل و منحصر به فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجو معلم فعالانه با موقعیت‌های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود و به آنان کمک کند تا با به کارگیری روش‌های استدلالی / منطقی به بررسی موقعیت‌های یادگیری پرداخته و با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده به آفرینش الگوهای ذهنی و طرح‌واره‌هایی بپردازند که به آنان در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از تصمیمات جهت برنامه‌ریزی کمک کند.

تدریس عملی، وابسته به موقعیت است و با ویژگی‌های شخصی معلم و آنچه او در یک مکان و زمان خاص انجام می‌دهد مرتبط است. از این رو فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجو معلم را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی^{۸۷}، رویه‌ای^{۸۸}، موقعیتی^{۸۹}، فراشناختی^{۹۰}) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تأمل در باره موقعیت‌های تربیتی بپردازند.

در این برنامه از طریق طراحی فعالیت‌های یادگیری امکان کسب تجربیات مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دیدگاه‌های مختلف و دریافت‌های خود را به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲، دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف اصیل^{۹۱}، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه‌های کوچک/گروه‌های بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس کسب خواهد نمود و به درک صحیحی نسبت به آنچه در کلاس جریان دارد دست می‌یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی به شناخت جهت‌گیری حرفه‌ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

نام درس به فارسی: کارورزی ۲ نام درس به انگلیسی: Internship ۲	مشخصات درس نوع درس: کارورزی ۲ تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت
---	---

^{۸۶} - Intuition

^{۸۷} - Declarative knowledge

^{۸۸} - Procedural knowledge

^{۸۹} - Conditional knowledge

^{۹۰} - Metacognitive Knowledge

^{۹۱} - Authentic task

<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه‌های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید.</p> <p>۲. تجربیات خود از مشارکت در فرآیند آموزش را واکاوی نموده و یافته‌های خود را روایت نماید.</p>	<p>شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی</p> <p>دروس پیش‌نیاز: کارورزی ۱</p> <p>استاد متخصص برای تدریس:</p> <p>متخصص رشته ای</p>
--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت‌های یادگیری، شیوه تنظیم روایت‌ها، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم تا شانزدهم:

در طول این جلسات دانشجو در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی برحسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آنجایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجو در مقیاس خرد در فعالیت‌های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می‌کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیم‌سال اول، مسئله‌ها/ نیازهای تأثیرگذار بر یادگیری دانش‌آموزان را در سطح فردی، گروه‌های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن‌ها را در قالب فعالیت‌های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با هدایت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله/ پاسخ به نیازها اجرا نماید. این مسئله‌ها/ نیازها می‌تواند ناظر به عملکردهای شناختی یا عاطفی-هیجانی دانش‌آموزان باشد. گفتگو با دانشجو قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه‌ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکارهای ارتقاء/ بهبود آن باشد (فرم‌های گفتگو قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مسئله‌های شناسایی شده از سوی دانشجویان از عمق و پیچیدگی متفاوتی برخوردار است لذا، می‌توان برحسب موقعیت‌های مطالعه شده نسبت به اجرای فعالیت‌های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک، جمعی اقدام نمود. تصمیم‌گیری در خصوص تقدم و تأخر در اجرای هر یک از این موقعیت‌های یادگیری بر عهده مدرس محترم است).

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت‌های کلاسی:

۱. تهیه طرح برای مشارکت در فعالیت‌های یادگیری و اجرای مستقل فعالیت‌ها با هماهنگی معلم راهنما.

۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت‌های الزامی

- طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث
- طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت‌های کار مشارکتی
- طراحی فعالیت برای پرورش مهارت‌های تفکر
- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی
- طراحی فعالیت رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان

- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی های تحصیلی
- طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکردهای عاطفی (مثل بی نظمی، عدم رعایت قوانین)
- طراحی فعالیت یادگیری برای سنجش آموخته ها
- سایر فعالیت ها به تشخیص معلم راهنما

ساختار طراحی فعالیت ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/ گام های اجرای فعالیت
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش آموزان در فرایند اجرا
- سنجش آموخته ها/ سنجش عملکرد

تهیه گزارش از اجرا

.....

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می شود:

- الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت ها و بر اساس طرح پیش بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه ریزی.
- ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینارها

- سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیم سال و الزامی
- سمینارهای جمعی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)
- سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت های یادگیری با رویکرد شناختی، و به کارگیری راهبردهای شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت های یادگیری در سطح کلاس درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت ها در سطح کلاس درس به صورت فردی، گروه های کوچک/ جمعی، راهبردهای مشارکتی، برای مشارکت در سمینارهای کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

- کرمی، علی و زاتری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس- مهر.

-نوروزی، رضا علی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی دو بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت‌های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری و ارزیابی از نتایج بر اساس پیش‌بینی‌ها، شرکت در سمینارهای کلاسی برای ارائه یافته‌ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینارها دانشجویان باید یافته‌های خود از مطالعه موقعیت‌های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته‌های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول نیم‌سال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

طرح تهیه شده و کلیه گزارش‌ها از اجرای فعالیت‌ها به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیم‌سال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز

- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز

- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس

ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو

بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز

- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۲» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر

اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد. (پ ۳/ص ۴/TV)

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۷. ارائه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن

در کارورزی ۳، دانشجو معلم مستقیماً مسئولیت تدریس و اداره کلاس درس (۴۵ / ۹۰ دقیقه) را بر عهده می‌گیرد و با مطالعه بافت و زمینه‌ای که آموزش در آن جاری است، طرح یادگیری را برای آموزش مفاهیم/ مهارت‌های علمی ارائه شده در برنامه درسی^{۹۲} تدوین می‌نماید. چنین طرحی باید دربرگیرنده فرصت‌هایی باشد که نسبت به یادگیری دانش‌آموزان حساس بوده و عمیقاً با بافت و بستر واقعی زندگی آن‌ها ارتباط برقرار می‌نماید. ماهیت تکالیف یادگیری و عملکردی پیش‌بینی شده در طرح یادگیری نیز باید بتواند میان تجربیات و دانسته‌های پیشین و جدید دانش‌آموزان ارتباط برقرار کند و امکان یکپارچه‌سازی یادگیری فراهم نماید.

برنامه‌ریزی دانشجو با طرح پرسش‌هایی در خصوص ظرفیت‌هایی که در بافت و زمینه یادگیری وجود دارد و می‌تواند به دانش‌آموزان در به کارگیری دانش و تجربه پیشین و علایق شخصی آنان کمک نماید آغاز شده و با تدارک دیدن فرصت‌هایی برای به تجربه گذاشتن دریافته‌ها، طرح پرسش‌ها/ فرضیه‌ها از سوی دانش‌آموزان، ادامه می‌یابد. یافته‌های حاصل از این تجربه برای درک عمیق‌تر/رفع بدفهمی‌ها، در موقعیت واقعی/ شبیه‌سازی شده به کار گرفته می‌شود و نتایج/ آموخته‌ها- با توجه به این که یادگیرندگان امکان طرح پرسش/ فرضیه‌های متفاوتی را دارا هستند- برای استحکام بیشتر یادگیری به اشتراک گذاشته می‌شود. در این فرآیند دانش‌آموزان فرصت خواهند داشت تا دانش کسب شده را با استفاده از راهبردهای یادگیری در شرایط جدید به کار بگیرند و به علایق/ پرسش‌هایی که در فرآیند یادگیری طرح شده پاسخ دهند. در طی این مراحل (گام‌ها) دانشجو از طریق ثبت و واکاوی روایت‌ها با طرح پرسش‌های تأملی و پاسخ به آن‌ها بصیرت بیشتری نسبت به اثربخشی طرح یادگیری و هدایت این فرآیند، درک واقعیت‌های محیط آموزشی، تأثیر آن بر عملکرد خود، ویژگی‌ها و توان‌مندی‌های شخصی، و نحوه سازگار نمودن توانایی‌های خود با موقعیت‌های پیچیده و منحصر به فرد آموزش، به دست می‌آورد. این پرسش‌ها باید بتوانند حس کنجکاوی دانشجو را برای مطالعه موقعیت‌های مسئله‌ای در کلاس، ارزیابی اثربخشی یک نظریه در عمل، آزمون مجدد یافته‌های تجربی/ علمی و... را در قالب کنش پژوهی محدود فردی برانگیزد. علاوه بر این پاسخ به پرسش‌هایی که در فرآیند تصمیم‌گیری و پس از آن مطرح می‌شود زمینه‌ساز عمل جدید بوده و دانشجو را در فرآیند توسعه حرفه‌ای و بافت و زمینه‌ای که در آن دست به عمل خواهد زد، یاری می‌کند. در این مرحله شیوه مطالعه کنش پژوهی فردی است و هدف از عمل فکورانه دانشجو معلم به سازی عمل، به سازی درک و فهم، و اصلاح عملکرد حرفه‌ای خود در موقعیتی است که در آن دست به عمل زده است.

نام درس به فارسی: کارورزی ۳	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Internship ۳	نوع درس: کارورزی ۳
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت
با تحلیل محتوای برنامه درسی/ کتاب درسی مفاهیم و مهارت‌های اساسی را شناسایی و طرح یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نموده، و تأثیرات آن بر نتایج توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید را مورد ارزیابی قرار دهد.	شایستگی کلیدی: موضوعی- تربیتی
	دروس پیش‌نیاز: کارورزی ۲

^{۹۲} - برنامه درسی / کتاب درسی (با توجه به این که سند برنامه درسی معمولاً در اختیار معلمان قرار ندارد می‌توان از کتاب درسی استفاده نمود).

نتایج تجربیات خود از فرآیند طراحی، اجرا و ارزیابی و بازبینی و بازاندیشی را با تکیه بر عقلانیت عملی در قالب کنش پژوهی فردی گزارش کند.	استاد متخصص برای تدریس: متخصص رشته ای
--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و فرآیند کنش پژوهی فردی، نحوه تهیه طرح یادگیری با تمرکز بر فرایند پیش‌بینی شده، شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل کنش پژوهی، ساختار گزارش کنش پژوهی، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدهای یادگیری و ملاک‌ها و سطوح موفقیت.

جلسه دوم تا شانزدهم:

تهیه طرح‌های یادگیری برای بر عهده گرفتن مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس مبتنی بر محتوای برنامه درسی (کتاب درسی)، اجرا و بررسی تأثیر آن در کسب توانایی دانش‌آموزان برای انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید است. استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی - برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نظارت داشته باشد و بازخوردهای ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه توسعه حرفه‌ای ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و استخراج مفاهیم و مهارت‌های اساسی برای تهیه طرح یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می‌گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح کنش پژوهی فردی پیش‌بینی شده را اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول این جلسات حضور دانشجو در مدرسه ضروری است و جلسات بررسی برای بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینارها بر حسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. (فرم پیشنهادی^{۹۳} گفتگو میان استاد/ معلم راهنما قبل و پس از اجرای طرح یادگیری ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مطالعه موقعیت و مسئله‌های شناسایی شده برای شروع کنش پژوهی فردی از اهمیت زیادی برخوردار است لذا، توصیه می‌شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱ و ۲ برنامه‌ریزی لازم را به منظور کمک به دانشجو برای تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای موفقیت‌آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. فرآیند رفت و برگشت برای حل مسئله ممکن است نیازمند طراحی‌های متعدد باشد.

با توجه به این که ماهیت طرح‌های یادگیری تهیه شده احتمالاً با روش‌های رایج آموزشی در سطح مدرسه و کلاس درس متمایز است و نیازمند تدارک منابع و مواد آموزشی/ فضای یادگیری متفاوتی می‌باشد لذا، هماهنگی با معلم راهنما و مدیریت مدرسه برای اجرای طرح‌های یادگیری از سوی استاد راهنما و دانشجو الزامی است. تأمین منابع/ امکانات و همکاری با دانشجو برای تهیه آن به شرط تأیید استاد راهنما از سوی واحد آموزشی الزامی است.

تکالیف عملکردی:

الف: طراحی و اجرای طرح کنش پژوهی فردی

۱) تهیه طرح کنش پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه کنش پژوهی فردی

^{۹۳} - فرم‌ها می‌تواند با توجه به شرایط و اقتضائات مورد بازنگری قرار گیرد.

- ۲) تبیین واضح و روشن از مسئله (تعیین انتظارات حرفه‌ای که در فرایند کنش پژوهی فردی به دنبال دستیابی به آن است)
- ۳) شناسایی و تحلیل ظرفیت‌ها در موقعیتی (آموزشی / تربیتی)
- ۴) تعیین فرضیه‌ها/ سؤالات/ اهداف به همراه ملاک‌ها و سطوح عملکرد
- ۵) طراحی و تدوین طرح عمل در گفتگو با استاد راهنما/ معلم راهنما (قبل و بعد از عمل)
- ۶) اجرای طرح یادگیری^{۹۴} و جمع‌آوری اطلاعات از فرآیند طراحی و اجرا^{۹۵}
- ۷) تأمل درباره عمل انجام شده، تبیین و فهم آن و بازگشت به مرحله اول (به صورت رفت و برگشت تا حل مسئله)
- ۸) جمع‌آوری اطلاعات از فرایند اجرا (شامل دست نوشته‌ها، روایت‌های شخصی (تأمل قبل، و پس از عمل)، جلسات بحث و گفتگو با استاد و معلم راهنما، کاربرگ‌های دانش‌آموزان، نتایج سنجش از یادگیری دانش‌آموزان و....)
- ۹) تحلیل و تفسیر یافته‌ها
- ۱۰) کدگذاری و طبقه‌بندی اطلاعات، تحلیل و تفسیر یافته‌ها بر اساس فرضیه؟ سؤال یا... طرح شده و ملاک‌ها و سطوح عملکرد

(۱) تهیه گزارش کنش پژوهی فردی

ب: طرح یادگیری

طرح یادگیری

- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت‌های آن (ظرفیت‌های فردی/جمعی در بافت/ زمینه یادگیری) برای تهیه طرح یادگیری
- تدوین طرح یادگیری بر اساس تحلیل برنامه‌درسی (کتاب‌درسی)، شناسایی مفاهیم و مهارت‌ها
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای مراحل یادگیری پیش‌بینی شده
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس / مدرسه
- ارزیابی از توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید

ساختار طرح یاددهی یادگیری:

- مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه‌درسی / کتاب‌درسی
- پیامد یادگیری
- مراحل/ گام‌های طرح یادگیری

^{۹۴} - در صفحه ی بعد این طرح و ساختار آن به طور کامل توضیح داده شده است.

^{۹۵} - دانشجو باید ۶ حد اقل طرح یادگیری را بر اساس فرم‌های الف، ب، ج و د پیوست برای پاسخ به فرضیه‌ها/ سؤالات یا.... در چرخه کنش پژوهی فردی اجرا نماید.

- برقراری ارتباط (فرصت یادگیری تدارک دیده شده در ارتباط با زندگی روزمره دانش آموز بوده و برخاسته از مسایل / چالش هایی است که دانش آموز با آن روبرو است)

- تجربه کردن (فرصت یادگیری تدارک دیده شده قابل تجربه / آزمایش / بررسی باشد، به یادگیرنده کمک کند تا با بروز خلاقیت خود به کشف روابط / راه حل ها دست پیدا کند، اختراع کند و به ایده های نو بیاندیشد / از طریق پژوهش به پرسش های خود پاسخ دهد)

- به کار بستن (فرصت کاربردی نمودن مفاهیم و اطلاعات کسب شده برای دستیابی به درک عمیق و به کارگیری آن توسط دانش آموز فراهم شود. مثل: ایجاد ارتباط بین تئوری و عمل / بکارگیری آن برای به دست آوردن یک تصور حرفه ای در ارتباط با مسئله / حل مسئله یا پژوهش انجام شده)

- به اشتراک گذاشتن (فرصت یادگیری تا حد امکان دانش آموزان را به کار گروهی تشویق کند و آن ها را در موقعیتی قرار دهد تا برای انجام پژوهش یا جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن ها نیاز به تعامل و تلفیق یافته ها و عرضه آن در قالبی جدید / مطالعه موضوع از زوایای مختلف کند / ایجاد هم افزایی کند)

- انتقال آموخته ها به موقعیت جدید (فرصت های جدیدی برای به کارگیری و بسط آموخته ها به موقعیت جدید فراهم شود)

- مواد / منابع آموزشی مورد نیاز / تدارک دیدن فضای یادگیری
- روش بازخورد دادن به دانش آموزان در فرایند یادگیری
- سنجش آموخته ها / سنجش عملکرد

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه ای

- بررسی پیش بینی ها (با مطالعه مجدد تجربیات واکاوی شده در ترم اول و دوم ظرفیت های ممکن موقعیت یادگیری (فردی / جمعی که در بافت و زمینه وجود دارد) را شناسایی نموده و چگونگی بهره گیری از این ظرفیت برای ورود به مرحله برقراری ارتباط را مشخص نماید.

- تعیین موانع و محدودیت ها و چگونگی مدیریت آن در فرایند آموزش
- بررسی علل تغییرات طرح در فرآیند اجرا (تطبیق با شرایط / نیازهای یادگیری و...)
- بررسی نتایج یادگیری و چگونگی دستیابی به آن
- واکاوی فرایند عمل حرفه ای و تجربیات کسب شده
- شناسایی نقاط قوت و ظرفیت های خود برای بهره گیری از آن در موقعیت بعدی آموزش
- اتخاذ تصمیمات برای به کارگیری تجربیات در موقعیت بعدی

سمینارها

الف) جلسات بحث و گفتگوی فردی / گروهی / جمعی قبل از طراحی: به منظور گفتگو پیرامون ظرفیت های شناسایی شده در موقعیت و چگونگی پیوند آن با پیامد یادگیری / فرصت های یادگیری (مراحل برقراری ارتباط و...) و سنجش، نحوه هدایت

یادگیری در سطح کلاس و مقاصد حرفه‌ای که دانشجو به دنبال دستیابی به آن است. توصیه می‌شود این جلسات در سطح مرکز یا پردیس تشکیل شود.

ب) جلسات بحث و گفتگو پس از اجرای طرح یادگیری: در این جلسات دانشجو باید گزارشی از فرآیند اجرا که شامل طرح یادگیری، بازخوردهای ارائه شده در هر یک از مراحل آموزش، تحلیل و تفسیر را به همراه داشته باشد. این جلسات باید به دانشجو کمک کند تا تصویر روشن‌تری نسبت به ظرفیت‌های حرفه‌ای خود و چگونگی بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی به دست آورد. این مهم به کمک بازخوردهای (در سطر سطح تأمل بر روی عمل) ارائه شده از سوی استاد امکان‌پذیر می‌شود.

سمینارهای پس از اجرا می‌تواند در دو شکل زیر اجرا شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش‌بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح مرکز یا پردیس به صورت مشارکتی برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت‌های دانشجویان در قالب کنش‌پژوهی فردی دنبال می‌شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی به درک انتظارات و انتقال تجربیات کمک می‌کند. سمینارها فرصت ارزشمندی را از طریق به اشتراک گذاشتن تجربیات برای کسب مهارت‌های حرفه‌ای در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینارهای گروهی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی استاد) سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست استاد/ دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیرمستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت‌های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبردهای مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینارهای گروهی و فردی ارائه می‌گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

- کرمی، علی و زائری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس - مهر.

- نوروزی، رضا علی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۳ در قالب سمینار پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید یافته‌های خود از نتایج کنش پژوهی فردی ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه می‌تواند با حضور معلمان راهنما تشکیل می‌شود.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

کلیه گزارش‌ها در مراحل مختلف کنش پژوهی فردی به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ملاک‌های های ارزیابی طرح یادگیری:

- انعطاف فرصت‌های یادگیری
- انعطاف در فرایند اجرا
- به کارگیری مهارت‌های یادگیری
- فراخواندن سطوح بالای تفکر
- تنوع محصول یادگیری / تولیدات دانش‌آموزان

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد.^{۹۶}

امتیاز درس «کارورزی» بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز
- گزارش‌های عملکردی مرحله‌ای: ۳۰ امتیاز
- گزارش کنش پژوهی فردی: ۳۰ امتیاز
- دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۳» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۷. رایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۴»

۱. معرفی درس و منطق آن

در ترم چهارم کارورزی انتظار می‌رود دانشجویان با تجربیات کسب شده، بتوانند در نقش معلم به عنوان برنامه‌ریز درسی^{۹۷} (مجری فعال) حاضر شده و ضمن تحلیل برنامه درسی تجویزی، واحد یادگیری را برای پاسخ به نیازها/حل مسایل یادگیری دانش آموزان طراحی، تولید، اجرا و نتایج آن را در کسب شایستگی های پیش بینی شده در برنامه درسی، مورد ارزیابی قرار دهد. با توجه به ویژگی نظام برنامه ریزی درسی در ایران، تطبیق آن با موقعیت های تربیتی / آموزشی و به منظور حفظ استانداردهای برنامه درسی این فرآیند با استفاده از رویکرد طراحی معکوس^{۹۸} تدوین می شود. طراحی معکوس مبتنی بر درک اصیل^{۹۹} و استفاده عقلانی و مؤثر از آموخته‌های نظری و نحوه بکارگیری آن در عرصه عمل است، به گونه‌ای که دانشجویان را به آن‌سوی آنچه می‌بینند و استفاده از آموخته‌ها برای ساخت معنا هدایت کند. این فرایند با تحلیل برنامه درسی (تحلیل کتاب درسی^{۱۰۰}) آغاز شده و با تعیین شایستگی های مورد انتظار، ملاک‌ها و سطوح عملکرد، طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای هدایت فرآیند یادگیری و کمک به یادگیرندگان در بسط قابلیت ها و ظرفیت های وجودی^{۱۰۱} ادامه می‌یابد. تعیین شایستگی‌ها در آغاز برای روشن شدن تصمیمات معلم برای تعیین مسیری است که یادگیرنده باید طی کند و موجب می‌شود تا نگاه معلم را همواره بر شایستگی های مورد انتظار برنامه درسی متمرکز نگاه دارد. محتوا در چارچوب "ایده کلیدی^{۱۰۲} / مفاهیم و مهارت های اساسی^{۱۰۳}" مطرح می‌شود و باعث می‌گردد تا در طراحی واحد یادگیری امکان تلفیق در درون و بیرون از حوزه یادگیری فراهم شود. در چنین شرایطی فرایند یاددهی- یادگیری از محدوده‌ی توجه به حافظه و به عبارتی "آموزش برای به خاطر سپردن" کاملاً خارج شده و همواره آموزش بر دستیابی به شایستگی ها متمرکز می‌ماند. در طی این مسیر، یادگیرندگان قادر خواهند بود، بین اطلاعات جدید و دانش و آموخته های پیشین خود ارتباط برقرار کنند، واقعیت‌ها و حقایق را به «مسائل کلی» و روزمره ای که با آن برخورد می‌کنند پیوند دهند و آن را در زمینه های جدید به کار گیرند. از آنجایی که این شیوه از طراحی نیازمند درهم نوردیدن مرز های دانش و تلفیق موضوعات در برنامه درسی در سطح پایه یا دوره تحصیلی است، لذا اتخاذ تصمیمات باید با مشارکت معلمان در سطح مدرسه صورت بگیرد و در طراحی فرصت های یادگیری از راهبردهای مختلف (راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، تعاملی، رشد فردی) برای طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی استفاده شود.

^{۹۷} - هدف عملیاتی ۱۱ سند تحول بنیادین- نقش معلم در برنامه درسی ملی (صفحه ۱۲ « برای خلق فرصت های تربیتی و آموزش [معلم] مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه های درسی و تربیتی در سطح کلاس درس را بر عهده دارد»).

^{۹۸} - *backward design*

^{۹۹} - *Genuine understanding*

^{۱۰۰} - در صورتی که سند برنامه درسی در اختیار دانشجویان قرار نداشته باشد.

^{۱۰۱} - برنامه درسی ملی نقش دانش آموز صفحه ۱۲ «در فرآیند یاددهی- یادگیری و تربیت پذیری و توسعه شایستگی های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد». نقش معلم « با شناخت و بسط ظرفیت های وجودی دانش آموزان و خلق فرصت های تربیتی و آموزشی زمینه درک و انگیزه اصلاح مداوم موقعیت آنان را فراهم سازد».

^{۱۰۲} - *Key idea*

^{۱۰۳} - برنامه درسی ملی صفحه ۱۳ بند دو محتوا دربرگیرنده مفاهیم و مهارت های اساسی و ایده های کلیدی مبتنی بر شایستگی های مورد انتظار از دانش آموزان است».

عمل فکورانه در این مرحله ناظر به کاویدن منظم رخدادهای در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی واحد یادگیری، یافتن روابط علت و معلولی میان شیوه کار و کارکرد ها، نتایج و علل آن در سطح مدرسه به شیوه مشارکتی و در قالب درس پژوهی است.

<p>نام درس به فارسی: کارورزی ۴ نام درس به انگلیسی: Internship</p>	<p>مشخصات درس نوع درس: کارورزی ۴</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با تحلیل محتوای برنامه درسی / کتاب درسی واحد یادگیری برای کسب شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه طراحی، اجرا و تأثیر آن را در بهبود عملکرد دانش آموزان مورد ارزیابی قرار دهد. با ثبت و واکاوی تجربیات در فرایند درس پژوهی، یافته های حاصل از عملکرد حرفه ای خود در سطح مدرسه را گزارش نماید.</p>	<p>تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی دروس پیش نیاز: کارورزی ۳ استاد متخصص برای تدریس: متخصص رشته ای</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

در این ترم دانشجویان با توجه به تجربیات کسب شده در طول اجرای برنامه، درک عمیق تری نسبت به توانایی های خود، نحوه برخورد با موقعیت های واقعی کلاس درس، نحوه کنار آمدن با چالش ها و... بدست آورده اند و می توانند تصمیمات خود را در فرایند طراحی، تولید و اجرای واحد های یادگیری با مشارکت سایر معلمان/ همقطاران به مرحله اجرا بگذارند. لذا ضروری است اساتید در آغاز کار فرآیند درس پژوهی، فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری، اجرا و ارزیابی از نتایج آن را با تمرکز بر: شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل درس پژوهی، نحوه تعامل با معلمان/ همقطاران در سطح مدرسه در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از نتایج واحد یادگیری، ساختار گزارش درس پژوهی، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس ملاک ها و سطوح موفقیت بر اساس پیامدهای یادگیری را در یک نشست جمعی به بحث بگذارند. توصیه می شود در این نشست نسبت به نحوه گروه بندی دانشجویان به عنوان تیم درس پژوهی برای طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی واحد های یادگیری اقدام شود.

می توان دانشجویان را در گروه های دو تا ۴ نفر (حد اکثر) برای تشکیل تیم درس پژوهی سازمان داد. روش مشارکت دانشجویان در فرآیند طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی به شرح زیر است:

۱. مطالعه برنامه درسی (کتاب درسی) استخراج مفاهیم و مهارت های اساسی و سازمان دادن آن ذیل ایده کلیدی، تولید واحد یادگیری. این فعالیت توسط تیم دانشجویان زیر نظر استاد تربیتی و تخصصی انجام می شود.

۲. اجرای واحد یادگیری در کلاس درس توسط یکی از اعضا و مشاهده و ثبت عملکرد توسط سایر اعضای تیم به طور همزمان و به تفکیک هر عضو گروه (معلمان/ همقطاران)

۳. جمع آوری اطلاعات از فرآیند تدریس توسط کلیه اعضاء برای ارائه در جلسه گروهی (دیدن فرآیند آموزش از زوایای مختلف) به همراه نتایج ارزشیابی از یادگیری دانش آموزان با استفاده از روش های رسمی/ غیر رسمی. این جلسات به طور مستمر در طول اجرا و بعد از هر جلسه تشکیل و بر روی نتایج بازخورد های ارائه شده از سوی همکاران/ هم قطاران برای بهبود عملکرد در جلسه بعد تصمیم گیری می شود. کل مذاکرات در این جلسات ثبت و ضبط شده و در نشست پایانی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف و تأثیر گروه در عملکرد هر یک از اعضاء و نتایج حاصله مورد بررسی مجدد قرار می گیرد (بند ۴ و ۵، ۶).

۴. بررسی گزارش مشاهدات و اطلاعات جمع اوری شده در گروه و نقد و ارزیابی نتایج یادگیری دانش آموزان و تنظیم آن در قالب گزارش پایانی کل گروه (دانشجویان)

۵. تعیین نقاط کور/ محدودیت ها در طراحی/ اجرا و ارائه پیشنهادات برای اصلاح/ بهبود آن برای دستیابی دانش آموزان به سطح بالاتر یادگیری

۶. تحلیل عملکرد گروه، شناسایی یافته ها و تأثیر گفتگو ها در درک و پذیرش مسئولیت حرفه ای و صورت بندی مجدد هویت حرفه ای توسط هر یک از اعضاء (میزان تأثیر گذاری بر عملکرد گروه، یادگیری های حرفه ای و...)

- تشکیل نظام مند این نشست ها برای بررسی نتایج یادگیری دانش آموزان و تصمیم گیری در خصوص روش هایی که منجر به بهبود یادگیری همه دانش آموزان می شود، دارای اهمیت است. تأمل فردی و تأمل گروهی، انعکاس یادگیری روش ها، اصولی که در کار از آن تبعیت شده است و...، چگونه تفکر آن ها تحت تأثیر فرایند عمل مشارکتی قرار گرفته است، ایده هایی که آن ها از این بحث ها به کلاس های درس خود خواهند برد.

- روایت نویسی از مجموعه ایده پردازی ها برای طراحی، تولید، و اجرا، یادداشت های شخصی قبل، حین و پس از اجرا، نشست ها گروهی، فرایند اجرا.....

- هماهنگی با معلم راهنما و مدیر مدرسه به منظور تشکیل جلسات درس پژوهی در سطح مدرسه بر عهده استاد راهنما است. در صورتی که امکان شکل گیری تیم درس پژوهی در سطح مدرسه وجود نداشته باشد می توان تیم را در سطح پردیس/ مرکز تشکیل داد. مسئولیت انجام کلیه فعالیت های فوق بر عهده این تیم در سطح مدرسه خواهد بود.

جلسه دوم تا شانزدهم:

در این ترم دانشجو مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس را بر اساس تهیه طرح واحد یادگیری (حد اقل یک فصل/بخش کتاب درسی) را بر عهده دارد و باید واحد یادگیری خود را حول یک ایده کلیدی که پوشش دهنده محتوای برنامه درسی (مفاهیم و مهارت های اساسی و... در کتاب درسی) است طراحی نماید. طرح تهیه شده پس از بررسی در گروه ۲ تا ۴ نفره در سطح پردیس/

مرکز به همراه دفاعیه آن در شورای معلمان دوره/ پایه تهیه و در سطح مدرسه با حضور استاد راهنما از آن دفاع می شود. نظرات معلمان بر روی طرح اعمال و طرح با مشارکت معلمان دوره/ پایه اجرا و نتایج اجرای آن به شیوه درس پژوهی مورد تحلیل و تفسیر قرار می گیرد. در گفتگو استاد راهنما و دانشجو پاسخ به این پرسش ها مسیری که دانشجو قصد طی نمودن آن را دارد روشن شده و به دفاع از طرح در جلسه معلمان کمک می کند: ایده های کلیدی، مفاهیم اساسی، مهارت های اساسی که یادگیرندگان باید به آن دست یابند، کدام اند؟ چه مدارک و شواهدی بیانگر آن است که شایستگی های مورد انتظار تحقق یافته و دانش آموزان به راستی مطالب را فرا گرفته اند و می توانند آموخته های خود را به نحوی معنادار و موثر در موقعیت های جدید به کار گیرند؟ ملاک ها و سطوح ارزیابی شایستگی ها چیست؟ چه راهبردها و راهکارهایی (فعالیت های یادگیری، تکالیف عملکردی) به یادگیرندگان کمک خواهد کرد تا خود، مفاهیم را بسازند و به افرادی صاحب دانش و توانمندی در زمینه ای خاص تبدیل شوند؟

استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی - برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری و فرآیند درس پژوهی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نهایی نظارت داشته باشد و بازخورد های ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه حرفه ای او ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و تعیین ایده کلیدی برای تهیه واحد یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح درس پژوهی پیش بینی شده را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول ترم حضور دانشجو در مدرسه برای تعامل با معلمان/ کادر مدرسه ضروری است و جلسات گفتگو برای بررسی عملکرد دانشجو در مدرسه و رفع محدودیت ها یا تدارک شرایط برای اجرای واحد یادگیری، بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینار ها بر حسب مورد می تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود.

توصیه: با توجه به این که سؤال/ مسئله ها/ نیاز های شناسایی شده برای شروع فرآیند درس پژوهی از اهمیت زیادی برخوردار است و این سؤال/ مسئله ها/ نیاز ها باید از بستر مدرسه و کلاس درس برخاسته باشد لذا، مشارکت کادر مدرسه در طول اجرای این برنامه ضروری است. توصیه می شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱، ۲ و ۳ برنامه ریزی لازم را برای کمک به دانشجو برای تهیه طرح درس پژوهی و اجرای موفقیت آمیز آن از سوی دانشجویان بنماید. تعداد واحد های یادگیری تهیه شده و اجرای آن وابسته به طرح درس پژوهی است اما حد اقل یک واحد یادگیری (یک فصل/ بخش در کتاب درسی) است. همکاری پردیس ها و واحد های تابعه با دانشجو و مدرسه برای تأمین منابع/ امکانات به شرط تأیید استاد راهنما الزامی است.

۱) تکالیف عملکردی:

- تهیه طرح درس پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه درس پژوهی
- تعیین هدف (تعریف روشن سؤال/ مسئله/ نیاز) با مشارکت معلمان
- طراحی واحد یادگیری
- ارزیابی میزان اثر بخشی واحد یادگیری بر اساس مسئله/ نیاز تعریف شده با مشارکت معلمان
- اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان و ثبت آن در فرآیند اجرا
- تبیین و جلب مشارکت معلمان در فرآیند اجرا، تأمل و گفتگوی حرفه ای با آنان

- بازبینی و بازاندیشی در مورد تصمیمات اتخاذ شده بر اساس گفتگوهای حرفه‌ای در فرآیند طراحی، تولید و اجرا
- ثبت و واکاوی تجربیات در طول ترم توسط دانشجو

۲) تکالیف عملکردی

- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت‌های آن برای تهیه طرح واحد یادگیری
- تهیه طرح واحد یادگیری بر اساس تحلیل برنامه درسی (کتاب درسی)، شناسایی ایده کلیدی/ مفاهیم و مهارت‌های اساسی.....
- تدوین شایستگی
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح واحد یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس/ مدرسه
- ارزیابی از شایستگی‌های کسب شده توسط دانش آموزان بر اساس ملاک‌ها و سطوح عملکرد.

ساختار طراحی واحد یادگیری:

- ۱) منطق واحد یادگیری
- ۲) شایستگی‌های مورد انتظار
- ۳) ایده کلیدی که واحد یادگیری حول آن سازماندهی می‌شود
- ۴) مفاهیم و مهارت‌های اساسی (قوانین/ اصول/ خرده مفاهیم/ خرده مهارت‌ها/ و....)
- ۵) طرح پرسش‌های اساسی
- ۶) ملاک‌های سنجش و سطوح عملکرد دانش آموزان (تکالیف عملکردی)
- ۷) تعیین شواهدی برای ارزیابی عملکردی و معیارهای ارزیابی تولیدات یادگیرندگان
- ۸) فرصت‌های یادگیری (سازماندهی فعالیت‌های یادگیری- براساس مراحل یادگیری در کارورزی ۳)
- ۹) تعیین اطلاعات و مهارت‌های مستقیم (پایه) و مورد نیاز یادگیرندگان برای انجام فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی
- ۱۰) تعیین محدوده‌ی تجربیات خارج از کلاس درس برای انتقال آموخته‌ها به موقعیت واقعی
- ۱۱) تعیین تولیدات یادگیرندگان در جریان فعالیت‌های یادگیری و تکالیف عملکردی و نحوه ارزیابی آن
- ۱۲) روش تفسیر، سطح دستیابی یادگیرندگان به شایستگی‌ها و راهبرد بازخورد دادن به دانش آموزان (تکالیف یادگیری، جبرانی، تکمیلی، توسعه‌ای)
- ۱۳) انواع راهکارهای سنجش
- ۱۴) راهکارهایی برای بررسی بدفهی‌های یادگیرندگان

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه‌ای

- تعیین هدف
- بررسی پیش بینی ها
- روشن نمودن موانع و محدودیت ها و راه حل ها
- طراحی و تولید واحد یادگیری
- تأملات و تعدیل ها در فرآیند اجرا
- تحلیل و تفسیر نتایج یادگیری دانش آموزان
- تحلیل و تفسیر نتایج کسب شده در گروه معلمان
- واکاوی یادداشت های تأملی و تجربیات حاصل از نشست ها و فرآیند گفتگوی حرفه‌ای با معلمان/ همقطاران
- اتخاذ تصمیمات برای آینده حرفه‌ای

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت های دانشجویان در قالب درس پژوهی دنبال می شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی در گروه های پیش بینی شده به دانشجویان در درک انتظارات و انتقال تجربیات به یکدیگر بسیار کمک می کند.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینارهای گروهی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینارهای گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

- کرمی، علی و زاتری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس- مهر.

-نوروزی، رضا علی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۴ بر اساس واحد یادگیری طراحی شده و گزارش پایانی تهیه شده صورت می گیرد، که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج عملکرد خود و تجربیات کسب شده در تعامل با معلمان/ همقطاران را به منظور تعیین میزان اثر بخشی عملکرد خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلمان راهنما/ اساتید گروه کارورزی تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به نشست های گروهی در مرحله طراحی و تولید واحد یادگیری، گزارش نشست ها در سطح مدرسه و واحد آموزشی با مشارکت معلمان/ همقطاران و نیز سمینار های درس پژوهی در سطح مدرسه که در آن دانشجویان باید از طرح تهیه شده در جمع معلمان دفاع و یافته های خود از نتایج درس پژوهی و نتایج مشارکت معلمان/ همقطاران در نتایج کسب شده را گزارش نماید. این جلسه می تواند با حضور معلمان راهنما/ کادر مدرسه تشکیل می شود.

ارزیابی پوشه کار:

کلیه روایت های نوشته شده در مراحل مختلف درس پژوهی به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد. پوشه کار می تواند شامل ضبط جلسات دانشجو با معلمان در سطح مدرسه و نیز سایر مستنداتی که برای دفاع از عملکرد حرفه ای تدارک دیده شده باشد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی تعاملات در سطح مدرسه: ۲۰ امتیاز

- طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری: ۲۰ امتیاز

- گزارش درس پژوهی: ۲۰ امتیاز

- دفاع در جلسه پایانی: ۲۰ امتیاز

- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۴» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

- تنظیم فهرست و فصل‌بندی
- ارائه مقدمه، هدف/پرسش و تعاریف و مفاهیم کلیدی
- روش جمع‌آوری و اعتبار اطلاعات
- روش تحلیل، تفسیر اطلاعات
- ارائه یافته‌ها بر اساس پرسش‌های پژوهش‌روایی
- ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
- ظرافت و زیبایی ظاهری
- نگارش ادبی و فنی
- رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر پژوهش‌های کیفی

سرفصل درس «پروژه»

۱- معرفی درس و منطق آن:

دانشجومعلمان هنر در این درس به پژوهش برای حل مسائل آموزش هنر می پردازند و پاسخ ها و راهکارهای مناسبی را بدین منظور جستجو خواهند کرد. موضوع پژوهش باید پاسخگوی مسائل آموزش هنر در مدارس ابتدایی و راهنمایی ایران باشد. دانشجو معلمان در انجام این پروژه باید علاوه بر استفاده نظام مند از دانش، نگرش و مهارت های هنری، دانش حرفه ای معلمی را به خدمت بگیرند.

نام درس به فارسی: پروژه نام درس به انگلیسی: Proget	مشخصات درس
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> • چگونگی نگارش پروپوزال را برای انجام پژوهشی در راستای حل مسائل آموزش هنر، تشریح و گزارش کند. • با شناخت نسبت به چگونگی انجام یک پژوهش از آغاز تا پایان، پاسخ سوالات پروپوزال خود را گزارش کند. • مراحل و نتایج انجام پروژه خود را تدوین کند. • فرصت های پژوهشی مشابهی را برای پاسخگویی به سوالات و چالش های آموزش هنر خلق کند. 	<p>نوع درس: پروژه</p> <p>تعداد واحد: ۲ واحد عملی</p> <p>تعداد ساعت: بر اساس تشخیص استاد راهنما</p> <p>شایستگی کلیدی: PCK</p> <p>پیش نیاز: پژوهش و توسعه حرفه ای</p> <p>استاد متخصص تدریس: مورد تایید گروه هنر</p>

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : تهیه و تصویب طرح تحقیق (پروپوزال)

- انتخاب موضوع مرتبط با مسائل آموزش هنر^{۱۰۴}
- بیان مساله
- اهداف پژوهش
- اهمیت و ضرورت موضوع
- سوال اصلی
- سوالات فرعی
- تعریف واژه ها و مفاهیم و متغیرها
- تدوین پروپوزال در گروه هنر

^{۱۰۴} دانشجو در این درس می تواند با تاکید بر شیوه های عملی به حل مسائل آموزش هنر بپردازد مانند تهیه پوسترها یا فیلم های آموزشی و ... در این صورت نیز تدوین پروپوزال و ارائه گزارش پروژه متناسب با نوع کار باید انجام پذیرد. دستورالعمل دقیق انجام پروژه ها باید در گروه هنر تدوین گردد.

فصل دوم: روش انجام پروژه

۱- مروری بر ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق

- بررسی نظریه‌های پیرامون موضوع تحقیق
- بررسی تحقیق‌های انجام شده
- چارچوب نظری تحقیق

۲- روش تحقیق (مواد و روش کار)

- روش و طرح تحقیق
- فرآیند تحقیق
- جامعه آماری
- نمونه، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه
- ابزار گردآوری داده‌ها (اطلاعات)

۳- تجزیه و تحلیل داده‌ها (نتایج)

- توصیف متغیرها
- بررسی سوالات و فرضیه‌های تحقیق و ارائه نتایج

۴- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

- تجزیه و تحلیل نتایج تحقیق
 - بحث و نتیجه‌گیری
 - پیشنهادها بر گرفته از یافته‌های پژوهش
 - پیشنهادهایی برای پژوهش‌های بعدی
- ۵- تدوین گزارش پروژه و انجام فعالیت‌های عملی مرتبط مطابق با مراحل ذکر شده در بالا

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

دانشجو در این درس زیر نظر استاد راهنما، طرح پروژه خود را طراحی و تنظیم می‌نماید و مطابق با استانداردهای انجام یک پژوهش به اجرای آن و پاسخگویی به سوالات تحقیق اقدام می‌نماید. تمامی مراحل انجام پروژه باید با تعامل و اطلاع استاد راهنما انجام پذیرد و پس از تکمیل و تدوین گزارش کار، ارائه شود. مراحل انجام پروژه از ابتدا تا انتها باید با تایید گروه هنر انجام شود.

۴- راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

این درس به صورت فردی برای هر دانشجو ارائه می‌شود و هر دانشجو دارای یک استاد راهنما خواهد بود. دانشجو در این درس زیر نظر استاد راهنما، طرح پروژه خود را طراحی و تنظیم می‌نماید تمامی مراحل انجام پروژه باید با تعامل و اطلاع استاد راهنما انجام پذیرد. **حد نصاب قبولی در درس «پروژه» نمره ۱۴ می‌باشد.**

چهارم: توزیع کلان دروس در هشت نیمسال تحصیلی رشته آموزش هنر (پیشنهادی)

نیمسال تحصیلی															نوع درس
اول	دوم	سوم	چهارم	واحد	پنجم	واحد	ششم	واحد	هفتم	واحد	هشتم	واحد			
از دروس گرایش اخلاق اسلامی	از دروس گرایش مبانی نظری اسلام	از دروس گرایش مبانی نظری اسلام	دانش خانواده و جمعیت	۲	از دروس گرایش انقلاب اسلامی	۲	از دروس گرایش تاریخ و تمدن اسلامی	۲	از دروس گرایش آشنایی با منابع اسلامی	۲	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران	۲	معارف اسلامی (۱۶ واحد)		
تربیت بدنی	ورزش ۱	زبان فارسی	زبان انگلیسی	۳	سلامت/بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲							عمومی (۱۰ واحد)		
	فلسفه تربیتی اسلام	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج ۱.۱	تربیت دینی و کودک و نوجوان در اسلام	۲	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام	۲	چالش‌های تربیت اسلامی در دنیای معاصر	۲			آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس	۲	تربیت اسلامی (۱۳ واحد)		
روانشناسی تربیتی		اصول و روش‌های تدریس	اصول برنامه‌ریزی درسی	۲	آموزش و پرورش تطبیقی با تأکید بر دوره‌های تحصیلی	۲					جامعه‌شناسی تربیتی	۲	دانش تربیتی (۱۴ واحد)		
اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره		مدیریت آموزشگاهی		۲											
کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش هنر	نظریه‌های یادگیری و رویکردهای آموزش هنر	کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۲	پژوهش و توسعه حرفه‌ای	۱+۱ ع	کارورزی ۱	۲	کارورزی ۲	۲	کارورزی ۳	۲	کارورزی ۴	۲	دانش تربیتی موضوعی (۳۱ واحد)		
	کاربرد نرم افزارهای هنری در آموزش هنر ۱				راهنمای آموزش هنر در آموزش هنر	۱+۱ ع	طراحی آموزشی در آموزش هنر	۱+۱ ع	تجزیه و تحلیل هنر کودک و نوجوان	۲	بررسی کتب راهنمای معلم هنر دوره ابتدایی	۲			
							بررسی کتب هنر دوره متوسطه	۲			پروژه	۲			

ع۲	فیلم سازی آموزشی															
ع۲	سرود و نواهای انقلابی	ع۲	آشنایی و بازدید از موزه ها و مراکز هنری	۲ن	اصول و مبانی هنر سینما	۱+ن ک	نقاشی ۲	۱+ن ک	عکاسی ۲	۱+ن ک	عکاسی ۱	ع۲	طراحی ۲	۱+ن ک	طراحی ۱	دانش موضوعی (۶۶ واحد)
		۱+ن ع	آموزش کاربردی ادبیات کودک و نوجوان	۱+ن ک	نمایش ۲	۲ن	تاریخ هنر جهان	۱+ن ک	نمایش ۱	ع۲	نقاشی ۱	۱+ن ک	حجم سازی	۲ن	تاریخ هنر ایران	
		۱+ن ک	گرافیک محیطی مدارس	۱+ن ک	صنایع دستی ایران ۲	۱+ن ک	گرافیک	۱+ن ع	مبانی هنرهای اسلامی ایران	۱ک	خوشنویسی ۲	۱+ن ک	خوشنویسی ۱	۱+ن ک	مبانی هنرهای بصری	
		۱+ن ک	نگارگری	۲ن	آشنایی با هنرهای شنیداری	۱+ن ک	صنایع دستی ایران ۱	۱+ن ک	چاپ های دستی و سنتی	ع۲	دست سازه ها	۱+ن ک	رنگ شناسی	۲ن	پرورش خلاقیت	
		۲ن	زبان انگلیسی تخصصی	۱+ن ک	تصویرسازی			۱ک	خوشنویسی ۳					۲ن	هنر و تمدن اسلامی	
		۲ن	زیبایی شناسی و حکمت هنر اسلامی													
۱۶		۱۸		۲۰		۲۰		۲۰		۲۰		۱۸		۱۸		جمع واحد
۸		۱۱		۱۴		۱۴		۱۴		۱۱		۱۰		۱۳,۵		نظری
۴		۳		۱		۱		۲		۷		۵		۲,۵		عملی
-		۲		۳		۳		۴		۲		۳		۲		کارگاهی
۲		۲		۲		۲										کارورزی
۲																پروژه

پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

موضوع: تولید و تدوین برنامه درسی رشته آموزش هنر دوره کارشناسی پیوسته

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان (جناب آقای دکتر طاهر روشن دل اربطانی)

ناظر کارگروه تخصصی: جناب آقای دکتر مهدی نامداری پژمان

دبیر و عضو کارگروه تخصصی: سرکار خانم دکتر مریم قاسمی

اعضای کارگروه تخصصی تدوین برنامه درسی آموزش هنر (به ترتیب الفبا):

سرکار خانم دکتر فاطمه مرادی سیرچی (رئیس کارگروه)، جناب آقای دکتر سید ابوتراب احمدپناه، جناب آقای علی اصغر ایمانزاده، جناب آقای حمید قاسمزادگان جهرمی، جناب آقای دکتر رضا مهدوی و جناب آقای علی یعقوبزاده.

اعضای کارگروه بازنگری دروس تعلیم و تربیت اسلامی (به ترتیب الفبا):

جناب آقای دکتر سید نقی موسوی (رئیس کارگروه)، جناب آقای سردار هادی مراد پیری، جناب آقای سردار محمدنبی رودکی، جناب آقای دکتر علی لطیفی، جناب آقای دکتر محمود نوذری، جناب آقای دکتر علی همت بناری.

تاریخ تصویب برنامه در شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه: ۱۳۹۷/۰۹/۱۲

تاریخ تصویب برنامه در گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم: ۱۳۹۷/۱۱/۰۲

